

SKANSKA

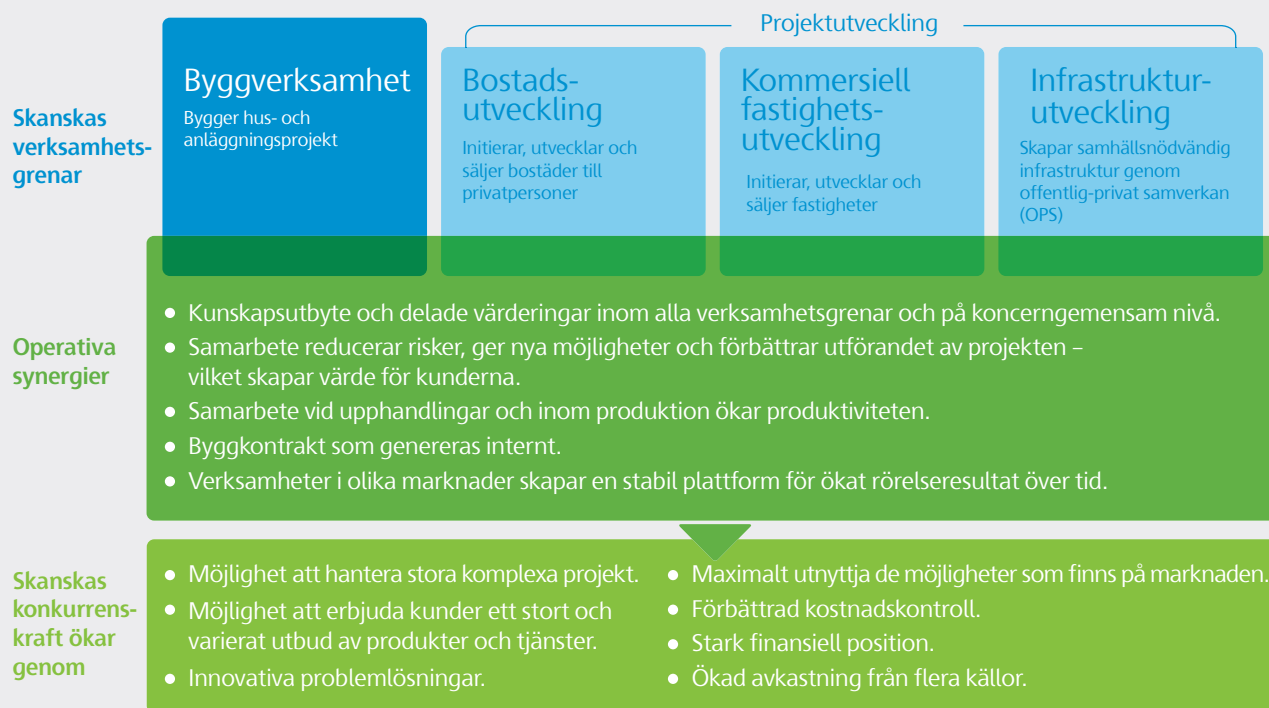

Årsredovisning 2016

Vi bygger ett bättre samhälle.

Synergier från Skanskas verksamhetsgrenar

Operativa och finansiella synergier är några av de fördelar som växer fram i samarbetet mellan verksamhetsgrenar och affärsenheter från olika hemmarknader.

30,0 Mdr kr

av Skanskas totala orderstock utgjordes per den 31 december 2016 av kontrakt som berörde mer än en affärsenhet.

17,6 Mdr kr

av Byggverksamhetens intäkter under 2016 härrörde från interna kontrakt med Projektutveckling.

Nya Karolinska Solna, det nya universitetssjukhuset i Solna, som tog emot sina första patienter i slutet av 2016, visar prov på de synergieffekter Skanska-koncernen kan åstadkomma. Sjukhusprojektet genomförs i offentlig-privat samverkan (OPS). Ansvaret för att utveckla, finansiera, bygga och underhålla sjukhuset ligger hos Skanska Infrastrukturutveckling och en joint venture-partner. Byggverksamhetens enheter Skanska Sverige och Skanska UK delar på en byggorder som uppgår till 14,5 miljarder kronor.

Illustration

New York får en flygplats i världsklass

LaGuardia-flygplatsens huvudterminal, New York, USA
Infrastrukturutveckling och Byggverksamheten

Som ett av företagen i LaGuardia Gateway Partners bygger Skanska om LaGuardia-flygplatsens huvudterminal. Projektet genomförs i offentlig-privat samverkan (OPS) och byggkontraktet är det största i Skanskas historia: Skanska har 70 procent av ett design- och byggkontrakt som totalt uppgår till cirka 33 miljarder kronor. Inom ramen för uppdraget investerar Skanska dessutom 580 miljoner kronor i eget kapital som motsvarar ägarandelen 33,3 procent i LaGuardia Gateway Partners.

Projektet kräver en mobilisering av resurser från tre affärsenheter i koncernen: Skanska Infrastrukturutveckling, Skanska USA Building och Skanska USA Civil. Därmed är det också ett paradexempel på vad Skanska kan åstadkomma med hjälp av interna synergier – och vilka värden det kan skapa för koncernen.

Men betydelsen av LaGuardias omdaning stannar inte där. LaGuardias huvudterminal är USAs hittills största OPS-projekt och den första OPS-finansierade flygplatsterminalen i USA. En grupp privatägda företag finansierar, utformar och bygger terminalen, och sköter sedan dess långsiktiga drift och underhåll. Sedan Financial close 2016 har LaGuardia-projektet blivit en föregångare för OPS, som sannolikt kommer att följas av fler OPS-finansierade megaprojekt i USA.

– Vi har fått många samtal från kollegor på flygplatser runt om i landet. Jag gissar att vi kommer att få se en enorm ökning av antalet OPS-projekt nu efter LaGuardia, säger Patrick Foye, VD för LaGuardias ägare, Port Authority of New York and New Jersey.

– Vi ser fram emot att fylla portföljen med fler OPS-satsningar, både när det gäller flygplatser, järnvägstunnlar eller hamnprojekt. Den här typen av nya lösningar kommer att vara till stor nytta för allmänheten, tillägger han.

Innehåll

Koncernöversikt

2016 i korthet	1
Koncernchefen kommenterar året	2
Skanskas värderingar	6
Affärsmodell	7
Affärsplan 2016 – 2020	8
– Finansiella mål 2016 – 2020	9
– Bästa medarbetarna	12
– Möt kunden – skapa affärer	13
– Operationell effektivitet	14
Hantering av risker och möjligheter	16
Skanskas huvudsakliga risker	18
Hållbarhet	20
Hållbarhetsavsnitt i Förvaltningsberättelsen	64
Aktien	24
Marknadsöversikt	26

Verksamhetsgrenar

Byggverksamhet	32
Bostadsutveckling	36
Kommersiell fastighetsutveckling	40
Infrastrukturutveckling	44

Finansiell information

Förvaltningsberättelse	49
Bolagsstyrningsrapport	58
Hållbarhetsavsnitt	64
Koncernens resultaträkning	72
Koncernens totalresultat	73
Koncernens rapport över finansiell ställning	74
Koncernens rapport över förändring i eget kapital	76
Koncernens rapport över kassaflöden	77
Moderbolagets resultaträkning	79
Moderbolagets balansräkning	80
Moderbolagets förändring i eget kapital	81
Moderbolagets kassaflödesanalys	82
Noter, innehållsförteckning	83
Revisionsberättelse	164
Koncernledning	170
Styrelse	172
Större orderbokningar, investeringar och försäljningar	174
Årsstämma	176
Investerare	176
Adresser	177

Redovisning av intäkter och resultat i årsredovisningens första del (sid 1–48) sker i enlighet med segmentsredovisning. Rapport över finansiell ställning och kassaflöde presenteras i enlighet med IFRS i samtliga delar av årsredovisningen.

Skanska som investering

Skanska är ett av världens ledande bygg- och projektutvecklingsföretag, fokuserat på utvalda hemmamarknader i Norden, övriga Europa och Nordamerika.

Med stöd av globala trender inom urbanisering och demografi, samt genom att gå i spetsen för hållbarhet, erbjuder Skanska konkurrenskraftiga lösningar i enkla såväl som ytterst krävande uppdrag. Genom att leva upp till sina värderingar hjälper koncernen både kunder och samhället att skapa en hållbar framtid.

2016 hade Skanska 41 000 anställda. Tack vare dem kunde koncernen leverera goda resultat och samtidigt bidra till att bygga ett bättre samhälle.

Starka globala trender

Demografiska förändringar och fortsatt urbanisering ökar behovet av bland annat infrastruktur, sjukhus, skolor, bostäder och kontor. Efterfrågan på Skanskas kompetens inom grönt byggande är stor i en värld som blir alltmer medveten om hur människan påverkar livsmiljön på jorden.

Ledande marknadsposition

Skanska har en ledande marknadsposition på respektive hemmamarknad. Genom att utnyttja operativa synergier mellan verksamhetsgrenar och hemmamarknader stärker Skanska sin konkurrensfördel.

Diversifiering

Skanskas riskspridning över fyra verksamhetsgrenar på en rad geografiska marknader och segment bidrar till en balanserad och diversifierad riskprofil.

Starkt kassaflöde

Skanskas attraktiva affärsmodell genererar ett starkt kassaflöde, som tillsammans med en nettokassa ger koncernen en stabil finansiell ställning.

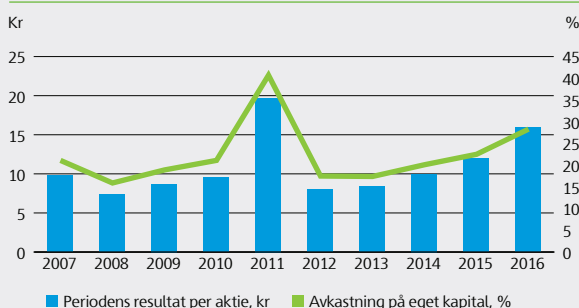
Finansiella synergier

Det starka kassaflödet från Byggsamverksamheten investeras i egna utvecklingsprojekt med hög avkastning. Investeringarna i Projektutveckling kommer att fortsätta öka.

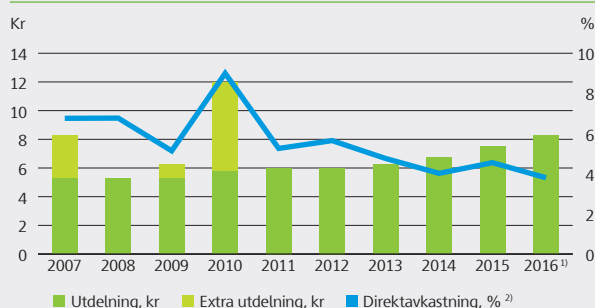
Attraktiv totalavkastning

Skanska har en konkurrenskraftig totalavkastning med mer än tio år av ökad eller bibehållen ordinarie utdelning, samtidigt som en fortsatt hög investeringsnivå inom Projektutveckling har kunnat bibehållas.

Periodens resultat per aktie och avkastning på eget kapital

Utdelningshistorik

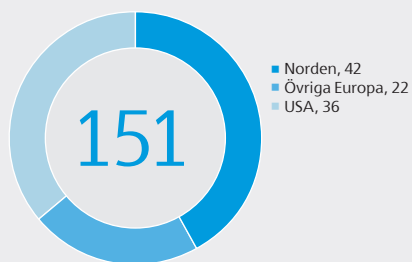
1) Baserat på styrelsens utdelningsförslag.

2) Utdelning per aktie dividerat med slutkursen för respektive år.

2016 i korthet

Intäkter 151 Mdr kr

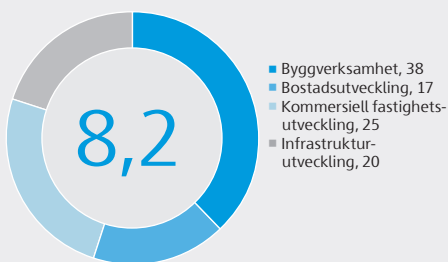
per geografi, %¹⁾

1) Före centralt och elimineringsar.

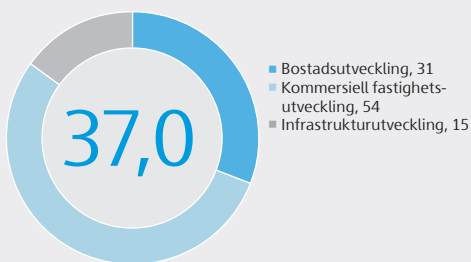
Rörelseresultat 8,2 Mdr kr

per verksamhetsgren, %¹⁾

Sysselsatt kapital 37,0 Mdr kr

i Projektutveckling per verksamhetsgren, %

Byggverksamhet

- Orderingången uppgick till 170,2 miljarder kronor. Bland de större kontrakten märks:
  - LaGuardia-flygplatsen i New York, USA
  - European Spallation Source i Lund
- Högsta orderstocken någonsin, 196,3 miljarder kronor.
- Rörelsemarginalen var 2,6 procent:
  - Starkt resultat i Sverige och USA Building
  - Svagt resultat i USA Civil och Polen
  - Stabilt i alla andra enheter

Bostadsutveckling

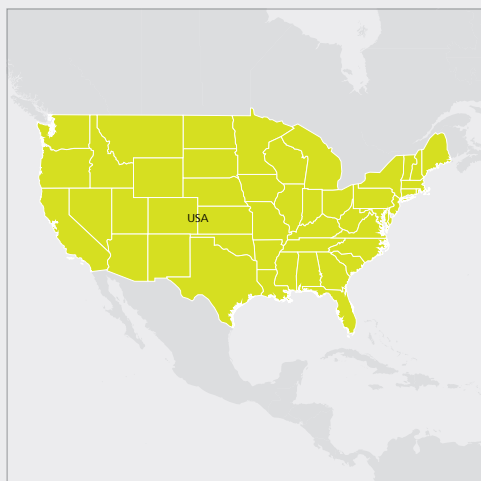
- Fortsatt förbättrat resultat, med en toppnotering i rörelseresultatet om 1 605 miljoner kronor, och avkastningsmål som överträffades avsevärt.
- Antalet sålda bostäder uppgick till 4 603 och antalet startade bostäder uppgick till 4 848.
- BoKlok, en verksamhet inom Skanska som utvecklar prisvärda bostäder, fortsatte att leverera hög avkastning.

Kommersiell fastighetsutveckling

- Resultat från fastighetsförsäljningar om 3,1 miljarder kronor – en ny toppnotering.
- 47 pågående fastighetsprojekt i slutet av året, motsvarande ett investerat kapital vid färdigställande på 20,3 miljarder kronor.
- 26 projekt påbörjades, fördelade över alla geografiska marknader – USA, Centraleuropa och Norden.

Infrastrukturutveckling

- Rörelseresultatet uppgick till 1,8 miljarder kronor.
- Investeringen i motorvägen M25 såldes för 3,1 miljarder kronor.
- Financial close nåddes på LaGuardia-projektet i New York, USA.
- Projektens nuvärde uppgår till 4,3 miljarder kronor.

Skanskas hemmamarknader

Skanska är verksam i elva länder inom Byggverksamhet, Bostadsutveckling, Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling. Genom att affärsenheterna inom dessa verksamhetsgrenar samverkar på olika sätt skapas både operativa och finansiella synergier vilket leder till ett ökat värdeskapande.

Koncernchefen kommenterar året

Skanska levererade en mycket kraftig resultattillväxt och har en fortsatt stark finansiell position. Det var i första hand verksamhetsgrenarna inom Projektutveckling som bidrog till det starka resultatet. Den gynnsamma utvecklingen på våra hemmamarknader bidrar till att vi kan fortsätta att leverera under 2017 enligt vårt löfte i affärsplanen, Vinst med värde.

Under 2016 inledde Skanska resan med affärsplanen Vinst med värde, som anger färdriktningen fram till 2020. Vår ambition är att uppnå en branschledande totalavkastning samtidigt som vi bygger ett bättre samhälle. Vi ska se till att företaget blomstrar genom att bidra till samhällsutvecklingen och hjälpa våra kunder att bli mer framgångsrika. Vi ska bygga vidare på vår beprövade affärsmodell – och bli ännu bättre på att utnyttja möjligheterna.

Skanska har ett starkt 2016 bakom sig, och har under året genererat både vinst och värde.

Resultatet per aktie har ökat med 33 procent till 15,89 kronor. De starka siffrorna grundas på rekordintäkter i verksamhetsgrenarna Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling, samt försäljningen av ett projekt inom Infrastrukturutveckling. Byggverksamheten uppnådde inte rörelsemarginalmålet men trots det avslutar vi året i en stark finansiell position. Baserat på detta resultat föreslår styrelsen att utdelningen höjs till 8,25 kronor (7,50) per aktie.

Skanskas aktie genererade en totalavkastning om 36,4 procent under 2016, vilket kan jämföras med Stockholmsbörsens 9,6 procent. I december 2016 nådde Skanska-aktien en ny toppnotering, 218,70 kronor.

Synergier stärker konkurrenskraften

Skanskas framgång bygger i allt högre grad på de operativa och finansiella synergier som vi uppnår när olika delar av verksamheten samverkar. Vi fokuserar nu ännu mer på att öka inslaget av sådana samarbeten.

Operativa synergier uppstår bland annat då vi utnyttjar lokal specialistkompetens på global nivå för att stärka våra erbjudanden till kunderna, skapa nya möjligheter och förbättra vårt sätt att genomföra projekten. När vi nyligen deltog i en stor norsk sjukhusupphandling satte vi ihop ett expertteam från Storbritannien, Sverige och USA – och Skanska tog hem affären. Ett annat exempel är Kommersiell fastighetsutvecklings etablering i USA, som har blivit mycket framgångsrik tack vare kunskapsöverföring från verksamhetsgrenens enheter i Norden och övriga Europa.

Finansiella synergier uppstår när vi investerar fritt rörelsekapital från Byggverksamheten i Projektutveckling. Detta kretslopp är hjärtat i vår affärsmodell och gagnar Skanska dubbelt: det genererar nya uppdrag till vår Byggverksamhet samtidigt som vi får en god avkastning på det kapital som investeras i Projektutvecklingsverksamheterna.

Projektutvecklingsverksamheternas allt viktigare roll

Helt i linje med ambitionen i vår affärsplan har Projektutveckling fått en allt större betydelse för Skanska. De tre verksamhetsgrenarna – Bostadsutveckling, Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling – svarade 2016 för 62 procent av Skanskas rörelseresultat.

Bland fjolårets höjdpunkter inom Projektutveckling kan nämnas:

- Bostadsutveckling överträffade målnivån 10 procent både för avkastningen på sysselsatt kapital och rörelsemarginalen. Särskilt bra gick det för BoKlok, en verksamhet inom Skanska som utvecklar prisvärda bostäder.
- 47 pågående projekt i Kommersiell fastighetsutveckling, och vi gjorde en av våra mest framgångsrika försäljningar hittills: kontorsfastigheten 101 Seaport i Boston såldes för cirka 3,8 miljarder kronor.
- Financial close nåddes för ombyggnaden av LaGuardia-flygplatsens huvudterminal i New York. Det är tredje gången som vi genomför ett amerikanskt projekt i offentlig-privat samverkan (OPS). Inom ramen för projektet har vi erhållit vårt största byggkontrakt någonsin, värt cirka 23 miljarder kronor. I projektet utnyttjar vi specialistkompetens från hela koncernen.
- Vi sålde vår andel av den OPS-finansierade motorvägen M25 i London för cirka 3,1 miljarder kronor.

Efterfrågan är stark i samtliga tre verksamhetsgrenar inom Projektutveckling. Under 2017 planerar vi att starta ännu fler utvecklingsprojekt för att få en ännu kraftigare tillväxt i denna del av verksamheten.

Byggverksamhetens orderstock på ny toppnivå

Flertalet av affärsenheterna i Byggverksamheten var stabila och vinstgivande under 2016. Särskilt bra gick det för Skanska Sverige, Skanska Finland och Skanska USA Building. Vid årets utgång uppgick Byggverksamhetens orderstock till 196,3 miljarder kronor – en ny toppnotering.

Helt nöjda är vi emellertid inte. Byggverksamhetens rörelsemarginal låg under målet 3,5 procent. Skanska Polen och Skanska USA Civil gick mindre bra och vi har inlett ett förbättringsarbete. Att nå eller överträffa rörelsemarginalsmålet är högt prioriterat och vi arbetar hårt för detta.

För att höja marginalerna i samtliga affärsenheter i Byggverksamheten är förbättrad hantering av risker och möjligheter ett av de viktigaste instrumenten. Vi har optimerat processen för anbudsanalyser

genom att införa ytterligare en granskningsnivå i affärsenheterna. Vi har också infört ett system för att förbättra uppföljningen av större projekt samtidigt som vi kontinuerligt förstärker den finansiella styrningen av projekten. En annan betydelsefull åtgärd är att vi har stramat upp vår anbudsstrategi så att vi säkerställer att ett lämpligt projektteam har satts ihop för uppdraget innan vi lämnar anbud. Vi stärker också våra medarbetares kompetens genom vidareutbildning inom deras ansvarsområde.

Värderingarna lyfter affären

Vi vill att Skanskas starka värderingar ska vara vår ledstjärna i allt vi gör. Jag är förvissad om att våra värderingar gör oss till ett lönsammare och mer framgångsrikt företag. De är också avgörande för våra möjligheter att skapa samhällsnytta. Allt fler söker sig till företag som har en tydlig värdegrund. Jag kan själv konstatera att värderingarna blir en allt viktigare faktor när våra kunder och partner väljer Skanska.

Bostadsprojektet Remonthagen i jämtländska Östersund är ett exempel. Att Skanskas kompetensprofil överensstämde med uppdragets innovativa karaktär blev utslagsgivande för att vinna kontraktet – och var också det som väckte vårt intresse för projektet. I dag driver vi tillsammans med kommunens bostadsbolag ett pilotprojekt där vi ger nyanlända flyktingar byggutbildning och språkkurser. Ett annat exempel hittar vi i Polen, där bostadsutvecklingsprojektet Osiedle Mickiewicza är landets första bostadsområde med BREEAM-miljöcertifiering. Över 40 procent av bostadsköparna uppgav att miljömärkningen var viktig för deras köpbeslut.

Genom vår verksamhet och vårt sätt att arbeta hjälper vi medarbetare, kunder och hela samhället att bygga en hållbar framtid. Vi fokuserar på de hållbarhetsområden där vi kan göra störst nytta – arbetsmiljö, etik, grönt byggande, samhällsinvesteringar samt mångfald och inkludering. Alla dessa områden samverkar med varandra och anknyter också till vår kärnverksamhet och kärnkompetens. De främjar även målen för hållbar utveckling enligt FN Global Compact, som Skanska aktivt har stött under de senaste 16 åren. Det är av särskild vikt att vi förbättrar arbetsmiljön i synnerhet som fyra människor förolyckades på Skanska-projekt förra året.

Det finns ett växande behov av allt det kunnande som Skanska kan bidra med. Samhället står inför en rad större utmaningar, som samtidigt också utgör möjligheter: klimatförändringen, den ökande urbaniseringen samt integrationen av invandrare är några exempel.

”Skanskas framgångar beror i allt högre grad på de operativa och finansiella synergier som uppstår när olika delar av vår verksamhet samarbetar.”

Gynnsamma utsikter

De gynnsamma utsikterna för samtliga marknader och verksamhetsgrenar gör att vi ser på 2017 med stor tillförsikt.

Men vi vet också att 2017 kan bli ett omvälvningarnas år. Storbritanniens Brexit och Donald Trump som ny president i USA är faktorer som förväntas leda till stora förändringar i dessa länder – två av Skanskas viktigaste hemmamarknader – förändringar som i sin tur kommer att påverka resten av världen. Än så länge är konsekvenserna oklara, men både den brittiska regeringen och president Trump har flaggat för ökade infrastrukturinvesteringar. Hur framtiden än ser ut är vi övertygade om att vi kommer att kunna anpassa oss till det nya läget utan att göra avkall på våra värderingar. Under vår 130 år långa historia har vi framgångsrikt anpassat oss till många förändringar i samhället.

Fokus på att ta vår strategi i mål

Skanskas prestationer under 2016 talar för att vi än en gång kommer att uppfylla målen i affärsplanen Vinst med värde, när vi nu går in i dess andra år. Samtidigt skapar vi ett idealiskt utgångsläge för långsiktiga framgångar. För att även fortsättningsvis nå målen i affärsplanen krävs att vi rekryterar och behåller de bästa medarbetarna, hittar nya och bättre sätt att hjälpa våra kunder på samt håller en hög effektivitet, såväl operationellt som i våra stödfunktioner. Vi satsar på att öka resultatet i Byggverksamhetens enheter och skapa största möjliga värde inom Projektutveckling.

Tack vare våra starka värderingar och kompetenta medarbetare kommer vi nu att skapa ännu större nytta för våra aktieägare, kunder och samhället. Jag är stolt över att få medverka på denna resa och jag ser ljus på framtiden.

Stockholm, i februari 2017

Johan Karlström
Verkställande direktör och Koncernchef

Framtidens arbetsplats tillgänglig nu

Corso Court, Prag, Tjeckien
Kommersiell fastighetsutveckling och Byggverksamheten

Samverkan mellan Kommersiell fastighetsutveckling och Byggverksamheten gagnar de framtida hyresgästerna i fastigheter som Skanska utvecklar. När Skanska både utvecklar och bygger ett projekt kan hyresgästerna utgå ifrån att det färdigställs i tid och att överlämnandet går smidigt. För Skansas del resulterar synergier i en rationell arbetsprocess som gör projektet lönsammare och borgar för en konkurrenskraftig prissättning.

Ett mycket lyckat exempel är Corso Court, en LEED Platinum-certifierad kontorsfastighet på 17 000 kvadratmeter. Redan i ett mycket tidigt skede av projektet samarbetade Skanska Tjeckien och Slovakien med Kommersiell fastighetsutveckling Europa. På så sätt kunde man snabbt ta del av varandras synpunkter redan på konceptstadiet och agera flexibelt vid förändringar i byggfasen. Eftersom Byggverksamheten har ett särskilt team i Prag för projekt som bedrivs i Kommersiell fastighetsutvecklings regi, kan kontakter och de bästa lösningarna från ett projekt enkelt överföras till nästa. Samverkan kunde ökas ytterligare genom att specialistföretag inom Skanska anlätades som underentreprenörer för motsvarande 62 procent av byggvärdet. Allt detta bidrog till att slutkostnaden blev avsevärt lägre än det initiala målet.

Corso Court är bara ett i raden av Kommersiell fastighetsutvecklings projekt i Prag som var fullt uthyrt och sålt redan innan det färdigställdes – något som visar hur eftertraktade Skansas fastigheter är på marknaden.

Skanskas värderingar

Världen förändras ständigt, men Skanskas kultur och identitet förblir förankrad i bolagets starka värderingar. Koncernen arbetar aktivt för att alla medarbetare ska agera enligt Skanskas värderingar i allt de gör. Värderingarna är grundläggande för företagets framgångar.

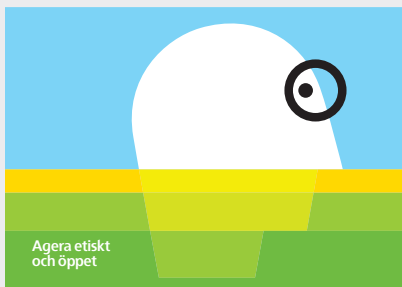

Värna om livet

Värna om livet

Värderingen Värna om livet innebär att Skanska tar sitt ansvar gentemot kommande generationer genom att bedriva en säker verksamhet med minimal miljöpåverkan. Detta arbete förbättras ständigt genom att öka samarbetet mellan Skanskas olika affärsenheter.

I Centraleuropa arbetar till exempel de fyra affärsenheterna på en gemensam arbetsmiljö- och säkerhetsstandard och har också skapat en struktur för att dela de bästa lösningarna och koordinera sina arbetsmiljöaktiviteter. När affärsenheterna inom Projektutveckling är kunder och ställer krav på Byggverksamheten bidrar det till att minska antalet arbetsolyckor och främja medarbetarnas hälsa och välmående.

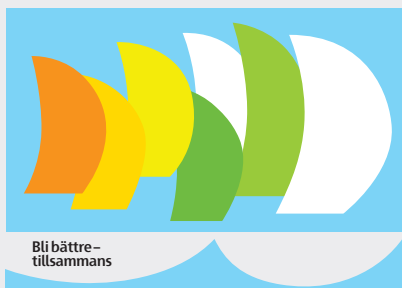

Agera etiskt och öppet

Agera etiskt och öppet

Skanska bedriver sin verksamhet med stor integritet och transparens. Som ett stöd till detta lanserade koncernen under 2016 en ny Uppförandekod, och lanserade också sin första uppförandekod för leverantörer. Koderna utgör etiska riktlinjer för Skanskas egna medarbetare och för externa samarbetspartners.

Skanskas uppdaterade Uppförandekod ger många exempel och konkreta råd om hur medarbetarna kan agera i enlighet med Skanskas värderingar i sitt dagliga arbete. Läs mer på codeofconduct.skanska.com. Leverantörskoden anger vilket uppträdande som krävs av leverantörerna. Skanska ingår endast i kundsamarbeten som inte medför att koncernens värderingar äventyras.

Bli bättre - tillsammans

Bli bättre - tillsammans

Skanska strävar efter att bli bättre inom alla verksamhetsgrenar och främjar detta genom samverkan både inom koncernen och med utomstående aktörer. Ett exempel är Skanska Global Healthcare Center of Excellence, där lösningar och resurser för sjukvårdsprojekt delas mellan affärsenheterna. Nyligen deltog Skanska Norge och Skanska UK i en stor norsk sjukhusupphandling. Global Healthcare Center of Excellence kunde då förmedla kontakter till experter inom Skanska Sverige och Skanska USA Building, vilket var avgörande för att vinna uppdraget. Global Healthcare Center of Excellence gör Skanska till en strategiskt välpositionerad aktör med bättre möjligheter att följa utvecklingen inom den för koncernen mycket viktiga sjukvårdssektorn.

Vid kundens sida

Vid kundens sida

Skanska hjälper kunderna att lyckas med sin affärsverksamhet. När brittiska Anglian Water behövde genomföra ett stort infrastrukturprogram sökte företaget inte bara en grupp arkitekter och entreprenörer – utan en partner.

Anglian Water hittade sin partner i @one Alliance, ett samarbetsorgan med konsultbolag och entreprenörer, däribland Skanska. Tvärfunktionella team vars arbete bygger på ömsesidigt förtroende och respekt ska hjälpa @one Alliance att leverera cirka 800 projekt fram till 2020. Genom att förstå kunderna i Anglian Waters organisation har alliansen också fått en utökad roll och hjälper nu vattenföretagets team med att starta driften av färdigställda projekt.

Affärsmodell

Projekten är kärnan i Skanskas verksamhet. Värdeskapandet sker i de tusentals projekt som genomförs varje år. Målet är att varje projekt ska vara lönsamt och genomföras i enlighet med Skanskas målsättning att vara ledande inom hållbarhet.

Affärsenheterna i de fyra verksamhetsgrenarna samverkar på olika sätt. Det ger både operativa och finansiella synergier, vilket ökar värdeskapandet. Framöver kommer Skanska att satsa ännu mer på att möjliggöra sådana synergier.

Operativa synergier

Operativa synergier skapas framför allt genom att globalt utnyttja den lokala specialistkompetens som finns inom olika affärsenheter. Ofta samverkar affärsenheter inom olika verksamhetsgrenar i enskilda projekt, vilket främjar kundfokuseringen och skapar förutsättningar för erfarenhetsöverföring, samtidigt som koncernens samlade kompetens och finansiella resurser utnyttjas effektivt. Även affärsenheter inom samma verksamhetsgrenar samverkar för att bättra

nyttja kompetens eller storlek. Genom olika geografiska kluster delas resurser och expertis samtidigt som gemensamma aktiviteter som inköp och produktion ökar effektiviteten.

Finansiella synergier

Byggverksamheten binder inte kapital, utan genererar i stället ett fritt rörelsekapital. Det fria rörelsekapitalet tillsammans med vinster från koncernens verksamheter, liksom möjligheten att öka belåningen med kreditfinansiering, gör det möjligt att finansiera investeringar i egen projektutveckling vilket genererar en mycket god avkastning på investerat kapital. Dessa investeringar skapar också nya, vinstgenererande uppdrag för Byggverksamheten. Se även illustration nedan.

Storleken ger konkurrensfördelar

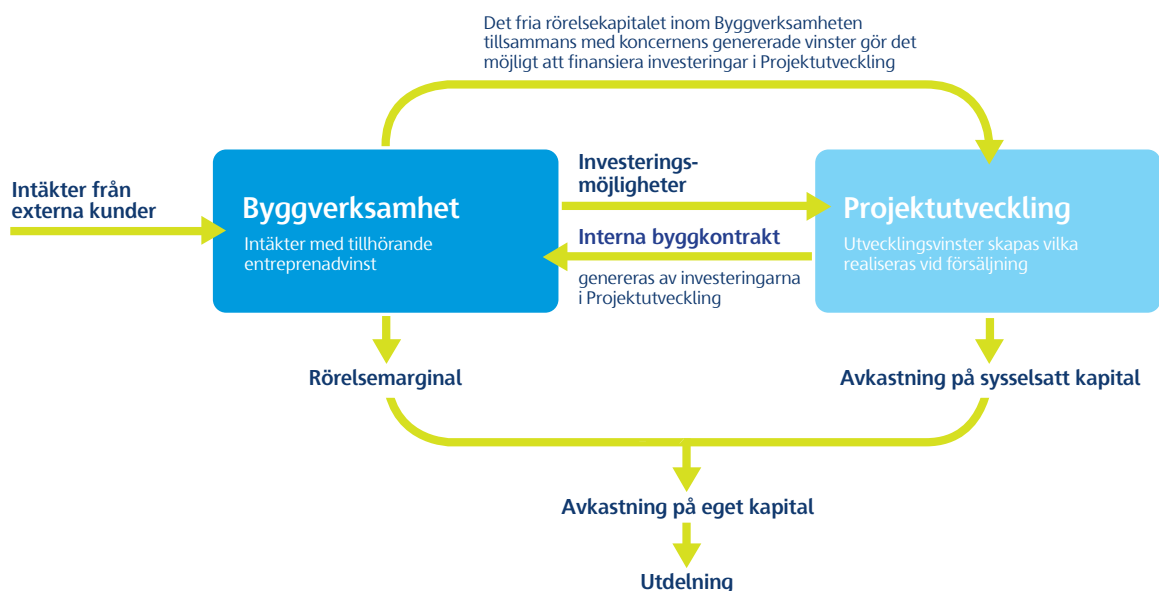
Genom att vara marknadsledande kan Skanska uppfylla de allra högst ställda förväntningarna.

Skanskas storlek och finansiella styrka är en fördel i de mest komplicerade uppdragen, där koncernens samlade erfarenhet och kunnande används för att tillgodose kundernas behov.

Basen i koncernen är de lokala verksamheterna, som har god kännedom om sina respektive marknader, kunder och leverantörer. De lokala enheterna understöds av Skanskas varumärke, finansiella styrka samt koncerngemensamma expertis och värderingar.

Skanska är därmed både ett lokalt företag med global styrka och en internationell bygg- och projektutvecklingsverksamhet med stark lokal förankring.

Skanskas affärsmodell

Affärsplan 2016–2020

– Vinst med värde

I den nuvarande affärsplanen beskrivs strategin som ska föra Skanska till nästa nivå. Ambitionen är att öka aktieägarvärdet och samtidigt verka för en mer hållbar framtid för medarbetare, kunder och samhället i stort. Det är så Skanska skapar Vinst med värde.

Vinst med värde

Skapa värde för aktieägare

Skanskas ambition är att skapa värde för aktieägarna och leverera branschledande totalavkastning. Starkt lönsamhetsfokus kombineras med kontrollerad tillväxt. Det skapar en stabil långsiktig vinstutveckling och det kassaflöde som krävs för en attraktiv utdelning. För att uppnå detta fokuserar Skanska på att ha de bästa medarbetarna, att möta kunden och skapa affärer samt att öka den operationella effektiviteten. Detta beskrivs mer ingående på sidorna 12–14.

Vinst med värde

Såväl kunder som investerare och potentiella medarbetare föredrar företag som bedriver sin verksamhet på ett ansvarsfullt sätt. Äkta marknadsledare skapar aktieägarvärde på ett sätt som bidrar till samhällsutvecklingen i stort. Skanska har en stark värdegrund och ett starkt

engagemang för att påverka samhället i positiv riktning och samtidigt bedriva en lönsam verksamhet.

Skanskas löfte är att bygga ett bättre samhälle.

Det handlar inte om att välja mellan antingen vinst eller värde, utan om att kunna ge både och. Vinst är en förutsättning för att kunna leverera värde, och genom att leverera värde – det vill säga bygga ett bättre samhälle i samspel med kunderna – skapas vinst.

Leverera värde

Med innovativa och hållbara lösningar bidrar Skanska till att skapa en hållbar framtid för medarbetare, kunder och samhälle. Detta förstärks genom Skanskas engagemang för arbetsmiljö, etik, grönt byggande, samhällsinvesteringar samt mångfald och inkludering som är direkt kopplade till kärnverksamheten och medarbetarnas kärnkompetens. På samtliga hemmamarknader är förutsättningarna goda för att leverera de hållbara lösningar som både kunder och samhälle behöver.

Skanska bidrar till en hållbar utveckling även genom sitt arbetssätt: att ständigt försöka hitta säkrare och grönare sätt att arbeta på, att uppträda etiskt, att bejaka mångfald och vara en engagerad samhällsaktör. Strävan är också att påverka såväl branschen som samhället i stort att agera på ett hållbart sätt. Ambitionen är att bli en ledande branschaktör och auktoritet inom hållbarhetsområdet.

Mål 2020

- Aktiens totalavkastning ska vara branschledande
- Balans i värdeskapandet mellan Byggverksamheten och Projektutveckling
- Kundens första val för att skapa lösningar som svarar mot kundernas behov
- Skanska ska leva enligt sina värderingar och uppfattas som ett värderingsdrivet företag som bygger ett bättre samhälle
- En säker och etisk arbetsmiljö
- Branschens mest attraktiva arbetsgivare
- Samarbeta inom och mellan enheter och affärsområden som Ett Skanska i högpresterande team
- Förbättrad operationell effektivitet

Fokusområden inom hållbarhet

- Arbetsmiljö
- Etik
- Grönt byggande
- Samhällsinvesteringar
- Mångfald och inkludering

Finansiella mål 2016–2020

I Skanskas affärsplan för perioden 2016–2020 fastställs finansiella mål som bäst avspeglar koncernens lönsamhet i verksamheten och visar dess finansiella utrymme för investeringar och tillväxt.

Avkastningen på eget respektive sysselsatt kapital är mått på hur väl aktieägarnas och långivarnas kapital används (kapitaleffektivitet) och bedöms vara rättvisande mått för koncernen respektive Projektutveckling. Rörelsemarginalen är ett uttryck för lönsamheten och effektiviteten inom Byggverksamheten. Marginalen är beroende av mixen av kontraktstyper och de olika geografiska marknaderna.

Utfall 2016

Under 2016 nådde Skanska sina avkastningsmål, och avslutade året med en stark finansiell ställning.

Koncernens finansiella styrka möjliggör fortsatt ökade investeringar i Projektutveckling. Allt eftersom värdeskapandet i Projektutveckling ökar och därmed är i balans med värdeskapandet i Byggverksamheten, kommer utfallet på avkastningsmålen inom Projektutveckling att kunna bibehållas på stabila nivåer.

Rörelsemarginalen i Byggverksamheten var under målet, framförallt på grund av att rörelsemarginalen var lägre i USA Civil och negativt i Polen.

Finansiella mål 2016–2020

Koncernen

Avkastning på eget kapital ska uppgå till

≥ 18%

Finansiell styrka

Operativa finansiella tillgångar/ skulder netto

kan vara negativt

om möjligheter uppstår

Byggverksamhet

Rörelsemarginal

≥ 3,5%

Projektutveckling

Avkastning på sysselsatt kapital sammantaget för verksamhetsgrenarna inom Projektutveckling

≥ 10%

För definitioner se not 44 B.

Utfall 2016

Koncernen

Avkastning på eget kapital var

28,3%

Finansiell styrka

Operativa finansiella tillgångar/ skulder netto var

10,6 miljarder SEK

Byggverksamhet

Rörelsemarginalen var

2,6%

Projektutveckling

Avkastning på sysselsatt kapital var

18,4%

70 mils omväg byggs bort

Sørkjosen-tunnel, Sørkjosen, Norge | Byggverksamheten

Längst upp i Norge, många mil norr om polcirkeln, ligger det lilla samhället Sørkjosen. Höga fjäll och vita björkar omger den glittrande fjorden, och längs vattnet löper motorvägen E6.

Här har Skanska Norge hittat en bra lösning på något som tidigare var ett stort problem. Vid Sørkjosen slingrar sig E6 upp och ner utmed bergssluttningarna. Snö och ishalka orsakar emellanåt att den viktiga motorvägen blockeras helt och lastbilar som transporterar fisk från Barents hav och Norska havet, tvingas ta en 70 mil lång omväg genom Finland. Tunneln ska göra vägen både säkrare och rakare, något som ortsbefolkningen har väntat på i många år.

Vägbyggen i Norge kräver i regel borning och sprängning och så även här. Den 4,5 km långa tunneln färdigställdes av två byggteam som möttes på halva vägen, vilket ställde tuffa krav på teamen. Den slutliga avvikelser blev bara en cm vertikalt och två cm horisontellt, och höll sig således med god marginal inom normala toleransintervall.

– Vi missar aldrig, säger Skanskas projektledare Tor Gildestad.

Framgångsrikt tunnelbyggande förutsätter en säker arbetsmiljö och ingående kunskaper om platsens geologiska förhållanden. De geologer som inspekterade bergkvaliteten efter varje sprängning anlätades av Skanska Norge – inte av staten, som annars är brukligt. Tack vare detta ovanliga samarbete kunde tunnelprojektet slutföras snabbare.

Bästa medarbetarna

Engagerade medarbetare med rätt kompetens, som delar Skanskas värderingar, är avgörande för framgången i en projektbaserad verksamhet som Skanskas. Att rekrytera de bästa, erbjuda bra utvecklingsmöjligheter och att bli ännu bättre på mångfald och inkludering är centralt för detta fokusområde.

Skanska strävar efter att vara branschens mest attraktiva arbetsgivare. Koncernen präglas av en värderingsdriven företagskultur som bygger på öppenhet och hög prestationsnivå, där medarbetarna samarbetar i team för att bygga ett bättre samhälle. Skanska ger medarbetarna stora möjligheter till kompetensutveckling och att växa som individer – när den enskilde medarbetaren växer, växer också Skanska.

Skanska vill att varje medarbetare kontinuerligt ska utvecklas och bidra till företaget. Genom aktiesparprogrammet Seop erbjuds medarbetarna att bli aktie-

ägare, vilket ökar ansvarskänslan och förståelsen för hur aktieägarvärde skapas. I Seop deltar cirka 10 500 medarbetare som under 2016 investerade totalt cirka 300 miljoner kronor av egna pengar och tillsammans utgör Skanskas tredje största aktieägare.

Kunskapsöverföring och bred erfarenhet

En viktig del av Skanskas framgångskoncept är att medarbetarna uppmuntras att skaffa sig nya erfarenheter från olika affärsenheter och länder – något som främjar kunskapsöverföringen och samarbetsandan inom företaget. Som stöd för detta uppdaterades Skanskas internrekryteringspolicy under 2016.

Lyft med mångfald och inkludering

Skanska arbetar för ökad mångfald bland medarbetarna genom att bli bättre på att attrahera, rekrytera och behålla människor med olika bakgrund och därmed återspegla mångfalden i samhället. Det gör det lättare att bygga relationer med en allt mer heterogen kundbas. Medarbetarnas olika erfarenheter och synsätt ökar också koncernens innovationsförmåga. En annan prioriterad fråga är att göra företagskulturen mer inkluderande, så att var och en får chansen att utvecklas till sin fulla potential.

Som operativ chef i Skanska UK ansvarade Paul Wright bland annat för stora sjukhusprojekt i offentlig-privat samverkan (OPS), med upp till 2 000 medarbetare på byggarbetsplatsen. De senaste fem åren har Paul jobbat i Sverige, med ansvar för utformningen och byggfasen av Nya Karolinska Solna – ett uppdrag som passar Paul perfekt, eftersom även Nya Karolinska är ett stort OPS-projekt.

Att Paul gått till ett projekt som leds av Skanska Sverige har gagnat både koncernen och honom själv. Hans unika kunskaper och erfarenhet efter mer än 30 år i Skanska blev en stor tillgång i projektteamet. Och Paul själv har fått möjlighet till kompetensutveckling genom att arbeta i ett annat land och ansvara för ett team med 32 nationaliteter.

Möt kunden – skapa affärer

Genom att förstå kundernas behov kan Skanska, i samråd med kunden, leverera de absolut bästa lösningarna. Det innebär att Skanska behöver arbeta ännu mer strukturerat och proaktivt med kundrelationer, och med ett utökat kundfokus. Målet är att fler kunder ska rekommendera och välja Skanska.

Skanska strävar efter att förstå kundernas mål, behov och vilka utmaningar de står inför, samt hur de definierar framgång. Bara då kan Skanska skaffa sig en unik marknadsposition i hård konkurrens och leverera innovativa och attraktiva lösningar. Genom att lyssna på kunden, ta initiativ och använda organisationens samlade kompetens skapas nya affärsmöjligheter och långsiktiga samarbeten.

Kunderna värdesätter alltmer vad Skanska står för och att företaget lever efter sina värderingar. Värdegrunden är en unik

fördel för Skanska, inte minst i de särskilt attraktiva uppdrag där andra faktorer utöver priset ligger i fokus. Kunderna vill ha en ansvarsfull samarbetspartner som de kan lita på.

Partnering – tidig kundinvolvering

Allt fler kunder vill ha hjälp med att utforma välfungerande och kostnadseffektiva lösningar på sina behov. Genom att kopplas in tidigt under projektet kan Skanska göra mer för att kunderna ska bli framgångsrika inom sin kärnverksamhet.

Långsiktighet

Ett fördjupat samarbete med tydligt hållbarhetsfokus blir allt viktigare för kunderna. Genom att vidga perspektivet, utöver det specifika projektutvecklings- eller byggkontraktet, kan Skanska tillsammans med kunderna bygga ett bättre samhälle och förbättra tillvaron för många människor.

I fyra svenska huvudregioner initierar Skanska och dess partners dialoger med politiker och tjänstemän om hur olika tillväxtområden kan se ut om några decennier. Målet med samtalen är att se bortom de utmaningar som finns idag och tänka större. Vilka är de framtida behoven när det gäller bostäder, transporter, integration på arbetsmarknaden, energi och andra områden. Och hur ska vi tillgodose dem?

Genom detta perspektiv blir Skanska en nära samarbetspartner till kommunerna och ett stöd i samhällsplaneringen. Skanska blev inbjudna av Botkyrka kommun för att presentera utvecklingsidéer för Eriksbergsområdet, och svarade med att ta fram en hel vision för Södra porten till Stockholm. Projektet utmynnade i ett samägt bolag, där Skanska och Botkyrka gemensamt utvecklar området. Intresset för den här typen av lösningar har nu också väckts hos andra kommuner.

Operationell effektivitet

För att Skanska ska höja sin leverans kvalitet till kunderna och öka lönsamheten krävs en mycket hög operationell effektivitet i alla delar av Byggverksamheten och Projektutveckling – från riskbedömning och utformning till genomförande och försäljning. Ökat samarbete, mer utbildning och digitalisering är grunden för detta.

För att förbättra den operationella effektiviteten och utnyttja verksamhetens bredd och djup har kunskapsnätverk inrättats i och mellan verksamhetsgrenarna. Byggverksamheten har ett chefsnätverk där man utbyter erfarenheter och lösningar samt koordinerar de effektiviseringsprogram som bedrivs i många av Byggverksamhetens affärsenheter.

Skanska vill också främja externa samarbeten med kunder och andra projektpartners. Partneringsarbeten med kunder står fortsatt i fokus, eftersom projektteamerna då i ett tidigt skede kan hitta de bästa

lösningarna i samråd med kunden. På så vis blir leveransen så effektiv som möjligt, samtidigt som arbetsmiljön förbättras.

På väg mot en digital koncern

Skanska digitaliserar allt mer av sin verksamhet. Hantering av bygginformation (BIM), mobila produktivitetstverkyg, drönare samt virtuell och förstärkt verklighet slår igenom i allt fler affärsenheter. Med teknikens hjälp kan Skanska ge bättre kundservice, samtidigt som projektleveranserna blir mer tillförlitliga och effektiva. Smartare design och industriella produk-

tionsprocesser är andra viktiga sätt att öka produktiviteten.

Värdet av information och kompetens

Skanska ser också ett allt större värde i de enorma datamängder som samlas under utformnings- och byggfaserna. Informationen kan användas för att effektivisera koncernverksamheten och hjälpa kunder att förvalta de tillgångar de övertar efter byggfasen. För att man ska kunna höja den operationella effektiviteten krävs att varje medarbetare har rätt kompetens för sitt ansvarsområde.

Skanska Norge implementerar just nu steg för steg en projektstruktur som ökar produktiviteten i planerings-, utformnings- och byggskedena.

Metoden, som ursprungligen utvecklades på Stanford-universitetet i USA, kallas Virtual Design and Construction (VDC) och är en syntes av modern teknik och högeffektiv, resurssnål processhantering. Samarbetsplattformen är BIM och planeringsarbete bedrivs i samtliga projektfaser. För att öka tempot i beslutsfattandet hålls varje vecka interaktiva arbetsmöten där nyckelpersoner från kunden, Skanska, arkitektbyrån och andra partners deltar.

Med resurssnålhet som arbetsfilosofi får projektteamerna större befogenheter och teammedlemmarna kan arbeta effektivare, vilket gör att man kan undvika många omarbetningar och onödigt extraarbete.

Från gammal parkering till kvarterets pärla

101 Seaport, Boston, USA | Kommersiell fastighetsutveckling och Byggverksamheten

Det var en enorm utmaning att på bara 26 månader gå från ett byggkoncept på idéstadiet till PwCs nya, färdiga kontor med plats för över 3 000 anställda.

Skanska åtog sig på uppdrag av PwC att färdigställa lokalerna i 101 Seaport enligt detta extremt ambitiösa tidsschema. Nästan 80 procent av byggnadens 41 000 kvadratmeter används i dag av PwC, som är ett globalt revisions- och konsultföretag.

Tack vare Skanskas förmåga att egenfinansiera, utveckla och bygga kunde koncernen pressa tidsschemat genom högeffektiv riskhantering, och det LEED Platinum-certifierade huvudkontoret färdigställdes på utlovad tid.

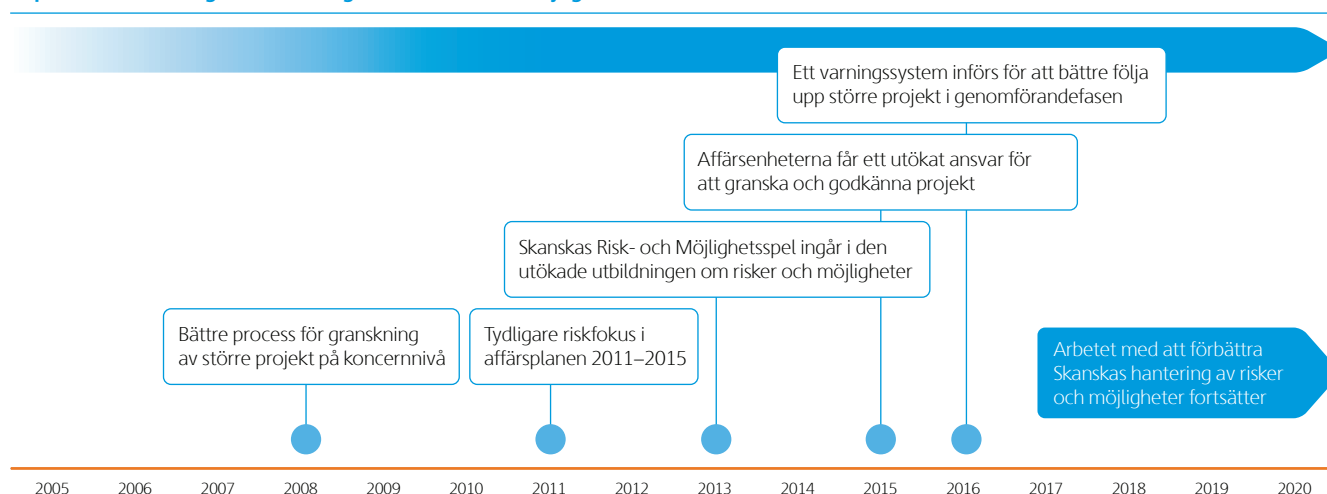
– Det finns bara en aktör på marknaden som kunde klarat det här och det är vi, säger Charley Leatherbee, vice VD i Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling USA.

Union Investment Real Estate GmbH köpte 101 Seaport för runt 3,8 miljarder kronor – ett av de högsta priserna som betalats för en kontorsbyggnad i Boston.

Hantering av risker och möjligheter

Skanska använder rutiner och verktyg för att identifiera, undvika, reducera och hantera risker på koncernnivå, i affärsenheterna och på operationell nivå. Härigenom kan Skanska också på bästa sätt tillvarata de möjligheter som dyker upp – från projektval till försäljning. Omfattningen av Skanskas Byggverksamhet och Projektutveckling bidrar till att ge koncernen en god riskspridning och tillfälle att kunna utnyttja nya möjligheter.

Löpande förbättringar i hanteringen av risker och möjligheter

En resa mot ständiga förbättringar

Det första formaliserade riskhanteringsverktyg som tillämpades i hela Skanska-koncernen var Operational Risk Assessment, som infördes 1999. Sedan dess har koncernen utvecklat och finlipat verktygen och rutinerna för att bedöma och hantera risker under hela projektlivscykeln. Sedan 2008 hanteras analysen och godkännandet av mer komplexa projekt på koncernnivå av Skanska Risk Team – en gransknings- och analysfunktion i koncernstaben – och av beslutsorganet Senior Executive Team (SET) Tender Board. De allra största projekten måste slutgodkännas av styrelsens Projektkommitté.

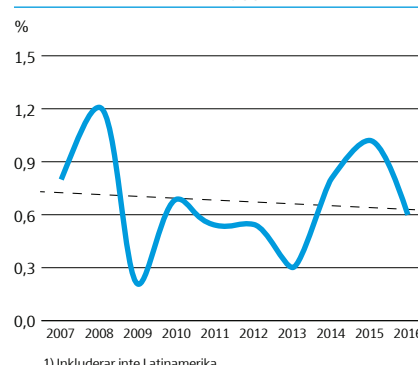
I affärsplanen 2011–2015 blev hanteringen av risker och möjligheter till ett fokusområde för ledningen på alla nivåer. En av de viktigaste förändringarna under perioden var en utökad roll för Skanska Risk Team, vars granskningsuppdrag kom att omfatta även projekt inom Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling.

Förbättrad riskhantering på operationell nivå

I affärsplanen 2016–2020, Vinst med värde, fortsätter riskhantering att vara ett viktigt fokusområde inom Operationell Effektivitet. De positiva erfarenheterna av Skanska Risk Team och SET Tender Board har nu förts ut till samtliga affärsenheter genom att dessa inrättat egna riskteam och projektkommittéer. Tanken är att detta ska resultera i bättre och mer objektiv granskning på operationell nivå.

Risker och möjligheter som identifierats i projektens planeringsfas behöver hanteras effektivt även i genomförandefasen. Därför har ett varningssystem införts för större och mer krävande projekt i Byggverksamheten där ledningen redan i ett tidigt skede underrättas vid specifika händelser och om nyckeltal över- eller underskrider förutbestämda intervall.

Totala förluster i Byggverksamheten dividerat med totala intäkter från Byggverksamheten ¹⁾

Skanskas kontinuerliga riskhanteringsåtgärder syftar till att minimera antalet förlustprojekt som idag utgör en för stor andel. Verksamhetens storlek gör dock att förlustprojekt inte helt kan uteslutas.

Skanskas arbetsätt

Skanska har byggt in en proaktiv och strukturerad hantering av risker och möjligheter på samtliga organisationsnivåer, vilket kortfattat kan beskrivas på följande sätt:

På koncernnivå

Styrelsen har antagit Skanskas Enterprise Risk Management Policy, som anger hur riskhantering ska bedrivas i hela koncernen och var ansvaret för detta ligger. Koncernrisker är strategisk risk, operationell risk, finansiell risk och regulatorisk risk. För varje sådan kategori anger policyn de viktigaste riktlinjerna, rutinerna, regelverken och styrdokumenterna som gäller för riskhanteringen.

Varje år genomför Skanska en koncernriskundersökning bland mer än 200 chefer i koncernen. Resultatet är en ranking av koncernrisker. För var och en av de viktigaste riskerna utvärderas hur ändamålsenliga och effektiva hanterings- och reduktionsåtgärderna är, och vid behov korrigeras dessa.

Bredden på Skanskas projekt, och att dessa bedrivs i ett stort antal länder av en rad olika verksamhetsgrenar, hjälper koncernen att se vilka risker och möjligheter som finns och att arbeta proaktivt med dessa.

På operationell nivå

Riskhanteringen på operationell nivå styrs av Operational Risk System och grundidén är att riskhantering ingår i linjechefernas ansvar. Varje Skanska-medarbetare har ett riskhanteringsansvar oavsett vilken verksamhetsnivå man arbetar på. Operational Risk System anger den organisationsstruktur i vilken affärsenheternas riskhantering ska bedrivas, och innefattar även företagets olika rutiner, riktlinjer och malldokument för hantering av risker och möjligheter. Skanskas rutiner Tender Approval Proce-

Koncernnivå

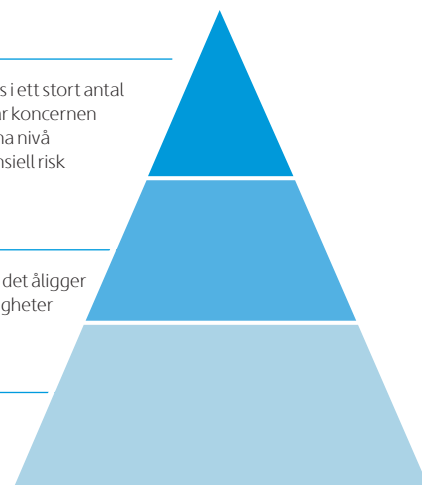
Skanskas projekt har vitt skiftande karaktär, och bedrivs i ett stort antal länder av en rad verksamhetsgrenar. Tack vare detta har koncernen god beredskap för såväl risker som möjligheter. På denna nivå utgörs riskerna av strategisk risk, operationell risk, finansiell risk och regulatorisk risk.

Operationell nivå

Grundprincipen för hela riskhanteringsprocessen är att det åligger varje Skanska-medarbetare att hantera risker och möjligheter oavsett vilken verksamhetsnivå man arbetar på.

Projektnivå

Projektledningens skicklighet är helt avgörande för att Skanska ska kunna hantera riskerna och utnyttja möjligheterna optimalt.

dure och Investment Approval Procedure anger vilken ledningsnivå som projekt inom Byggverksamheten respektive Projektutveckling ska godkännas på. De ger också projektteamen strukturerade riktlinjer för att beskriva risker och möjligheter, vilket underlättar granskning och godkännande på den nivå som projektets karaktär kräver.

Inom Byggverksamheten har varje affärsenhet en Heat Map över de specifika projektkompetenser som finns i respektive affärsenhet. För alla uppdrag anges projekttyp, storlek, plats och kontraktstyp. Projekt utanför kärnkompetensen granskas mer ingående, och måste godkännas på högre nivå i organisationen.

På projektnivå

Skanskas affärsverksamhet är i praktiken summan av samtliga projekt som koncernen genomför. Projektledningens skicklighet är helt avgörande för att hantera riskerna och kunna utnyttja möjligheterna optimalt. På projektnivå uppstår operationell effektivitet genom att rätt människor har den utrustning, kompetens och uppbackning

de behöver för att lämna anbud, förhandla fram affären och ta projektet i mål. Affärsenheterna och supportavdelningar ser till att projektteam sammanställs, utbildas och stötts för att kunna leverera Vinst med värde – varje gång.

Utnyttja synergier

Ett av målen i affärsplanen, Vinst med värde, är att ha balans i värdeskapandet mellan Byggverksamheten och Projektutveckling. Projektutvecklingsuppdrag involverar även Byggverksamhetens affärsenheter vilket skapar synergier som ger en rad fördelar när det gäller att hantera risker och möjligheter: stärkt konkurrenskraft, bättre förmåga att kontrollera risker och utnyttja möjligheter optimalt samt fler tillfällen att driva hållbarhet och innovation framåt. Generellt sett ökar lönsamheten och stabiliteten i företaget. Dessa fördelar förstärks då olika affärsenheter inom Byggverksamheten samverkar, exempelvis hus- och anläggningsenheter.

Många av dessa fördelar uppstår också när olika enheter i Byggverksamheten samarbetar i uppdrag åt externa kunder.

Skanskas huvudsakliga risker

Riskhantering är grunden för operationell effektivitet. Varje år kartlägger Skanska koncernens huvudsakliga risker genom en enkät bland de 200 högsta cheferna. Omfattande åtgärdsprogram för att hantera och reducera dessa risker implementeras och uppdateras kontinuerligt.

Oetiskt uppträdande

Att bryta mot lagstadgad och vedertagen affärsetik har konsekvent rankats som en av Skanskas största risker. Allvarliga överträdelser kan långvarigt skada Skanskas anseende och förmåga att verka på hemmamarknaderna, och kan även resultera i straffavgifter och andra sanktioner.

Skanska har arbetat proaktivt med att ytterligare stärka organisationen för etikarbete, företagskultur och rutinerna för regelefterlevnad. 2016 uppdaterade Skanska sin uppförandekod, Code of Conduct, och införde koncernens första uppförandekod för leverantörer samt en implementerings- och stödstruktur för dessa koder. Uppförandekoden bygger på värderingen Agera etiskt och öppet.

Skanska har även infört Value Moments, strukturerade möten där team och arbetsgrupper diskuterar värderingar. Detta stärker Skanskas etiska företagskultur.

Nyckelpersoner som saknas eller lämnar företaget

All byggverksamhet och projektutveckling är framförallt beroende av människors prestationer. Nya projektuppdrag kan därför inte tas utan att först säkerställa att medarbetare med rätt kompetens finns tillgängliga. Skanska måste vara bättre än konkurrenterna på att attrahera, utveckla och behålla kompetenta, engagerade medarbetare med olika bakgrund.

Skanska fokuserar på att utveckla utomordentliga ledare i en inkluderande arbetsmiljö med högt i tak, där medarbetarna trivs och kan vidareutveckla sina kompetenser. Skanska har strukturerade rutiner för att bedöma och utvärdera

medarbetarnas prestationer och potential. Karriärmöjligheterna i koncernen är omfattande.

Ett viktigt redskap för att rekrytera och behålla personal är Seop, Skanskas aktiesparprogram, som erbjuds till samtliga tillsvidareanställda.

Projekt- eller systemiska förluster

Alla projekt eller investeringar går inte som planerat. Oförutsedda händelser, förseningar, extrema väderförhållanden, ej uppnådda produktionsförbättringar, leverantörer som inte fullgör sina avtal och felkalkyler - det finns många olika omständigheter som kan orsaka projektförluster. I ett enskilt projekt går det i regel snabbt att identifiera problemet och sätta in de åtgärder som krävs för att vända utvecklingen. Om man ser till storskaligheten och bredden i Skanskas verksamhet är skadan som sker begränsad.

Allvarigare är det när något genomsyrar hela organisationer, exempelvis problem i en större affärsenhetens kalkyler eller i utförandet av projekten. Att åtgärda sådana problem kan ta flera år. Därför har koncernen åtskilliga skyddsåtgärder mot såväl enskilda förlustprojekt som förluster i hela organisationen. Hit hör koncernens rutiner för granskning och godkännande, uppföljning, kontroll och rapportering, liksom varningssystemet för samtliga byggprojekt som godkänns av SET Tender Board. Systemet bevakar ett antal nyckeltal som definieras för varje projekt, och underrättar ledningen enligt ett föreskrivet protokoll om något av dessa nyckeltal över- eller underskrider vissa toleransintervall.

Makroekonomisk instabilitet

Makroekonomiska risker är ofrånkomliga. Skanska fokuserar på att dämpa deras konsekvenser och se till att affärsverksamheten är såpass stark att den klarar konjunkturnedgångar. Detta erfordrar justeringar i realtid av den finansiella exponeringen i form av kassaflöde, beslutade investeringar och sysselsatt kapital. Skanska Financial Services (SFS) spelar en nyckelroll för att hantera koncernrisker och stödjande affärsenheterna. SFS följer marknadstrender, ekonomiska indikatorer och den politiska utvecklingen, och flaggar i god tid för förändringar som kan påverka Skanska eller bolagets partners. Skanska har dessutom en inbyggd riskspridning genom att verksamheten är så bred, när det gäller geografier, sektorer, affärsmodeller, kundprofiler och konjunkturcykler som sammantaget innebär en riskutjämning.

Olyckshändelser som drabbar många människor

Skanskas värdering Värna om livet innebär att arbeta säkert, eller inte alls. Detta är drivkraften till att ständigt arbeta för medarbetarnas hälsa, säkerhet och välbefinnande. Skanska anser att alla branschaktörer måste verka för en säker arbetsmiljö och ett samarbete mellan samtliga intressenter, inklusive konkurrenter, är det enda sättet att få ett nytänkande i byggsektorn och nå Skanskas mål: Inga arbets-skador eller arbetsrelaterad ohälsa.

Skanska arbetar kontinuerligt för att bli ännu bättre på hälsa, arbetsmiljö och välbefinnande. System och rutiner förbättras regelbundet. Skanska vill lära av andras erfarenheter och dela med sig av egna.

30 minuter kortare restid per dag

Elizabeth River Tunnels, Norfolk, USA
Infrastrukturutveckling och Byggverksamheten

Nya Midtown Tunnel är hjärtat i projektet Elizabeth River Tunnels. Trafiken började rulla 2016, ett halvår före tidsschemat – ett välkommet besked för alla bilpendlare, som nu förkortar restiden med i snitt 30 minuter per dag och dessutom får en tryggare och säkrare färd till och från jobbet. Projektet genomfördes i offentlig-privat samverkan (OPS). Riskerna var många och stora men tack vare effektiv riskhantering kunde projektet bli färdigställt före utsatt tid.

Ett viktigt första steg var att lära av andra delar av Skanska-organisationen. Medarbetare från Infrastrukturutveckling, Skanska USA Civil och projektets partners besökte Bjørvikatunneln som då byggdes av Skanska Norge. Tunneln byggdes med samma innovativa metod som skulle tillämpas på Midtown Tunnel. Hundratals risker följdes upp under byggfasen, och utvärderades en gång i månaden. Experter från hela koncernen bidrog med tips och råd.

OPS-modellen möjliggjorde ett nära samarbete mellan delstaten Virginias transportdepartement och Skanska-konsortiets utvecklare, arkitekter och byggbolag men också med de aktörer som ansvarar för driften fram till 2074. Skanska är hälftenägare och totalentreprenör i joint venture-projektet. Alla inblandade hade som mål att skapa en tunnelloösning som är lika optimal i dag som under hela sin drifttid.

Fokusområden inom hållbarhet

Hållbarhet är en förutsättning för att leverera resultat enligt affärsplanen, Vinst med värde. För att främja samhällsutvecklingen på bästa sätt fokuserar Skanska på de hållbarhetsaspekter som har en direkt koppling till bolagets affärsverksamhet. Genom att vara ledande inom hållbarhet blir Skanska en mer attraktiv affärspartner och arbetsgivare.

Helhetssyn på hållbarhet

Skanska vill skapa en hållbar framtid för samhället, kunderna och medarbetarna vilket också styr projektens utformning och sättet de utförs på. Koncernen fokuserar på arbetsmiljö, etik, grönt byggande, samhällsinvesteringar samt mångfald och inkludering, de mest relevanta hållbarhetsområdena för kärnverksamheterna Byggverksamhet och Projektutveckling. Genom detta strategiska synsätt skapar Skanska största möjliga värde för samhället.

Koncernen drar nytta av att olika fokusområden inom hållbarhet kopplas samman. Exempelvis bör projektteam som präglas mer av mångfald och inkludering kunna tänka mer kreativt, vilket kan förbättra arbetsmiljön på arbetsplatserna och också bidra till att hitta de bästa lösningarna för kunderna.

Skanska siktar på att bli den ledande aktören inom varje enskilt fokusområde – men också att vara ledande inom hållbarhet i stort. Att arbeta med hållbarhet bidrar till att göra företaget lönsammare och skapa aktieägarvärde.

Global kunskap lyfter Skanska

Skanska delar bästa praxis och kunskap i hela koncernen, och korsbefruktar lösningar mellan Byggverksamheten och Projektutveckling för att bli ännu bättre. Skanska strävar också efter att engagera kunder och partners i hållbarhetsfrågor. Alla vinner på gemensamt lärande och kunskapsdelning.

Läs mer om hållbarhet på sidan 64–69 och på group.skanska.com.

Arbetsmiljö

Värderingen Värna om livet innebär att koncernen har en nollvision för arbetsolyckor och långsiktig arbetsrelaterad mental och fysisk ohälsa. För att åstadkomma detta kommer en strategi för hälsa och välbefinnande tas fram. Den ska hjälpa företaget att reducera buller, damm, dålig ergonomi och andra långsiktiga hälsorisker. Medarbetarna ska också få råd om en sundare livsstil genom bättre kost och begränsad alkohol- och tobakskonsumtion. Strategin ska hjälpa människor att hålla sig friska och leva längre.

Skanskas kommande strategi för hälsa och välbefinnande ska minska den långsiktiga ohälsan för tusentals medarbetare. Strategin bygger på lokala initiativ i affärsenheterna.

Etik

Skanska ger medarbetarna tillgång till resurser som hjälper till att förverkliga värderingarna i praktiken - värderingarna är till för att efterlevas. En lättillgänglig kortversion av den nya och uppdaterade Uppförandekoden lanserades för medarbetarna under året. 2016 lanserades också Value Moments Library, en serie kortfilmer om verkliga situationer där Skanskas värderingar sätts på prov. Filmbiblioteket är till för att starta olika diskussioner om värderingar. Medarbetarna uppmuntras också att inleda alla möten med ett samtal kring företagets värderingar.

För att hjälpa medarbetarna att förverkliga Skanskas värderingar i sin vardag, uppmuntras de att inleda varje möte med ett samtal kring dessa värderingar.

Grönt byggande

Att uppföra och driva hus och anläggningar genererar avsevärda koldioxidutsläpp. Denna utmaning är också en möjlighet för Skanska att hjälpa samhället och därför strävar koncernen mot att minska sitt koldioxidutsläpp. En milstolpe passerades 2016, då Skanska topprankades på CDPs Climate A List som listar hur företag hanterar sin klimatpåverkan. Skanska fortsatte också att främja Envision och CEEQUAL, certifieringssystemen som bedömer anläggningars miljö- och samhällspåverkan.

Skanska inkluderades på CDPs Climate A List och hör därmed till de bästa nio procenten i rankningen, som omfattar 2 000 företag från en rad branscher i hela världen.

Samhällsinvesteringar

Genom sina projekt och medarbetare utgör Skanska ett strategiskt samhällsstöd till ömsesidig nytta för kunder, medarbetare och koncernen. Ett sätt att investera i samhället är att stärka och integrera den lokala arbetskraften, exempelvis genom att ge utbildning och andra möjligheter till flyktingar, nyanlända och militärveteraner. En annan viktig samhällsinvestering är att bedriva projektutveckling som lyfter närområdet. Kopplingen mellan dessa prioriterade samhällsinvesteringar och Skanskas verksamhet gör att åtgärderna får största möjliga verkan.

Skanska är en ansvarsfull samhällsaktör och det innebär att projekten som levereras ska främja såväl Skanskas kunder som samhället i stort.

Mångfald och inkludering

Affärsenheternas arbete för mångfald och inkludering intensifierades under 2016, vilket också fick konkreta resultat. Personalstruktur och medarbetarenkäter visar en tydligt positiv trend som pekar på att Skanska blir bättre på såväl mångfald som inkludering. Mångfald och inkludering är ett sätt att stärka banden till kunder och leverantörer, och inspirera till den kreativitet som behövs för att vara ledande i konkurrensen. I hela koncernen arbetar man vidare med att integrera mångfald och inkludering i företagets kärnverksamhet.

Skanska UK har belönats med två prestigefyllda branschutmärkelser för sina åtgärder och initiativ inom mångfald och inkludering.

En livfull knutpunkt läker New York

World Trade Center Transportation Hub, New York City, USA | Byggverksamheten

250 000 pendlare passerar platsen dagligen och det är också en populär destination för restaurangbesök och shopping. Men framförallt är det en del av läkningsprocessen efter de tragiska händelserna som ägde rum den 11 september 2001.

Tunnelbaneknutpunkten World Trade Center Transportation Hub öppnades för allmänheten 2016. Den rymliga entréhallen Oculus flödar av ljus och är ikonisk sedan första dagen. Skanska har en lång relation till platsen och byggnaden är en milstolpe i sammanhanget.

På 1960-talet gjorde Skanska anläggningsarbete och stålkonstruktioner för de 110 våningar höga tvillingtornen. Efter bombattentatet som skakade World Trade Center 1993 utförde Skanska reparationer av byggnaden. När tvillingtornen rasade 2001 stabiliserade Skanska de delar av byggnaden som återstod och återkom sedan 2005 för att planera och förbereda återuppbyggnaden av området. 2010 började Skanska USA Civil och Skanska USA Building tillsammans med en partner att bygga den nya tunnelbanecentralen. Skanskas specialistkompetens inom bygg- och anläggningsverksamhet, i kombination med stolthet och engagemang, var nyckeln till det lyckosamma slutförandet av uppdraget.

– Skanska-medarbetarna på World Trade Center arbetade helhjärtat med att återuppbygga, återställa och förnya den här viktiga platsen och knutpunkten, säger Skanska-direktören Gary Winsper.

Aktien

Skanskas B-aktie är noterad på Nasdaq Stockholm och börsvärdet per den 31 december 2016 var 88,0 miljarder kronor. Sista betalkurs för Skanskas B-aktie 2016 var 215,10 kronor och under året steg aktiekursen med 30,5 procent.

- Skanskas B-aktie (SKA B) är noterad på Nasdaq Stockholm.
Bloomberg ticker SKAB:SS
Reuters quote SKAb.ST
- Skanska har ett sponsrat American Depositary Receipt (Level I) i USA som handlas under symbolen SKBSY.
- I december 2016 nådde Skanskas aktiekurs en ny toppnotering på 218,70 kr.
- 92 806 aktieägare, största ägare är Industrivärden.
- Börsvärde om 88,0 miljarder kronor.
- Under 2016 handlades i snitt 2,1 miljoner Skanska B-aktier varje dag.
- Styrelsens förslag till utdelning är 8,25 kronor, en höjning med 0,75 kronor.

Ett 15-tal analytiker följer bolaget regelbundet. På Skanskas webbplats för investerare, under fliken aktien, finns en förteckning av de analytiker som följer Skanska samt deras aktuella rekommendationer.

Den stabila underliggande resultatnivån i koncernen är en effekt av riskspridning över fyra verksamhetsgrenar i flera geografiska marknader och segment. Detta bidrar till att

Skanska har lämnat höjd alternativt bibehållen ordinarie utdelning i mer än tio år och har en stabil finansiell position med möjlighet till attraktiv prissättning på sin upplåning.

Marknadsutveckling 2016

Nasdaq Stockholm föll något under första halvåret. Den enskilt största nedgången

under en och samma dag ägde rum i anslutning till den brittiska folkomröstningen om EU-utträdet i slutet av juni. Börsen utvecklades positivt under andra halvåret, och hade vid utgången av 2016 stigit med sex procent på årsbasis. Skanskas aktiekurs steg med 30,5 procent under 2016.

Utdelningspolicy

Skanskas utdelningspolicy är att dela ut 40–70 procent av årets resultat till aktieägarna, förutsatt att bolagets finansiella situation i sin helhet är stabil och tillfredställande.

Utdelning

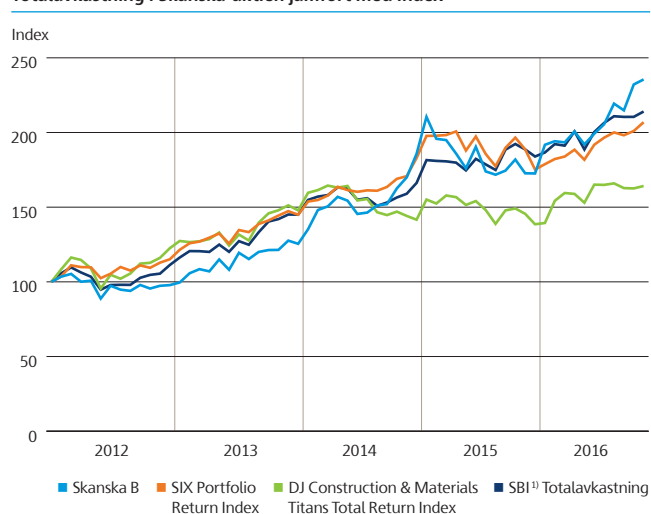
För verksamhetsåret 2016 gör styrelsen bedömningen att koncernens finansiella ställning och omständigheterna i övrigt motiverar en höjning av utdelningen med 0,75 kronor per aktie, och föreslår en utdelning om 8,25 (7,50) kronor per aktie.

De största aktieägarna i Skanska AB, röstersorterat 31 december 2016

Aktieägare	% av röster	% av kapital
Industrivärden AB	23,9	6,9
Lundbergs	12,3	4,5
Skanska-anställda genom Seop ¹⁾	4,6	6,6
Alecta	4,0	5,7
Swedbank Robur Fonder	1,9	2,7
Norges Bank Investment Management	1,6	2,3
SEB Fonder & Trygg Liv Försäkring	1,5	2,1
AMF Försäkringar & Fonder	1,2	1,7
SHB Fonder & Liv	0,8	1,2
Carnegie Fonder	0,8	1,1
10 största aktieägare i Skanska	52,6	34,8
Övriga aktieägare i Skanska	47,4	65,2
Totalt	100,0	100,0
varav aktieägare i Sverige	74,2	63,2
varav aktieägare utomlands	25,8	36,8

¹⁾ Behandlas inte som en egen ägargrupp
Källa: Modular Finance

Totalavkastning i Skanska-aktien jämfört med index

¹⁾ Strategic Benchmark Index består av noterade företag som sammantagna avspeglar Skanskas verksamheter.

Skanskas aktiekurs nådde toppnoteringen 218,70 kronor i december 2016.

Förslaget motsvarar en utdelning om totalt 3 373 (3 075) miljoner kronor, vilket motsvarar 52 procent av årets resultat.

För moderbolagets innehav av egna B-aktier, vars syfte är att säkerställa leverans av aktier till deltagarna i Skanskas aktiesparprogram Seop, utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsstidpunkten beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i Skanskas långsiktiga aktiesparprogram.

Ägarskap

Majoriteten av Skanskas ägare återfinns i Sverige och består främst av finansiella och institutionella organisationer. Den största ägaren är Industrivärden AB som innehar 23,9 procent av rösterna, följt av Lundbergs som innehar 12,3 procent av rösterna. Tredje

största ägaren, mätt i röster, är Skanskas anställda genom aktiesparprogrammet Seop. Det utländska ägandet nådde under året ett ägande på runt 26 procent av rösterna – en toppnotering. Bland de större utländska ägarna märks Norges Bank Investment Management.

Finansiering

Kreditmarknaden var relativt volatil under året. Politiska händelser såsom folkomröstningen om Storbritanniens EU-utträde och utgången av det amerikanska presidentvalet fick obligationsspreadarna att öka, medan olika centralbanksinitiativ pressade dem nedåt. Bank of England och Europeiska Centralbanken utökade sina likviditetsprogram till att omfatta även företagsobligationer.

Skanska hade ett starkt kassaflöde under hela 2016, och emitterade därför inga nya företagsobligationer under året. Obligationer

för totalt 1,5 miljarder kronor förföll och förlängdes inte.

Vid ett antal tillfällen tillgodosågs kortfristiga finansieringsbehov genom emission av företagscertifikat.

Skanska har ett flertal program för upplåning, såväl bekräftade bankkreditfaciliteter som marknadsfinansieringsprogram, vilket ger en god beredskap för tillfälliga svängningar i koncernens likviditetsbehov på kort sikt samt säkerställer finansieringen på lång sikt. I slutet av året uppgick den centrala skuldportföljen till 4,2 miljarder kronor. De outnyttjade kreditlöftena om 5,7 miljarder kronor i kombination med de operativa finansiella tillgångarna om 10,6 miljarder kronor (som inkluderar den centrala skulden) säkerställer en tillfredsställande finansiell kapacitet för koncernen.

Historik Skanska-aktien

	2016	2015	2014	2013	2012
Aktiekurs årets utgång, kr	215,10	164,80	167,90	131,40	106,20
Börsvärde, miljarder kronor	88,0	67,7	69,0	54,0	43,7
Utestående antal aktier, miljoner ¹⁾	409,3	411,0	410,8	411,3	411,8
Högsta aktiekurs under året, kr	218,70	208,40	170,00	131,60	125,20
Lägsta aktiekurs under året, kr	149,20	151,40	126,70	104,60	94,40
Direktavkastning, %	3,8 ²⁾	4,6	4,0	4,8	5,6
Resultat per aktie ³⁾ , kr	15,89	11,96	9,98	8,43	8,00
Ordinarie utdelning per aktie, kr	8,25 ⁴⁾	7,50	6,75	6,25	6,00
Utdelningsandel ⁵⁾ , %	52	63	68	74	75

1) Antal utestående aktier vid årets slut.

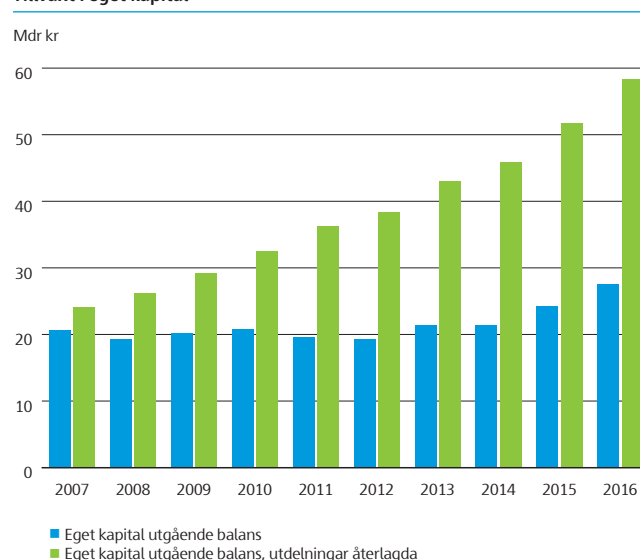
2) Förslagen utdelning dividerad med slutkursen för 2016.

3) Resultat per aktie enligt segmentsredovisningen dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.

4) Baserat på styrelsens utdelningsförslag.

5) Utdelning i procent av årets resultat.

Tillväxt i eget kapital

Marknadsöversikt

Skanskas möjligheter att växa och skapa värde på sina hemmamarknader påverkas av ett antal externa faktorer. Nedan presenteras ett flertal av dessa variabler, makroekonomiska men också mer sektorspecifika.

Skanskas hemmamarknader

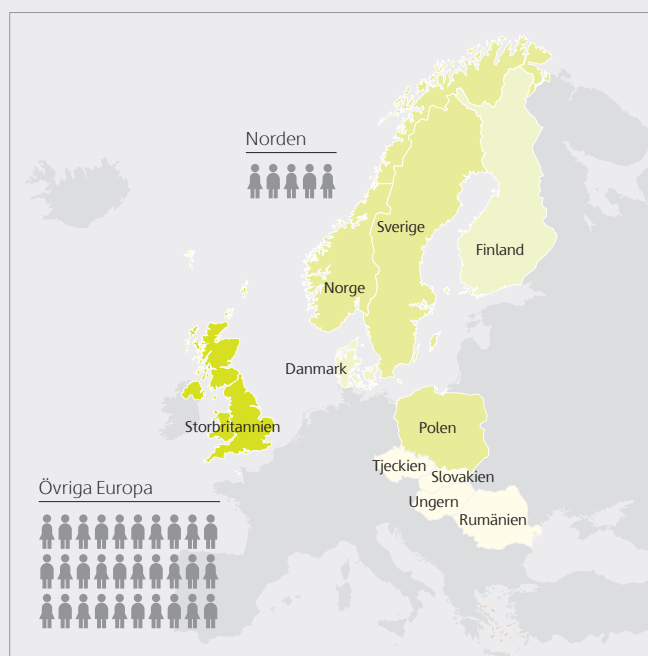
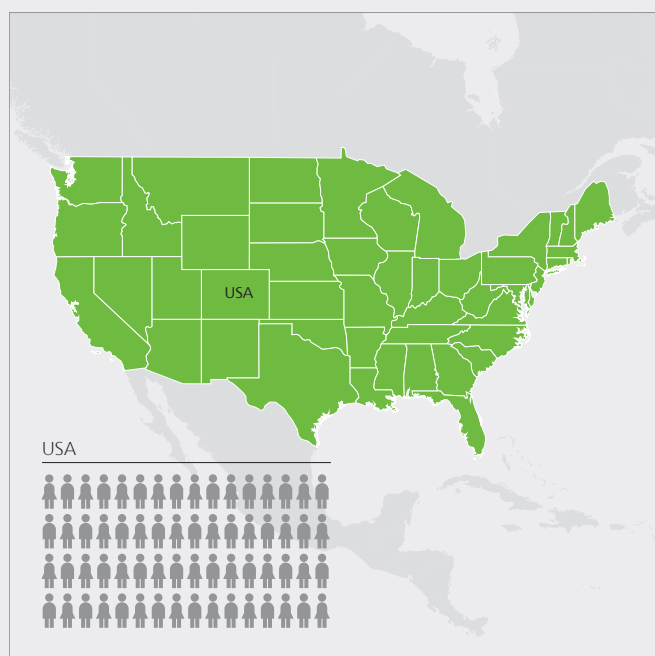
Bygginvesteringar 2015

9 500 Mdr kr

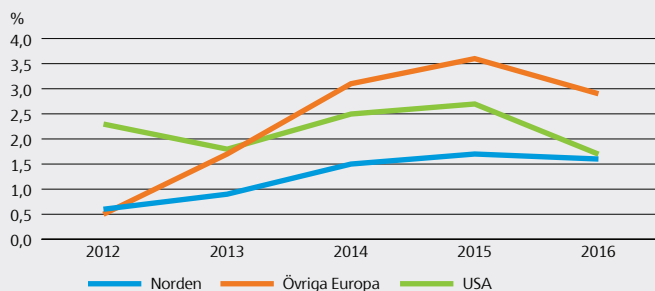
50 Mdr kr

Befolkning

 = 10 miljoner människor

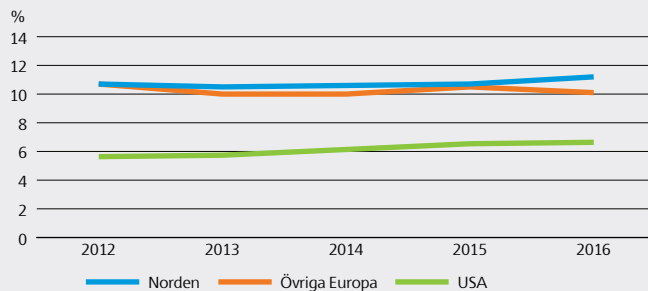

BNP-tillväxt på Skanskas hemmamarknader

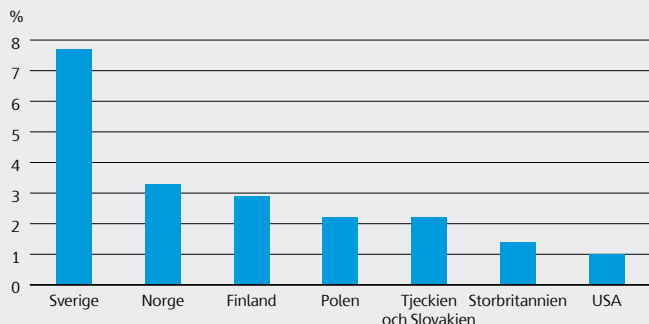
Ekonomi har återhämtat sig starkast i de centraleuropeiska länderna. Finlands ekonomi är alltjämt svag och drar ned genomsnittet för Norden. USA-marknaden har visat större stabilitet, utan de svängningar som präglat övriga marknader.

Bygginvesteringar på Skanskas hemmamarknader, som procent av BNP

Norden, med Norge i topp, har haft de högsta bygginvesteringarna som procent av BNP av samtliga Skanskas marknader. I USA är andelen avsevärt lägre och långt under nivån före finanskrisen, men börjar nu åter att stiga. I Centraleuropa har bygginvesteringarnas andel av BNP däremot minskat.

Skanskas Byggyrksamhets marknadsandel

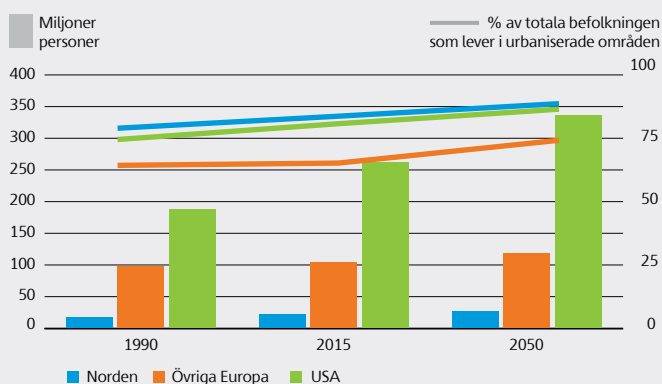
I Sverige är Skanskas marknadsandel avsevärt högre än på övriga marknader. Även på de amerikanska och brittiska marknaderna hör Skanska till de ledande företagen; den låga marknadsandelen beror på att marknaderna är mer fragmenterade och konkurrensen hårdare.

Transparens-index

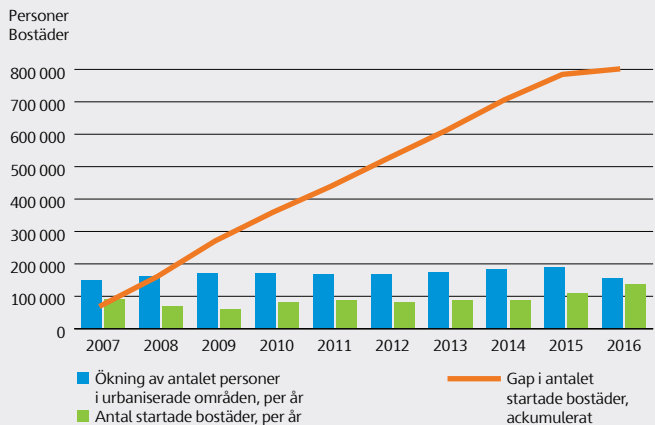
Indexet indikerar synen på hur utbredd korruption är i respektive land på en skala från 0 till 100. Ju högre värdet är desto mindre utbredd upplevs korruptionen vara. Länderna i Centraleuropa har fortfarande en del problem med korruption, medan läget uppfattas som mycket bättre i Norden.

Urbanisering i Skanskas hemmarknader

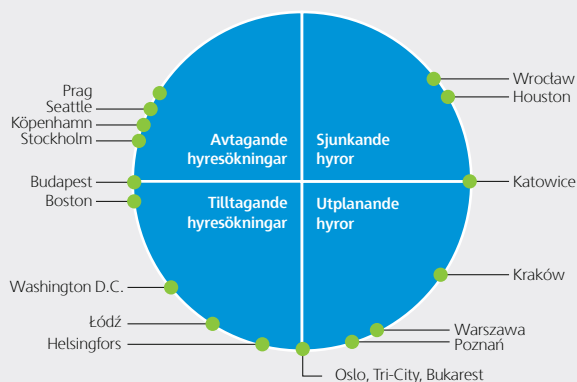
Andelen människor som bor i städer ökar i hela världen. I genomsnitt kommer 70 procent av jordens befolkning att bo i städer 2050. Urbaniseringen ligger över detta genomsnitt på samtliga Skanskas marknader.

Bostadsbyggande i förhållande till urbaniseringstillväxten i Sverige, Norge och Finland

Antalet startade bostäder har under flera år inte motsvarat antalet personer som flyttar till urbaniserade områden. Detta har lett till ett stort underutbud av bostäder. Under 2016 ökade antalet startade bostäder jämfört med föregående år.

Fastighetsklocka

Källa: JLL, kv3 2016 och kv4 2016

Fastighetsklockan indikerar var respektive marknad befinner sig i fastighetscykeln. Skanska har en diversifierad portfölj med projekt och mark i olika utvecklingsfaser i ovan nämnda städer.

Källor: JLL, Centrala Statistikbyråer, SEB, HSBC, Citibank, Transparency International, FNs avdelning för ekonomiska och sociala ärenden, Världsbanken.

En säkrare och kortare väg

F6rbifart Czarńk6w, Czarńk6w, Polen | Byggverksamheten

Många Skanska-projekt i Polen har haft relativt liten kontraktstorlek, och den 6,5 kilometer långa f6rbifarten runt staden Czarńk6w 6r inget undantag. 6nd6a 6r det h6r ett projekt som g6r stor skillnad – och ett bra exempel p6 hur Skanska lever upp till sin v6rdering Vid kundens sida.

Innan f6rbifarten kom till belastades den historiska stadsk6rnan h6rt av genomfartstrafik, med problem som lastbilskaravaner, buller, vibrationer och en farlig milj6 f6r fotg6ngarna. Om somrarna 6r 6stersj6kusten ett popul6rt resm6l, men ofta kunde v6gen genom Czarńk6w kosta semesterfirarna en hel timme extra. En f6rbifartsled stod d6rf6r h6gt p6 Czarńk6ws 6nskelista.

– Det h6r var Czarńk6ws viktigaste investering n6gonsin, s6ger vice borgm6staren Grzegorz Kaźmierczak.

F6r att hj6lpa staden att n6 sitt m6l f6rs6krade sig Skanska om att f6rst6a vad kunden ville uppn6. Sj6lva byggverksamheten planerades f6r minsta m6jliga trafikp6verkan. Budgetramar och tidsschema h6lls tack vare noggrann planering, Skanskas omfattande resurser och en s6ker och h6geffektiv produktion st6dd p6 3D-modellering och GPS-styrda maskiner. Men framf6r allt var Skanska och staden Czarńk6w noga med att kommunicera och samarbeta proaktivt, vilket b6da parter hade nytta av.

– Skanska levererade exakt det vi ville ha, konstaterar vice borgm6staren.

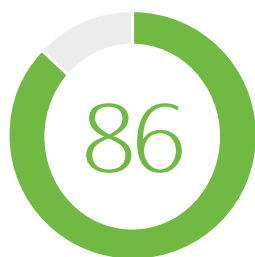
Verksamhetsgrenar

Skanskas verksamhet består av Byggverksamhet, Bostadsutveckling, Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling. Genom att affärsenheterna inom dessa verksamhetsgrenar samverkar skapas både operativa och finansiella synergier vilket leder till ett ökat värdeskapande.

Byggverksamhet

Intäkter

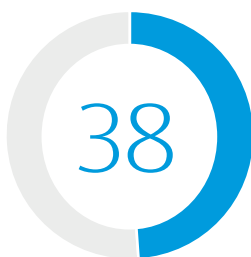
andel av koncernen, %¹⁾

138 001 Mkr
16 124 MUSD
14 576 MEUR

Rörelseresultat

andel av koncernen, %¹⁾

3 546 Mkr
414 MUSD
375 MEUR

Marknadsdrivare och nyckeltrender

BNP-tillväxt

– Tillväxten inom Byggverksamheten är starkt korrelerad med tillväxten i BNP.

Offentliga satsningar

– Infrastruktursatsningar drivs till stor del av den offentliga sektorn.

Urbanisering

– Urbanisering leder till ett ökat behov av utbyggd infrastruktur vilket ökar efterfrågan på Byggverksamhetens kompetens och produkter inom områden som vägar, broar, kollektivtrafik och reningsverk.

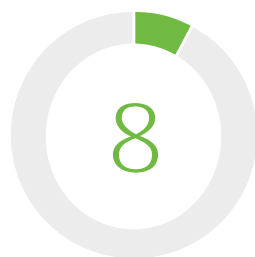
Länder

Sverige
Norge
Finland
Polen
Tjeckien
Slovakien
Storbritannien
USA

Bostadsutveckling

Intäkter

andel av koncernen, %¹⁾

13 264 Mkr
1 550 MUSD
1 401 MEUR

Rörelseresultat

andel av koncernen, %¹⁾

1 605 Mkr
188 MUSD
170 MEUR

Marknadsdrivare och nyckeltrender

Hushållens förtroendeindikator

– Potentiella kunders syn på framtida löneutveckling, boendekostnader och möjligheter till lån påverkar deras köpbeslut.

Urbanisering

– Allt fler människor flyttar till städer vilket leder till en ökad efterfrågan på bostäder.

Brist på bostäder

– Produktionen av bostäder har varit eftersatt vilket lett till ett underutbud och fler bostäder behöver byggas. Detta innebär en ökad efterfrågan på verksamhetsgrenens kompetens och produkter.

Länder

Sverige
Norge
Finland
Polen
Tjeckien

1) Före Centralt och elimineringsår.

Kommersiell fastighetsutveckling

Intäkter

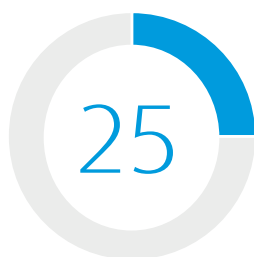
andel av koncernen, % ¹⁾

10 226 Mkr
1 195 MUSD
1 080 MEUR

Rörelseresultat

andel av koncernen, % ¹⁾

2 336 Mkr
273 MUSD
247 MEUR

Marknadsdrivare och nyckeltrender

Ekonomisk tillväxt

– Den ekonomiska tillväxten ökar företags behov av nyanställning vilket driver på aktiviteten på hyresmarknaden.

Urbanisering

– En ökad inflyttning till städer innebär en ökad efterfrågan på kontor och logistikcentra i stadsnära områden.

Kostnadseffektiv lokalisering

– Energieffektiva och miljöpåpassade lokaler i attraktiva områden efterfrågas och bidrar till en omlokalisering.

Attraktiv investering

– Långvariga hyresgäster i högkvalitativa fastigheter erbjuder attraktiv avkastning för investerare.

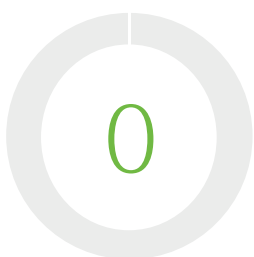
Länder

Sverige
Norge
Finland
Danmark
Polen
Tjeckien
Storbritannien
Ungern
Rumänien
USA

Infrastrukturutveckling

Intäkter

andel av koncernen, % ^{1) 2)}

237 Mkr
28 MUSD
25 MEUR

Rörelseresultat

andel av koncernen, % ¹⁾

1 818 Mkr
212 MUSD
192 MEUR

Marknadsdrivare och nyckeltrender

Brist på finansiering

– Offentlig finansiering är ofta otillräcklig för att tillgodose behovet av ny och utbyggd infrastruktur. Lösningar inom offentlig-privat samverkan (OPS) möjliggör finansiering av dessa projekt.

Livscykelperspektiv

– Överskridna kostnader i offentliga projekt leder till ett ökat intresse för OPS-lösningar med ett livscykelperspektiv där resurseffektiva, innovativa och hållbara lösningar, levereras i tid till ett fastställt totalpris.

Attraktiv investering

– Projekt med stabila, långa kassaflöden och offentliga motparter erbjuder attraktiv avkastning för investerare.

Länder

Sverige
Norge
Finland
Polen
Storbritannien
USA

1) Före Centralt och elimineringsar.
2) Redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Byggverksamhet

Ett välfungerande samhälle behöver arbetsplatser, bostäder, kommunikationer, skolor, sjukhus och tillgång till energi och vatten. Byggverksamheten är Skanskas största verksamhetsgren, mätt i intäkter, antal anställda och rörelseresultat. Byggverksamheten förbättrar samhällen genom att utnyttja sin samlade kompetens och alla sina resurser.

Anglian Water, utbyggnadsprogram AMP6, Östra England, Storbritannien

Skanska ingår i @one Alliance, en grupp av konsulter och byggföretag som samarbetar med Anglian Water för att leverera cirka 800 projekt. Uppdraget omfattar utformning och byggande av vattenverk och vattenåtervinningsanläggningar för ett område med mer än sex miljoner människor. Det leveranssätt som valts kräver samarbete och kunskapsutbyte mellan partners, Anglian Water och leverantörer.

Arbetsmiljö är ett sådant exempel på kunskapsöverföring. Skanska UKs arbetsmiljöprogram Injury-Free Environment har införlivats i @one Alliance och fått namnet LIFE – Living in an Injury-Free Environment. Det framgångsrika sättet att verka för en säker arbetsmiljökultur har Anglian Water själva infört både för den egna arbetsstyrkan och för övriga leverantörer. Och Skanska medverkar med sin expertis för att värna om livet.

Anglian Water har satt ambitiösa mål för att reducera utsläppen av växthusgaser. Företaget förespråkade tidigt vikten av minskade utsläpp och visade samtidigt att det även sänker kostnaderna. Nu har varje projekt ett utsläppsmål vilket har inspirerat till innovativa och högeffektiva lösningar. Skanska använder dessa lärdomar också i samarbeten med andra kunder för att hjälpa dem att tänka på helheten när det gäller att minska utsläpp och klimatpåverkan.

Byggverksamhet

Gynnsamma marknadsförhållanden resulterade i en mycket hög ordergång, framförallt i USA trots en betydande konkurrens. Orderstocken var den högsta någonsin, 196,3 miljarder kronor. Resultatet under 2016 var starkt i de till intäkter största enheterna, Sverige och USA Building, medan rörelsemarginalen var negativ i Polen och svag i USA Civil.

Väsentliga händelser

Resultatet var bra eller stabilt i de flesta av enheterna, och rörelsemarginalen uppgick till 2,6 procent och nådde därmed inte målet på 3,5 procent eller över. Sverige och USA Building var de som levererade starkast resultat baserat på lönsamhet. Övriga enheter, förutom Polen och USA Civil, visade upp stabila resultat.

Rörelsemarginalen i Polen påverkades negativt av att marknaden drabbades av förseningar i allokeringen av öronmärkta EU-bidrag, samt av fortsatt svaga resultat i vissa projekt. Rörelsemarginalen i USA Civil fortsatte att påverkas av lägre intäkter, ökade omkostnader och förlängda diskussioner med kunder angående designförändringar.

Över tid syns stora förbättringsmöjligheter i Byggverksamhetens rörelsemarginal genom fortsatta åtgärder i de enheter som inte presterar enligt sin fulla potential. Det är av högsta prioritet att säkerställa att dessa enheter visar bättre resultat.

I alla affärsenheter utom Finland översteg ordergången intäkterna under 2016. Ordergången i de amerikanska verksamheterna var betydligt högre än motsvarande period 2015, drivet av LaGuardia-projektet värt 23 miljarder kronor.

Marknadsutsikter 2017

Marknadsutsikterna fortsätter att vara positiva. Marknaden för husbyggande och anläggningsprojekt är mycket stark i Sverige, men med en betydande konkurrens. Marknaden för bostadsbyggande fortsätter att vara stark. I Norge är marknaden för anläggningsprojekt fortsatt god men med stor och ökad konkurrens i nya anbud. Marknaden för husbyggande gynnas av ökade offentliga investeringar. Marknaden för bostadsbyggande är stabil, förutom i vissa regioner som är beroende av energisektorn. Marknaden i Finland är överlag fortsatt relativt svag men med tecken på en förbättring i husbyggande.

Marknaden för anläggningsprojekt fortsätter att vara stark i Storbritannien medan marknaden för husbyggande fortsätter att präglas av osäkerhet efter EU-folkomröstningen. Marknaden för anläggningsprojekt i Polen och Tjeckien påverkas fortfarande av förseningar i allokeringen av EU-bidrag.

I USA är marknaden stark, och den nya regeringen förväntas över tid ytterligare öka investeringarna i infrastruktur. Marknaden för stora komplexa anläggningsprojekt är fortsatt god även om konkurrensen är stor. Inom husbyggnad är marknaderna för flygplatser, utbildning, datacenter samt sjukvård och life science starka.

Mål och handlingsplan – affärsplan 2016–2020

- Kontrollerad tillväxt – stabila organisationer
- Partnering (ECI)
- Fortsatt fokus på rörelsekapitalet
- Reducera antalet förlustprojekt genom förbättrad riskhantering
- Operationell effektivitet
- Rörelsemarginal $\geq 3,5\%$

Urval av konkurrenter

- Balfour Beatty
- Ferrovial
- Granite
- Grupo ACS
- Hochtief
- NCC
- PEAB
- Strabag
- Veidekke
- VINCI

Byggverksamhet

Mkr	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter, Mdr kr	138,0	140,6	128,7	119,0	124,5
Rörelseresultat	3 546	3 874	4 508	3 880	3 474
Rörelsemarginal, %	2,6	2,8	3,5	3,3	2,8
Fritt rörelsekapital, Mdr kr	22,5	20,5	18,1	18,5	19,2
Operativt kassaflöde ¹⁾	4 562	6 803	2 979	3 470	2 460
Ordergång, Mdr kr	170,2	122,1	146,9	113,9	120,1
Orderstock, Mdr kr	196,3	158,2	170,5	134,5	146,7
Antal anställda	40 991	42 193	42 397	40 854	55 132

1) Före skatt, finansieringsverksamhet och utdelning.

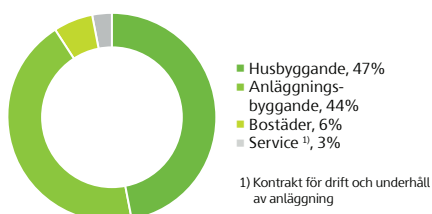

Orderstock

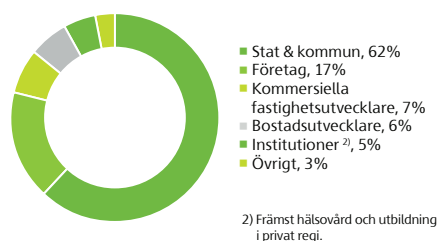
196 Mdr kr

Andel av orderstocken, totalt 196 Mdr kr

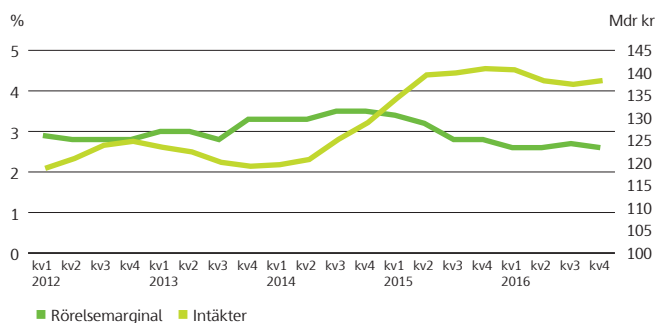
Per produkttyp

Per kundstruktur

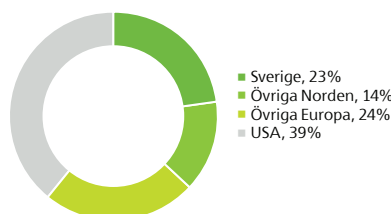

Intäkter och rörelsemarginal, rullande 12 månader

Andel av intäkter, totalt 138 Mdr kr

Geografisk fördelning

Värdeskapande i Byggverksamhet

Skanskas Byggverksamhet bygger och renoverar hus, anläggningar, infrastruktur och bostäder. Inom verksamheten utförs dessutom uppdrag av servicekaraktär, såsom byggservice, drift och underhåll.

I enlighet med Skanskas affärsmodell genomför Byggverksamheten även entreprenaduppdrag för Skanskas övriga verksamhetsgrenar, det vill säga utveckling av kommersiella fastigheter, bostäder samt infrastruktur. Denna samverkan genererar såväl stora bygguppdrag som synergier för koncernen.

Projekt- och synergimöjligheter skapas också tack vare koncernens finansiella kompetens. Kombinationen av den finansiella styrkan och den globala expertisen inom Byggverksamheten och Projektutveckling gör att Skanska kan åta sig stora komplicerade

projekt för internationella kunder med högt ställda krav på kvalitet och genomförande. I de allra största projekten, med krav på höga utförandegarantier, kan få konkurrenter mäta sig med Skanska i kompetens och styrka.

Med ett fokuserat riskarbete vid anbudsgivning har Skanska kunnat rikta in sig på att vinna rätt projekt, där risknivå och förväntad marginal är i balans. Ambitionen är att öka andelen entreprenader där kunden, utöver pris, även ser till servicenivå, kvalitet och tillförlitlighet i sin utvärdering av anbudet. Den tydliga fokuseringen på hållbar utveckling, såsom arbetsmiljö, etik, grönt byggande, samhällsinvesteringar samt mångfald och inkludering, är också faktorer som stärker Skanskas erbjudande till kunden.

Bostadsutveckling

Dagens familjer vill ha bekväma och väl genomtänkta hem som är byggda i attraktiva lägen och av ansvarsfulla aktörer. Skanskas verksamhetsgren Bostadsutveckling skapar tillsammans med Byggverksamheten bostäder som förenklar människors vardag och höjer livskvaliteten.

BoKlok Lingonriset, Huddinge, Sverige

BoKlok är ett koncept för prisvärda hem som Skanska har utvecklat tillsammans med IKEA. 2016 fyllde BoKlok 20 år. Under dessa två decennier har BoKlok utvecklat, byggt och sålt över 9 000 bostäder, varav de flesta i Sverige. En BoKlok-bostad är välplanerad och bekväm, till ett pris som ger fler möjligheten att äga sin bostad. Och tack vare standardiserade lösningar och högeffektiva industriella tillverkningsmetoder finns det samtidigt en bra vinstmarginal.

I en av de 9 000 BoKlok-lägenheterna har ett par i tjugårsåldern flyttat in. Stefan Ohlssons och Emma Sandås två på 55 kvadratmeter har sovrum, vardagsrum, balkong och hörnlagge. Det är nära till Huddinge Centrum och att åka in till Stockholm tar bara en kvart. Stefan och Emma är "supernöjda" med sin första gemensamma bostad.

– Att bo här är bättre än vad vi någonsin kunnat ana, säger Stefan. Det är en perfekt början för Emma och mig i vårt nya liv tillsammans.

Skanska spår en ljus framtid för BoKlok särskilt på grund av det stora och ökande bostadsbehovet i storstäderna. BoKlok expanderar också i Norge och Finland.

Bostadsutveckling

Under året fortsatte Bostadsutveckling att förbättra sitt resultat, rörelse-resultatet uppnådde en toppnotering och avkastningen överträffade målen avsevärt. Det starka resultatet är en kombination av gynnsamma marknadsförhållanden och en förbättrad operationell effektivitet.

Väsentliga händelser

Lönsamheten inom Bostadsutveckling fortsatte att förbättras under 2016, där resultatet i Sverige var mycket starkt.

Rörelseresultatet uppnådde en toppnotering och målen för avkastning, 10 procent rörelsemarginal och 10 procent avkastning på sysselsatt kapital, överträffades avsevärt.

Bra marknader i alla Nordiska länder, särskilt stark i Sverige, tillsammans med en förbättrad operationell effektivitet bidrog kraftigt till resultatet.

BoKlok, en verksamhet inom Skanska som utvecklar prisvärda bostäder, bidrog starkt med sin operationella effektivitet och höga avkastning.

Under året startades 4 848 (4 000) bostäder och 4 603 (4 093) bostäder såldes. En majoritet av de startade och sålda bostäderna återfinns i Sverige.

Marknadsutsikter 2017

Bostadsmarknaden är fortsatt stark i Sverige. De nya amorteringskraven har lett till en mer balanserad marknad.

Den norska marknaden är stabil men de regioner som är beroende av energisektorn påverkas negativt av de låga oljepriserna. Den finska marknaden visar tecken på förbättring.

I Centraleuropa är marknaden god med höga transaktionsvolymerna och stabilitet i försäljningspriserna.

Gemensamt för alla hemmamarknader, exklusive Finland, är svårigheten att förvärva och utveckla mark till följd av stigande priser och långa planprocesser.

Mål och handlingsplan – affärsplan 2016–2020

- Kontrollerad tillväxt
- Förbättrad kapitaleffektivitet
- Etablera Bostadsutveckling Europa i Warszawa
- Kostnadseffektiva designlösningar

Urval av konkurrenter

- Bonava
- Central Group
- DOM Development
- Finep
- JW Construction
- JM
- PEAB
- YIT

Bostadsutveckling

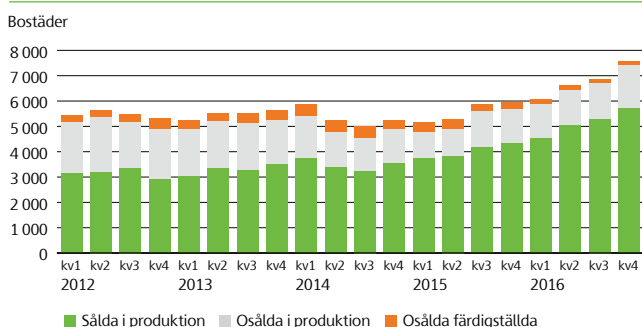
Mkr	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter	13 264	12 298	9 558	9 234	8 682
Rörelseresultat	1 605	1 174	683	573	-114
Rörelsemarginal, %	12,1	9,5	7,1	6,2	neg
Investeringar	-9 148	-6 675	-6 871	-6 961	-7 787
Desinvesteringar	7 517	8 630	8 939	7 980	8 054
Operativt kassaflöde från löpande verksamhet ¹⁾	-1 210	1 509	1 830	446	-600
Sysselsatt kapital, Mdr kr	11,6	9,3	10,4	10,8	11,3
Avkastning på sysselsatt kapital, % ²⁾	17,1	14,4	7,1	7,4	0,4
Antal anställda	434	389	396	419	532

1) Före skatt, finansieringsverksamhet och utdelning.

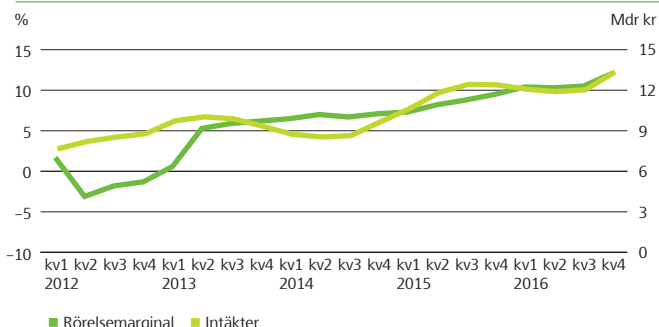
2) För definition se not 44 B.

7 421 bostäder i produktion

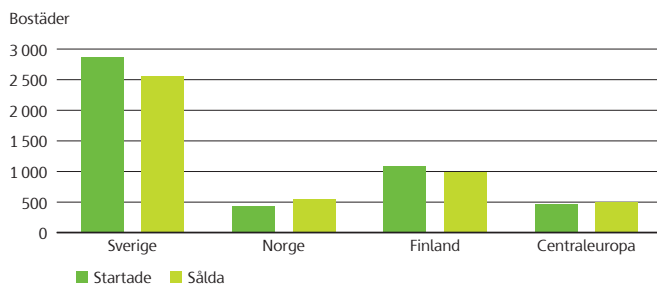
Bostäder i produktion och osålda färdigställda

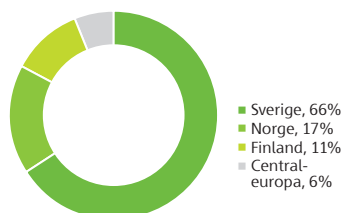
Intäkter och rörelsemarginal, rullande 12 månader

Startade och sålda bostäder

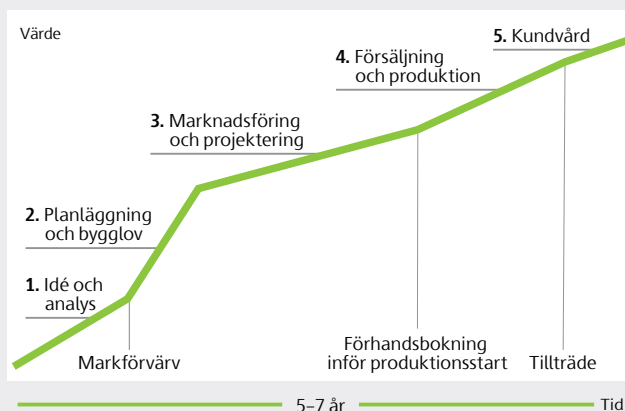
Andel av rörelseresultat, totalt 1,6 Mdr kr Geografisk fördelning

Värdeskapande i Bostadsutveckling

Värdeskapande inom Bostadsutveckling tar sin början i en analys av den makroekonomiska och demografiska utvecklingen. Var finns tillväxten, vilka är målgrupperna och vad har de för behov och önskemål?

Före ett markköp analyseras de lokala förutsättningarna i detalj. Därefter inleds en stegvis process med målet att i slutänden kunna erbjuda ett maximalt värde för kunden. I planeringsarbetet sätts ramarna i nära samarbete med lokala myndigheter. Utifrån omgivningens förutsättningar skapas ett område med tydlig karaktär. Ett attraktivt bostadsområde utformas och byggs utifrån de boendes behov och med hänsyn till miljön. Skanskas egen försäljningsorganisation marknadsför de nya bostäderna mot rätt målgrupp.

Kommersiell fastighetsutveckling

Studio, Malmö, Sverige

Malmöborna har fått en ny plats att mötas på i en kreativ och levande miljö med kontor, ett hotell och olika nöjen. Varför inte ta en drink i skybaren med utsikt över Öresund eller se en dansföreställning i eventlokalen. Den 20 000 kvadratmeter stora fastigheten är tillgänglig dygnet runt.

Den integrerade miljön har bland annat lockat mjukvaruföretaget BIMobject att etablera sig här.

– Vi är ett globalt företag, och kollegor som besöker oss kan ta sig från hotellet ner till kontoret på en minut, ett oslagbart koncept, säger BIMobjects CFO Stefan Hansson.

Skanska utvecklade Studio med Malmöföretagens många olika behov i fokus. En del företag behöver exempelvis bara hyra en arbetsplats för någon dag i ett delat kontorsutrymme, medan andra föredrar de unika Studio Box-kontoren med plats för upp till 20 medarbetare. Det erbjuds också mer traditionella kontor för lite större företag.

Framgångskonceptet för detta LEED Platinum-certifierade fastighetsprojekt är det täta samarbetet mellan Kommersiell fastighetsutveckling och Byggverksamheten som startade redan i ett tidigt skede i processen. Gemensam riskbedömning och tidsplanering har gjort det lättare för organisationen att uppfylla sina åtaganden gentemot kunderna.

Skanska bygger miljöeffektiva kontor och fastigheter med fokus på hälsa och välmående, och med kunden i centrum. Kommersiell fastighetsutveckling initierar, utvecklar, hyr ut och säljer fastigheter som byggs av Byggverksamheten i Skanska. Byggnaderna erbjuder en trivsamt, kreativ och bra arbetsmiljö, något som också ökar kundernas lönsamhet.

Kommersiell fastighetsutveckling

Den höga aktivitetsnivån och lönsamheten fortsatte under 2016. Samtliga hemmamarknader, USA, Norden och Centraleuropa, bidrog till denna framgång. 26 nya projekt startades under året och resultatet från fastighetsförsäljningar om 3,1 miljarder kronor var det högsta någonsin.

Väsentliga händelser

Aktiviteter inom investeringar, uthyrning och försäljningar fortsatte på en hög nivå under året och i slutet av 2016 hade Skanska 47 pågående projekt. Resultatet från fastighetsförsäljningar nådde en toppnotering om 3,1 miljarder kronor, alla tre hemmamarknader bidrog till denna framgång.

I april sålde Skanska sitt kontorsutvecklingsprojekt 101 Seaport i Boston, USA, för cirka 3,8 miljarder kronor, den största kommersiella fastighetsförsäljningen i Skanskas historia.

I Malmö såldes i maj två större kontorsprojekt till ett totalt värde om cirka 1,6 miljarder kronor.

I december såldes tre fastigheter i Budapest, Ungern, och Warszawa, Polen, till totalt cirka 2,0 miljarder kronor.

2016 startades totalt 26 projekt, fördelade över alla hemmamarknader. I termer av uthyrningsaktivitet tecknades under året kontrakt för 379 000 kvadratmeter.

I det fjärde kvartalet gjordes nedskrivningar av två projekt i den så kallade energikorridoren i Houston, USA, till ett belopp om cirka 200 miljoner kronor.

Marknadsutsikter 2017

Vakansgraden på kontorslokaler i merparten av de nordiska och centraleuropeiska städer där verksamheten bedrivs är stabil.

Vakansgraden är framförallt låg i Sverige. Efterfrågan på kontorsyta är stark i Polen och förbättras i andra delar av Centraleuropa. I USA fortsätter efterfrågan från hyresgäster att öka i Washington D.C. och är fortsatt god i Boston och Seattle medan efterfrågan i Houston är svagare i och med låga oljepriser.

Moderna fastigheter med långsiktiga hyresgäster är mycket efterfrågade av fastighetsinvestorare, vilket medför attraktiva värderingar på dessa fastigheter. I Norden, framförallt i Sverige, liksom i USA och Centraleuropa finns ett stort intresse från investerare i nyutvecklade fastigheter. I Polen är intresset från utländska investerare fortsatt starkt men har avtagit något på grund av den politiska turbulensen.

Gemensamt för alla våra hemmamarknader, exklusive Finland, är svårigheten att förvärva och utveckla mark till följd av stigande priser och långa planprocesser.

Mål och handlingsplan – affärsplan 2016–2020

- Ökade investeringar
- Överväga expansion i Centraleuropa och USA
- Fokus på landbanker
- Ökad kostnadseffektivitet

Urval av konkurrenter

- Boston Properties
- Diligentia
- Echo investment
- Ghelamco
- Hines
- Lemminkäinen
- NCC
- Trammell Crow
- Vasakronan

Kommersiell fastighetsutveckling

Mkr	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter	10 226	9 034	10 228	6 206	6 742
Rörelseresultat	2 336	1 947	1 700	1 068	1 448
varav resultat av fastighetsförsäljning ¹⁾	3 111	2 564	1 989	1 415	1 693
Investeringar	-8 364	-8 826	-6 885	-4 514	-6 436
Desinvesteringar	9 043	9 914	8 237	6 954	4 126
Operativt kassaflöde från löpande verksamhet ²⁾	-687	917	1 174	1 722	-2 320
Sysselsatt kapital, Mdr kr	19,9	16,5	15,0	13,5	13,6
Avkastning på sysselsatt kapital, % ³⁾	14,8	15,6	11,4	10,7	9,9
Antal anställda	364	344	304	279	273

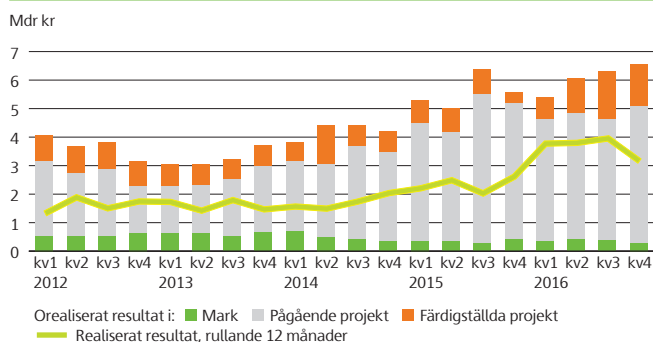
1) Resultat som redovisas under elimineringsår tillkommer med

2) Före skatt, finansieringsverksamhet och utdelning.

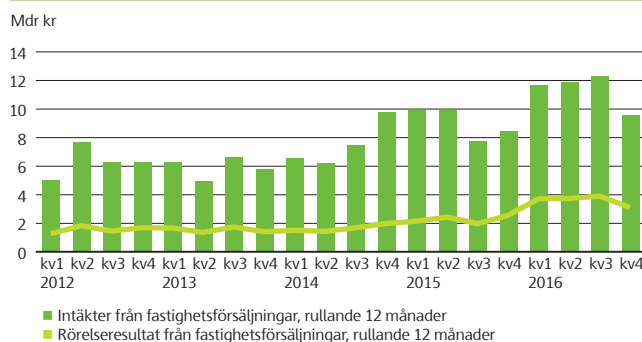
3) För definition se not 44 B.

47 pågående projekt

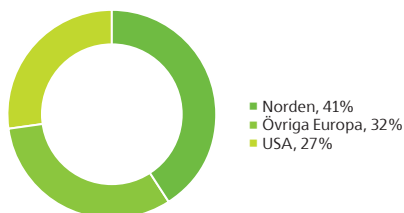
Orealiserat och realiserat resultat

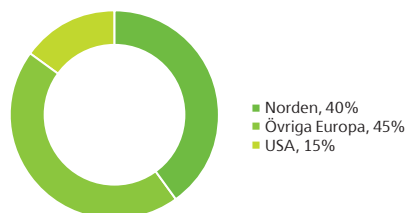
Intäkter och rörelseresultat från fastighetsförsäljningar

Andel av sysselsatt kapital, totalt 20,0 Mdr kr Geografisk fördelning

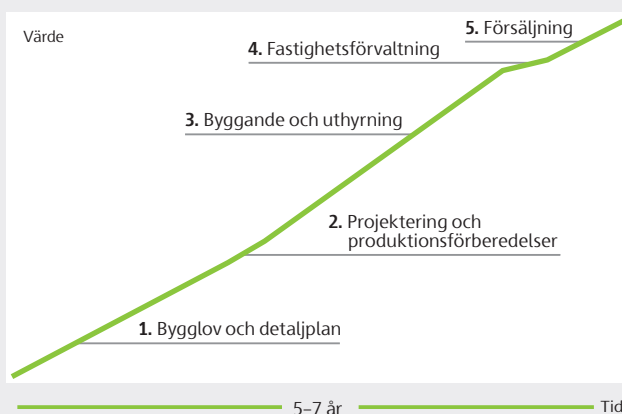
Andel av uthyrning totalt 379 000 kvm Geografisk fördelning

Värdeskapande i Kommersiell fastighetsutveckling

Utvecklingen av kommersiella projekt är en kontinuerlig process i flera klart definierade faser. Den genomsnittliga utvecklingscykeln är 5–7 år från idé till slutförande.

En makroekonomisk och lokal marknadsanalys föregår alla markförvärv. Ett stort steg i värdeskapandet tas när detaljplanen för råmarken blir godkänd. Designen bygger på tidigare erfarenheter och anpassas till den lokala marknadsefterfrågan, med sikte på att dels skapa ändamålsenliga lokaler för hyresgäster och fastighetsinvestorare, dels säkerställa ett effektivt genomförande av projektet. Ett framgångsrikt uthyrningsarbete inleds oftast i samband med byggstarten och de flesta avtal tecknas före slutförandet av byggandet. Byggprojekten genomförs av Skanskas lokala byggande enheter. Förvaltnings- och kundarbete kan addera ytterligare värde till fastigheten. Samtliga projekt utvecklas med sikte på en försäljning som sker när Skanska tillfört maximalt värde inom sina kompetensområden.

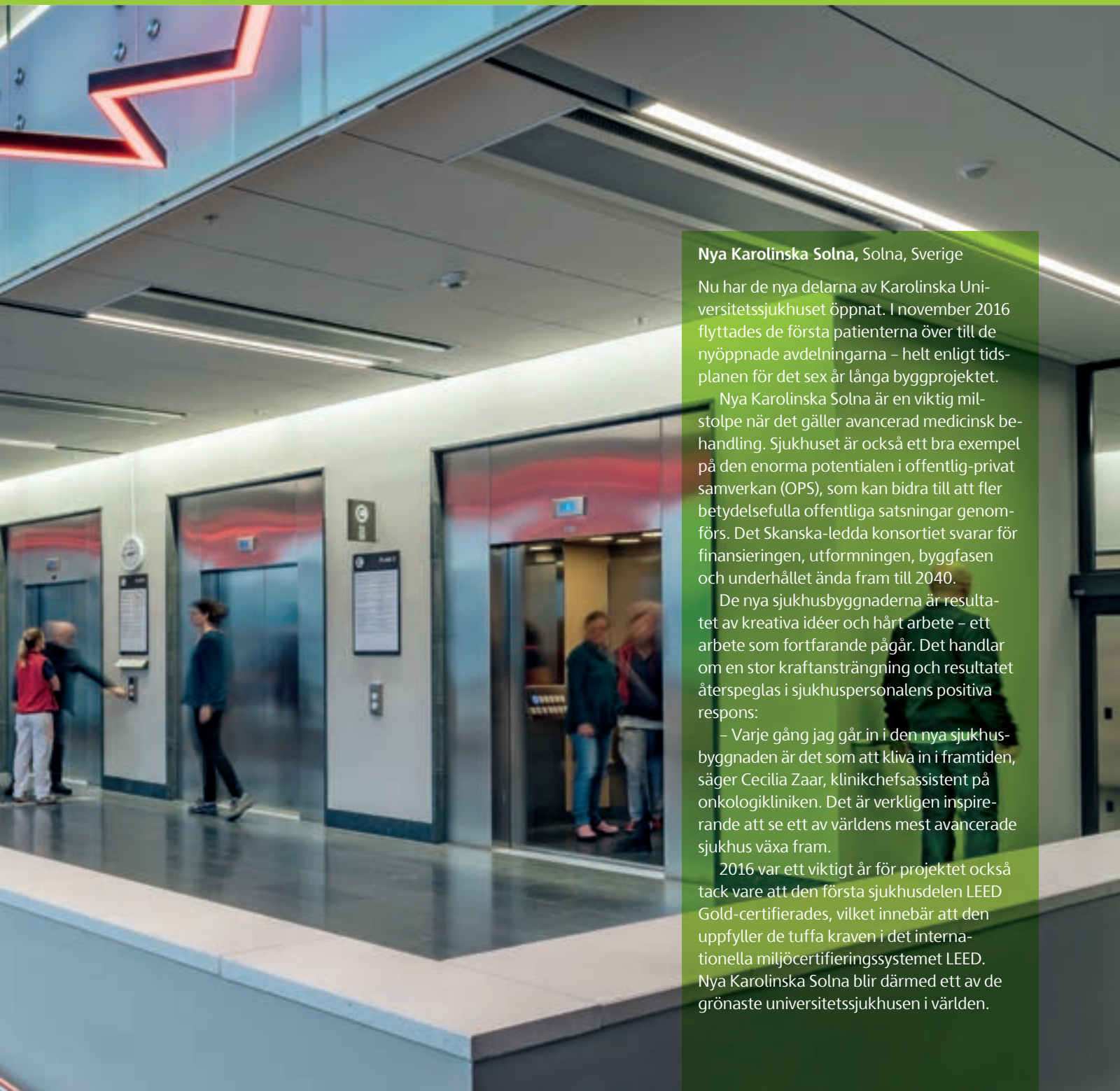

Infrastrukturutveckling

Infrastrukturutveckling drar nytta av Skanskas finansiella expertis för att skapa samhällsnödvändig infrastruktur som motorvägar, sjukhus och skolor. När projekt finansieras genom offentlig-privat samverkan och byggs av Byggverksamheten på Skanska resulterar det i optimala lösningar under alla faser av projektets livstid.

Nya Karolinska Solna, Solna, Sverige

Nu har de nya delarna av Karolinska Universitetssjukhuset öppnat. I november 2016 flyttades de första patienterna över till de nyöppnade avdelningarna – helt enligt tidsplanen för det sex år långa byggprojektet.

Nya Karolinska Solna är en viktig milstolpe när det gäller avancerad medicinsk behandling. Sjukhuset är också ett bra exempel på den enorma potentialen i offentlig-privat samverkan (OPS), som kan bidra till att fler betydelsefulla offentliga satsningar genomförs. Det Skanska-ledda konsortiet svarar för finansieringen, utformningen, byggfasen och underhållet ända fram till 2040.

De nya sjukhusbyggnaderna är resultatet av kreativa idéer och hårt arbete – ett arbete som fortfarande pågår. Det handlar om en stor kraftansträngning och resultatet återspeglas i sjukhuspersonalens positiva respons:

– Varje gång jag går in i den nya sjukhusbyggnaden är det som att kliva in i framtiden, säger Cecilia Zaar, klinikchefsassistent på onkologikliniken. Det är verkligen inspirerande att se ett av världens mest avancerade sjukhus växa fram.

2016 var ett viktigt år för projektet också tack vare att den första sjukhusdelen LEED Gold-certifierades, vilket innebär att den uppfyller de tuffa kraven i det internationella miljöcertifieringssystemet LEED. Nya Karolinska Solna blir därmed ett av de grönaste universitetssjukhusen i världen.

Infrastrukturutveckling

2016 var ett år med hög aktivitet inom Infrastrukturutveckling. I juni nådde Skanska financial close för flygplatsprojektet LaGuardia i New York, USA, och i december såldes investeringen i motorvägen M25 i London, Storbritannien.

Väsentliga händelser

Infrastrukturutveckling avslutade året med att realisera det värde som skapats i en av OPS-investeringarna – motorvägen M25 i London, Storbritannien. Försäljningen bidrog starkt till rörelseresultatet som uppgick till 1,8 miljarder kronor, inklusive nedskrivningar om cirka 300 miljoner kronor i två operativa vindkraftsprojekt i Sverige och för investeringar i ett stoppat projekt i Storbritannien.

I juni nådde Skanska financial close för flygplatsprojektet LaGuardia i New York, USA. Som ägare till 33,3 procent i joint venture-bolaget kommer Skanskas kapitalinvestering att uppgå till cirka 580 miljoner kronor. Skanskas andel av byggkontraktet uppgår till cirka 23 miljarder kronor vilket inkluderades i ordergången för USA Civil och USA Building under 2016.

Projektens nuvärde vid periodens slut minskade till 4,3 (4,8) miljarder kronor.

Minskningen är hänförlig till investeringar/desinvesteringar, bestående av försäljningen av investeringen i motorvägen M25, investeringar i existerande projekt och nedskrivningar om cirka 300 miljoner kronor av vindkraftsprojekt. Ökningen i riskminskning/tidsvärde är delvis hänförligt till omvärderingen av motorvägen A1 enligt det överenskomna priset i det undertecknade Sale and Purchase Agreement. Den realiserade utvecklingsvinsten i projektportföljen uppgick vid periodens slut till cirka 1,4 miljarder kronor.

Marknadsutsikter 2017

Marknaden för OPS-projekt är stark i USA men konkurrensen är betydande.

I de övriga marknaderna är nya OPS-projektmöjligheter få, även om den norska marknaden visar tecken på förbättring.

Mål och handlingsplan – affärsplan 2016–2020

- Maximera den befintliga portföljens värde
- Tillväxt i USA
- Ökad närvaro i Norge och Storbritannien
- Bättre total lönsamhet

Urval av konkurrenter

- Balfour Beatty
- Ferrovial
- Grupo ACS
- VINCI

Infrastrukturutveckling

Mkr	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter	237	106	163	87	242
Rörelseresultat	1 818	863	463	401	588
Investeringar	-1 336	-234	-328	-75	-381
Desinvesteringar	3 102	1 114	419	242	1 084
Operativt kassaflöde från löpande verksamhet ¹⁾	-1 045	1 258	-106	108	731
Sysselsatt kapital, Mdr kr	5,4	1,8	1,9	2,0	1,1
Avkastning på sysselsatt kapital, % ²⁾	41,1	12,7	16,9	17,5	38,6
Nettonuvärde projektportfölj, Mdr kr	4,3	4,8	5,3	4,9	4,5
Antal anställda	102	111	127	130	141

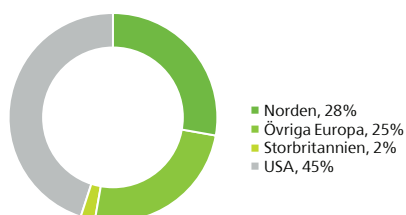
1) Före skatt finansieringsverksamhet och utdelning.

2) För definition se not 44 B.

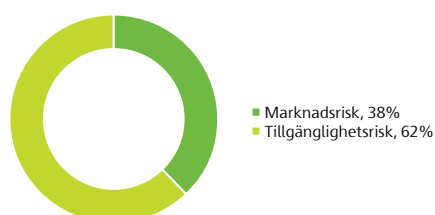

1,7 Mdr kr i resultat från försäljning av andelar i projekt

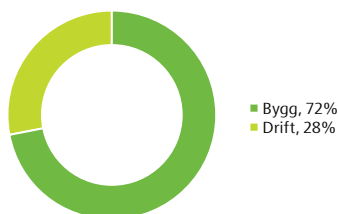
Andel av projektportföljens bedömda bruttonuvärde, totalt 5,3 Mdr kr
Geografisk fördelning

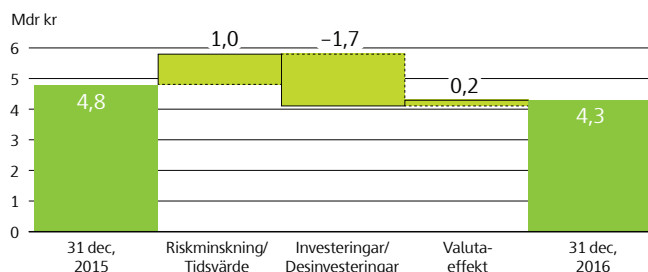
Ersättningsmodell

Fas

Förändring i nuvärde

Värdeskapande i Infrastrukturutveckling

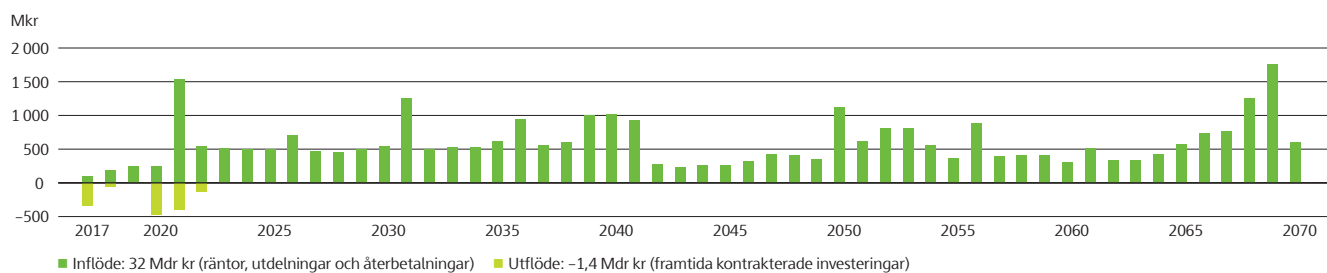
Offentlig-privat samverkan, är en form av offentlig upphandling där ett projektbolag, ägt av privata företag, får ett helhetsansvar för att utveckla, finansiera, bygga, driva och underhålla offentliga samhällsnyttiga funktioner som till exempel större sjukhus, flygplatser, skolor och motorvägar. Genom att investeringen helt eller delvis privatfinansieras kan den offentliga kundens kostnader fördelas över en längre tidsperiod. Med ett livscykelperspektiv skapas resurseffektiva, innovativa och hållbara lösningar.

Projektbolaget har incitament som blir till kundens fördelar:

- **Fastställd totalkostnad.** En försäkring mot ekonomiska överraskningar.
- **Ett fast årligt pris.** Kunden betalar avtalad ersättning under bestämd tid.
- **Leverans i tid och till rätt kvalitet.** Ersättningen betalas först när tjänsten tas i drift. Ingen leverans – ingen betalning.
- **Frigörande av resurser.** Med en motpart som ansvarar för helheten kan kunden fokusera på sin kärnverksamhet.

Årligt bedömt kassaflöde i Skanska Infrastrukturutvecklings projektportfölj 31 december 2016¹⁾

1) Kassaflödena är omräknade till valutakurserna per den 31 december 2016.

Projektportfölj, Mkr

Kategori	Typ	Land	Betalningstyp	Fas	Koncession till och med	Kapitalandel, %	År för driftstart/år för full drift	Investerat kapital, 31 dec, 2016	Totalt åtagande
Vägar									
A1 (Fas 1&2)	Väg	Polen	Tillgänglighet	Drift	2039	30%	2007/2012	103	103
Elizabeth River Tunnels	Väg	USA	Marknadsrisk	Bygg	2070	50%	2017	877	877
I-4 Ultimate	Väg	USA	Tillgänglighet	Bygg	2054	50%	2022	0	665
Social infrastruktur									
Essex BSF ¹⁾	Skola	Storbritannien	Tillgänglighet	Drift	2036	7%	2012	12	12
Bristol ¹⁾	Skola	Storbritannien	Tillgänglighet	Drift	2034	8%	2007/2011	6	6
Nya Karolinska Solna	Sjukhus	Sverige	Tillgänglighet	Bygg	2040	50%	2018	519	591
Essex Woodlands ¹⁾	Skola	Storbritannien	Tillgänglighet	Drift	2036	8%	2015	1	1
Papworth	Sjukhus	Storbritannien	Tillgänglighet	Bygg	2048	50%	2019	0	61
Anläggning									
Sjösjka	Vindkraft	Sverige	Marknadsrisk	Drift	2038	50%	2013	371	371
Mullbergs	Vindkraft	Sverige	Marknadsrisk	Drift	2038	50%	2014	0	0
Flygplats									
LaGuardia	Flygplats	USA	Marknadsrisk	Bygg	2051	33%	2024	0	604
Totalt Skanska								1 889	3 291

1) Avyttrad under 2013. Skanska Infrastrukturutveckling behåller en indirekt andel i projektet genom sin ägarandel i Local Education Partnership. Se not 20 B för mer information.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelse	50
Bolagsstyrningsrapport	58
Hållbarhet	64
Koncernens resultaträkning	72
Koncernens totalresultat	73
Koncernens rapport över finansiell ställning	74
Koncernens rapport över förändring i eget kapital	76
Koncernens rapport över kassaflöden	77
Moderbolagets resultaträkning	79
Moderbolagets balansräkning	80
Moderbolagets förändring i eget kapital	81
Moderbolagets kassaflödesanalys	82
Noter, innehållsförteckning	83
Revisionsberättelse	164

Styrelsen och verkställande direktören för Skanska AB (publ) får härmed avge redovisning för såväl bolagets som koncernens verksamhet under 2016.

Intäkterna minskade något i både svenska kronor och i lokal valuta medan rörelseresultatet ökade både i svenska kronor och i lokal valuta jämfört med föregående år. I Byggverksamheterna visade en majoritet av enheterna en stabil lönsamhet och den var speciellt stark i Sverige och USA Building, medan verksamheterna inom projektutveckling uppvisade genomgående starka resultat. Lönsamheten i den polska byggverksamheten har påverkats negativt av förseningar i allokering av EU-bidrag men även lägre lönsamhet i vissa projekt, vilket har lett till omstrukturering av verksamheten. Lönsamheten i USA Civil fortsätter att påverkas av kostnadsförändringar förorsakade av tidigare designförändringar från kundens sida. Skanska USA Civil för en dialog för att fastställa fördelningen för dessa kostnadsökningar. Orderingen var stark i framförallt USA, Sverige och Storbritannien. Framst den amerikanska verksamheten visar högre ordergång under året till stor del beroende på projektet LaGuardia Airport. Orderstocken uppgick vid årsskiftet till 196,3 miljarder kronor och är ett resultat av en strukturerad anbudsprocess i en stark men konkurrensutsatt marknad. Bostadsutvecklingsverksamheten fortsätter att visa förbättrad lönsamhet bland annat beroende på en kombination av en stark marknad men också ett allt effektivare genomförande av projekten. I Sverige fortsätter efterfrågan att vara större än utbudet och de nya amorteringskraven har gjort marknaden mer balanserad. I Norge och Finland är marknaden stabil och fokus ligger på att skapa nya projekt i de snabbast växande områdena. BoKlok, Skanskas och IKEAs bostadskoncept, bidrog starkt med sin operationella effektivitet och höga avkastning. Kommersiell fastighetsutveckling hade också ett mycket aktivt och lönsamt år i samtliga tre geografier, Norden, Centraleuropa samt USA och har under 2016 avyttrat fastigheter för 9,6 miljarder kronor med försäljningsvinster på cirka 3,1 miljarder kronor enligt segmentsredovisning. Vid årets slut hade Kommersiell fastighetsutveckling 47 pågående projekt. Infrastrukturutvecklingsverksamheten sålde under slutet av året investeringen i motorvägen M25 i London, Storbritannien. Infrastrukturutveckling skrev under året ett tredje offentlig-privat samverkan (OPS) avtal i USA, avseende projektet LaGuardia Airport i USA, som samtidigt bidrog till stark ordergång för USA Building och USA Civil. Detta är ett resultat av den fortsatta fokuseringen på att öka synergieffekterna av Skanskas affärsmodell, där kapital genererat i byggverksamheten investeras i utvecklingsverksamheterna, vilka i sin tur genererar bygguppdrag och framtida utvecklingsvinster.

Byggverksamhet

Marknadsutsikterna för byggverksamheten fortsätter att vara positiva. Marknaden för husbyggande och anläggningsprojekt är mycket stark i Sverige, men med betydande konkurrens. Marknaden för bostadsbyggande fortsätter att vara stark. I Norge är marknaden för anläggningsprojekt fortsatt god men med stor och ökad konkurrens i nya anbud. Marknaden för husbyggande förbättras som ett resultat av ökade offentliga investeringar, medan marknaden för bostadsbyggande är stabil förutom i vissa regioner som är beroende av energisektorn. Marknaden i Finland är överlag fortsatt relativt svag, men med tecken på en förbättring i bostadsbyggande. Marknaden för anläggningsprojekt fortsätter att vara stark i Storbritannien medan marknaden för kommersiellt husbyggande fortsätter att präglas av osäkerhet efter EU-folkomröstningen. I Polen och Tjeckien påverkas marknaden för anläggningsprojekt fortfarande

av förseningar i allokering av EU-bidrag. I USA är marknaden stark och med den nya amerikanska regeringen förväntas över tid öka investeringarna i infrastruktur öka ytterligare. Marknaden för stora komplexa anläggningsprojekt är fortsatt god även om konkurrensen är hög. Inom husbyggnad är segmenten för flygplatser, utbildning, datacenter, samt sjukvård och life science starka.

Bostadsutveckling

Bostadsmarknaden är fortsatt stark i Sverige. De nya amorteringskraven har lett till en mer balanserad marknad. Den norska marknaden är stabil men påverkas negativt av de låga oljepriserna i vissa regioner som är beroende av energisektorn. Den finska marknaden visar tecken på förbättring. I Centraleuropa är marknaden god med höga transaktionsvolym och stabilitet i försäljningspriserna. Gemensamt för alla hemmamarknader, exklusive Finland, är utmaningen att förvärva och utveckla mark till följd av stigande priser och långa planprocesser. Under året har 4 603 (4 093) bostäder sålts och 4 848 (4 000) bostäder startas. Vid utgången av året fanns 7 421 (5 689) bostäder i produktion och av dessa är 77 (76) procent sålda.

Kommersiell fastighetsutveckling

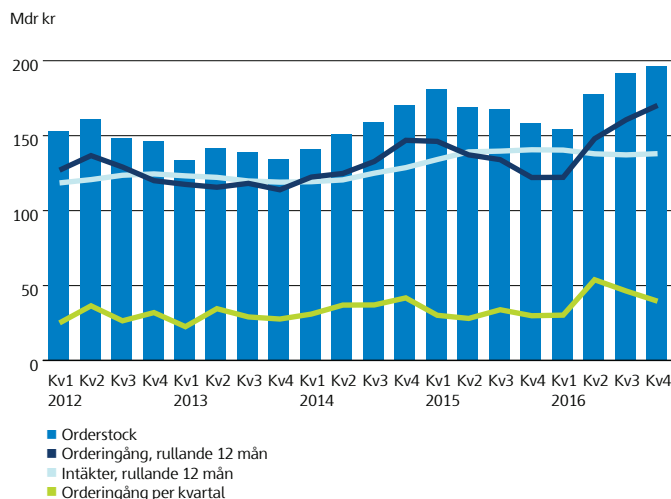
Vakansgraden på kontorslokaler i merparten av de nordiska och centraleuropeiska städer där verksamheten bedrivs är stabil. Vakansgraden är framförallt låg i Sverige. Efterfrågan på kontorsyta är stark i Polen och förbättras i andra delar av Centraleuropa. I USA fortsätter efterfrågan från hyresgäster att öka i Washington D.C. och är fortsatt god i Boston och Seattle, medan efterfrågan i Houston är svagare i och med låga oljepriser. Moderna fastigheter med långsiktiga hyresgäster är mycket efterfrågade av fastighetsinvestorare, vilket medför attraktiva värderingar på dessa fastigheter. I Norden, framförallt i Sverige, USA och Centraleuropa finns ett stort intresse från investerare i nyutvecklade fastigheter. I Polen är intresset från utländska investerare fortsatt starkt, men har försvagats något på grund av den politiska turbulensen. På alla hemmamarknader, exklusive Finland, är utmaningen att förvärva och utveckla mark till följd av stigande priser och långa planprocesser. Under året har 26 projekt startats över alla geografier, USA, Centraleuropa och Norden och vid årets slut uppgick antalet pågående projekt till 47 stycken.

Infrastrukturutveckling

Marknaden för OPS-projekt (Offentlig- Privat- Samverkan) är stark i USA men konkurrensen är betydande. I de övriga marknaderna är utsikterna för nya OPS-projekt svaga, av vilka marknaden i Norge visar tecken på förbättring. Vid årets slut uppgick projektens nuvärde till 4,3 (4,8) miljarder kronor.

Orderingång och orderstock

Orderingång, orderstock och intäkter i byggverksamheten

Orderingång

Orderingången ökade med 39 procent jämfört med föregående år och uppgick till 170,2 (122,1) miljarder kronor, och ökade med 40 procent i lokal valuta. Orderingången i svenska kronor var 23 procent högre än intäkterna under året, att jämföra med föregående år då orderingången var 13 procent lägre än intäkterna. Orderingången var genomgående god men framförallt stark i de amerikanska verksamheterna med LaGuardia projektet i New York som det främsta projektet.

Bland de kontrakt som tecknades under året nämns nedan ett antal större kontrakt inom för Skanska viktiga segment.

Norden

I Sverige erhöles ett antal större uppdrag, där det största var ett kontrakt med ESS, European Spallation Source om att bygga tredje etappen av en forskningsanläggning i världsklass i Lund. Kontraktsvärdet var cirka 2,5 miljarder kronor och arbetet utförs av Skanska Sverige (75 procent) i samarbete med Skanska i Storbritannien (25 procent). Skanska Sverige tecknade ett tioårigt hyresavtal med Linnéuniversitetet i Kalmar vilket medförde ett byggentreprenadkontrakt på cirka 1,0 miljard kronor. Därtill erhöles en order gällande om- och tillbyggnad av ytterligare lokaler på universitetsområdet med ett ordervärde om cirka 500 miljoner kronor. Skanska Sverige tecknade också ett samarbetsarrangemang med MT Højgaard, ett avtal med Trafikkontoret Göteborgs Stad om att bygga Hisingsbron över Göta älv, med ett ordervärde för Skanska om cirka 1,4 miljarder kronor. I Norge tecknade Skanska ett avtal med Statens Vegvesen för ombyggnation av en etapp på E16 i Norge med ett ordervärde om cirka 730 miljoner kronor. Skanska i Norge erhöles också ett kontrakt med Eidsiva Vannkraft AS om att bygga Nedre Otta kraftverk i kommunerna Sel och Vågå med ett ordervärde om cirka 650 miljoner kronor. I Finland tecknade Skanska avtal, med investeraren LähiTapiola Group om att bygga köpcentrumet Seppä i Jyväskylä med ett ordervärde om cirka 480 miljoner kronor.

Övriga Europa

I Storbritannien erhöles ett flertal större uppdrag under året, varav det största var att i ett samarbetsarrangemang med Costain, Balfour Beatty och Carillion, teckna avtal med Highways England om ett förbättringsprogram för motorvägen A14 mellan Cambridge och Huntingdon med ett ordervärde för Skanska om cirka 3,4 miljarder kronor. Skanska tecknade också ett sjuårigt underhållskontrakt på motorvägar med Devon County Council. Det totala värdet av kontraktet är cirka 2,9 miljarder men där värdet för Skanska i Storbritannien under de första två åren som kommer att inkluderas i orderingången kommer att vara cirka 820 miljoner kronor. Skanska i Storbritannien fick också ett uppdrag att designa och bygga Waterloo and South West Upgrade på South West Trains järnvägsnät i södra England i samarbete med Aecom, Colas Rail och Mott McDonald med ett ordervärde för Skanska om cirka 1,9 miljarder kronor. Dessutom tecknades ett kontrakt, i samarbete med BAM Nuttall, med Network Rail för Northern Hub-projektet i Manchester med ett ordervärde för Skanska om cirka 900 miljoner kronor. I Slovakien fick Skanska ett kontrakt med National Highway Authority, NDS om att förlänga motorvägen D1 i östra Slovakien ett ordervärde om cirka 1,8 miljarder kronor. I Polen tecknade Skanska avtal med Generaldirektoratet för allmänna vägar och motorvägar i Polen för en utbyggnad av Riksväg 8 med ett ordervärde om cirka 750 miljoner kronor.

Nordamerika

Skanska i USA har under året erhållit ett flertal större projekt både inom Civil och Building. Det största kontraktet som Skanska USA Civil och Skanska USA Building erhöles var design- och byggkontrakt av projektet LaGuardia Airport Central Terminal B i New York City. Byggkontraktet uppgår för Skanska totalt till cirka 23 miljarder kronor och delas lika mellan Skanska USA Civil och Skanska USA Building. Projektet genomförs i OPS där Skanska ID är en av delägarna. Skanska USA Civil erhöles under året ett kontrakt med Florida Department of Transportation om att bygga nya Pensacola Bay Bridge i Florida med ett ordervärde om cirka 3,3 miljarder kronor. Dessutom har Skanska USA Civil, i samarbete med Stacy och Witbeck samt Herzog, tecknat avtal med San Diego Association of Governments (SANDAG) om att bygga spårvägen Mid-Coast Trolley i San Diego med ett ordervärde för Skanska om cirka 2,6 miljarder kronor. Skanska USA Civil fick också ett kontrakt med Washington State Department of Transportation om att bygga om båda vägbanorna där motorvägen Interstate 5 korsar Washington State Route 16 i Tacoma med ett ordervärde om cirka 1,0 miljard kronor. Skanska USA Building erhöles ett större antal projekt inom främst sjukvårdssektorn. Skanska USA Building tecknade avtal med Inspira Health Network om att bygga en ny sjukhusbyggnad i New Jersey med ett ordervärde om cirka 1,7 miljarder kronor. I Florida fick Skanska USA Building, i samarbete med Gates Construction, ett kontrakt med Lee Memorial Health System om att bygga ut och renovera Gulf Coast Medical Center i Fort Myers med för Skanska ett ordervärde om cirka 1,5 miljarder kronor. Skanska USA Building tecknade också i samarbete med Closner Construction ett avtal med Duke LifePoint Healthcare om att bygga deras nya ersättningsjukhus i Michigan för en ordersumma för Skanska om cirka 1,5 miljarder kronor. I Delaware fick Skanska USA Building i uppdrag att bygga nya Women and Children's Health Building åt Christiana Care Health System för ett ordervärde om cirka 1,5 miljarder kronor.

Slutligen tecknade Skanska USA Building avtal med Eighth och Demonbreun Hotel för byggnation av nya JW Marriott Hotel i Nashville med ett ordervärde om cirka 1,3 miljarder kronor.

Orderingång och orderstock

Affärsenhet	Orderingång		Orderstock	
	2016	2015	2016	2015
Mkr				
Sverige	36 041	32 989	35 416	31 398
Norge	13 406	13 207	12 573	10 268
Finland	6 537	7 208	6 118	6 341
Polen	9 848	9 348	6 487	4 851
Tjeckien	5 616	5 685	5 614	4 716
Storbritannien	20 860	19 250	26 297	27 705
USA Building	51 036	22 592	55 786	36 789
USA Civil	26 900	11 825	47 963	36 180
Summa	170 244	122 104	196 254	158 248

Orderstock

Orderstocken ökade med 24 procent (ökade 20 procent i lokal valuta) och uppgick vid utgången av året till 196,3 (158,2) miljarder kronor. Orderstocken motsvarar cirka 17 (14) månaders produktion.

De nordamerikanska, nordiska och övriga europeiska verksamheterna svarade för 53, 28 respektive 19 procent av orderstocken.

Segmentsredovisning och IFRS

Koncernen redovisar segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling enligt en metod som innebär att försäljningsintäkter och resultat från försäljning av fastigheter, bostäder såväl som kommersiella fastigheter, redovisas när bindande försäljningskontrakt är tecknat. Vid rapportering i enlighet med IFRS redovisas intäkter och resultat från sådan försäljning när köparen tillträder fastigheten eller bostaden. Periodiseringskillnaden är oftast bara något enstaka kvartal inom Kommersiell fastighetsutveckling. Inom Bostadsutveckling kan skillnaden bestå under en längre tid beroende på förändringar i startade projekt och försäljningstakt. Skillnaderna mellan de två metoderna, vad avser intäkter och rörelseresultat, sammanfattas i tabellerna nedan.

Intäkter

Mkr	2016	2015
Intäkter per verksamhetsgren enligt segmentsredovisning		
Byggverksamhet	138 001	140 648
Bostadsutveckling	13 264	12 298
Kommersiell fastighetsutveckling	10 226	9 034
Infrastrukturutveckling	237	106
Centralt och eliminerings	-10 421	-7 151
Totala intäkter enligt segmentsredovisning	151 307	154 935
Skillnad i redovisningsprinciper	-5 942	-1 886
Totala intäkter enligt IFRS	145 365	153 049

Intäkterna enligt segmentsredovisning minskade med 2 procent till 151,3 (154,9) miljarder kronor. I lokala valutor var det en intäktsminskning med 1 procent. I verksamhetsgrenen Byggverksamhet minskade intäkterna i svenska kronor med 2 procent. Av intäkterna i Byggverksamheten genererades 17,3 (15,7) miljarder kronor, motsvarande 12 (11) procent, av koncernens Projektutvecklingsverksamheter. För avstämning till IFRS tillkommer intäkter av de bostäder och fastigheter som sålts under tidigare år men som frånträts under året, samt avgår de bostäder och fastigheter som är sålda under året men ännu ej är tillträdade av köparen. Av intäkterna

i Bostadsutveckling på 13 264 (12 298) Mkr utgör 1 548 (854) Mkr intäkter från joint ventures som har tagits in proportionerligt rad för rad i segmentsredovisningen.

Rörelseresultat

Mkr	2016	2015
Rörelseresultat per verksamhetsgren enligt segmentsredovisning		
Byggverksamhet	3 546	3 874
Bostadsutveckling	1 605	1 174
Kommersiell fastighetsutveckling	2 336	1 947
Infrastrukturutveckling	1 818	863
Centralt ¹⁾	-1 140	-1 346
Elimineringar	34	-51
Rörelseresultat enligt segmentsredovisning	8 199	6 461
Skillnad i redovisningsprinciper	-979	-171
Rörelseresultat enligt IFRS	7 220	6 290

1) Inklusive verksamheten i Latinamerika

Rörelseresultatet enligt segmentsredovisning uppgick till 8 199 (6 461) Mkr.

Nedskrivningar av omsättnings- och anläggningstillgångar belastar rörelseresultatet med -534 (-102) Mkr.

Byggverksamhet

I verksamhetsgrenen Byggverksamhet minskade rörelseresultatet med 8 procent och uppgick till 3 546 (3 874) Mkr. Rörelsemarginalen minskade också jämfört med föregående år och uppgick till 2,6 (2,8) procent. Jämförelseperioden inkluderar nedskrivningar om 750 Mkr i den amerikanska byggverksamheten. Majoriteten av byggverksamheterna har en stabil lönsamhet, där Sverige och USA Building är de verksamheter som levererar starkast resultat. Däremot har marknaden i Polen påverkats negativt av förseningar i allokeringen av öronmärkta EU-bidrag, vilket har lett till en hastig nedgång av små och medelstora projekt. En omstrukturering av verksamheten har gjorts och anpassning av organisationen till rätt storlek. Detta tillsammans med fortsatt svaga resultat i vissa projekt har påverkat den polska marginalen negativt under året. Då EU-bidragen är på plats ses den polska marknaden som robust på lång sikt. Rörelsemarginalen i USA Civil fortsätter att påverkas av kostnadsförändringar förorsakade av tidigare designförändringar från kundens sida, där bolaget för en dialog för att fastställa fördelningen för dessa kostnadsökningar.

Bostadsutveckling

I Bostadsutveckling uppgick rörelseresultatet till 1 605 (1 174) Mkr och rörelsemarginalen i verksamhetsgrenen ökade till 12,1 (9,5) procent och var framförallt stark i Sverige. Även verksamheterna i framförallt Norge men även Finland visade förbättrade resultat. Nedskrivningar av omsättningstillgångar inom bostadsutveckling belastar resultatet med totalt -42 (-19) Mkr.

Kommersiell fastighetsutveckling

Rörelseresultatet för verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling uppgick till 2 336 (1 947) Mkr. Fastighetsförsäljningar har under året genomförts till ett värde av 9 555 (8 457) Mkr med en försäljningsvinst uppgående till 3 111 (2 564) Mkr. Under året gjordes nedskrivningar i två projekt i den så kallade "energy corridor" i Houston, USA på -198 Mkr.

Infrastrukturutveckling

Rörelseresultatet i Infrastrukturutveckling uppgick till 1 818 (863) Mkr. I rörelseresultatet ingår realisationsresultat för försäljningen av investeringen i motorvägen M25 i London, Storbritannien. Under året belastades också resultatet med nedskrivningar av främst vindkraftsprojekt i Sverige med –331 Mkr.

Centralt

Centrala kostnader, inklusive verksamheter under nedläggning, uppgick till –1 140 (–1 346) Mkr. Jämförelseåret belastades med 300 Mkr relaterade till nedstängningen av verksamheten i Latinamerika, som med början 1 januari 2013 rapporteras Centralt. Skanska har inga pågående projekt i Latinamerika.

Elimineringar av internresultat

Upplösningar/elimineringar av internvinster uppgick till 34 (–51) Mkr. På koncernnivå elimineras bland annat vinster i byggverksamheten avseende fastighetsprojekt. Elimineringarna upplöses i samband med att projekten avyttras.

Resultat enligt IFRS

Rörelseresultat

Mkr	2016	2015
Intäkter	145 365	153 049
Kostnader för produktion och förvaltning	–131 119	–139 160
Bruttoresultat	14 246	13 889
Försäljnings- och administrationskostnader	–9 152	–8 869
Resultat från joint ventures och intresseföretag	2 126	1 270
Rörelseresultat	7 220	6 290

Bruttoresultatet var 14 246 (13 889) Mkr. I bruttoresultatet ingår resultatet av den löpande verksamheten inklusive resultaten av försäljning från Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling. Försäljningar av kommersiella fastigheter gav ett resultat om 3 301 (3 022) Mkr. Försäljnings- och administrationskostnader ökade till –9 152 (–8 869) Mkr vilket motsvarar 6 (6) procent av intäkterna. Dessa innefattar också verksamheter som avvecklats eller sålts.

I resultatet från andelar i joint ventures och intressebolag, totalt 2 126 (1 270) Mkr, ingår huvudsakligen sådana andelar som redovisas inom verksamhetsområdet Infrastrukturutveckling och inkluderar även resultat av försäljning av andelar i projekt.

Resultat efter finansiella poster

Mkr	2016	2015
Rörelseresultat	7 220	6 290
Ränteintäkter	71	88
Pensionsränta	–101	–93
Räntekostnader	–245	–327
Aktiverade räntekostnader	176	194
Räntenetto	–99	–138
Förändring av marknadsvärde	2	–25
Övrigt finansnetto	–22	–151
Resultat efter finansiella poster	7 101	5 976

Finansnettot uppgick till –119 (–314) Mkr.

Räntenettet förbättrades till –99 (–138) Mkr. Ränteintäkterna minskade till 71 (88) Mkr, framförallt till följd av lägre marknadsräntor. Räntekostnaderna minskade till –245 (–327) Mkr, vilket förklaras av såväl lägre upplåningsvolym som lägre låneräntor.

Räntswappar samt negativ ränta på banktillgodohavanden gav dock ett negativt bidrag till räntekostnaden i förhållande till lånevolymen.

Aktivering av räntekostnader i pågående projekt för egen räkning uppgick till 176 (194) Mkr.

Räntenetto på pensioner, som avser det vid årets början beräknade nettot av kostnadsräntor för pensionsförpliktelser och beräknad ränteintäkter på förvaltningstillgångar, ökade till –101 (–93) Mkr. Förändring av marknadsvärde på finansiella instrument uppgick till 2 (–25) Mkr och beror främst på lägre räntekostnader avseende säkring av investeringar i utländska dotterbolag, då merparten av säkringarna avvecklades i slutet av 2015.

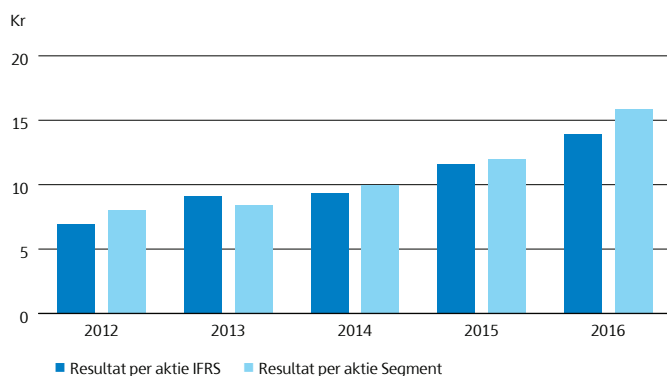
Övrigt finansnetto uppgick till –22 (–151) Mkr och innehåller främst valutakurseffekter och olika avgifter för kreditfaciliteter och bankgarantier. I beloppet för jämförelseåret ingår en engångskostnad relaterad till en förtida stängning av en valutasäkring.

Årets resultat

Mkr	2016	2015
Resultat efter finansiella poster	7 101	5 976
Skatt	–1 366	–1 185
Årets resultat	5 735	4 791
Årets resultat hänförligt till		
Aktieägarna	5 722	4 780
Innehavare utan bestämmande inflytande	13	11
Årets resultat per aktie, kr	13,96	11,63

Efter avdrag för årets skattekostnad –1 366 (–1 185) Mkr, motsvarande en skattesats om 19 (20) procent, uppgick årets resultat hänförligt till aktieägarna till 5 722 (4 780). Den effektiva skattesatsen för 2016 är något lägre än för 2015. Detta förklaras främst genom att effekten av skattefria försäljningar av infrastrukturprojekt är högre 2016 jämfört med 2015. De skattefria försäljningarna sker i bolagsform (aktier) vilket kan ske utan skatteeffekt. Den positiva effekten motverkas av att en större andel av resultatet 2016 är hänförligt till verksamheter i USA där beskattningen är väsentligt högre än i Europa. Årets betalda skatt uppgick till –1 205 (–804) Mkr. Resultatet per aktie uppgick till 13,96 (11,63) kronor.

Resultat per aktie

Årets totalresultat

Mkr	2016	2015
Årets resultat	5 735	4 791
Övrigt totalresultat		
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-1 127	785
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	189	-175
	-938	610
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna	1 165	71
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehavare utan bestämmande inflytande	8	-3
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	36	-21
Påverkan av kassaflödessäkringar	31	54
Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	855	281
Skatt hänförligt till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-4	-15
	2 091	367
Övrigt totalresultat efter skatt	1 153	977
Årets totalresultat	6 888	5 768
Årets totalresultat hänförligt till		
Aktieägarna	6 867	5 760
Innehavare utan bestämmande inflytande	21	8

Övrigt totalresultat efter skatt för året uppgick till 1 153 (977) Mkr. Förändringen av omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna uppgår till 1 165 (71) Mkr. Posten, som består av förändringen av ackumulerade omräkningsdifferenser vid omräkning av finansiella rapporter för utländska verksamheter, innehåller huvudsakligen positiva omräkningsdifferenser i amerikanska dollar, euro, norska kronor och tjeckiska kronor. Under året har cirka 10 procent av eget kapital i utländsk valuta varit valutasäkrade vilket har medfört en positiv effekt om 36 (-21) Mkr i övrigt totalresultat, se vidare not 6.

Omvärderingar av nettopensionsskulden inklusive sociala avgifter uppgick till -1 127 (785) Mkr. Den negativa effekten förklaras

främst av lägre diskonteringsränta för pensionsplaner i Sverige och Storbritannien. Effekten reduceras av att verklig avkastning på förvaltningstillgångar överstiger den beräknade ränteintäkten på förvaltningstillgångarna.

Påverkan av kassaflödessäkringar uppgick till 31 (54) Mkr. Säkringsredovisning tillämpas inom flera verksamhetsgrenar. Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag uppgick till 855 (281) Mkr. Infrastrukturutveckling är den verksamhetsgren som har de väsentligaste effekterna på reserven för kassaflödessäkringar. I posten redovisas förändringen av realiserade vinster och förluster på säkringsinstrumenten samt effekten av realiserade säkringsinstrument. Verksamhetsgrenen Infrastrukturutveckling tecknar ränteswappar för att långsiktigt säkra nivån på räntekostnaderna avseende långa infrastrukturutvecklingsprojekt. Marknadsvärdering av sådana ränteswappar från joint venturebolag inom infrastrukturutvecklingsverksamheten ingår i posten. Reservet för kassaflödessäkringar påverkas av marknadsvärderingen även om Skanska kommer att erhålla ersättning genom kundens framtida inbetalningar. Kassaflödesreserven har under året minskat vilket huvudsakligen förklaras av att ränteswappar i Skansas joint venturebolag för projektet M25 inte längre ingår i reserven efter försäljningen av motorvägsprojektet. Dessutom har reserven minskat genom att ränteswappar har förlorat och realiserats. Minskningen reduceras i viss mån av ändrade marknadsräntor.

Årets totalresultat uppgick till 6 888 (5 768) Mkr.

Investeringar/Desinvesteringar

Mkr	2016	2015
Rörelsen - investeringar		
Immateriella tillgångar	-394	-392
Materiella anläggningstillgångar	-1 636	-1 485
Tillgångar i Infrastrukturutveckling	-1 336	-234
Aktier	-325	-136
Omsättningsfastigheter	-17 108	-15 364
varav Bostadsutveckling	-9 005	-6 645
varav Kommersiell fastighetsutveckling	-8 103	-8 719
Rörelsens Investeringar	-20 799	-17 611
Totalt investeringar	-20 799	-17 611
Rörelsen - desinvesteringar		
Immateriella tillgångar	2	0
Materiella anläggningstillgångar	411	636
Tillgångar i Infrastrukturutveckling	3 102	1 114
Aktier	16	22
Omsättningsfastigheter	16 549	18 524
varav Bostadsutveckling	7 508	8 622
varav Kommersiell fastighetsutveckling	9 041	9 902
Rörelsens Desinvesteringar	20 080	20 296
Strategiska desinvesteringar		
Försäljning av rörelse	862	456
Strategiska desinvesteringar	862	456
Totalt desinvesteringar	20 942	20 752
Summa netto desinvesteringar (+)/investeringar (-)	143	3 141
Avskrivningar anläggningstillgångar	-1 439	-1 579

Totalt uppgick koncernens investeringar till -20 799 (-17 611) Mkr. Desinvesteringarna uppgick till 20 942 (20 752) Mkr och koncernens nettodesinvesteringar uppgick till 143 (3 141) Mkr.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar, vilka huvudsakligen avser löpande investeringar i rörelsen, uppgick till -1 636 (-1 485) Mkr. Materiella anläggningstillgångar såldes för 411 (636) Mkr.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar uppgick till -1 306 (-1 477) Mkr.

Nettoinvesteringarna i omsättningsfastigheter uppgick till -559 (3 160) Mkr. Projekt har sålts för 16 549 (18 524) Mkr medan investeringarna uppgick till -17 108 (-15 364) Mkr. I Bostadsutveckling uppgick investeringarna i omsättningsfastigheter till -9 005 (-6 645) Mkr varav cirka -1 994 (-1 351) Mkr avsåg förvärv av mark motsvarande 5 759 byggrätter. Färdiga bostäder har sålts för 7 508 (8 622) Mkr. Nettoinvesteringar i omsättningsfastigheter i Bostadsutveckling uppgick till -1 497 (1 977) Mkr.

I Kommersiell fastighetsutveckling uppgick investeringarna i omsättningsfastigheter till -8 103 (-8 719) Mkr, varav -1 936 (-1 240) Mkr avsåg mark, och de totala investeringarna uppgick till -8 364 (-8 826) Mkr. Desinvesteringarna av omsättningsfastigheter uppgick till 9 041 (9 902) Mkr. Nettodesinvesteringar i omsättningsfastigheter i Kommersiell fastighetsutveckling uppgick till 938 (1 183) Mkr.

Investeringar i form av eget kapital och efterställda lån i Infrastrukturutveckling uppgick till -1 336 (-234) Mkr och desinvesteringarna uppgick till 3 102 (1 114) Mkr. Netto desinvesteringar i Infrastrukturutveckling 1 766 (880) Mkr.

Koncernens operativa kassaflöde

Mkr	2016	2015
Kassaflöde operativ verksamhet	2 302	3 077
Förändring i rörelsekapital	-1 328	3 312
Nettoinvesteringar (-)/desinvesteringar (+)	-719	2 685
Periodisering	-96	-68
Betalda skatter i operativ verksamhet	-1 237	-966
Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter	-1 078	8 040
Räntenetto och övrigt finansnetto	-108	-542
Betalda skatter i finansieringsverksamhet	32	162
Kassaflöde från finansverksamhet	-76	-380
Operativt kassaflöde från verksamheten	-1 154	7 660
Strategiska nettodesinvesteringar (+)/investeringar (-)	862	456
Utdelning etc ¹⁾	-3 874	-3 226
Kassaflöde före förändring i räntebärande fordringar och skulder	-4 166	4 890
Förändring i räntebärande fordringar och skulder	-2 400	-2 235
Årets kassaflöde	-6 566	2 655
Likvida medel vid årets början	11 840	9 107
Kursdifferens i likvida medel	156	78
Likvida medel vid årets slut	5 430	11 840
1) Varav återköp aktier	-793	-416

Årets kassaflöde uppgick till -6 566 (2 655) Mkr.

Kassaflöde från operativa verksamheten uppgick till -1 154 (7 660) Mkr. Nettoinvesteringar i operativ verksamhet uppgick till

-719 (2 685) Mkr. Förändringen i rörelsekapitalet påverkade kassaflödet negativt och förändringen uppgick totalt till -1 328 (3 312) Mkr. Det är ett resultat av försäljningen av investeringen i motorvägen M25 i Storbritannien, där betalningen på 3,1 miljarder kronor kommer att erhållas i början på 2017. Den negativa förändringen i rörelsekapital tillsammans med förändringen i nettoinvesteringar är de huvudsakliga orsakerna till lägre operativt kassaflöde från verksamheten jämfört med 2015.

Betalda skatter i operativ verksamhet uppgick till -1 237 (-966) Mkr.

Förändring i räntebärande fordringar och skulder uppgick till -2 400 (-2 235) Mkr.

Årets kassaflöde om -6 566 (2 655) Mkr har tillsammans med omräkningsdifferenser om 156 (78) Mkr minskat likvida medel till 5 430 (11 840) Mkr.

Sålda men ännu ej frånträdde utvecklingsprojekt inom Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling till och med 31 december 2016 kommer att ha en positiv effekt på kassaflödet med cirka 5,9 miljarder kronor under 2017.

Finansiering och likviditet

Koncernen hade vid utgången av 2016 räntebärande nettotillgångar, inklusive avdrag för avsättningar, uppgående till 1 219 (6 317) Mkr. Koncernens outnyttjade kreditfaciliteter uppgick till 5 713 (5 497) Mkr vid årsskiftet. Av dessa var 5 312 Mkr en outnyttjad långfristig kredit som löper fram till och med juni 2019. De räntebärande tillgångarna minskade till 16 318 (20 511) Mkr. Av dessa utgjorde fordringar i utländsk valuta 84 (89) procent. Den genomsnittliga räntebindingstiden för koncernens samtliga räntebärande tillgångar var 0,1 (0,1) år och räntan uppgick till 0,58 (0,45) procent vid årsskiftet.

Förändring i räntebärande nettofordran/nettoskuld

Mkr	2016	2015
Räntebärande nettofordran/nettoskuld, ingående balans	6 317	698
Kassaflöde från operativ verksamhet	-1 078	8 040
Kassaflöde från finansverksamhet exklusive förändring i räntebärande skulder och fordringar	-76	-380
Kassaflöde från strategiska investeringar	862	456
Utdelning etc ¹⁾	-3 874	-3 226
Förvärvade/sålda nettofordran/skuld	-663	120
Omräkningsdifferenser	972	266
Omvärderingar pensionsskuld, netto	-1 022	608
Övriga förändringar	-219	-265
Räntebärande nettofordran/nettoskuld, utgående balans	1 219	6 317
1) Varav återköp aktier	-793	-416

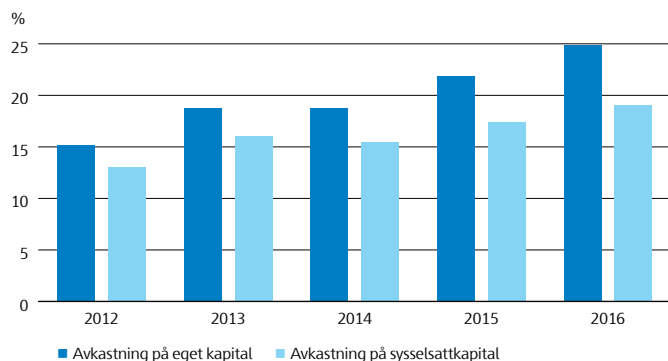
Koncernens räntebärande skulder och avsättningar ökade till 15 099 (14 194) Mkr, varav pensionsskulder och avsättningar uppgick till 4 927 (4 010) Mkr och byggnadskreditiv till bostadsrättsföreningar till 4 839 (3 761) Mkr. Den genomsnittliga räntebindingstiden, exklusive pensionsskuld, för samtliga räntebärande skulder, med hänsyn tagen till derivat, var 0,6 (1,2) år och den genomsnittliga förfallotiden var 1,1 (1,5) år. Inklusive ej utnyttjade kreditlöften uppgick den genomsnittliga löptiden till 2,0 år.

Räntesatsen för samtliga räntebärande skulder i koncernen, exklusive pensionsskuld, uppgick vid årsskiftet till 1,03 (1,22) procent. Andelen lån i utländsk valuta utgjorde 23 (21) procent.

Koncernens balansomslutning ökade med 8,8 miljarder kronor och uppgick till 106,5 (97,7) miljarder kronor. Effekten av valutakursförändringar har påverkat balansomslutningen med 3,2 miljarder kronor.

Avkastning på eget och sysselsatt kapital

Det egna kapitalet hänförligt till aktieägarna uppgick vid utgången av året till 27 350 (24 079) Mkr. Förutom årets totalresultat, 6 867 Mkr, förklaras förändringen av eget kapital huvudsakligen av utdelning om -3 075 Mkr och återköp av aktier om -793 Mkr samt aktierelaterade ersättningar kopplade till långsiktiga aktiesparprogram (Seop) om 272 Mkr.

Avkastningen på eget kapital ökade till 24,9 (21,9) procent.

Det sysselsatta kapitalet uppgick vid årets slut till 42 605 (38 400) Mkr. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 19,2 (17,4) procent.

Soliditet och skuldsättningsgrad

Nettoskuldsättningsgraden uppgick till -0,0 (-0,3) gånger och soliditeten till 25,8 (24,8) procent.

Moderbolaget

Moderbolaget bedriver administrativ verksamhet och omfattar koncernledning och ledningsorgan.

Årets resultat uppgick till 3 429 (2 390) Mkr och avser i huvudsak utdelning från dotterföretag. Medelantalet anställda var 111 (108).

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Inom byggverksamhet och projektutveckling finns risker och möjligheter som behöver hanteras systematiskt, konsekvent och effektivt för att få högsta möjliga kvalitet och största lönsamhet. Nästan alla projekt är unika, och deras storlek, utformning, tidsschema och affärsvillkor varierar beroende på behov, omständigheter och fysiska förhållanden. Byggverksamhet och projektutveckling skiljer sig på så sätt från typisk tillverkningsindustri, där produktionen sker genom serietillverkning i fasta anläggningar.

Det finns många olika typer av risker inom Skanskas verksamhet. Att identifiera, hantera och sätta ett pris på dessa risker är av fundamental betydelse för lönsamheten. Riskerna är i regel av teknisk eller affärsrelaterad karaktär, men det är också viktigt att väga in politiska, etiska, sociala och miljömässiga aspekter vid riskbedömningen. Skanska arbetar med en rad olika affärsmekanismer i många jurisdiktioner, och graden av risk kan variera kraftigt beroende på kontraktstyp.

Skanskas hantering av projektrisker på operativ nivå styrs av Operational Risk System. Systemets filosofi är att riskhantering ingår i linjefeernas uppdrag. Systemet anger hur affärsenheterna bör organisera sin riskhantering, och fungerar även som en guide till alla de rutiner, riktlinjer och malldokument Skanska använder för hantering av risker och möjligheter.

Skanskas rutiner Tender Approval Procedure och Investment Approval Procedure anger på vilken ledningsnivå Bygg- respektive Projektutvecklingsverksamheternas projekt ska godkännas. Rutinerna ger också projektteamen en strukturerad mall för att beskriva risker och möjligheter, vilket underlättar granskningen och godkännandet på den nivå som motiveras av projektets storlek och karaktär.

I Byggverksamheten identifieras, bedöms och prissätts risker och möjligheter i projektens identifierings- och anbudsskeden. I utformnings- och genomförandefaserna görs sedan en aktiv uppföljning och hantering. Några typiska risker under projektlivscykeln är: kraftiga prisökningar på material eller byggtjänster, särskilt i långa projekt med fastprisåtagande; knappa resurser vad gäller personal eller vissa halvfabrikat; förseningar i utformningsfasen eller förändringar av utformningen; förseningar i utfärdandet av de tillstånd som krävs; otjänligt väder; oförutsedda hinder eller ledningar under marknivå; oförutsedda geotekniska förhållanden samt brister hos befintliga konstruktioner eller i andra leverantörers arbete.

Ett annat viktigt riskhanteringsområde är att vissa motparter – exempelvis kunder, partners, underentreprenörer och leverantörer – kan få svårt att leva upp till sina kontraktuella åtaganden. Skanska gör löpande bedömningar av motpartsrisker för att ha beredskap för detta.

I verksamhetsgrenen Bostadsutveckling finns risker i alla faser – från idé till färdigställt projekt. Omvärldsfaktorer som ränteläget och kundernas ekonomiska trygghet och köpvilja är av avgörande betydelse för alla beslut i processen. Bostäderna produceras för styckvis försäljning. För att minimera riskerna är målet att färdigutveckla och sälja alla enheter i ett projekt under en och samma konjunkturcykel, när variationerna i marknadsbetingelserna normalt är små och mer förutsägbara.

Ökad standardisering med kortare ledtider minskar riskexponeringen mot marknadens fluktuerande efterfrågan. På grund av de långa plan- och tillståndprocesserna krävs en god framförhållning för att säkerställa tillgång på tomter och byggrätter, så att efterfrågan på produktion kan mötas när marknadsläget är gynnsamt. Det är också viktigt att ha beredskap för att trappa ner eller stoppa produktionen när marknadsbetingelserna försämras. Nya projekt startas normalt när en förutbestämd andel sålts eller förbokats, och större projekt delas in i ett antal olika faser.

Kommersiell fastighetsutveckling hanterar risker som har att göra med omvärldsfaktorer, kundernas lokalbehov och investerarnas köpvilja. Genom tät kontakt med kunder och investerare kartläggs efterfrågan på lokaler och färdigställda projekt kontinuerligt.

Riskerna begränsas genom att verksamhetsgrenarna Kommersiell fastighetsutveckling och Bostadsutveckling har ett tak för hur mycket kapital som får bindas i projekt som ännu inte är uthyrda eller sålda. Dessutom finns begränsningar för hur mycket kapital som får sysselsättas fördelat per affärsenhet.

Investeringar i Infrastrukturutveckling kräver en effektiv riskhantering under hela projektlivscykeln, som kan uppgå till 50 år eller mer. Det börjar under utvecklingsfasen, det vill säga före och efter kontraktering och avslut.

Under byggfasen är den största risken att tillgången i fråga inte kan tas i drift på utsatt tid. Olika typer av tillgångar medför olika risker under hela genomförandefasen, som kan sträcka sig över årtionden. Exempel på sådana risker är omvärldsfaktorer – politiska, demografiska, miljörelaterade eller finansiella risker – som hanteras under löptiden. Det finns också risk för att livscykelkostnaderna och kostnaderna för drift och underhåll överskrider gjorda prognoser.

För en mer ingående beskrivning av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer hänvisas till not 2, Kritiska uppskattningar och bedömningar. Finansiella risker beskrivs i not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering. Väsentliga pågående rättsprocesser beskrivs i not 33, Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och eventualtillgångar.

Bolagsstyrningsrapport

Denna bolagsstyrningsrapport för 2016 har granskats av bolagets externa revisorer i enlighet med 9 kap 31 § Aktiebolagslagen.

Rapporten är en del av förvaltningsberättelsen och innehåller upplysning enligt 6 kap 6 § Årsredovisningslagen.

Principer för Bolagsstyrning

Skanska AB är ett svenskt publikt aktiebolag och aktier av serie B är noterade på Nasdaq Stockholm. Skanska AB och Skanska-koncernen styrs i enlighet med bolagsordningen, den svenska Aktiebolagslagen, regelverket för emittenter samt andra tillämpliga svenska och utländska lagar och förordningar.

Skanska tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning ("Koden"), som finns tillgänglig på www.bolagsstyrning.se.

Bolagsordningen

Bolagsordningen fastställs av bolagsstämman som är det högsta beslutande bolagsorganet, och ska innehålla ett antal obligatoriska och grundläggande uppgifter för bolaget. Där framgår bland annat vilken verksamhet bolaget ska bedriva, styrelsens storlek och säte, aktiekapitalets storlek, föreskrifter om olika aktieslag, A- och B-aktier, konvertering av aktier, antalet aktier och hur bolagsstämman sammankallas. Den fullständiga bolagsordningen finns tillgänglig på Skanskas webbplats, www.group.skanska.com/sv/Koncernens-styrning/Bolagsordning/

Styrande dokument

Bland de viktigaste styrdokumenterna som styrelsen fastställer varje år återfinns uppförandekoden Code of Conduct, styrelsens arbetsordning och instruktioner för VD och styrelsens kommittéer, finanspolicy, informationspolicy och riskhanteringspolicy. Uppförandekoden Code of Conduct finns tillgänglig på Skanskas webbplats, www.group.skanska.com/sv/Koncernens-styrning/Styrdokument/

Årsstämma

Vid årsstämman beslutar Skanskas aktieägare i centrala frågor, såsom fastställande av resultat- och balansräkningar, utdelning till aktieägarna, styrelsens sammansättning, ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören, ändringar i bolagsordningen, val av revisor och principer för ersättning till bolagsledningen. Aktieägare som är införda i aktieboken på avstämningsdagen och som anmäler sitt deltagande i årsstämman har rätt att vara närvarande vid stämman, antingen personligen eller via ombud eller ställföreträdare med fullmakt.

Varje aktieägare har rätt att få ett ärende behandlat på årsstämman. På bolagets webbplats anges i god tid innan kallelse till årsstämman sker, hur man går tillväga för att ett ärende ska tas upp.

Årsstämma 2016

Årsstämma hölls den 6 april 2016 i Stockholm. Sammanlagt 987 aktieägare var närvarande, personligen eller genom ombud, vilket representerade cirka 60 procent av det totala antalet röster i bolaget. Vid årsstämman omvaldes Johan Karlström, Fredrik Lundberg, Charlotte Strömberg, Pär Boman, Jayne McGivern, John Carrig och Nina Linander till styrelseledamöter samt valdes Hans Biörck till ny styrelseledamot. Styrelseledamöterna valdes genom individuell omröstning.

Stämman valde Hans Biörck till ordförande i styrelsen. De anställda representerades i styrelsen av Richard Hörstedt,

Lennart Karlsson och Gunnar Larsson, som ordinarie ledamöter med Pär-Olow Johansson och Thomas Larsson som suppleanter. Tolv styrelseledamöter och suppleanter samt bolagets revisorer och medlemmar i koncernledningen var närvarande vid årsstämman. Årsstämman valde Ernst & Young AB som revisor.

Stämman beslutade bland annat om en utdelning till aktieägarna om sammanlagt 7,50 kronor per aktie. Stämman beslutade också om införandet av aktiesparprogrammet, Seop 4, för anställda i koncernen för perioden 2017-2019. Fullständig information om 2016 års årsstämma och stämmoprotokoll finns på Skanskas hemsida.

Årsstämma 2017

Nästa årsstämma för aktieägarna i Skanska AB hålls den 4 april 2017 kl 10.00 i Stockholm Waterfront Congress Centre i Stockholm.

På Skanskas hemsida finns upplysningar om hur aktieägarna ska gå tillväga för att få ett ärende behandlat på årsstämman 2017.

Valberedningen

Valberedningen ska bland annat föreslå val av styrelseledamöter. 2013 gav årsstämman styrelsens ordförande mandat att inför varje årsstämma låta de fyra röstmässigt största aktieägarna utse var sin representant till valberedningen där även styrelseordföranden ingår. Inför årsstämman 2017 har valberedningen följande sammansättning: Helena Stjernholm, AB Industrivärden, valberedningens ordförande, Mats Guldbbrand, LE Lundbergföretagen AB, Bo Selling, Alecta, Hans Ek, SEB Fonder & SEB Trygg Liv Försäkring och Hans Biörck, styrelseordförande i Skanska AB.

På Skanskas hemsida informeras om att aktieägarna har möjlighet att lämna förslag till valberedningen genom att sända e-post till valberedningen. Valberedningens förslag kommer att publiceras den 23 februari i samband med kallelsen till 2017 års årsstämma. Samtidigt kommer förslagen med motiveringar att finnas tillgängliga på Skanskas hemsida.

Valberedningen tillämpar de regler för styrelsens sammansättning som finns i Koden, inklusive regeln om mångfald.

Valberedning 2016

Valberedningsrepresentant inför årsstämman 2017	Representerar	December 31, 2016 % av röster
Helena Stjernholm	AB Industrivärden	23,9
Mats Guldbbrand	LE Lundbergföretagen AB	12,0
Bo Selling	Alecta	4,0
Hans Ek	SEB Fonder & SEB Trygg Liv Försäkring	1,5
Hans Biörck	Styrelseordförande i Skanska AB	-

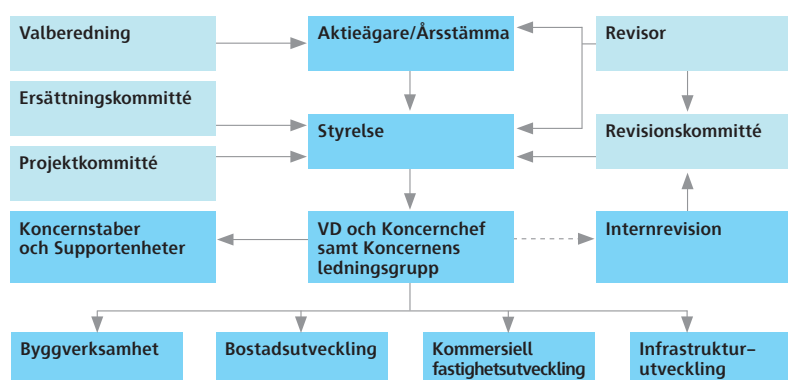
Styrelsen

Styrelsen beslutar om övergripande frågor som rör moderbolaget och koncernen, såsom koncernens strategi, delårsrapporter och årsredovisning, större byggprojekt, investeringar och avyttringar, tillsättande av verkställande direktör och frågor om koncernens organisation. Styrelsen har inrättat tre särskilda kommittéer:

- Revisionskommittén
- Ersättningskommittén
- Projektkommittén

Styrningsmodell

Styrelsens sammansättning

Ledamot	Befattning	Född, år	Nationalitet	Invald, år	Revisionskommittén	Ersättningskommittén	Projektkommittén	Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen	Oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare
Hans Biörck ¹⁾	Ordförande	1951	Sv	2016	■	■	■	Nej	Ja
John Carrig	Ledamot	1952	USA	2014	■	■	■	Ja	Ja
Johan Karlström	VD och Koncernchef	1957	Sv	2008			■	Nej	Ja
Nina Linander	Ledamot	1959	Sv	2014	■		■	Ja	Nej
Fredrik Lundberg	Ledamot	1951	Sv	2011			■	Ja	Nej
Charlotte Strömberg	Ledamot	1959	Sv	2010	■	■	■	Ja	Ja
Pär Boman	Ledamot	1961	Sv	2015	■		■	Ja	Nej
Jayne McGivern	Ledamot	1960	UK	2015			■	Ja	Ja
Richard Hörstedt	Personalrepresentant	1963	Sv	2007			■	-	-
Lennart Karlsson ²⁾	Personalrepresentant	1957	Sv	2016				-	-
Gunnar Larsson	Personalrepresentant	1953	Sv	2014				-	-
Pär-Olow Johansson	Personalrepresentant, suppleant	1954	Sv	2014				-	-
Thomas Larsson	Personalrepresentant, suppleant	1969	Sv	2011				-	-

■ = Ordförande ■ = Ledamot

1) Från och med 6 april 2016.

2) Från och med 1 januari 2016.

Styrelsens ledamöter

Styrelsen består av åtta stämموvalda ledamöter utan suppleanter samt tre ledamöter och två suppleanter utsedda av de anställda. Årsstämman utsåg Hans Biörck till styrelsens ordförande. Verkställande direktören ingår i styrelsen. För närmare upplysningar om enskilda styrelseledamöter och suppleanter, se sidan 172.

Sex av de stämموvalda styrelseledamöterna är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Av dessa är tre ledamöter även oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Den verkställande direktören är den enda styrelseledamoten som är verksam i bolagsledningen.

Styrelsens arbete 2016

Styrelsens arbete följer en årlig tidsplan som är fastställd i styrelsens arbetsordning. Inför varje styrelsesammanträde får styrelsen underlag som sammanställts enligt fastlagda rutiner som syftar till

att säkerställa att styrelsen får relevant information och beslutsunderlag inför alla sina sammanträden. All dokumentation är på engelska.

Under året har åtta styrelsesammanträden hållits, inklusive det konstituerande sammanträdet, varav ett per capsulam-möte. Vid sammanträdet i september 2016 besökte styrelsen verksamheten i Göteborg tillsammans med ledningen för Skanska Sverige, Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden och BoKlok. I samband med sammanträdet besöktes arbetsplatserna vid projekten Marieholmsbron, Park 49 och Tändstickan i Göteborg.

Bland de viktigare frågor som styrelsen har behandlat under året kan nämnas uppdatering och uppföljning av verksamheterna, nedskrivningar av byggprojekt i Polen, uppföljning och uppdatering av affärsplanen för koncernen 2016–2020, antagande av koncernens nya uppförandekod Code of Conduct, genomgång av styrelsens och bolagets åtgärder inom antikorrupktion, uppföljning av utredningar

gällande Tjeckien och Brasilien, successionsplanering för VD, övriga i koncernledningsgruppen och affärsenhetschefer, samt intern kontroll och riskhantering. Stort fokus har legat på arbetsmiljö- och hållbarhetsfrågorna.

Styrelsens kommittéer

Av styrelsens arbetsordning framgår vilka arbetsuppgifter och vilken beslutanderätt som har delegerats till kommittéerna. Samtliga kommittéer rapporterar muntligt till styrelsen vid varje sammanträde enligt rutiner fastslagna i arbetsordningen och alla protokoll från kommittéernas sammanträden lämnas till styrelsen.

Revisionskommittén

Revisionskommitténs huvuduppgift är att biträda styrelsen med kontroll av den ekonomiska rapporteringen och rapporteringsrutinerna, redovisningsprinciper samt uppföljning av revisionen av räkenskaper för moderbolaget och koncernen. Kommittén utvärderar vidare kvaliteten i koncernens funktioner för rapportering, internrevision och riskhantering samt tar del av de externa revisorernas rapporter och synpunkter. Kommittén övervakar de externa revisorernas bedömning av sin opartiskhet och självständighet och att det finns rutiner för vilka icke-revisorstjänster som dessa tillhandahåller moderbolaget och koncernen. Kommittén övervakar vidare att rotationsreglerna för externa revisorer följs. De externa revisorerna är närvarande vid samtliga möten i revisionskommittén. Minst en gång per år träffar kommittén revisorerna utan att någon från bolagsledningen är närvarande. Kommittén består av Charlotte Strömberg (ordförande), Hans Biörck, John Carrig, Nina Linander och Pär Boman. Kommittén har under året haft sex sammanträden. Viktiga frågor under året har bland annat gällt kapitalallokering, finansiering, pensionsrapportering, extern rapportering, implementering av affärssystem, IT-strategi och IT-säkerhet, nedskrivningar av byggprojekt i Polen, större tvister, riskhantering, regelefterlevnad samt rapportering av misstänkta förseelser mot uppförandekoden Code of Conduct.

Ersättningskommittén

Ersättningskommitténs huvuduppgift är att bereda styrelsens beslut rörande anställning av verkställande direktör och övriga medlemmar av koncernledningen samt verkställande direktörens lön och övrig ersättning. Kommittén beslutar också om ersättnings-, pensions- och anställningsvillkor för den övriga koncernledningen.

Kommittén förbereder styrelsens beslut om generella incitamentsprogram och granskar utfall av rörliga lönedelar. Under året har kommittén uppdaterat anställningsavtalen för chefer, granskat andra uppdrag för chefer och utvärderat programmen för rörliga ersättningar för bolagsledningen. Kommittén har även följt och utvärderat tillämpningen av riktlinjerna för ersättning till ledande befattningshavare liksom ersättningsstrukturer och -nivåer.

Kommittén, som består av Hans Biörck (ordförande), John Carrig och Charlotte Strömberg, har under året haft sju sammanträden.

Projektkommittén

Projektkommittén har styrelsens mandat att fatta beslut om enskilda projekt inom Byggverksamhet, Kommersiell fastighetsutveckling och Bostadsutveckling, investeringar och avyttringar inom Infrastrukturutveckling samt vissa projektfinansieringar. Projekt som innehåller särskilt stora eller ovanliga

risker eller andra särskilda förhållanden kan kommittén hänvisa till styrelsen för beslut. Kommittén består av Hans Biörck (ordförande), John Carrig, Johan Karlström, Fredrik Lundberg, Nina Linander, Charlotte Strömberg, Pär Boman, Jayne McGivern och Richard Hörstedt. Under året har kommittén haft tolv sammanträden.

Utvärdering av styrelsens arbete

Styrelsens arbete utvärderas årligen genom en systematisk och strukturerad process som bland annat syftar till att ge underlag för förbättringar av styrelsens eget arbete. Utvärderingen ger styrelsens ordförande information om hur styrelseledamöterna upplever styrelsens effektivitet och samlade kompetens samt behovet av förändringar i styrelsen. Under 2016 har utvärderingen genomförts dels individuellt genom frågeformulär och enskilda samtal mellan ordföranden och varje ledamot, dels genom diskussion i ett styrelsemöte. Vid utvärdering av ordförandens arbete leds styrelsen av en utsedd ledamot. Dessutom utvärderas ordföranden av samtliga övriga ledamöter genom ett skriftligt frågeformulär. Styrelsens ordförande informerar valberedningen om utvärderingen vid ett sammanträde där resultatet av frågeformulären och styrelsens diskussioner presenteras.

Arvodering av styrelsen

Det sammanlagda arvodet till de stämموvalda styrelseledamöterna bestämdes av årsstämman 2016 till 8 485 000 kronor.

Styrelsens ordförande erhöll 1 995 000 kronor i arvode och övriga styrelseledamöter 665 000 kronor vardera.

De stämموvalda ledamöterna i styrelsens kommittéer har enligt årsstämmans beslut därutöver erhållit 100 000 kronor vardera för arbete i ersättningskommittén, 200 000 kronor för arbete i projektkommittén samt för arbete i revisionskommittén 150 000 kronor per ledamot och 200 000 kronor till dess ordförande. För en utförligare redogörelse hänvisas till not 37 Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter.

Närvaro vid styrelse- och kommittémöten

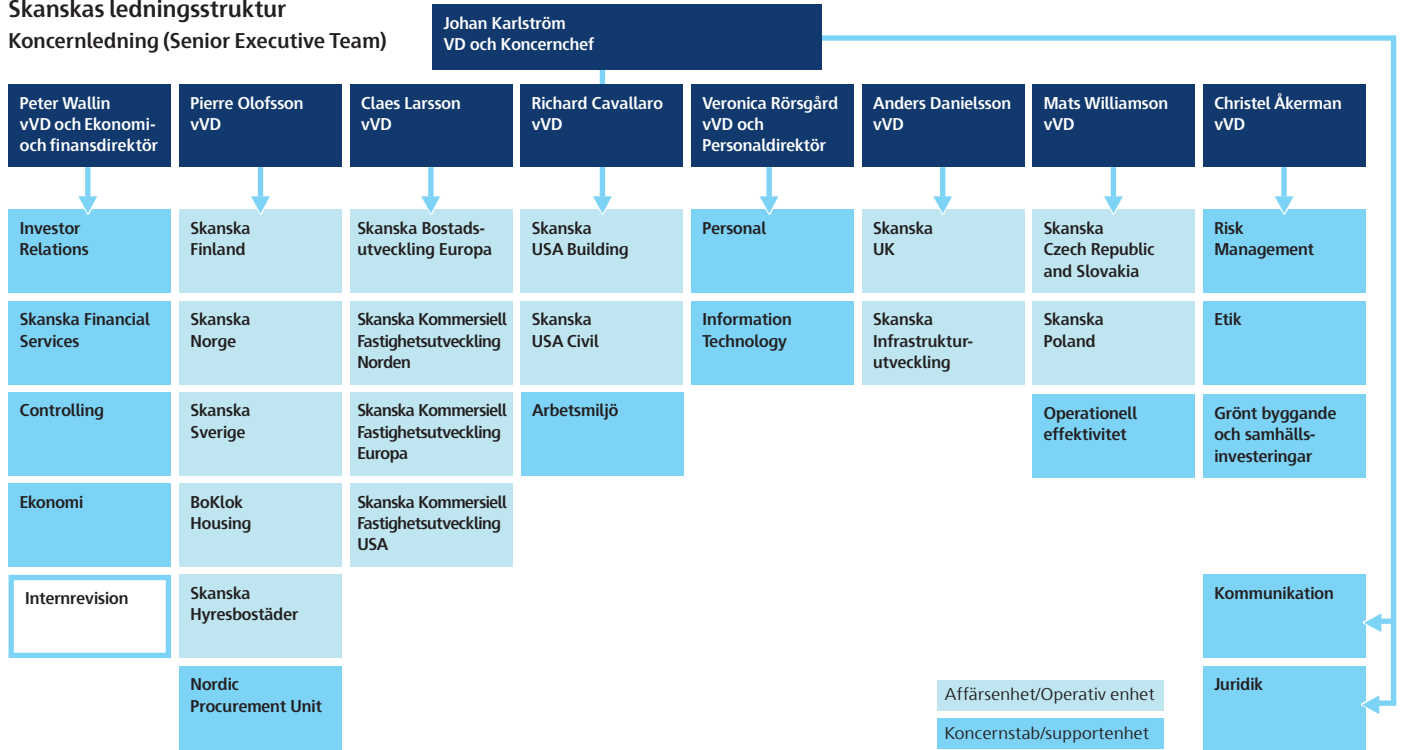
	Styrelsemöten	Revisionskommittén	Ersättningskommittén	Projektkommittén
Antal möten	8	6	7	12
Ledamot				
Hans Biörck ¹⁾	6	5	6	8
Johan Karlström	8			12
Fredrik Lundberg	8			12
Nina Linander	8	6		12
John Carrig	8	6	7	12
Charlotte Strömberg	8	6	7	12
Pär Boman	8	6		11
Jayne McGivern	8			12
Gunnar Larsson	7			
Richard Hörstedt	8			12
Lennart Karlsson ²⁾	7			
Pär-Olow Johansson	8			
Thomas Larsson	8			

1) Från och med den 6 april 2016.

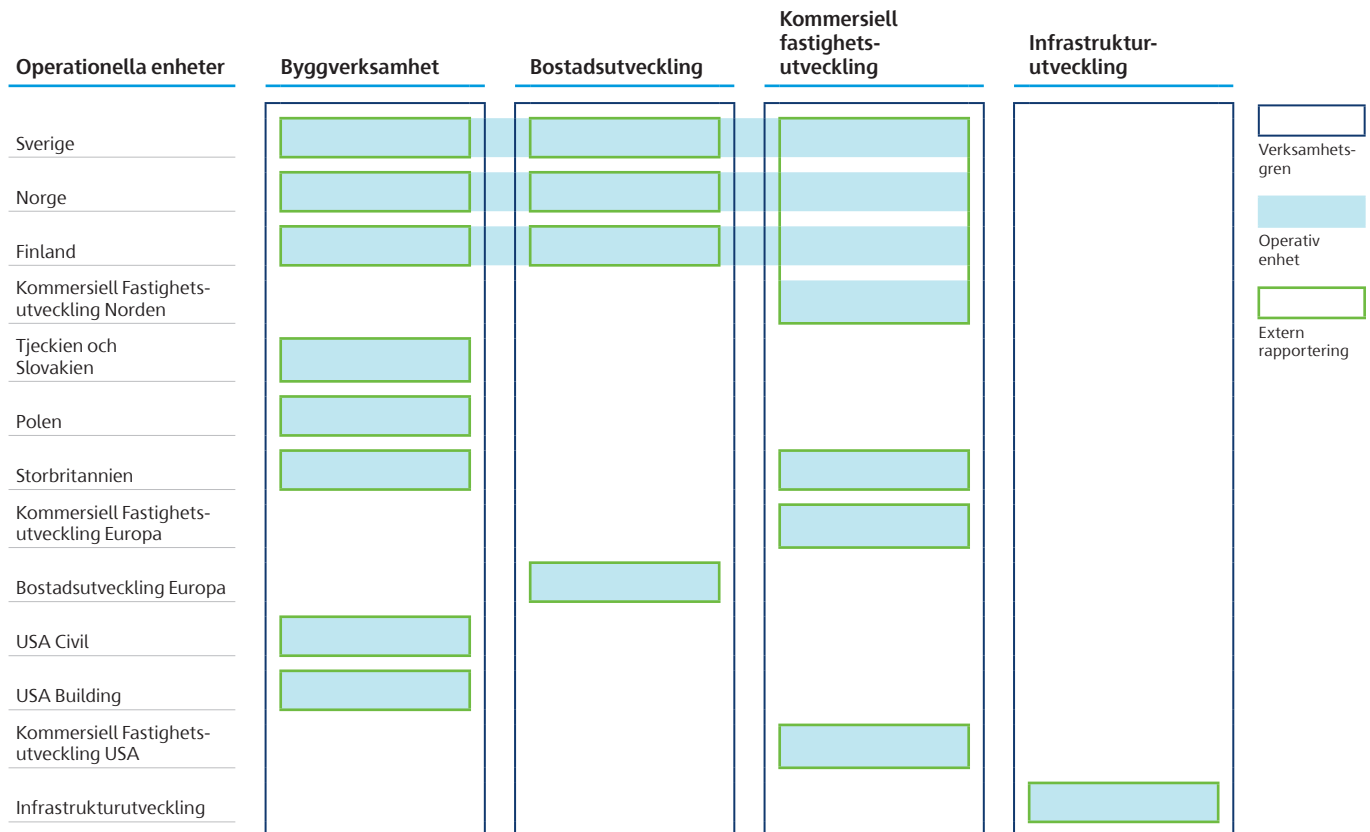
2) Från och med den 1 januari 2016.

Skanskas ledningsstruktur

Koncernledning (Senior Executive Team)

Skanskas rapporteringsstruktur

Styrelsens kommunikation med bolagets revisorer

Som tidigare nämnts deltar bolagets externa revisorer i revisionskommitténs samtliga möten. Tre gånger per år sammanträffar styrelsen enligt sin arbetsordning med revisorerna som då muntligen presenterar resultatet av revisionsarbetet. Minst en gång per år träffar styrelsen revisorerna utan att någon från bolagsledningen är närvarande.

Operativ ledning och intern kontroll

Verkställande direktören och koncernledningen

Den verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen och kontrollen av bolagets verksamhet. Verkställande direktörens arbete utvärderas varje år vid ett styrelsesammanträde utan att någon från bolagsledningen är närvarande. Verkställande direktören och de åtta vice verkställande direktörerna bildar koncernledningsgruppen Senior Executive Team (SET). Enligt bolagets arbetsordning tar finansdirektören över ansvaret om den verkställande direktören inte kan fullgöra sina uppgifter. Och om även finansdirektören är förhindrad inträder den vice verkställande direktören som har längst tjänstgöringstid i sin befattning. Information om verkställande direktören och medlemmarna i SET finns på sidan 170. Verkställande direktören har inga affärsförbindelser av betydelse med Skanska AB eller dess koncernbolag.

Koncernstaberna och supportenheten

Koncernstaber liksom supportenheten Skanska Financial Services AB är baserade i koncernkontoret i Stockholm och stöder verkställande direktören och koncernledningen i frågor som rör koncernövergripande funktioner, samordning och kontroll. De ger också stöd till affärsenheterna. Varje stabschef rapporterar direkt till en medlem av koncernledningen. Chefen för Internrevision rapporterar direkt till styrelsen via revisionskommittén. En presentation av koncernstaberna och supportenheten finns på sidan 171.

Affärsenheterna och deras styrning

Skanska-koncernen är en tydligt decentraliserad organisation där affärsenheterna ges ett stort mått av befogenheter och ansvar. Varje affärsenhet leds av en verkställande direktör och har egna staber och andra resurser för att kunna bedriva verksamheten på ett effektivt sätt.

Utöver den löpande verksamheten ansvarar affärsenheterna för enheternas strategiska utveckling samt strategiska investeringar och avyttringar. Dessa ärenden förbereds av ledningen för respektive enhet för beslut i koncernledningen eller Skanska ABs styrelse beroende på ärendets storlek. I affärsenheternas styrelser ingår representanter för Skanska AB, personer från andra affärsenheter och den egna affärsenhetens ledning. Ordförande i affärsenheternas styrelser är en medlem av koncernledningen. I vissa fall ingår representanter för de anställda.

Varje affärsenhet följer en strukturerad stegvis process för riskhantering. Beroende på bland annat projektens storlek, typ och geografiska läge, krävs en systematiserad redovisning av riskhanteringen till högre beslutsnivå, innan slutligt beslut kan tas.

Koncernledningen har utöver styrelsens styrdokument fastställt mer detaljerade riktlinjer för verksamheten. Dessa policies och riktlinjer finns tillgängliga för samtliga affärsenheter på Skanskas intranät och uppdateras fortlöpande för att spegla förändringar i verksamheten och möta nya krav. I styrelsens arbetsordning anges vilka ärenden som ska avgöras av styrelsen i Skanska AB, av verkställande direktören/koncernledningen eller på affärsenhetsnivå.

Arbetsordningens olika tröskelnivåer för beslut är även nedbrutna i affärsenheternas egna beslutsregler. Affärsenheterna återrapporterar regelbundet och systematiskt till koncernledningen om efterlevnaden av viktigare styrdokument, till exempel finanspolicy och uppförandekoden, Code of Conduct.

Ersättning till bolagsledningen

Årsstämman 2016 beslöt om riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare. Både riktlinjerna för 2016 och styrelsens förslag till riktlinjer som ska beslutas av årsstämman 2017, finns på sidan 70. Information om lön och andra ersättningar till verkställande direktören och övriga personer i koncernledningen och de utestående aktie- och aktierelaterade incitamentsprogrammen återfinns i not 37.

Bolagets revisor

Vid årsstämman 2016 valdes revisionsbolaget Ernst & Young AB som revisor i Skanska AB. Uppdraget gäller till årsstämman 2017. Huvudansvarig revisor är auktoriserade revisorn Hamish Mabon. För information om arvoden och annan ersättning till revisionsbolag, se nedanstående tabell.

Arvode och ersättningar till revisorer

Mkr	Ernst & Young		KPMG	
	2016	2015	2016	2015
Revisionsuppdrag	46	0	8	52
Skatterådgivning	3	0	1	6
Övriga tjänster	1	0	2	8
Totalt	50	0	11	66

Intern kontroll

Denna beskrivning har upprättats i enlighet med 6 kap 6 § 2 p. Årsredovisningslagen och innehåller de viktigaste inslagen i bolagets system för intern kontroll och riskhantering i samband med den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

I styrelsens arbetsordning och instruktioner för verkställande direktören och styrelsens kommittéer säkerställs en tydlig roll- och ansvarsfördelning för en effektiv hantering av verksamhetens risker. Styrelsen har vidare fastställt ett antal grundläggande regler av betydelse för arbetet med den interna kontrollen. Som exempel kan nämnas bolagets riskhanteringssystem, finanspolicy och uppförandekoden Code of Conduct. Bolagsledningen rapporterar regelbundet till styrelsen i enlighet med fastställda rutiner. Därutöver tillkommer rapporteringen från revisionskommitténs arbete. Bolagsledningen ansvarar för de interna kontrollfunktioner som krävs för att hantera väsentliga risker i verksamheten. Här ingår bland annat instruktioner för olika befattningshavare för att upprätthålla en god intern kontroll.

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Skanska har identifierat de väsentliga riskerna i verksamheten som kan, om de inte hanteras korrekt, leda till fel i den finansiella rapporteringen och/eller påverka resultatet. Bolaget har därefter säkerställt att det finns regler i koncernen för att kontrollera att dessa risker hanteras. Koncernledningen och koncernstaberna ansvarar för hantering av de övergripande riskerna som rör strategi, makroekonomi och regelverk, medan det huvudsakliga arbetet med operationella risker och möjligheter utförs på lokal nivå inom affärsenheterna.

Såväl risker och möjligheter till förbättringar är störst i själva genomförandefasen av projekten och därför fokuseras arbetet starkt på denna fas. Eftersom så gott som varje projekt är unikt måste risker och möjligheter analyseras med avseende på projekttyp, plats, genomförandefas och kund.

Inom hela koncernen används en gemensam rutin för att identifiera och hantera risker i samband med bygguppdrag, projekt och investeringar. Den specialiserade koncernstaben Skanska Risk Team granskar och analyserar projekt och investeringar över en viss storlek. Därefter bereds ärendena av Skanska Risk Team som ger en rekommendation. Det slutliga beslutet om anbud eller investering fattas av SET Tender Board som består av Skanskas koncernledning, och i vissa fall av styrelsen genom Projektkommittén.

Bolaget bedömer att de största riskerna som koncernen kan ställas inför är:

- Oetiskt uppträdande
- Nyckelpersoner som saknas eller lämnar företaget
- Projekt- eller systemiska förluster
- Makroekonomisk instabilitet
- Olyckshändelser som drabbar ett stort antal människor

En mer utförlig beskrivning av riskerna och hur dessa hanteras finns på sidorna 16–18.

Information och kommunikation

Väsentliga redovisningsprinciper, manualer och övrig dokumentation av betydelse för den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras till berörda medarbetare löpande. Det finns flera informationskanaler till bolagsledningen och styrelsen för väsentlig information från medarbetarna. För extern kommunikation finns en informationspolicy som ska säkerställa att bolaget lever upp till gällande krav på korrekt information till marknaden.

Uppföljning

Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen och revisionskommittén lämnar. Av särskild betydelse är resultatet av revisionskommitténs arbete med att granska effektiviteten i bolagsledningens arbete med den interna kontrollen (enligt 8 kap 49b § Aktiebolagslagen).

Arbetet ska bland annat säkerställa att åtgärder vidtas för de brister och förslag till åtgärder som framkommer vid den interna och externa revisionen.

Internrevision

Koncernstaben Internrevision ansvarar för att följa upp och utvärdera arbetet med riskhantering och intern kontroll. Arbetet innefattar bland annat att granska hur riktlinjer efterlevs. Staben rapporterar direkt till styrelsen via revisionskommittén. Internrevisionen planerar sitt arbete i samråd med revisionskommittén och rapporterar löpande resultatet av sin granskning till kommittén. Staben kommunicerar kontinuerligt med Skanskas externa revisorer i frågor som rör internkontroll.

Under 2016 har koncernstab Internrevision koncentrerat sin verksamhet på att granska de risker som har identifierats i verksamhetens projekt, affärskritiska processer och på centrala stabsfunktioner. Totalt har omkring 135 revisioner genomförts inom samtliga affärsenheter under året. Särskilt fokus har varit på verksamheterna i Polen och USA. Revisionerna genomförs enligt en enhetlig revisionsmetodik.

Övriga obligatoriska upplysningar enligt 6 kap 6 § Årsredovisningslagen

Med anledning av kraven i 6 kap 6 § Årsredovisningslagen beträffande vissa särskilda upplysningar som ska lämnas i bolagsstyrningsrapporten ges följande information:

- Av bolagets aktieägare har AB Industrivärden och Lundbergs direkt eller indirekt ett aktieinnehav som representerar minst en tiondel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. AB Industrivärdens innehav uppgår per 31 december 2016 till 23,9 procent av det totala röstetalet och Lundbergs till 12,3 procent av det totala röstetalet.
- Det finns inga begränsningar i fråga om hur många röster varje aktieägare kan avge vid en bolagsstämma.
- I bolagsordningen föreskrivs att tillsättande av styrelseledamöter ska ske vid årsstämma i bolaget. Bolagsordningen innehåller inte några bestämmelser om entledigande av styrelseledamöter eller om ändring av bolagsordningen.
- Årsstämman 2016 beslöt att ge styrelsen i bolaget bemyndigande att besluta om förvärv av egna aktier av serie B över en reglerad marknad på följande villkor:
  - A. Förvärv av aktier av serie B i Skanska får endast ske på Nasdaq Stockholm.
  - B. Bemyndigandet får utnyttjas vid ett eller flera tillfällen, dock längst intill årsstämman 2017
  - C. Högst 4 000 000 aktier av serie B i Skanska får förvärvas för säkerställande av leverans av aktier till deltagare i det långsiktiga aktiesparprogrammet Seop 3 och för efterföljande överlåtelser på en reglerad marknad för att täcka vissa kostnader förenade med Seop 3.
  - D. Förvärv av aktier av serie B i Skanska på Nasdaq Stockholm får ske endast till ett pris inom det vid var tid gällande kursintervallet, varmed avses intervallet mellan högsta köpkurs och lägsta säljkurs.
- Årsstämman 2016 beslöt även att ge styrelsen i bolaget bemyndigande att besluta om förvärv av egna aktier av serie B över en reglerad marknad på följande villkor:
  - A. Förvärv av aktier av serie B i Skanska får ske endast på Nasdaq Stockholm.
  - B. Bemyndigandet får utnyttjas vid ett eller flera tillfällen, dock längst intill årsstämman 2017.
  - C. Högst 1 500 000 aktier av serie B i Skanska får förvärvas för säkerställande av leverans av aktier till deltagare i det långsiktiga aktiesparprogrammet Seop 4 och för efterföljande överlåtelser på en reglerad marknad för att täcka vissa kostnader förenade med Seop 4, huvudsakligen sociala avgifter.
  - D. Förvärv av aktier av serie B i Skanska på Nasdaq Stockholm får ske endast till ett pris inom det vid var tid gällande kursintervallet, varmed avses intervallet mellan högsta köpkurs och lägsta säljkurs.

Upplysningskrav enligt Årsredovisningslagens 6 kapitel 2a §

Upplysningar enligt Årsredovisningslagens 6 kap 2a § beträffande uppgifter om vissa förhållanden som kan påverka möjligheterna att ta över bolaget genom ett offentligt uppköpserbjudande avseende aktierna i bolaget lämnas i not 64, Upplysningar enligt Årsredovisningslagens 6 kapitel 2a §.

Forskning och utveckling

Skanskas enhet för forskning och innovation utgör en central funktion för kunskapsöverföringen av tekniska lösningar och teknisk expertis mellan olika Skanska-enheter.

Enheten tillhandahåller teknisk kunskap i Skanskas riskhanteeringsprocess för att minska den riskexponering som härrör från avancerade konstruktioner, potentiella systemfel och användning av nya material. Enheten ger även tekniskt stöd vid problemlösning och hantering av ekonomiska krav, genom ett samordnat internt och externt nätverk av experter.

Vidare leder enheten Skanskas forsknings- och innovationsverksamhet, och arbetar för att hitta nya tekniska lösningar och rationalisera koncernens processer.

Innovationsförmågan är avgörande för att Skanska ska kunna vara fortsatt konkurrenskraftiga och leverera lösningar som uppfyller dagens och morgondagens behov. Genom innovation tar Skanska fram och utvecklar nya tekniska produkter, tjänster och processer, stärker bolagets konkurrensförmåga och skapar ännu större värde för såväl Skanska som bolagets kunder.

Det gångna årets arbete har till stor del koncentrerats på att tillhandahålla tekniskt stöd inom ramen för Skanskas affärsplan 2016–2020, framförallt inom operationell effektivitet. Till Skanskas tekniska fokusområden 2016 hörde BIM (byggnadsinformationsmodellering), automation och robotteknik, självkörande fordon, industrialisering, material, drönare, 3D-skrivare, energi, lagring av energi och även andra fokusområden såsom klimatförändringen, hållbarhet och säkerhet.

Skanska bedriver ett aktivt samarbete med cirka 25 universitet på bolagets hemmamarknader, och har för närvarande sex adjungerade professorer inom ämnesområdena energi, betong, tunnelteknik, brobyggande och klimatanpassning.

Fokusområden inom hållbarhet

Skanskas agenda för hållbar utveckling har fem fokusområden: arbetsmiljö, etik, grönt byggande, samhällsinvesteringar samt mångfald och inkludering. Fokusområdena är de hållbarhetsområden där Skanska ser störst möjlighet att påverka, och koncernen strävar efter att höra till de branschledande aktörerna på samtliga dessa områden. Skanskas affärsplan 2020, Vinst med värde, syftar till att skapa värde för aktieägarna och samtidigt bygga ett bättre samhälle. De fem pelarna sammanfattar Skanskas målsättning, och bidrar till att hållbarhetsarbetet genomsyrar hela företaget.

Arbetsmiljö

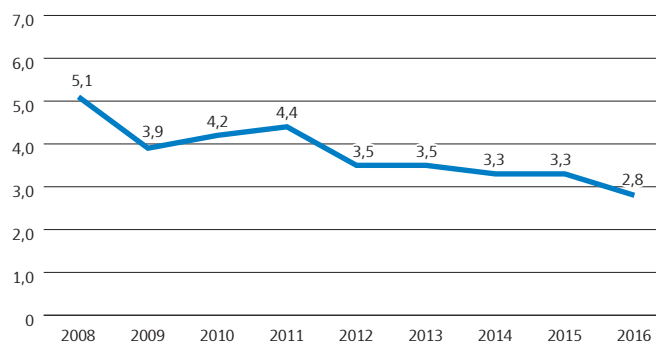
Utveckling för en säker arbetsmiljö

Skanska fortsätter att förbättra sina arbetsmiljörutiner ytterligare genom att samtliga affärsenheter implementerar den strategiska handlingsplanen för en säker arbetsmiljö, som utvecklats inom affärsplanen 2016–2020. Detta förbättringsarbete måste dock fortsätta att stärkas för att reducera skadetalen i framtiden.

Skanskas arbetsrelaterade olyckor med frånvaro minskade 2016 jämfört med 2015. 2016 års olycksfallsfrekvens med frånvaro var 2,8 (3,3), med sammanlagt 638 sådana olycksfall. Frekvensen för olycksfall som orsakat begränsning av arbetsförmåga låg på 4,7, jämfört med 5,0 år 2015. Totalt inträffade 1 058 olycksfall som hindrade medarbetare från att återgå till sina ordinarie arbetsuppgifter.

Arbetsrelaterade olyckor med frånvaro (LTAR) 2008–2016

Antal arbetsrelaterade olyckor med frånvaro gånger 1 000 000 timmar dividerat med totalt antal arbetstimmar. Inkluderar Skanska-anställda samt underentreprenörer på Skanska-arbetsplatser.

Skanska strävar efter att samtliga skador ska elimineras. Med det som utgångspunkt har koncernen ändrat sitt interna rapportsystem till att omfatta samtliga arbetsplatsskador – inte bara sådana som leder till frånvaro vilka traditionellt registrerats inom byggsektorn.

Under 2016 avled fyra personer till följd av arbetsrelaterade olyckor på Skanska-arbetsplatser i Polen, Peru och USA. De är alla tragedier för de avlidnas familjer, vänner och kollegor. Efter vart och ett av dödsfallen hölls en så kallad Global Safety Stand Down på Skanskas samtliga arbetsplatser för att dela lärdomar med medarbetarna efter händelsen och visa respekt för de förolyckade.

Skanska behandlar alla incidenter med potentiellt dödlig utgång som en allvarlig händelse, även när ingen kommit till skada. Incidenterna utreds och följs upp i syfte att se över och förbättra rutiner och organisationens och ledningens kompetens för att undvika olyckor i framtiden.

Hälsa och välbefinnande

Skanska började under 2016 utveckla en strategi för hälsa och välbefinnande med värderingen Värna om livet som drivkraft. Strategin gäller för alla affärsenheter och bygger på att säkerställa en hälsofrämjande arbetsplats med fysiskt och psykiskt friska medarbetare som kan prestera på topp. Det innebär bättre vägledning om hur man kan minska långsiktiga hälsofaror som buller, damm och bristfällig ergonomi. Avsikten är att förhindra att arbetsuppgifter orsakar eller försämrar fysisk eller mental ohälsa hos medarbetarna.

Strategin för hälsa och välbefinnande ska dessutom erbjuda medarbetarna vägledning och information kring livsstilsfaktorer som kost, alkohol och rökning. I strategin uppmärksammas det att livsstilsval är en personlig fråga. Strategin kommer att införas 2017 och bygger på initiativ från flera affärsenheter.

Skanskas målsättning är att hälsa och välbefinnande ska prioriteras lika högt som en säker arbetsmiljö. Olika aspekter av hälsa och välbefinnande kommer att ingå i en utökad version av Safety Road Map, som styr hur Skanskas ledningsgrupper planerar sitt kontinuerliga förbättringsarbete för en säker arbetsmiljö. På så sätt får Skanskas alla enheter möjlighet att utveckla lokala handlingsplaner.

En lärande organisation

I linje med värderingen Bli bättre – tillsammans fortsätter Skanska sitt arbete med att utveckla olika sätt att sprida information och kunskap internt. Detta görs främst genom nätverken Global Safety Leadership Team, som ger råd till koncernledningen, och Safety Performance Network, som består av affärsenheternas arbetsmiljöchefer, samt genom information via digitala plattformar. Syftet är att utveckla nätverk som kan arbeta för en säker arbetsmiljö, hälsa och välbefinnande.

Under 2016 gick Skanskas fyra affärsenheter i Centraleuropa samman för att utveckla en gemensam standard för hälsa och en säker arbetsmiljö och för att dela med sig av bästa praxis. Ett liknande nätverk har också bildats i de nordiska länderna.

Bland de lärande aktiviteterna i affärsenheterna under 2016 fanns:

- Det fortsatta Peer Review-programmet ger affärsenhetscheferna nya perspektiv på arbetsmiljöhantering. Det innebär att linjechefer och arbetsmiljöexperter från andra affärsenheter granskar projekt och erbjuder vägledning.
- Informationsmöten om arbetsmiljö bidrar till att sprida god praxis när det gäller en säker arbetsmiljö.
- Arbetsmiljödagar där arbetsplatschefer och medarbetare diskuterar olika frågor och lösningar på arbetsmiljöområdet.
- Undersöka möjligheten att använda olika bärbara elektroniska utrustningar för att upptäcka skaderisker och förbättra ergonomin.
- Djupgående undersökningar av medarbetares och underleverantörers tankar om arbetsmiljö. Dessa undersökningar ger värdefull information om hur arbetet för en säker arbetsmiljö uppfattas av medarbetare och leverantörer. Återkopplingen används för att utveckla nya handlingsplaner.

Under 2016 uppdaterade och stärkte Skanska även sin globala arbetsmiljöstandard med krav som går utöver existerande lagar och branschnormer. Nya krav infördes för säkrare materialleveranser, temporära elektriska system och kontroller av arbetsmiljön. Den globala arbetsmiljöstandarden med tolv minimikrav är grunden för Skanskas arbete för en säker arbetsmiljö. 2016 års uppdateringar kommer att leda till ytterligare förbättringar.

Safety Week

I april 2016 arrangerade Skanska Safety Week för tolfte gången. Det övergripande temat var ”Planera för idag” med fokus på att god planering är nyckeln till att minska olyckorna i en så föränderlig miljö som en byggarbetsplats. I USA, Polen och Finland har Safety Week blivit ett branschäckande evenemang, där hundratusentals medarbetare får lära sig mer om vikten av att prioritera en säker arbetsmiljö. Såväl kunder som andra byggföretag, leverantörer och tillsynsmyndigheter deltar.

Etik

Under 2016 gjorde Skanska viktiga satsningar för att ytterligare stärka sin etiska företagskultur, i linje med värderingen Agera etiskt och öppet. Två höjdpunkter var lanseringen av en ny tydlig Uppförandekod och Skanskas allra första uppförandekod för leverantörer. Uppförandekoden finns tillgänglig på codeofconduct.skanska.com.

Arbetet med att utveckla Uppförandekoden innebar också en möjlighet att granska och förbättra allt det som koden omfattar. Detta arbete har bland annat inkluderat att uppdatera riktlinjer, förfina riskbedömningsprocesser, anpassa utbildningskraven beroende på vilka risker som hör samman med specifika roller och funktioner, samt att omdefiniera kvalitetssäkringskontroller och revisioner. En policy som har vidareutvecklats och stärkts är förbudet mot alla typer av repressalier mot anställda som rapporterar etiska övertramp. En annan policy som också stärkts är att Skanska inte tolererar korruption i någon form.

Eftersom det är tidskrävande att implementera nya processer och rutiner har Skanska prioriterat handlingsplanen utifrån vilka risker arbetet kan medföra. Det här grundliga tillvägagångssättet bidrar till att förebygga etiska övertramp som är en av Skanskas huvudrisker.

Ny Uppförandekod

Den nya Uppförandekoden gäller alla medarbetare, oavsett om de är anställda tillfälligt, på deltid, på heltid eller enligt kontrakt. Alla medarbetare ska dessutom ha genomgått utbildning i Uppförandekoden senast den 1 januari 2018, och därefter vartannat år. Nya medarbetare ska utbildas inom en månad från anställningens början.

Lanseringen av koden omfattade också en app för mobila enheter som gör Uppförandekoden mer lättillgänglig för medarbetarna. Appen har hittills installerats på över 20 000 mobila enheter som används av Skanskas medarbetare.

En samordnad insats

Varje år utvecklar affärsenheterna sina etikplaner för att identifiera viktiga risker, utmaningar och aktiviteter med målet att göra Skanska ledande inom etik. Under 2016 fortsatte affärsenheterna att fokusera på risker, mål och specifika handlingsplaner och vidareutvecklade detta arbete. Skanskas Ethics Plan innefattar affärsenheternas styrkor och möjligheter baserat på information från så kallade Ethics Scorecard och resultat från medarbetarundersökningar samt rapporterade misstankar om etiska övertramp från föregående år. Skanska ABs etiska kommitté granskar sedan varje affärsenhets etikplan för att säkerställa att den är relevant, skapar ramar för en starkare etisk företagskultur och följer affärsplanen Vinst med värde 2020.

Precis som under 2015 deltog varje affärsenhet i en referensgranskning som genomförs årligen och omfattar etikplaner och åtgärder inom etikområdet. Affärsenheterna lämnade dessutom fortsatt in kvartalsrapporter till Skanska ABs etiska kommitté. En sammanfattning av dessa rapporter överlämnades sedan till revisionskommittén i Skanskas styrelse för vidare diskussion.

Strukturer för etikarbete

Det globala etiknätverket, där samtliga affärsenheter ingår, sammanträdde fyra gånger under 2016 för att ta del av bästa praxis och öka kompetensen på etikområdet.

Koncernstab Etik utökades dessutom med två nya medarbetare: en Ethics Manager och en Compliance Manager. Skanskas nya Ethics Manager kommer från en av affärsenheterna inom Projektutveckling, vilket innebär en stor fördel eftersom Projektutveckling kommer att bli en allt större del av Skanska i enlighet med affärsplanen 2016–2020. Företagets nya Compliance Manager kommer att ha ett nära samarbete med affärsenheterna när det gäller riskbedömning, granskning och kontroll av externa parter, med särskild inriktning på samriskpartners och mellanhänder.

Externa partner

Skanskas fokus på affärspartners och andra externa representanter för verksamheten gjorde stora framsteg under det gångna året. 2016 lanserades den allra första uppförandekoden för leverantörer, avsedd för externa parter som enligt avtal levererar varor och/eller tjänster till Skanska. Leverantörskoden omfattar relevanta delar av den fullständiga Uppförandekoden.

Skanska införde en formell process för att konsekvent utvärdera och granska samtliga samriskpartners. Koncernen introducerade även en liknande process för granskning av mellanhänder, exempelvis uthyrare av fastigheter och andra externa representanter för Skanska. Avsikten med detta arbete är att säkerställa att Skanskas värderingar efterlevs inom all affärsverksamhet som representerar koncernen. Skanska kompromissar inte med sina värderingar för något företag, någon individ eller affärsmöjlighet.

Rapporter om överträdelser

Under 2016 mottog Skanska 88 rapporter om etiska övertramp genom sin anonyma telefonlinje. Via denna kan medarbetare rapportera misstanke om oetiskt uppförande eller handlingar som kan anses bryta mot Uppförandekoden. Detta kan jämföras med 64 rapporter under 2015. Skanska tolkar det högre antalet som ett tecken på att medarbetarna tar sitt ansvar för att rapportera överträdelser och att Skanskas företagskultur uppmuntrar dem till det.

Skanska planerar att stärka den etiska företagskulturen ytterligare genom att använda avidentifierade rapporter för att starta diskussioner om etiska dilemman utifrån dessa verkliga scenarion.

Value Moments Library

Skanska presenterade under året även ett så kallat "Value Moments Library". Denna samling kortfilmer ska uppmuntra och vägleda samtal kring hur man bäst kan hantera olika dilemman kopplade till efterlevnaden av koncernens värderingar. Filmerna skildrar verkliga exempel från medarbetare inom olika affärsenheter, roller och marknader och många av dem fokuserar på situationer där två eller fler värderingar krockar. Value Moments Library kommer framöver att utökas med fler bidrag från affärsenheterna.

Grönt byggande

Skanskas resa mot mörkgrönt, Journey to Deep Green™

Skanska strävar efter att utveckla och bygga hus och infrastruktur-anläggningar med minsta möjliga miljöpåverkan under byggande och användning. Detta är målet för miljöinriktningen Journey to Deep Green™, som Skanska arbetar efter tillsammans med kunder och hela leverantörskedjan. Color Palette™ är Skanskas strategiska verktyg för grön affärsverksamhet och den definierar mörkgröna kriterier för energiförbrukning, koldioxidutsläpp, materialval och vattenförbrukning – de miljöaspekter som verksamheten påverkar mest.

Varje affärsenhet använder Color Palette för att rapportera gröna intäkter och har dessutom en miljöplan som är helt integrerad i verksamheten för att förbättra både gröna resultat och operationell effektivitet.

Sedan Bentley Works byggdes om till en hälsofrämjande byggnad som uppfyller Skanskas mörkgröna kriterier har sjukfrånvaron minskat med två tredjedelar, samtidigt som trivselen och arbetsglädjen har ökat.

Hälsofrämjande kontor för välbefinnande och produktivitet

Skanska fokuserar på att utveckla hälsofrämjande kontor som skapar ökat välbefinnande och produktivitet. Under 2016 stödde koncernen World Green Building Councils rapport Building the Business Case, som kopplar byggnadsdesign till hälsa, välbefinnande och produktivitet.

Rapporten Building the Business Case tar bland annat upp Skanskas ombyggnadsprojekt Bentley Works i Doncaster, England. Sedan fastigheten byggdes om enligt Skanskas mörkgröna kriterier har sjukfrånvaron minskat med två tredjedelar, samtidigt som trivselen och arbetsglädjen har ökat. Lägre kostnader för frånvaro från arbetet förkortar den gröna återbetalningstiden för ombyggnadsprojektet från elva till åtta år. Bentley Works är ett lysande exempel på de många fördelarna med hälsofrämjande kontor.

World Green Building Councils rapport återfinns i sin helhet på betterplacesforpeople.org.

Skanska lägger stor vikt vid att inte enbart byggnader utan även infrastrukturanläggningar miljöcertifieras för att mäta och vägleda miljöinsatserna. Skanska har en nyckelroll i utvecklingen av nästa version av Envision, som är ett certifieringssystem för grön infrastruktur.

Bidrar till standard för certifiering av grön infrastruktur

Skanska lägger stor vikt vid att inte enbart byggnader utan även infrastrukturanläggningar miljöcertifieras för att mäta och vägleda miljöinsatserna. Under 2016 nådde flera av koncernens projekt viktiga milstolpar enligt de två ledande certifieringssystemen för grön infrastruktur: CEEQUAL och Envision.

Vid CEEQUAL Outstanding Achievement Awards tilldelades Skanska två utmärkelser för projektet Borough Viaduct i London och arbetet där med att minimera trafikstörningar och bevara en historisk stadsmiljö. Projektet för tillgänglighetsanpassning av Spårväg City linje 7 i Stockholm lovordades också i kategorin projektledning.

I USA blev fas två av utbyggnaden av spårvägen Expo Line i Los Angeles det första kollektivtrafikprojektet som certifierades enligt Envision och dessutom på den högsta nivån Platinum. Även Skanskas OPS-projekt motorvägsbygget I-4 Ultimate i Florida certifierades enligt Envision Platinum.

Skanska har satsat stort på att integrera Envision i infrastrukturprojekt i USA. Envision har många fördelar, men den nuvarande versionen är främst inriktad på planerings- och designfaserna av ett projekt, inte på byggfasen. Inför lanseringen av nästa version av Envision 2018 har Skanska en nyckelroll när det gäller att introducera olika aspekter av byggande i systemet och för att ta fram fyra bedömningskategorier för byggaktiviteter.

Genom insatser som att omvandla regnvatten till dricksvatten uppfyller Brock Environmental Center Skanskas mörkgröna kriterier och Living Buildings certifieringskrav.

Mörkgrönt projekt förvandlar regn till dricksvatten

2016 blev Brock Environmental Center i Virginia Beach i USA den elfte byggnaden i världen att certifieras enligt Living Building Challenges hårda kriterier för grönt byggande, bland annat för materialval. Living Building Challenges uppfyller Skanskas mörkgröna kriterier.

Tack vare miljöcentrets solpaneler och vindturbiner genererade byggnaden 83 procent mer elektricitet än vad den förbrukade under det första året. Det är också den första kommersiella byggnaden i USA som har tillstånd att omvandla regnvatten till dricksvatten. I rollen som projektledare kunde Skanska agera rådgivare åt såväl kunden som design- och byggteamet tack vare erfarenheter från andra Living Building-projekt.

Energi

Energi: Energipositiv byggnad – levererade ett elöverskott på 83 procent till elnätet under sitt första år.

Klimat

Klimat: Inbyggd klimatpåverkan minskade med sju procent.

Material

Material: Omfattande användning av mer hållbara byggnadsmaterial och 95,9 procent av byggavfallet gick inte till deponi.

Vatten

Vatten: Självförsörjande på vatten och den första kommersiella byggnaden i USA med tillstånd att använda renat regnvatten som dricksvatten.

Effektiv miljöledning

Sedan 2000 har Skanska certifierat alla sina arbetsprocesser enligt den internationella miljöledningsstandarden ISO 14001. Inga allvarliga avvikelser rapporterades under 2016 vilket innebär att Skanska har rutiner för effektiv miljöledning och riskhantering. Koncernen håller för närvarande på att övergå till den nya standarden ISO 14001:2015. I april 2016 certifierades Skanska Storbritannien som ett av de första företagen i världen enligt denna nya standard.

Ledande inom klimatarbete

I 2016 års Climate A List, som sammanställs av CDP (tidigare Carbon Disclosure Project), listas Skanska som en ledare inom hållbarhet. Därmed är Skanska ett av de 193 ledande företagen i världen när det gäller klimatinsatser, vilket motsvarar nio procent av alla medverkande företag. Detta är en viktig milstolpe på Skanskas resa mot lägre koldioxidutsläpp.

Direkta (Scope 1) och indirekta (Scope 2) utsläpp av växthusgaser ton koldioxidekvivalenter

	2016 ¹⁾	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Scope 1	312 800	330 758	367 791	386 154	354 518	341 869	305 986
Scope 2 ²⁾	52 704	49 207	60 494	51 305	50 981	67 886	110 866

1) Under 2016 ändrade Skanska rapporteringsåret för koldioxidutsläpp till en tolv månadersperiod med start det fjärde kvartalet föregående år, till och med det tredje kvartalet nästföljande år. 2016 års koldioxidmätningar omfattar perioden från början av det fjärde kvartalet 2015 till slutet av det tredje kvartalet 2016.

2) Platsbaserat tillvägagångssätt.

Huvuddelen av koldioxidutsläppen från Skanskas affärsenheter inom Byggverksamhet granskas av en oberoende part.

Samhällsinvesteringar

Skanska fortsätter att integrera samhällsinvesteringar i sin verksamhet. Samhällsinvestering är på väg att bli en huvudkomponent i Skanskas samtliga projekt, utöver andra aspekter på teknik och hållbarhet som redan införlivats. Koncernens målsättning är att dra nytta av alla projekt på ett optimalt sätt för att skapa varaktig positiv förändring för lokalsamhällen, kunder, den egna verksamheten och medarbetarna.

Fokus för Skanskas samhällsinvesteringar ligger på att främja och utveckla lokal arbetskraft och på att utveckla projekt som gynnar närmiljön. Dessa insatser har en direkt koppling till verksamheten och är av stor betydelse för samhällets framtid. Genom samhällsinvesteringar bidrar Skanska till att lösa sociala utmaningar som olika lokalsamhällen ställs inför. Insatserna skapar även en konkurrensfördel eftersom de resulterar i mer engagerade medarbetare, skapar ett mervärde för kundernas kunder och bestående positiva effekter i samhället. Samhällsinvesteringar hjälper dessutom Skanska att leva upp till sina tydliga värderingar, exempelvis Vid kundens sida.

Skapar mervärde för kunderna

Inriktningen på samhällsinvesteringar uppskattas av kunderna som i dag blir alltmer medvetna om och förväntar sig socialt engagemang från sina leverantörer. Lagstiftning, såsom EUs direktiv om offentlig upphandling, kommer att bidra ytterligare till det. Skanska planerar att utöka sitt arbete med samhällsinvesteringar, och koncernens engagemang och sociala insatser är redan nu ett viktigt skäl att välja Skanska för vissa kunder.

Investeringar i lokal arbetskraft

Genom att hitta talanger på mer utnyttjade delar av arbetsmarknaden och utveckla dem kan Skanska erbjuda lokalinvånare arbete inom Skanskas projekt, där de får möjlighet att bidra med sin kompetens.

Ett exempel är bostadsprojektet Kvibergs Entré i Göteborg, där Skanska arrangerade en byggtutbildning för lokalinvånare som hade svårt att komma in på arbetsmarknaden. På så sätt fick invånarna nya möjligheter till anställning och en bättre grund för integration i samhället. Även kommunen gynnades av initiativet samtidigt som Skanska fick tillgång till de nya medarbetarnas breda kompetens.

Investering i samhällen

Det ökande antalet projekt som utvecklas av Skanska ger en fantastisk möjlighet att stärka lokalsamhällen och stötta kunder genom att anpassa projektens utformning och funktioner därefter.

Ett exempel är Skanskas kommersiella fastighetsutvecklingsprojekt Klipporna i Malmö, där innergården är en inbjudande miljö som är öppen för allmänheten. Trädgården är en plats där lokalinvånarna kan koppla av och skolbarn kan lära sig nya saker. Det gynnar både hyresgästerna, fastighetsägaren och samhället.

Fokus på största möjliga effekt

Skanskas samhällsinvesteringar utformas för att skapa största möjliga effekt, där kvalitet går före kvantitet. När det gäller att använda lokal arbetskraft prioriteras högkvalitativa utbildningsprogram som ger duktiga deltagare en större chans till anställning, istället för att slussa så många som möjligt genom programmet på kortast möjliga tid och till lägsta möjliga kostnad och då med lägre krav på slutresultatet. I det här fallet ligger mervärdet för samhället i att människor får arbete.

Skanska strävar efter att aktivt visa kunder och samhället i stort hur dessa investeringar skapar mervärde i projekt och samhällsutveckling. Koncernen strävar efter att bli branschledande i detta sätt att tänka och visa hur Byggverksamheten och Projektutveckling kan bidra till ett bättre samhälle.

Mångfald och inkludering

Under 2013 lanserade Skanska en koncernomfattande vision för mångfald och inkludering som fortfarande är vägledande för verksamheten. Enligt den ska Skanska år 2020 vara ledande inom mångfald och inkludering på alla hemmamarknader, och mångfalden i samhället ska återspeglas på alla nivåer. Senast 2020 ska Skanskas ledare dessutom ha spetskompetens när det gäller att skapa en inkluderande företagskultur. För Skanska är den tydliga inriktningen mot mångfald och inkludering en konkurrensfördel.

En del av kärnverksamheten

Under 2016 innebar implementeringen av affärsplanen Vinst med värde 2020 ett allt starkare fokus på mångfald och inkludering, både på koncernnivå och inom affärsenheterna. Det har också inneburit ett tätare samarbete mellan olika hållbarhetsområden.

Inriktningen mot mångfald och inkludering har omfattat koncernövergripande insatser inom Personal, till exempel genom större fokus på att följa Skanskas värderingar och en nylansering av ledarskapsprofilen Skanska Leadership Profile, som är vägledande för medarbetarnas utveckling. Vikten av mångfald och inkludering poängteras dessutom i Skanskas nya Uppförandekod. Flera affärsenheter har använt lanseringen av den nya uppförandekoden som en möjlighet att öka kunskapen om mångfald och inkludering och för att granska de egna insatserna på området.

Sammantaget håller mångfald och inkludering på att bli en del av kärnverksamheten och kopplingen mellan mångfald, inkludering och arbetsmiljö görs allt oftare. När Skanska Sverige tog sig an uppgiften att skapa en skadefri arbetsmiljö genom ett omfattande utvecklingsprogram som riktade sig till alla medarbetare, arbetade man samtidigt med mångfald och inkludering. Slutmålet för programmet för en skadefri arbetsmiljö är att skapa en företagskultur där medarbetarna värnar om både arbetsmiljön och varandra. Detta stämmer väl överens med ambitionen att skapa en inkluderande miljö, som är ett av målen inom mångfald och inkludering.

Aktiva insatser för mångfald och inkludering

Genom regelbundna möten och utbildningstillfällen har Skanskas koncernövergripande råd av så kallade Inclusion Advocates blivit starkare och skickligare på att skapa förändring. Inclusion Advocates är experter inom Personal som arbetar specifikt med mångfald och inkludering, samt seniora linjechefer som ansvarar för mångfald och inkludering inom affärsenheterna och rapporterar till sina respektive affärsenhetschefer. Även gruppen Senior Women Advisory Group (SWAG), som ger råd till koncernledningen i kultur- och ledarskapsfrågor, har vuxit och varit mycket aktiv. Under 2016 arrangerade SWAG bland annat två koncernomfattande möten där ledare från Skanska träffade EY, Google och andra företag för att arbeta fram riktlinjer och dela idéer kring mångfald och inkludering.

Flera affärsenheter arrangerade dessutom utbildningsprogram och/eller workshops om inkluderande ledarskap med samtliga ledare som målgrupp för att utveckla fler ledare med den kompetensen.

Positiva resultat

Under 2016 kunde Skanska se en fortsatt positiv utveckling med hjälp av viktiga mätverktyg för mångfald och inkludering. Ett tecken på framsteg var att antalet kvinnor bland samtliga medarbetare och i ledande roller fortsatte att stiga under 2016. Antalet kvinnliga medarbetare steg från 12 procent (2012) till 17 procent (2016). Andelen kvinnor på de tre högsta ledningsnivåerna steg också, från 13 procent (2012) till 20 procent (2016).

En av årets stora höjdpunkter var att Skanska Storbritannien tilldelades två prestigefyllda branschutmärkelser för sina insatser inom mångfald och inkludering: Diversity Champion of the Year Award och Judges' Supreme Award.

Anställda fördelat per kön

Kategori	2016, %		2015, %	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Yrkesarbetare	98	2	98	2
Tjänstemän	71	29	72	28
Chefer	80	20	81	19
Ledande befattningshavare	78	22	78	22
Styrelse Skanska AB	77	23	79	21

Personal

Genomsnittligt antal medarbetare under året var 42 903 (48 470), varav 10 158 (10 330) i Sverige. Den kraftiga nedgången är en följd av neddragningen och försäljningen av den latinamerikanska verksamheten. Skanska har ett starkt fokus på att attrahera, rekrytera och introducera nya medarbetare till organisationen.

Aktiesparprogrammet för Skanskas medarbetare (Seop) har till syfte att attrahera och behålla medarbetare i koncernen samt skapa delaktighet och engagemang. Samtliga tillsvidareanställda i Skanska-koncernen har rätt att delta i programmet och för närvarande uppgår andelen deltagare till 30 (27) procent av de berättigade.

Koncernen arbetar med årliga medarbetarundersökningar för att få en bild av arbetstillfredsställelse, trivsel och behov av utvecklingsåtgärder. Under 2016 har en ny och Skanska-gemensam medarbetarundersökning utvecklats för att stötta affärsplanen Vinst med Värde. Den kommer att genomföras i alla affärsenheter för första gången i april 2017. En av de viktigaste faktorerna för att attrahera och behålla medarbetare är möjligheten att kontinuerligt kunna utvecklas inom företaget. Koncernen lägger därför stort fokus på att skapa en kultur där chef och medarbetare ger varandra ömsesidig feedback, där medarbetare får möjlighet att ta nya, utvecklande uppdrag, samt där kompetenshöjande initiativ erbjuds. På koncernnivå drivs tillsammans med IMD i Schweiz samt Ivey Business School i Kanada, ett globalt program för högre chefer; STEP (Skanska Top Executive Program).

Skanska har även ett globalt talangprogram, Skanska Stretch. Det riktar sig mot nyckeltalanger som befinner sig tidigt i karriären och som är på väg in i en ledarroll. Programmet har en tydlig internationell inriktning och alla deltagare får tillfälle till utlandstjänst efter

avslutat program. I samtliga affärsenheter finns också utbildningar som matchar respektive affärsenhets behov och riktar sig mot medarbetare på samtliga nivåer.

Basen för successionsplanering och utveckling av medarbetare utgörs av den årliga genomgången av medarbetare (Talent Review-processen). Denna genomförs på ett enhetligt sätt i koncernens samtliga affärsenheter för att få en koncernövergripande bild av kompetenser och utvecklingsbehov på såväl individ- som affärsenhetsnivå.

Skanska använder en gemensam kompetensprofil, Skanska Leadership Profile, med syfte att tydliggöra förväntningarna på alla medarbetare och ge alla möjlighet att kontinuerligt få utvecklas.

Arbetet med Skanska Unlimited, ett program med syfte att öka kompetensutbyte inom koncernen, fortsatte under 2016. Medarbetare ges möjlighet att prova på ett uppdrag i en annan affärsenhet – internationellt eller på samma marknad, under 3–6 månader.

För Skanska handlar mångfald om att ta till sig och använda sig av varje individs förmåga. Skanska agerar utifrån övertygelsen om att företagets konkurrenskraft stärks om de anställda trivs i sin arbets-situation och får tillfälle till utveckling oberoende av kön, etnicitet eller utbildningsbakgrund. Det finns idag ett betydande antal kvinnor verksamma på projektnivå inom koncernen, men andelen kvinnor på ledande befattningar är fortfarande för låg. Arbetet med att öka mångfalden sker såväl på koncernnivå som i varje affärsenhet. Koncernen arbetar kontinuerligt med att sätta mål på affärsenheterna vad gäller mångfald, exempelvis att öka andelen nyrekryterade kvinnor eller att öka kunskap och medvetenhet om mångfald inom organisationen.

Ersättningar till ledande befattningshavare

För information om de senaste beslutade riktlinjerna för bestämmande av lön och annan ersättning till VD och andra ledande befattningshavare hänvisas till not 37, Ersättningar till ledande befattningshavare och styrelseledamöter.

Styrelsen kommer vid årsstämman i april 2017 att lägga fram förslag att bibehålla nuvarande riktlinjer för lön och annan ersättning för ledande befattningshavare för godkännande på stämman.

Styrelsens förslag till riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare att beslutas av årsstämman 2017

Ersättning till ledande befattningshavare i Skanska AB skall utgöras av fast lön, eventuell rörlig ersättning, övriga sedvanliga förmåner samt pension. Med ledande befattningshavare avses verkställande direktören och övriga medlemmar i koncernledningen ("Senior Executive Team"). Den sammanlagda ersättningen för varje ledande befattningshavare skall vara marknadsmässig och konkurrenskraftig på den arbetsmarknad där befattningshavaren är placerad och framstående prestationer skall reflekteras i den totala ersättningen.

Fast lön och rörlig ersättning skall vara relaterad till befattningshavarens ansvar och befogenhet. Den rörliga ersättningen skall kunna utges i kontanter och/eller aktier och den skall vara maximerad och relaterad till den fasta lönen. Erhållande av aktier skall kräva tre års intjänandeperiod och skall ingå i ett långsiktigt incitamentsprogram. Den rörliga ersättningen skall baseras på utfallet i förhållande till uppsatta mål och utformas så att ökad intressegemenskap uppnås mellan befattningshavaren och bolagets aktieägare. Villkor för rörlig ersättning bör utformas så att styrelsen, om exceptionella ekonomiska förhållanden råder, har möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig ersättning om ett sådant utgivande bedöms som orimligt och oförenligt med bolagets ansvar i övrigt gentemot aktieägare, anställda och andra intressenter.

I den mån styrelseledamot utför arbete för bolagets räkning, vid sidan av styrelsearbetet, skall konsultarvode och annan ersättning för sådant arbete kunna utgå.

Vid uppsägning gäller normalt en uppsägningstid om 6 månader, i kombination med avgångsvederlag motsvarande högst 18 månaders fast lön eller, alternativt, en uppsägningstid motsvarande högst 24 månader. För årlig bonus bör det finnas möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig ersättning, om styrelsen bedömer att det är rimligt av andra skäl.

Pensionsförmåner skall vara antingen förmåns- eller premiebestämda, eller en kombination därav, och ge befattningshavaren rätt att erhålla tjänstepension från 65 års ålder. Pensionsåldern kan dock i enskilda fall vara lägst 60 år. För intjänande av förmånsbestämd pension förutsätts för fullt intjänande att anställningsförhållandet pågått under så lång tid som krävs enligt företagets generella pensionsplan i respektive land. Rörlig ersättning skall inte vara pensionsgrundande, med undantag för de fall där det följer av reglerna i en generell pensionsplan (till exempel den svenska ITP-planen).

Styrelsen får frånga dessa riktlinjer, om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

Frågor om lön och annan ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningskommittén och beslutas av styrelsen. Frågor om lön och annan ersättning till andra ledande befattningshavare beslutas av ersättningskommittén.

Aktiesparprogram (Seop)

Syftet med Skanskas aktiesparprogram (Seop) är att förstärka koncernens möjlighet att behålla och rekrytera kompetent personal och att knyta de anställda närmare bolaget och dess aktieägare.

Programmet ger anställda möjlighet att investera i aktier i Skanska och samtidigt få incitament i form av möjlig tilldelning av ytterligare aktier. Denna tilldelning baseras till övervägande del på resultat.

Tilldelning av aktier sker först efter en treårig inläsningsperiod. För att ha möjlighet att tjäna in "matchningsaktier" och "prestationsaktier" måste den anställde ha varit anställd under hela inläsningsperioden och ha behållit de aktier som inköpts inom ramen för programmet. För aktiesparprogrammet, Seop 2, med 2011–2013 som investeringsår, har tilldelning av "matchningsaktier" och "prestationsaktier" skett under 2016 för de aktier som av de anställda har investerats 2013 och behållits under den treåriga inläsningsperioden.

Under 2016 fortsatte Seop 3, med 2014–2016 som investeringsår. Årsstämman 2016 beslöt vidare att anta ett nytt aktiesparprogram, Seop 4, med 2017–2019 som investeringsår. Seop 4 är i allt väsentligt likalydande med Seop 3.

Tillämpade principer för redovisning av aktiesparprogrammen framgår av not 1, IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar.

Personalrelaterade kostnader för aktiesparprogram (Seop)

Personalrelaterade kostnader för aktiesparprogram (Seop)

Mkr	Seop 2	Seop 3	Summa program
Personalrelaterade kostnader för aktierätter¹⁾			
Investeringsår	2011–2013	2014–2016	
Summa beräknad kostnad för programmen ²⁾	794	873	1 667
Kostnadsfört vid periodens ingång	-761	-181	-942
Periodens kostnad	-33	-239	-272
Summa kostnadsfört vid periodens utgång	-794	-420	-1 214
Återstår att kostnadsföra	0	453	453
Varav kostnadsförs år:			
2017	0	240	240
2018 eller senare	0	213	213
Summa	0	453	453
Intjänade aktierätter till och med december 2016			
Antal aktier	0	2 567 457	2 567 457
Utspädning till och med december 2016, %	0,00	0,55	0,55
Maximal utspädning vid programmens slut, %	0,00	1,23	1,23
Intjänade aktierätter vid programmens slut			
Antal aktier	7 182 757	5 108 030	12 290 787
Utdelade B-aktier	7 182 757	17 252	7 200 009
Totalt ej utdelade aktierätter	0	5 090 778	5 090 778
B-aktier i eget förvar			10 594 644

1) Exklusive sociala avgifter.

2) För investeringar gjorda hittills till och med december 2016.

Aktieinformation

Med syfte att säkerställa leverans av aktier till deltagarna i Skanskas aktiesparprogram gavs vid Skanskas årsstämma 2016 styrelsen mandat att återköpa egna aktier. Beslutet innebär att bolaget kan köpa högst 4 000 000 egna B-aktier för säkerställande av leverans av aktier till deltagare i Seop 3 och högst 1 500 000 egna B-aktier för säkerställande av leverans av aktier till deltagare i Seop 4.

Totalt har 4 345 000 aktier återköpts under året till en snittkurs om 182,49 kronor och snittkursen för samtliga återköpta aktier är 132,18 kronor. Kvotvärdet av de återköpta aktierna är SEK 3,00 per aktie, eller totalt 13,0 Mkr och aktierna representerar 1,0 procent av det totala aktiekapitalet. Anskaffningskostnaden uppgår till 793 Mkr. Under året har 2 616 579 aktier tilldelats de anställda som deltagit i aktiesparprogrammet. Kvotvärdet av dessa aktier är SEK 3,00 per aktie eller totalt 7,8 Mkr och aktierna representerar 0,6 procent av det totala aktiekapitalet. Innehavet av egna aktier uppgick den 31 december 2016 till 10 594 644 aktier. Kvotvärdet av dessa aktier är SEK 3,00 per aktie, eller totalt 31,8 Mkr och aktierna representerar 2,5 procent av det totala aktiekapitalet. Anskaffningskostnaden uppgår till 1,4 miljarder kronor.

Förslag till utdelning

Styrelsen föreslår en ordinarie utdelning om 8,25 (7,50) kronor per aktie. Förslaget motsvarar en ordinarie utdelning om totalt 3 377 (3 075) Mkr. Avstämningsdag för utdelningen föreslås till den 6 april. Styrelsen gör bedömningen att koncernens finansiella ställning, utsikten för kommande år och investeringsmöjligheter samt omständigheterna i övrigt motiverar en höjd ordinarie utdelning till 8,25 kronor per aktie.

För moderbolagets innehav av egna B-aktier utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsdagen, beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i långsiktiga aktiesparprogram.

Styrelsens motivering till utdelningsförslaget

Verksamhetens art och omfattning framgår av bolagsordningen och denna årsredovisning. Den verksamhet som bedrivs i koncernen medför inte risker utöver vad som förekommer eller kan antas förekomma i branschen eller de risker som i övrigt är förenade med bedrivande av näringsverksamhet. Koncernens konjunkturberoende avviker inte från vad som i övrigt förekommer inom branschen.

Koncernens soliditet uppgår till 25,8 (24,8) procent. Den föreslagna utdelningen äventyrar inte de investeringar som bedöms nödvändiga eller investeringar som är till stöd för koncernens fortsatta utveckling. Koncernens ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att koncernen kan fortsätta att utveckla sin verksamhet samt att bolaget kan förväntas fullgöra sina förpliktelser på kort och lång sikt.

Med hänvisning till ovanstående och vad som i övrigt kommit till styrelsens kännedom är styrelsens bedömning att utdelningen är försvarlig med hänvisning till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets och koncernens egna kapital samt bolagets och koncernverksamhetens konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Framtida vinster förväntas täcka såväl tillväxt i verksamheten som tillväxt i den ordinarie utdelningen.

Koncernens resultaträkning

Mkr	Not	2016	2015
Intäkter	8, 9	145 365	153 049
Kostnader för produktion och förvaltning	9	-131 119	-139 160
Bruttoresultat		14 246	13 889
Försäljnings- och administrationskostnader	11	-9 152	-8 869
Resultat från joint ventures och intresseföretag	20	2 126	1 270
Rörelseresultat	10, 12, 13, 22, 36, 38, 40	7 220	6 290
Finansiella intäkter		119	127
Finansiella kostnader		-238	-441
Finansnetto	14	-119	-314
Resultat efter finansiella poster	15	7 101	5 976
Skatter	16	-1 366	-1 185
Årets resultat		5 735	4 791
Årets resultat hänförligt till			
Aktieägarna		5 722	4 780
Innehav utan bestämmande inflytande		13	11
Resultat per aktie, kronor	26, 44	13,96	11,63
Resultat per aktie efter utspädning, kronor	26, 44	13,88	11,53
Föreslagen ordinarie utdelning per aktie, kronor		8,25	7,50

Koncernens totalresultat

Mkr	2016	2015
Årets resultat	5 735	4 791
Övrigt totalresultat		
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner ¹⁾	-1 127	785
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	189	-175
	-938	610
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna	1 165	71
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	8	-3
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	36	-21
Påverkan av kassaflödessäkringar	31	54
Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	855	281
Skatt hänförlig till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-4	-15
	2 091	367
Årets övrigt totalresultat efter skatt	1 153	977
Årets totalresultat	6 888	5 768
Årets totalresultat hänförligt till		
Aktieägarna	6 867	5 760
Innehav utan bestämmande inflytande	21	8
1) Påverkan av sociala avgifter och särskild löneskatt ingår med	-105	177

Se även not 26.

Koncernens rapport över finansiell ställning

Mkr	Not	31 dec 2016	31 dec 2015
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	17, 40	6 837	6 504
Goodwill	18	5 270	5 256
Övriga immateriella tillgångar	19	1 034	754
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	20	4 160	2 852
Finansiella anläggningstillgångar	21	1 016	1 357
Uppskjutna skattefordringar	16	1 649	1 384
Summa anläggningstillgångar		19 966	18 107
Omsättningstillgångar			
Omsättningsfastigheter	22	33 678	27 020
Material och varulager	23	1 042	944
Finansiella omsättningstillgångar	21	10 095	7 496
Skattefordringar	16	784	691
Fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	9	5 751	5 692
Övriga rörelsefordringar	24	29 759	25 877
Kassa och bank	25	5 430	11 840
Summa omsättningstillgångar		86 539	79 560
TILLGÅNGAR	32	106 505	97 667
varav räntebärande finansiella anläggningstillgångar	31	970	1 295
varav räntebärande omsättningstillgångar	31	15 348	19 216
		16 318	20 511

Koncernens rapport över finansiell ställning

Mkr	Not	31 dec 2016	31 dec 2015
EGET KAPITAL	26		
Aktiekapital		1 260	1 260
Tillskjutet kapital		2 231	1 959
Reserver		1 672	-411
Balanserat resultat		22 187	21 271
Eget kapital hänförligt till aktieägarna		27 350	24 079
Innehav utan bestämmande inflytande		156	127
SUMMA EGET KAPITAL		27 506	24 206
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Finansiella långfristiga skulder	27	3 656	3 874
Pensioner	28	4 901	3 969
Uppskjutna skatteskulder	16	1 491	1 286
Långfristiga avsättningar	29	1	0
Summa långfristiga skulder		10 049	9 129
Kortfristiga skulder			
Finansiella kortfristiga skulder	27	6 681	6 555
Skatteskulder	16	489	560
Kortfristiga avsättningar	29	7 227	6 432
Skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	9	18 473	15 821
Övriga rörelseskulder	30	36 080	34 964
Summa kortfristiga skulder		68 950	64 332
SUMMA SKULDER		78 999	73 461
EGET KAPITAL OCH SKULDER	32	106 505	97 667
varav räntebärande finansiella skulder	31	10 172	10 184
varav räntebärande pensioner och avsättningar	31	4 927	4 010
		15 099	14 194

Information om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser framgår av not 33.

Koncernens rapport över förändring i eget kapital

Mkr	Aktiekapital	Tillskjutet kapital	Omräknings-reserv	Eget kapital hänförligt till aktieägarna			Innehav utan bestämmande inflytande	Summa eget kapital
				Reserv för kassaflödes-säkring	Balanserat resultat	Summa		
Ingående eget kapital 2015	1 260	1 700	1 232	-2 013	19 072	21 251	154	21 405
Årets resultat					4 780	4 780	11	4 791
Årets övrigt totalresultat			50	320	610	980	-3	977
Utdelning					-2 775	-2 775	-35	-2 810
Förändring i koncernens sammansättning								
Återköp av 2 340 000 aktier av serie B					-416	-416		-416
Årets förändring av aktierelaterade ersättningar		259				259		259
Utgående eget kapital 2015/ Ingående eget kapital 2016	1 260	1 959	1 282	-1 693	21 271	24 079	127	24 206
Årets resultat					5 722	5 722	13	5 735
Årets övrigt totalresultat			1 201	882	-938	1 145	8	1 153
Utdelning					-3 075	-3 075	-6	-3 081
Förändring i koncernens sammansättning							14	14
Återköp av 4 345 000 aktier av serie B					-793	-793		-793
Årets förändring av aktierelaterade ersättningar		272				272		272
Utgående eget kapital 2016	1 260	2 231	2 483	-811	22 187	27 350	156	27 506

Se även not 26.

Koncernens rapport över kassaflöden

Mkr	2016	2015
Löpande verksamhet		
Rörelseresultat	7 220	6 290
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet	-4 918	-3 213
Betald inkomstskatt	-1 202	-897
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring i rörelsekapitalet	1 100	2 180
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital		
Investering omsättningsfastigheter	-17 128	-15 432
Desinvestering omsättningsfastigheter	16 473	18 524
Förändring varulager samt rörelsefordringar	-4 093	-326
Förändring rörelseskulder	2 765	3 638
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital	-1 983	6 404
Kassaflöde från löpande verksamhet	-883	8 584
Investeringsverksamhet		
Investering immateriella tillgångar	-394	-392
Investering materiella anläggningstillgångar	-1 636	-1 485
Investering tillgångar i Infrastrukturutveckling	-1 336	-234
Investering aktier	-325	-136
Ökning av räntebärande fordringar, lämnade lån	-2 559	-3 279
Försäljning av verksamheter	862	456
Desinvestering immateriella tillgångar	2	0
Desinvestering materiella anläggningstillgångar	411	636
Desinvestering tillgångar i Infrastrukturutveckling	3 102	1 114
Desinvestering aktier	16	22
Minskning av räntebärande fordringar, återbetalning av lämnade lån	299	1 982
Betald inkomstskatt	-35	-69
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-1 593	-1 385
Finansieringsverksamhet		
Räntenetto	2	-44
Övriga finansiella intäkter och kostnader	-110	-498
Upptagna lån	1 302	1 640
Amortering av skuld	-1 442	-2 578
Utdelning	-3 075	-2 775
Återköp aktier	-793	-416
Utdelat till innehav utan bestämmande inflytande	-6	-35
Betald inkomstskatt	32	162
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-4 090	-4 544
Årets kassaflöde	-6 566	2 655
Likvida medel vid årets början	11 840	9 107
Omräkningsdifferens i likvida medel	156	78
Likvida medel vid årets slut	5 430	11 840

Förändring i räntebärande nettofordran/nettoskuld

Mkr	2016	2015
Ingående räntebärande nettofordran/nettoskuld	6 317	698
Kassaflöde från löpande verksamhet	-883	8 584
Kassaflöde från investeringsverksamheten exklusive förändring i räntebärande fordringar	667	-88
Kassaflöde från finansieringsverksamhet exklusive förändring i räntebärande skulder	-3 950	-3 606
Omvärderingar av pensionsskulder	-1 022	608
Förvärvat/såld nettofordran/nettoskuld	-663	120
Omräkningsdifferenser	972	266
Övrigt	-219	-265
Utgående räntebärande nettofordran/nettoskuld	1 219	6 317

Se även not 35.

Koncernens rapport över kassaflöden, specifikation

Koncernens operativa kassaflödesanalys och förändring i räntebärande nettofordran/nettoskuld

Mkr	2016	2015
Byggverksamhet		
Kassaflöde operativ verksamhet	4 925	5 486
Förändring i rörelsekapital	1 051	2 375
Nettodesinvesteringar(+)/investeringar(-)	-1 414	-1 058
Periodisering ¹⁾	0	0
Totalt Byggverksamhet	4 562	6 803
Bostadsutveckling		
Kassaflöde operativ verksamhet	-677	-536
Förändring i rörelsekapital	1 198	88
Nettodesinvesteringar(+)/investeringar(-)	-1 631	1 955
Periodisering ¹⁾	-100	2
Totalt Bostadsutveckling	-1 210	1 509
Kommersiell fastighetsutveckling		
Kassaflöde operativ verksamhet	-706	-506
Förändring i rörelsekapital	-664	406
Nettodesinvesteringar(+)/investeringar(-)	679	1 088
Periodisering ¹⁾	4	-71
Totalt Kommersiell fastighetsutveckling	-687	917
Infrastrukturutveckling		
Kassaflöde operativ verksamhet	154	3
Förändring i rörelsekapital	-2 965	375
Nettodesinvesteringar(+)/investeringar(-)	1 766	880
Periodisering ¹⁾	0	0
Totalt Infrastrukturutveckling	-1 045	1 258
Centralt och elimineringar		
Kassaflöde operativ verksamhet	-1 394	-1 370
Förändring i rörelsekapital	52	68
Nettodesinvesteringar(+)/investeringar(-)	-119	-180
Periodisering ¹⁾	0	1
Totalt Centralt och elimineringar	-1 461	-1 481
Totalt kassaflöde operativ verksamhet	2 302	3 077
Totalt förändring i rörelsekapital	-1 328	3 312
Totalt nettodesinvesteringar(+)/investeringar(-)	-719	2 685
Totalt periodisering ¹⁾	-96	-68
Totalt kassaflöde från operativ verksamhet före betalda skatter	159	9 006

Mkr	2016	2015
Betalda skatter i operativ verksamhet	-1 237	-966
Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter	-1 078	8 040
Räntenetto och övrigt finansnetto	-108	-542
Betalda skatter i finansieringsverksamhet	32	162
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-76	-380
Operativt kassaflöde från verksamheten	-1 154	7 660
Strategiska nettodesinvesteringar(+)/investeringar(-)	862	456
Utdelning etc ²⁾	-3 874	-3 226
Kassaflöde före förändring i räntebärande fordringar och skulder	-4 166	4 890
Förändring i räntebärande fordringar och skulder	-2 400	-2 235
Periodens kassaflöde	-6 566	2 655
Likvida medel vid årets början	11 840	9 107
Omräkningsdifferens i likvida medel	156	78
Likvida medel vid årets slut	5 430	11 840

1) Avser erlagda likvider under innevarande år avseende desinvesteringar/investeringar tidigare år, respektive ej betalda desinvesteringar/investeringar avseende innevarande år.

2) Varav återköp aktier

Se även not 35.

Moderbolagets resultaträkning

Mkr	Not	2016	2015
Intäkter	46	674	679
Bruttoresultat		674	679
Försäljnings- och administrationskostnader		-752	-773
Rörelseresultat	49, 50, 62	-78	-94
Resultat från andelar i koncernföretag	47	3 597	2 538
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar	47	0	1
Räntekostnader och liknande resultatposter	47	-75	-64
Resultat efter finansiella poster		3 444	2 381
Skatt på årets resultat	48	-15	9
Årets resultat¹⁾		3 429	2 390

1) Överensstämmer med årets totalresultat.

Moderbolagets balansräkning

Mkr	Not	31 dec 2016	31 dec 2015
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	49	19	1
Materiella anläggningstillgångar	50		
Maskiner och inventarier		2	3
Summa materiella anläggningstillgångar		2	3
Finansiella anläggningstillgångar	51		
Andelar i koncernföretag	52	11 094	11 049
Andelar i samarbetsarrangemang	53	2	2
Andra långfristiga värdepappersinnehav		0	0
Fordringar hos koncernföretag,	63	253	216
Uppskjutna skattefordringar	48	60	75
Andra långfristiga fordringar	51	95	153
Summa finansiella anläggningstillgångar		11 504	11 495
Summa anläggningstillgångar		11 525	11 499
Kortfristiga fordringar			
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	63	15	20
Skattefordringar		15	14
Övriga kortfristiga fordringar		128	132
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	54	9	10
Summa kortfristiga fordringar		167	176
Summa omsättningstillgångar		167	176
TILLGÅNGAR	59	11 692	11 675

Mkr	Not	31 dec 2016	31 dec 2015
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	55		
Aktiekapital		1 260	1 260
Bundna fonder		598	598
Bundet eget kapital		1 858	1 858
Balanserad vinst		1 073	2 226
Årets resultat		3 429	2 390
Fritt eget kapital		4 502	4 616
Summa eget kapital		6 360	6 474
Avsättningar	56		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	57	172	224
Övriga avsättningar		111	86
Summa avsättningar		283	310
Långfristiga räntebärande skulder	58		
Skulder till koncernföretag	63	4 918	4 769
Summa långfristiga räntebärande skulder		4 918	4 769
Kortfristiga skulder	58		
Leverantörsskulder		28	33
Skulder till koncernföretag	63	26	9
Övriga skulder		12	11
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		65	69
Summa kortfristiga skulder		131	122
EGET KAPITAL OCH SKULDER	59	11 692	11 675

Information om moderbolagets ställda säkerheter och eventalförpliktelser framgår av not 60.

Moderbolagets förändring i eget kapital

Mkr	Aktiekapital	Bundna fonder	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2015	1 260	598	5 080	6 938
Återköp av 2 340 000 st aktier av serie B			-416	-416
Ersättning från dotterföretag för utgivna aktier enligt aktiesparprogram			78	78
Utdelning			-2 775	-2 775
Aktierelaterade ersättningar			259	259
2015 års resultat ¹⁾			2 390	2 390
Utgående eget kapital 2015/ Ingående eget kapital 2016	1 260	598	4 616	6 474
Återköp av 4 345 000 st aktier av serie B			-793	-793
Ersättning från dotterföretag för utgivna aktier enligt aktiesparprogram			53	53
Utdelning			-3 075	-3 075
Aktierelaterade ersättningar			272	272
2016 års resultat ¹⁾			3 429	3 429
Utgående eget kapital 2016	1 260	598	4 502	6 360

1) Överensstämmer med årets totalresultat.

Se även not 55.

Moderbolagets kassaflödesanalys

Mkr	2016	2015
Löpande verksamhet		
Rörelseresultat	-78	-94
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet	26	24
Betald inkomstskatt	-18	-15
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring i rörelsekapitalet	-70	-85
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital		
Förändring rörelsefordringar	10	45
Förändring rörelseskulder	-17	284
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital	-7	329
Kassaflöde från löpande verksamhet	-77	244
Investeringsverksamhet		
Förvärv av immateriella tillgångar	-19	0
Ökning av räntebärande fordringar, lämnade lån	-37	-20
Minskning av räntebärande fordringar, lämnade lån	58	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet	2	-20
Finansieringsverksamhet		
Räntenetto	-75	-63
Erhållna utdelningar	3 597	2 538
Upptagna lån	149	478
Utdelning	-3 075	-2 775
Återköp av aktier	-793	-416
Betald inkomstskatt	17	14
Betalning från dotterbolag avseende aktiesparprogram	255	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	75	-224
Årets kassaflöde	0	0
Likvida medel vid årets början	0	0
Likvida medel vid årets slut	0	0

Se även not 61.

Noter med redovisnings- och värderingsprinciper

Belopp i miljoner kronor (Mkr) där annat ej anges.

Intäkter redovisas med positivt tecken och kostnader med negativt tecken.

Både tillgångar och skulder redovisas med positivt tecken.

Räntebärande nettofordran/nettoskuld redovisas med positivt tecken om det är en fordran och negativt tecken om det är en skuld.

Ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar redovisas med negativt tecken.

Innehållsförteckning noter

Koncernen		Sid	Koncernen		Sid
Not 01	Redovisnings- och värderingsprinciper	84	Not 34	Valutakurser, samt effekt av ändrade valutakurser	133
Not 02	Kritiska uppskattningar och bedömningar	93	Not 35	Kassaflödesanalys	135
Not 03	Effekter av ändrade redovisningsprinciper	94	Not 36	Personal	137
Not 04	Rörelsesegment	94	Not 37	Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter	138
Not 05	Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter	97	Not 38	Arvode och ersättningar till revisorer	142
Not 06	Finansiella instrument och finansiell riskhantering	98	Not 39	Upplysningar om närstående	142
Not 07	Förvärv av rörelse	106	Not 40	Leasing	143
Not 08	Intäkter	106	Not 41	Händelser efter rapportperioden	143
Not 09	Entreprenadavtal	106	Not 42	Koncernen kvartalsvis	144
Not 10	Rörelsens kostnader fördelat per kostnadslag	107	Not 43	Koncernen fem år i sammandrag	146
Not 11	Försäljnings- och administrationskostnader	107	Not 44 A	Definitioner	150
Not 12	Avskrivningar	107	Not 44 B	Definitioner - Icke IFRS finansiella nyckeltal	151
Not 13	Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar	108			
Not 14	Finansnetto	109			
Not 15	Lånekostnader	109	Moderbolaget		Sid
Not 16	Inkomstskatter	109	Not 01	Redovisnings- och värderingsprinciper	93
Not 17	Materiella anläggningstillgångar	111	Not 45	Finansiella instrument	155
Not 18	Goodwill	112	Not 46	Intäkter	155
Not 19	Immateriella tillgångar	113	Not 47	Finansnetto	155
Not 20 A	Dotterföretag	114	Not 48	Inkomstskatter	156
Not 20 B	Placeringar i joint ventures och intresseföretag	115	Not 49	Immateriella tillgångar	156
Not 20 C	Gemensamma verksamheter	119	Not 50	Materiella anläggningstillgångar	156
Not 21	Finansiella tillgångar	120	Not 51	Finansiella anläggningstillgångar	157
Not 22	Omsättningsfastigheter/Projektutveckling	121	Not 52	Andelar i koncernföretag	157
Not 23	Material- och varulager	122	Not 53	Andel i samarbetsarrangemang	158
Not 24	Övriga rörelsefordringar	122	Not 54	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	158
Not 25	Kassa och bank	122	Not 55	Eget kapital	158
Not 26	Eget kapital/Resultat per aktie	123	Not 56	Avsättningar	158
Not 27	Finansiella skulder	125	Not 57	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	159
Not 28	Pensioner	125	Not 58	Skulder	159
Not 29	Avsättningar	129	Not 59	Förväntade återvinningstider på tillgångar, avsättningar och skulder	160
Not 30	Övriga rörelseskulder	129	Not 60	Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	161
Not 31	Specifikation av räntebärande nettofordran/nettoskuld per tillgång och skuld	130	Not 61	Kassaflödesanalys	161
Not 32	Förväntade återvinningstider på tillgångar och skulder	131	Not 62	Personal	161
Not 33	Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och eventaltillgångar	132	Not 63	Upplysningar om närstående	162
			Not 64	Upplysningar enligt Årsredovisningslagens 6 kapitel 2 a §	162
			Not 65	Kompletterande upplysningar	162
			Not 66	Händelser efter rapportperioden	162
			Not 67	Vinstdisposition	163

Not 1. Koncernens redovisnings- och värderingsprinciper

Överensstämmelse med lag och normgivning

I enlighet med den av Europeiska unionen (EU) beslutade förordningen om tillämpning av internationella redovisningsstandarder har koncernredovisningen upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och International Accounting Standards (IAS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee och dess föregångare Standing Interpretations Committee (SIC), till den del dessa standarder och tolkningsuttalanden har godkänts av EU. Vidare har den av Rådet för finansiell rapportering utgivna rekommendationen RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats liksom Uttalanden från Rådet för finansiell rapportering.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges nedan under avsnittet "Moderbolagets redovisnings- och värderingsprinciper".

Moderbolagets årsredovisning och koncernredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 2 februari 2017. Moderbolagets resultat- och balansräkning och koncernens resultaträkning och rapport över finansiell ställning blir föremål för fastställelse på årsstämma den 4 april 2017.

Förutsättningar vid upprättande av koncernens finansiella rapporter

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal.

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs närmare i not 2.

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår nedan. Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moderbolag, dotterföretag, intresseföretag och samarbetsarrangemang.

Nyheter

IASB har under året utfärdat en ny standard, IFRS 16 Leases, vilken om den antas av EU kommer att få en icke oväsentlig betydelse för Skanskas redovisning, vilket beskrivs nedan. Vidare har IASB utfärdat ett tolkningsuttalande, flera tillägg till standarder samt har inom arbetet med årliga förbättringar av IFRS-standarder gjort justeringar i befintliga standarder. Ingendera av dessa nyheter beräknas få en väsentlig effekt på Skanskas redovisning. Under året utkom den europeiska övervakningsmyndigheten (ESMA) med ett uttalande om riktlinjer för upplysningar om alternativa nyckeltal, se not 44 B.

Förtida tillämpning av ny eller reviderad IFRS och tolkningsuttalanden

Förtida tillämpning av kommande eller ändrad IFRS eller tolkningsuttalande har inte skett.

Nya standarder och tillägg till standarder som ännu inte börjat tillämpas

Den kommande standarden IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder, handlar främst om när intäkter från avtal med kunder, exklusive hyreskontrakt, ska redovisas och hur ersättningen från kunden ska värderas. Innehåller ett kundkontrakt mer än ett prestationsåtagande ska varje prestationsåtagande värderas för sig och intäktsredovisas när prestationen utförts, antingen vid en specifik tidpunkt

eller över tid. Standarden ska tillämpas från och med 1 januari 2018 och är godkänd av EU i oktober 2016. Endast mer sällan är Skanskas kundkontrakt av det slaget att uppdelning enligt standarden ska göras på två eller flera prestationsåtaganden. Byggsamhetens intäkter kommer fortsatt att redovisas enligt successiv vinstavräkning. Försäljning av fastigheter kommer att redovisas vid tidpunkten för tillträdet som tidigare. Effekten av den nya standarden på Skanskas intäktsredovisning beräknas bli marginell. IFRS 15 ställer dock krav på utförligare upplysningar. Skanska avser att implementera standarden med fullständig retroaktiv verkan.

IFRS 15 medför dock ingen ändring i segmentsredovisningen av Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling.

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering, och ska tillämpas från och med 1 januari 2018. Standarden godkändes av EU i november 2016. Standarden är mer principbaserad än regelstyrd och innehåller en ny modell för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och en omarbetad ansats till säkringsredovisning. Modellen för klassificering och värdering innebär i praktiken ingen stor förändring mot dagens standard. Den nya nedskrivningsmodellen avses få en tidigareläggning av reservering för kreditförluster. Skanskas kreditrisk vad gäller kundfordringar är begränsad då verksamheten som avser byggprojekt faktureras löpande under arbetets gång, och inom Kommersiell fastighetsutveckling och Bostadsutveckling sker betalning vid överlämnande av fastighet och bostad. Skanska tillämpar säkringsredovisning i begränsad omfattning. Effekten på Skanskas redovisning bedöms bli marginell.

I januari 2016 publicerade IASB den nya standarden IFRS 16 Leases, som förutsett EUs godkännande ska tillämpas från och med 1 januari 2019. Till skillnad mot nuvarande IAS 17 Leasingavtal innebär standarden att Skanska som leasetagare även vid operationella leasingkontrakt, med undantag för mindre och kortare leasingkontrakt, måste redovisa leasingkontrakten i Rapport över finansiell ställning. En preliminär beräkning av effekten av den nya standarden uppskattas att öka balansomslutningen med 3-5 procent.

IAS 1 - Utformning av finansiella rapporter

Resultaträkning

Som intäkter redovisas projektintäkter, ersättningar för andra utförda tjänster, försäljning av omsättningsfastigheter, material- och varuleveranser, hyresintäkter och andra rörelseintäkter. Intäkter vid försäljning av maskiner, inventarier, anläggningsfastigheter och immateriella tillgångar medtas ej här utan nettoredo visas bland rörelsekostnader mot tillgångarnas redovisade värden.

Som kostnader för produktion och förvaltning redovisas bland annat direkta och indirekta tillverkningskostnader, förlustriskreserveringar, redovisade värden för sålda omsättningsfastigheter, kundförluster och kostnader för garantiåtaganden. Häri ingår också avskrivningar på anläggningstillgångar som använts för produktion och förvaltning. Förändring av marknadsvärde på derivat kopplade till rörelsen redovisas inom rörelseresultat.

I försäljnings- och administrationskostnader ingår sedvanliga administrationskostnader, teknikkostnader, försäljningskostnader och avskrivningar på maskiner och inventarier som använts för försäljning och administration. Som försäljnings- och administrationskostnad redovisas även nedskrivningar på goodwill.

Resultat från joint ventures och intresseföretag särredovisas i resultaträkningen, utfördelade på rörelseresultat (andel av resultat efter finansnetto) och skatter.

Finansiella intäkter och kostnader redovisas uppdelat på två poster: Finansiella intäkter och Finansiella kostnader. Som finansiella intäkter redovisas bland annat ränteutdelningar, resultat vid aktieförsäljningar och övrigt finansnetto. Bland finansiella kostnader ingår bland annat räntekostnader och övrigt finansnetto. Förändringar av marknadsvärdet på finansiella instrument, främst derivat kopplade till finansiella aktiviteter, redovisas som en särskild delpost fördelat på finansiella intäkter och finansiella kostnader. Nettot av kursdifferenser redovisas antingen som finansiell intäkt eller finansiell kostnad. Finansiella intäkter och kostnader beskrivs närmare i not 6 och i not 14.

Totalresultat

I rapporten Koncernens totalresultat upptas förutom årets resultat de poster som ingår i övrigt totalresultat. Häri ingår omräkningsdifferenser, säkring av valutavärden i utlandsverksamheter, omvärderingar relaterade till pensionsanknutna tillgångar och skulder, påverkan av kassaflödessäkringar samt skatt på dessa poster.

Rapport över finansiell ställning

Tillgångar

Tillgångar delas in i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. En tillgång betraktas som omsättningstillgång om den förväntas bli realiserad inom tolv månader från balansdagen eller inom företagets verksamhetscykel. Med verksamhetscykel avses tiden från slutande av avtal till att företaget erhåller likvida medel med anledning av godkänd slutbesiktning eller leverans av varor (inklusive fastigheter). Med hänsyn till att koncernen utför stora entreprenadprojekt och genomför projektutveckling får kriteriet verksamhetscykel till följd att många fler tillgångar betecknas som omsättningstillgångar än om enbart kriteriet inom tolv månader funnits.

Likvida medel består av kassamedel och omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, vilka är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer. Utställda checkar minskar likvida medel först vid inlösen. Likvida medel som ej kan disponeras fritt redovisas som omsättningstillgångar (kortfristiga fordringar) om restriktionen kommer att upphöra inom tolv månader från balansdagen. I andra fall redovisas de likvida medlen som anläggningstillgångar. Likvida medel som tillhör en gemensam verksamhet är likvida medel med restriktioner om de endast kan användas för att betala den gemensamma verksamhetens skulder.

Tillgångar som uppfyller kraven i IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter, upptas som en egen post bland omsättningstillgångar.

I not 31 visas fördelningen mellan räntebärande och icke-räntebärande tillgångar.

I not 32 är tillgångarna uppdelade på beloppen för tillgångar som förväntas återvinnas inom tolv månader från balansdagen och tillgångar som förväntas återvinnas efter tolv månader från balansdagen. Uppdelningen för icke finansiella anläggningstillgångar baseras på förväntad årlig avskrivning. Uppdelningen för omsättningsfastigheter grundas i huvudsak på utfallet under de tre senaste åren. Denna uppdelning är än mer osäker än för andra tillgångar då utfallet under det kommande året starkt påverkas av när enskilt stora fastigheter frånträds.

Eget kapital

Koncernens egna kapital delas upp på aktiekapital, tillskjutet kapital, reserver, balanserat resultat samt innehav utan bestämmande inflytande.

Förvärv av egna aktier och andra egetkapitalinstrument redovisas som en avdragspost från eget kapital. Likvid från avyttring av egetkapitalinstrument redovisas som en ökning av eget kapital. Eventuella transaktionskostnader redovisas direkt mot eget kapital.

Utdelningar redovisas som skuld efter det att bolagsstämman godkänt utdelningen.

Redogörelse om det egna kapitalet, årets förändringar och upplysningar kring förvaltning av kapitalet lämnas i not 26.

Skulder

Skulder delas upp på kortfristiga skulder och långfristiga skulder. Som kortfristiga skulder redovisas skulder som antingen skall betalas inom tolv månader från balansdagen eller, dock endast beträffande rörelserelaterade skulder, förväntas bli betalda inom verksamhetscykeln. Då hänsyn således tas till verksamhetscykeln redovisas inga icke räntebärande skulder, som exempelvis leverantörsskulder och upplupna personalkostnader, som långfristiga. Skulder som på grund av diskontering redovisas som räntebärande är medtagna bland kortfristiga skulder då de betalas inom verksamhetscykeln. Räntebärande skulder kan redovisas som långfristiga, även om de förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen, om den ursprungliga löptiden var längre än tolv månader och företaget träffat överenskommelse om att refinansiera förpliktelsen långfristigt före rapportperiodens slut. Information om skulder lämnas i noterna 27 och 30.

I not 32 är skulderna uppdelade på beloppen för skulder som skall betalas inom tolv månader från balansdagen och skulder som betalas efter tolv månader från balansdagen. Vidare lämnas i not 31 uppgift om fördelningen mellan räntebärande och icke-räntebärande skulder.

IFRS 10 Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar boksluten för moderbolaget och de företag, i vilka moderbolaget, direkt eller indirekt, har ett bestämmande inflytande. Enligt IFRS 10 föreligger bestämmande inflytande när investeraren kan styra

verksamheten, har rätt till, eller är exponerad för, rörlig avkastning från engagemang i investeringsobjektet och kan genom inflytandet över investeringsobjektet påverka sin avkastning från investeringsobjektet. Om ett dotterföretag vid förvärvstidpunkten uppfyller villkoren för att klassificeras som att det innehas för försäljning i enlighet med IFRS 5 redovisas det i enlighet med den redovisningsstandard.

Försäljning av andelar i dotterföretag redovisas som eget kapitaltransaktion när transaktionen inte medför att det bestämmande inflytandet går förlorat. Om kontrollen över ett koncernföretag som bedriver rörelse upphör, värderas eventuellt återstående innehav till verkligt värde. Innehav utan bestämmande inflytande kan få ett negativt värde om ett delägt dotterföretag går med förlust.

Förvärvade företag medtas i koncernredovisningen från och med det kvartal inom vilket förvärvet sker. På motsvarande vis medtas avyttrade företag fram till och med sista kvartalet före tidpunkten för avyttringen.

Koncerninterna fordringar, skulder, intäkter och kostnader elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

Vinster som uppkommer vid koncerninterna transaktioner och som ur koncernsynpunkt är realiserade på balansdagen elimineras i sin helhet. Realiserade förluster på koncerninterna transaktioner elimineras också på samma sätt som realiserade vinster, såvida inte förlusten motsvaras av ett nedskrivningsbehov.

Goodwill, hänförlig till utlandsverksamhet, är uttryckt i lokal valuta. Omräkningen till SEK följer IAS 21.

IFRS 3 Rörelseförvärv

I denna redovisningsstandard behandlas rörelseförvärv, med vilket avses sammanförande av separata företag eller verksamheter. Om förvärvet ej avser rörelse, vilket är normalt vid förvärv av fastigheter, tillämpas inte IFRS 3. I sådana fall gäller istället att förvärvskostnaden fördelas på de enskilt identifierbara tillgångarna och skulderna efter deras verkliga värden vid förvärvstidpunkten utan uppbokning av goodwill och uppskjuten skattefordran/skatteskuld med anledning av förvärvet.

Förvärv av rörelser, oavsett om förvärvaren avser andelar i annat företag eller ett direkt förvärv av tillgångar och skulder, redovisas enligt förvärvsmetoden. Om förvärvet avser andelar i ett företag innebär metoden att förvärvet betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvat dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och eventualförpliktelser. Det koncernmässiga anskaffningsvärdet fastställs genom en förvärvsanalys i anslutning till rörelseförvärvet. I analysen fastställs dels anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen, dels det verkliga värdet av förvärvade identifierbara tillgångar samt övertagna skulder och eventualförpliktelser. Koncernmässig goodwill beräknas som skillnaden mellan anskaffningsvärdet för dotterföretagsandelarna och det verkliga värdet netto av förvärvade tillgångar, övertagna skulder och skuldfördel av eventualförpliktelser. Om innehav utan bestämmande inflytande kvarstår efter förvärvet görs beräkning av goodwill normalt endast utifrån koncernens andel av den förvärvade rörelsen.

Transaktionskostnader vid rörelseförvärv kostnadsförs direkt. Vid stegvisa förvärv omvärderas tidigare innehav till verkligt värde och resultatet redovisas i resultaträkningen när det bestämmande inflytandet uppnås. Villkorade köpeskillingar värderas vid förvärvstillfället och upptas till verkligt värde. Om villkorade köpeskillingar i efterföljande bokslut omvärderas redovisas förändringen i resultaträkningen.

Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas till kassagenererande enheter med årlig prövning av nedskrivningsbehov enligt IAS 36.

Vid rörelseförvärv där anskaffningskostnaden understiger nettovärdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt eventualförpliktelser, redovisas skillnaden direkt i resultaträkningen.

IAS 21 Effekterna av ändrade valutakurser

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan efter den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan efter den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället.

Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer där de i koncernen ingående företagen bedriver sin verksamhet.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas till svenska kronor efter den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor efter genomsnittskurs. Om en utlandsverksamhet är belägen i ett land med hyperinflation omräknas intäkter och kostnader på ett särskilt sätt om det bedöms få materiell effekt på koncernen. I årets bokslut har detta inte behövt göras.

Nettoinvestering i en utlandsverksamhet

Omräkningsskillnader som uppstår i samband med omräkning av en utländsk nettoinvestering redovisas bland övrigt totalresultat. Valutalån och valutaderivat för säkring av omräkningsexponering värderas till balansdagens kurs. Kursdifferenser redovisas, med beaktande av skatteeffekten, bland övrigt totalresultat.

Med säkring av omräkningsexponering reduceras valutaeffekten vid omräkning av utlandsverksamheter till SEK. Eventuell terminspremie periodiseras över löptiden och redovisas som räntetäkt eller räntekostnad.

Vid avyttring av en utlandsverksamhet realiserar de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsskillnaderna och ackumulerade kursdifferenserna från eventuell valutasäkring i koncernens resultaträkning.

IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

En avveklad verksamhet är en del av ett företags verksamhet som representerar en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet inom ett geografiskt område och ingår i en enda samordnad plan för att avyttra en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet som bedrivs inom ett geografiskt område, eller är ett dotterföretag som förvärvats uteslutande för att vidare säljas.

Klassificering som en avveklad verksamhet sker vid avyttring eller vid en tidigare tidpunkt då verksamheten uppfyller kriterierna för att klassificeras som innehav för försäljning. En avyttringsgrupp som skall läggas ned kan också kvalificeras som en avveklad verksamhet om den uppfyller storlekskriterierna ovan.

För att en anläggningstillgång eller en avyttringsgrupp ska klassificeras som att den innehas för försäljning ska tillgången (avyttringsgruppen) vara tillgänglig för försäljning i befintligt skick. Det måste även vara mycket sannolikt att försäljning kommer att ske. För att en försäljning ska framstå som mycket sannolikt måste beslut ha tagits på ledningsnivå, aktivt arbete ha påbörjats för att hitta köpare och fullborda planen, tillgången eller avyttringsgruppen aktivt marknadsförts till ett pris som är rimligt i förhållande till dess verkliga värde och det är troligt att försäljningen kommer att ske inom ett år. Inom Skanska gäller dessutom att om en enskild anläggningstillgång avses så skall värdet av den överstiga 100 miljoner EUR.

Avskrivning görs ej på en anläggningstillgång så länge som den är klassificerad som att den innehas för försäljning.

Anläggningstillgångar som klassificerats som att de innehas för försäljning samt avyttringsgruppen och till dem hänförliga skulder särredovisas i rapport över finansiell ställning.

IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint ventures

Som intresseföretag redovisas företag i vilka koncernen utövar ett betydande, men ej bestämmande, inflytande vilket presumeras vara fallet när innehavet uppgår till minst 20 och högst 50 procent av rösterna. Det förutsätts dessutom att ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse och att innehavet ej skall redovisas som ett samarbetsarrangemang.

Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden vilken också tillämpas för joint ventures. Beträffande joint ventures se IFRS 11.

Kapitalandelsmetoden

Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls i ett intresseföretag, eller det gemensamt bestämmande inflytandet erhålls i ett joint venture, redovisas andelar i intresseföretag och joint ventures enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Eventuell skillnad vid förvärvet mellan anskaffningsvärdet för innehavet och Skansas andel av det verkliga värdet, netto av intresseföretagets eller joint ventures identifierbara tillgångar, skulder och skuldförd del av eventalförpliktelser, redovisas i enlighet med IFRS 3. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen och joint ventures motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga övervärden och avdrag för internvinster. Koncernens andel

i intresseföretagets och joint ventures resultat efter finansiella poster redovisas som Resultat från joint ventures och intresseföretag i resultaträkningen. Eventuella avskrivningar och nedskrivningar av förvärvade övervärden har beaktats. Koncernens andel av intresseföretagets och joint ventures skattekostnad ingår i Skatter. Erhållna utdelningar från intresseföretaget och joint ventures minskar investeringens redovisade värde.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget eller joint ventures överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet (efterställda lån), vilka till sin innebörd utgör del av Skansas nettoinvestering i intresseföretaget och joint ventures och därför redovisas som aktier. Fortsatta förluster redovisas endast om koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget och joint ventures, och då som en avsättning.

Eliminering av internresultat

Av vinster som uppstår vid transaktioner mellan koncernen och ett intresseföretag eller ett joint venture elimineras den del som motsvarar koncernens ägarandel. Om redovisat värde för andelen i ett intresseföretag understiger elimineringen av internvinst redovisas överskjutande del av elimineringen som en förutbetalad intäkt. Elimineringen av internvinsten justeras i senare bokslut efter hur tillgången förbrukas eller då den avyttras. Om en transaktion mellan koncernen och ett intresseföretag eller ett joint venture gett upphov till en förlust, elimineras förlusten endast om den inte motsvarar ett nedskrivningsbehov för tillgången.

Om vinsten eller förlusten uppstått hos intresseföretaget eller i joint venture påverkar elimineringen det resultat som redovisas bland Resultat från joint ventures och intresseföretag.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet i ett intresseföretag eller det gemensamt bestämmande inflytandet i ett joint venture upphör. Försäljning av andelar i ett intresseföretag eller i ett joint venture redovisas vid den tidpunkt då koncernen inte längre har kontroll över innehavet.

I not 20 B lämnas information om intresseföretag och joint ventures.

IFRS 11 Samarbetsarrangemang

Ett samarbetsarrangemang föreligger när delägarna är bundna av ett samarbetsavtal och genom samarbetsavtalet har ett gemensamt bestämmande inflytande. Samarbetsarrangemanget kan antingen vara en gemensam verksamhet eller ett joint venture. En gemensam verksamhet utmärks av att delägarna har rätt till tillgångarna i arrangemanget och har förpliktelser avseende de skulder som rör arrangemanget. Ett samarbetsarrangemang som inte struktureras genom inrättandet av ett separat bolag är en gemensam verksamhet. Entreprenadprojekt som utförs tillsammans med utomstående entreprenadbolag med solidariskt ansvar redovisas av Skanska som gemensam verksamhet. Om samarbetsarrangemanget är ett separat bolag men bolagets produktion till helt övervägande del förvärvas av delägarna så bedöms samarbetsarrangemanget ofta utgöra en gemensam verksamhet. Om delägarna i samarbetsarrangemanget å andra sidan endast har rätt till nettotillgångarna så föreligger ett joint venture. Klassificeringen av ett samarbetsarrangemang kräver att en bedömning görs av den legala formen, avtalen mellan delägarna och andra omständigheter.

För gemensamma verksamheter tillämpas klyvningsmetoden som innebär att den gemensamma verksamhetens intäkter, kostnader, tillgångar och skulder medtas rad för rad i koncernredovisningen efter Skansas andel i den gemensamma verksamheten. I not 20 C beskrivs gemensamma verksamheter.

För joint ventures tillämpas kapitalandelsmetoden vid upprättandet av koncernredovisningen. Denna metod beskrivs under rubriken IAS 28.

I samband med infrastrukturprojekt kan koncernens investering avse antingen andelar i eller efterställda lån till ett joint venture. Båda hanteras i redovisningen som andelar.

I not 20 B lämnas information om joint ventures och i not 20C specificeras större intressen i gemensamma verksamheter.

IAS 11 Entreprenadavtal

Projektintäkter redovisas i enlighet med IAS 11. Det innebär att resultatet av ett byggprojekt redovisas i takt med projektets uppbyggnad. Graden av uppbyggnad bestäms i huvudsak på basis av nedlagda projektkostnader i förhållande till beräknade nedlagda projektkostnader vid färdigställandet. Om utfallet inte kan beräknas på ett tillfredsställande sätt redovisas en intäkt som motsvarar nedlagda

kostnader på balansdagen (nollavräkning). Befarade förluster kostnadsförs omedelbart.

Som projektintäkter medtas dels ursprunglig avtalad kontraktssumma, dels tilläggsarbeten, krav på särskilda ersättningar och incitamentsersättningar, men normalt endast till den del dessa är godkända av beställaren. Alla tjänster som är direkt relaterade till byggprojektet omfattas av IAS 11. Andra tjänster omfattas av IAS 18. För byggprojekt som avser uppförande av fastighet lämnas vägledning i IFRIC 15 om i vilka fall IAS 11 respektive IAS 18 skall tillämpas.

Om betydande räntefria förskott erhållits diskonteras förskottet och redovisas som räntebärande skuld. Skillnaden mellan nominellt belopp och diskonterat belopp utgör projektintäkt och intäktsredovisas enligt metoden för successiv vinstavräkning. Uppräkning av förskottets nuvärde i efterföljande bokslut redovisas som räntekostnad.

Skillnaden mellan upparbetad projektintäkt och ännu ej fakturerat belopp redovisas som tillgång (fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal) enligt metoden för successiv vinstavräkning. På motsvarande sätt redovisas skillnaden mellan fakturerat belopp och ännu ej upparbetad projektintäkt som skuld (skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal). Av större maskinköp avsedda endast för ett enskilt projekt samt av betydande etableringskostnader medtas den del som kan hänföras till framtida aktiviteter som fordran på beställaren och inkluderas i det tillgångs- eller skuldbelopp som anges i detta stycke, dock utan att påverka den upparbetade projektintäkten.

Kostnader för anbud aktiveras ej utan belastar resultatet löpande. Anbudskostnader som uppstått under samma kvartal som ordern erhållits, och som är hänförliga till projektet, kan behandlas som projektutgifter. Istället för kvartalet som ordern erhållits under gäller för infrastrukturprojekt det kvartal under vilket koncernen erhåller status som exklusiv anbudsgivare, under förutsättning att det bedöms som högst sannolikt att slutlig överenskommelse kommer att uppnås. I ett tidigare bokslut, interimis- eller årsbokslut, upptagna anbudskostnader kan inte redovisas som projektkostnader i ett senare bokslut.

Terminskontrakt avseende säkring av operativ transaktionsexponering marknadsvärderas per balansdagen. Om säkringsredovisning inte är tillämplig medtas likviditetseffekt, vid förlängning av termin som möter framtida kassaflöde, bland rörelsekostnader. Om beloppet har betydande påverkan exkluderas det vid bestämning av upparbetningsgrad.

De allra flesta entreprenadkontrakten innehåller bestämmelser om garantiåtaganden från entreprenörens sida med skyldighet för entreprenören att åtgärda fel och brister som upptäcks inom en viss tid efter att entreprenaden överlämnats till beställaren. Sådana åtaganden kan även föreligga enligt lag. Huvudprincipen är att avsättning för garantiåtaganden skall beräknas för varje enskilt projekt. Avsättning skall ske fortlöpande under projektets gång och den beräknade sammanlagda avsättningen skall ingå i projektets förväntade slutliga kostnader. För enheter med likartade projekt kan avsättningen ske på gemensamt konto istället och beräknas för enheten totalt med hjälp av relationstal som historiskt sett gett en tillfredsställande avsättning för dessa åtaganden.

IAS 18 Intäkter

Andra intäkter än projektintäkter, redovisas i enlighet med IAS 18. För hyresintäkter innebär det att intäkten fördelas jämnt över hyresperioden. Den sammanlagda kostnaden för lämnade förmåner vid tecknande av hyreskontrakt redovisas som en minskning av hyresintäkterna linjärt över hyresperioden. Ersättningar för utförda tjänster, som inte utgör projektintäkter, intäktsredovisas efter färdigställandegrad på balansdagen, som normalt fastställs som utförda tjänster per balansdagen i proportion till vad som totalt skall utföras. Den skillnad som då kan uppkomma mellan fakturerade tjänster och upparbetade tjänster redovisas i rapport över finansiell ställning bland övriga rörelsefordringar (alternativt övriga rörelseskulder). Varuleveranser intäktsredovisas när väsentliga risker och förmåner som är förknippade med varornas ägande har överförts till köparen.

Utdelning intäktsredovisas när rätten att erhålla betalning har fastställts.

Resultat från försäljning av finansiella placeringar redovisas då de risker och fördelar förknippade med ägandet av instrumenten i allt väsentligt överförts till köparen och koncernen inte längre har kontroll över instrumenten.

Ränta redovisas efter den räntesats som ger en jämn avkastning för tillgången i fråga, vilket uppnås genom tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla framtida inbetalningar blir lika med det redovisade värdet av fordran.

Intäkter värderas till det verkliga värdet av det som erhålls eller kommer att erhållas. Det innebär att fordringar som uppkommer vid försäljningar upptas till

belopp som motsvarar verkligt värde (diskonterat nuvärde av framtida inbetalningar) om räntan vid anskaffningstidpunkten understiger marknadsränta och skillnaden i absolut belopp är väsentlig.

Intäkter redovisas endast om det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla koncernen. Om det senare uppstår osäkerhet vad avser möjligheten att erhålla betalning för belopp som redan redovisats som intäkt, redovisas det belopp för vilket betalning inte längre är sannolikt som en kostnad istället för som en justering av det intäktsbelopp som ursprungligen redovisats.

IFRIC 12 Avtal om ekonomiska eller samhällseliga tjänster

IFRIC 12, som berör Skanskas Infrastrukturutveckling, behandlar frågeställningen hur operatören, enligt ett så kallat Avtal om ekonomiska eller samhällseliga tjänster, redovisar anläggningen samt de rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet. Operatören anlägger eller uppgraderar infrastruktur (entreprenadtjänst) som används för en offentlig tjänst och förvaltar och underhåller den infrastrukturen (förvaltningstjänst) under en bestämd tid. Ersättning som operatören erhåller fördelas mellan entreprenadtjänsten och förvaltningstjänsten efter de relativa verkliga värdena för respektive tjänst. Entreprenadtjänsten redovisas enligt IAS 11 och förvaltningstjänsten enligt IAS 18. För entreprenadtjänsten kan ersättningen vara rätten till en finansiell tillgång eller en immateriell tillgång. Om operatören har en ovillkorlig rätt att erhålla likvida medel med fastställda eller fastställbara belopp är det en finansiell tillgång. Om operatören istället får rätt att debitera den offentliga tjänstens användare är det en immateriell tillgång.

IFRIC 15 Avtal om uppförande av fastigheter

IFRIC 15 tillämpas på redovisning av intäkter och kostnader när ett företag åtar sig att uppföra fastigheter. Tolkningsuttalandet behandlar dels frågan om avtalet om uppförande av fastigheten skall redovisas enligt IAS 11 eller IAS 18, dels när intäkten från uppförandet av fastigheten skall redovisas. Det förutsätts att företaget inte behåller vare sig ett engagemang i eller reell kontroll över fastigheten i sådan omfattning som utesluter redovisning av köpeskillingen som intäkt. IAS 11 skall tillämpas när köparen kan specificera byggnadselement i fastighetens konstruktion innan uppförandet påbörjas eller specificera större ändringar under uppförandet. I annat fall skall IAS 18 tillämpas. Om IAS 11 tillämpas används metoden för successiv vinstavräkning. Om IAS 18 skall tillämpas måste först avgöras om avtalet är ett avtal om tillhandahållande av tjänst eller ett avtal om försäljning av varor. Om företaget inte måste köpa eller tillhandahålla byggnadsmaterial är det fråga om tjänst och intäktsredovisningen sker enligt metoden för successiv vinstavräkning. Om företaget måste tillhandahålla såväl tjänster som byggnadsmaterial är det fråga om ett avtal om försäljning av varor. Intäkten redovisas då när bland annat villkoret att företaget har till köparen överfört de betydande risker och förmåner som är förknippade med ägandet har uppfyllts, vilket normalt sker övergången av juridisk äganderätt, vilket ofta sammanfaller med köparens tillträde.

För Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling innebär IFRIC 15 att intäktsredovisningen av fastighetsförsäljning sker först när köparen får den juridiska äganderätten till fastigheten, vilket normalt sammanfaller med tillträdet. För bostadsprojekt i Finland och Sverige, som initieras av Skanska, används ofta bostadsaktiebolag och bostadsrättsföreningar för att nå den enskilda bostads-köparen. I dessa fall redovisas intäkten när den enskilda bostadsköparen tillträder bostaden.

IAS 17 Leasingavtal

I redovisningsstandarden görs åtskillnad mellan finansiell och operationell leasing. Ett finansiellt leasingavtal karakteriseras av att de ekonomiska fördelar och risker, som förknippas med ägande av tillgången, i allt väsentligt har övergått på leaseta- garen. Om så inte är fallet betraktas avtalet som operationell leasing.

Finansiell leasing

Tillgångar som förhyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som tillgång. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- eller kortfristig skuld. De leaseade tillgångarna avskrivs under respektive nyttjandeperiod. Vid betalning avseende finansiell leasing fördelas minimileaseavgiften mellan räntekostnad och amortering på den utestående skulden. Räntekostnaden fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer.

Tillgångar som hyrs ut enligt finansiella leasingavtal redovisas ej som materiella anläggningstillgångar då riskerna förenade med ägandet förts över på leaseta-
tagaren. Istället bokförs en finansiell fordran avseende de framtida minimi-
leaseavgifterna.

Operationell leasing

Beträffande operationella leasingavtal kostnadsförs / intäktsförs leasingavgiften
över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet, samt med beaktande av förmå-
ner som lämnats eller erhållits vid tecknandet av avtalet.

Operationell leasingverksamhet bedrivs av verksamhetsgrenen Kommersiell
fastighetsutveckling. Uppgift om framtida minimileaseavgifter (hyror) lämnas i
not 40, som även innehåller övriga uppgifter om leasing.

IAS 16 Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång om det är sannolikt
att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma koncernen till del och
anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella
anläggningstillgångar upptas till anskaffningskostnad efter avdrag för ackumu-
lerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår
inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på
plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exem-
pel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader
för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsulttjänster och juristtjänster.
Lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet för egenproducerade anläggningstill-
gångar. Nedskrivningar sker enligt IAS 36.

Anskaffningsvärdet för egentillverkade anläggningstillgångar inkluderar
utgifter för material, utgifter för ersättningar till anställda, om tillämpligt andra
tillverkningskostnader som anses vara hänförliga till anläggningstillgången.

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt
att de framtida ekonomiska fördelarna som är förknippade med tillgången kom-
mer att komma koncernen till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett
tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den
period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaff-
ningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller
delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillförts
läggs utgiften till anskaffningsvärdet. Eventuella oavskrivna redovisade värden på
utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsföres
i samband med utbytet. Om den borttagna komponentens anskaffningsvärde ej
direkt kan bestämmas beräknas anskaffningsvärdet som den nya komponentens
anskaffningsvärde justerat med lämpligt prisindex för att beakta ändringar av
penningvärdet. Reparationer kostnadsföres löpande.

Materiella anläggningstillgångar som består av delar med olika nyttjandeperi-
oder behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar.
Avskrivningar sker linjärt efter beräknad nyttjandeperiod, eller efter nyttjande-
grad, med beaktande av eventuellt restvärde vid periodens slut. Kontorsbyggnader
delas upp på grundläggning och stomme, avskrivningstid 50 år, installationer,
avskrivningstid 35 år, och icke-bärande delar, avskrivningstid 15 år. Generellt
gäller att industribyggnader skrivs av under 20 år utan uppdelning på olika delar.
Kross- och asfaltverk samt betongstationer skrivs av under 10 till 25 år beroende
på skicket vid anskaffningen och utan uppdelning på olika delar. För andra
byggnader och utrustning sker uppdelning på olika komponenter endast om
väsentliga komponenter med avvikande nyttoperiod kan identifieras. För andra
maskiner och inventarier är avskrivningstiden normalt mellan 5 och 10 år. Inventa-
rier av mindre värde skrivs av direkt. Grus- och bergtäkter avskrivs i takt med
substansuttagen. För mark sker ingen avskrivning. Bedömning av en tillgångs
restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur rapport
över finansiell ställning vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida
ekonomiska fördelar väntas från användning eller avyttring av tillgången.

IAS 38 Immateriella tillgångar

I denna redovisningsstandard behandlas immateriella tillgångar. Goodwill som
uppträder vid förvärv av företag redovisas enligt reglerna i IFRS 3.

En immateriell tillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk
substans och som används för produktion eller tillhandahållande av varor eller
tjänster eller för uthyrning och administration. För att redovisas som tillgång krävs
både att det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som kan hänföras till

tillgången kommer att tillföras företaget och att anskaffningsvärdet kan beräknas
på ett tillförlitligt sätt. Härvid är särskilt att märka att utgifter som kostnadsförts i
tidigare hel- eller delårsbokslut ej senare kan tas upp som tillgång.

Kostnader för forskning redovisas i resultaträkningen när de uppstår. Utveck-
lingskostnader, som är kostnader för konstruktion av nytt eller förbättrat material,
konstruktioner, produkter, processer, system och tjänster genom tillämpning av
forskningsresultat eller annan kunskap, redovisas som tillgångar om det är troligt
att tillgången kommer att generera framtida intäkter. Andra utvecklingskost-
nader kostnadsförs direkt. Kostnader för löpande underhåll och modifieringar
av existerande produkter, processer och system redovisas inte som utvecklings-
kostnader. Ej heller redovisas som utvecklingskostnader arbeten som utförs på
uppdrag av beställare.

Andra immateriella anläggningstillgångar än goodwill upptas till anskaffnings-
kostnad minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Nedskrivningar
sker enligt IAS 36.

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt, eller efter nyttjandegrad,
över immateriella tillgångars nyttjandeperioder, såvida nyttjandeperiod kan
bestämmas. Eventuellt restvärde vid periodens slut beaktas. Förvärvade service-
avtal skrivs av över återstående kontraktstid (i tillämpliga fall 3-6 år), förvärvade
kundkontrakt i takt med upparbeting och patent skrivs av på tio år. Investeringar
i större datasystem avskrivs under högst sju år.

Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en
tillgång endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika
tillgången till vilka de hänförs sig.

IAS 36 Nedskrivningar

För tillgångar som omfattas av IAS 36 bedöms det vid varje balansdag om det
finns indikation på nedskrivningsbehov. För undantagna tillgångar, som exempelvis
varulager (inklusive omsättningsfastigheter), tillgångar som uppkommer då en-
treprenaduppdrag utförs och finansiella tillgångar som omfattas av tillämpnings-
området för IAS 39 prövas värderingen enligt respektive redovisningsstandard.

Nedskrivningarna bestäms efter tillgångarnas återvinningsvärde, som utgörs
av det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader jämfört med nytt-
jandevärdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden
med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som förknippas
med tillgången. Beräknat restvärde vid slutet av nyttjandeperioden ingår i nytt-
jandevärdet. För en tillgång som inte genererar kassaflöden som är väsentligen
oberoende av andra tillgångar så beräknas återvinningsvärdet för den kassa-
genererande enhet till vilken tillgången hör. En kassagenererande enhet är den
minsta grupp av tillgångar som ger upphov till löpande inbetalningar oberoende
av andra tillgångar eller grupper av tillgångar. För goodwill är kassagenererande
enhet i huvudsak lika med koncernens affärsenhet eller annan till moderbolaget
rapporterande enhet. Undantagna från huvudregeln är verksamheter som inte är
integrerade i affärsenhetens övriga verksamhet. Samma affärsenhet kan också
innehålla flera kassagenererande enheter om den verkar inom flera verksamhets-
grenar.

Inom Byggverksamhet baseras återvinningsvärdet för goodwill uteslutande
på nyttjandevärdet, som beräknas genom diskontering av förväntade framtida
kassaflöden. Diskonteringsfaktorn är den för verksamheten gällande WACC-
räntan (vägd genomsnittlig kostnad för lånat och eget kapital). Inom Bostads-
utveckling tillkommer att även verkliga värden, minus försäljningskostnader, för
markområden beaktas. Se not 18.

Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet fördelas
i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga
tillgångar som ingår i enheten.

Nedskrivningar på goodwill återförs ej. En nedskrivning avseende goodwill
som gjorts i en tidigare delårsrapport återförs inte i en senare helårsrapport eller
delårsrapport.

Nedskrivningar på andra tillgångar återförs om det har skett en förändring i de
antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet.

En nedskrivning återförs endast i den utsträckning tillgångens redovisade
värde efter återföring inte överstiger det redovisade värdet som tillgången skulle
ha haft om någon nedskrivning inte hade gjorts, med beaktande av de avskriv-
ningar som då skulle ha gjorts.

IAS 23 Lånekostnader

Aktivering av lånekostnader sker under förutsättningen att det är troligt att de
kommer att leda till framtida ekonomiska fördelar och kostnaderna kan mätas

på ett tillförlitligt sätt. Generellt gäller att aktivering av lånekostnader begränsas till tillgångar som tar betydande tid i anspråk för färdigställande, vilket för koncernens del innebär att aktiveringen i första hand omfattar uppförande av omsättningsfastigheter och fastigheter för den egna verksamheten (anläggningsfastigheter). Aktivering sker när utgifter, som ingår i anskaffningsvärdet uppkommit och aktiviteter för att färdigställa byggnaden påbörjats. Aktiveringen upphör när byggnaden är färdigställd. Lånekostnader under tid när arbetet med att färdigställa byggnaden är avbrutet under längre tid aktiveras ej. Om särskild upplåning har skett för projektet används den faktiska lånekostnaden. I andra fall beräknas lånekostnaden utifrån koncernens upplåningskostnad.

IAS 12 Inkomstskatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas bland övrigt totalresultat varvid tillhörande skatteeffekt också redovisas där. Aktuell skatt är skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Beloppen beräknas efter hur de temporära skillnaderna förväntas bli utjämnade och med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Följande temporära skillnader beaktas inte; för temporär skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill, första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig tid. Kvittning av uppskjutna skattefordringar mot uppskjutna skatteskulder sker när det finns rätt att utjämna aktuella skatter mellan företagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

IAS 2 Varulager

Förutom sedvanligt varulager omfattas koncernens omsättningsfastigheter av denna redovisningsstandard. Såväl omsättningsfastigheter som lager av varor värderas post för post enligt lägsta värdets princip, som innebär att en fastighet eller varupost tas upp till det lägsta av anskaffningskostnaden och nettoförsäljningsvärdet. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning.

Anskaffningsvärdet för varulager, då värdering post för post ej kan tillämpas, beräknas genom tillämpning av först in, först ut-metoden (FIFU) och inkluderar utgifter som uppkommit vid förvärvet av lagertillgångarna och transport av dem till deras nuvarande plats och skick. För tillverkade varor inkluderar anskaffningsvärdet en rimlig andel av indirekta kostnader baserad på normalt kapacitetsutnyttjande. Ännu ej inbyggt material på byggarbetsplatser redovisas inte som lager utan redovisas som projektkostnader.

Med undantag för fastigheter som används i den egna rörelsen redovisas koncernens fastighetsinnehav som omsättningstillgångar, då innehavet innefattas i koncernens verksamhetscykel. Verksamhetscykeln för omsättningsfastigheter uppgår till cirka 3 till 5 år.

Förvärv av fastighet bokas i sin helhet upp först när den juridiska äganderätten överförs vilket normalt sker vid tillträdet. Fastighetsförvärv genom köp av fastighetsägande företag redovisas när aktierna tillträtts av Skanska.

Omsättningsfastigheterna delas upp på Kommersiell fastighetsutveckling och Bostadsutveckling. Uppdelning sker också mellan Exploateringsfastigheter, Fastigheter under uppförande och Färdigställda fastigheter. I not 22 lämnas information om dessa fastigheter.

Fastigheter, såväl färdigställda som under uppförande, är före nedskrivningar värderade till direkt nedlagda kostnader, skälig andel av indirekta kostnader samt räntekostnader under byggtiden. I slutet av denna not lämnas information om marknadsvärdering av fastigheter.

Uppgifter om sedvanligt lager av varor finns i not 23.

IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar

Avsättningar

En avsättning redovisas när koncernen har en legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Avsättning görs för framtida kostnader på grund av garantiåtaganden enligt entreprenadkontrakt, som innebär skyldighet för entreprenören att åtgärda fel och brister som upptäcks inom en viss tid efter att entreprenaden överlämnats till beställaren. Sådana åtaganden kan även föreligga enligt lag. Mer om tillämpad redovisningsprincip finns i avsnittet om IAS 11 i denna not.

Avsättning sker för tvister avseende avslutade projekt om det bedöms som troligt att tvisten kommer att medföra ett utflöde av resurser från koncernen. Tvister avseende pågående projekt är beaktade i värderingen av projektet och ingår således inte i den uppgift om avsättning för tvister som redovisas i not 29.

Avsättning för omstruktureringskostnader redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen antingen har påbörjats eller annonserats offentligt.

Vid kapitalandelsredovisning av andelar i joint ventures och intresseföretag sker avsättning när förlust överstiger redovisat värde på andelen och koncernen har åtaganden att tillskjuta medel.

Eventalförpliktelser

Eventalförpliktelser är möjliga åtaganden som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av att en eller flera framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir. Som eventalförpliktelse redovisas också åtaganden som härrör från inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet eller storleken på åtagandet inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Fullgörandegarantier medtas beloppsmässigt tills entreprenaden överlämnats till beställaren, vilket normalt sker vid godkänd slutbesiktning. Om garantin täcker hela eller större delen av kontraktssumman beräknas beloppet för eventalförpliktelsen till kontraktssumman med avdrag för värdet av utförd del. I de fall garantin endast täcker en mindre del av kontraktssumman upptas garanti-beloppet till oförändrat belopp fram till dess att entreprenaden överlämnats till beställaren. Garantibeloppet reduceras inte genom kvittning mot ännu ej erhållen ersättning från beställaren. Likaledes beaktas ej heller garantier som erhållits från underentreprenörer och materialleverantörer. Erhållna motgarantier som avser utomstående konsortiemedlemmars andel av solidariskt ansvar är ej beaktade. Skattemål, domstols- och skiljeförfarande medtas ej i beloppen för eventalförpliktelser. Istället lämnas särskild beskrivning.

I samband med entreprenader lämnas ofta säkerhet i form av garanti från bank eller försäkringsinstitut för fullgörandet. Utfärdaren av garantin erhåller i sin tur normalt en motförbindelse från entreprenadföretaget eller annat koncernföretag. Sådana motförbindelser som avser egna entreprenader redovisas inte som eventalförpliktelser då de inte innebär något utökat ansvar jämfört med entreprenadåtagandet.

I not 33 lämnas information om eventalförpliktelser.

Eventaltillgångar

Eventaltillgångar är möjliga tillgångar som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av att en eller flera osäkra händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir.

Inom koncernens byggverksamhet är det inte ovanligt att det uppstår krav på tillkommande ersättning från beställaren. Om rätten till tillkommande ersättning bekräftas påverkar detta värderingen av projektet vid redovisning enligt IAS 11. Beträffande krav som ännu inte bekräftats är det inte praktiskt möjligt att lämna information om dessa, såvida det inte föreligger ett enskilt krav av väsentlig betydelse för koncernen.

Ställda säkerheter

Andelar i joint ventures inom verksamhetsgrenen Infrastrukturutveckling redovisas som ställda säkerheter när andelarna i projektbolaget, vilka kan vara direktägda av Skanska eller ägda via mellanliggande holdingbolag, lämnats som säkerhet för lån från banker eller andra långivare än delägarna.

I not 33 lämnas information om ställda säkerheter.

IAS 19 Ersättningar till anställda

I redovisningsstandarden görs åtskillnad mellan avgiftsbestämda pensionsplaner och förmånsbestämda pensionsplaner. Avgiftsbestämda pensionsplaner definieras som planer där företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon förpliktelse att betala ytterligare avgifter även om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala de ersättningar till anställda, som hänför sig till tjänstgöring fram till balansdagen. Andra pensionsplaner är förmånsbestämda. Beräkningen enligt IAS 19 av förmånsbaserade pensionsplaner sker på ett sätt som ofta avviker från lokala regler i respektive land. Förpliktelserna och kostnaderna skall beräknas enligt den så kallade "projected unit credit method". Syftet är att de förväntade framtida pensionsutbetalningarna skall kostnadsföras på ett sätt som ger jämnare kostnader över den anställdes anställningstid. Aktuella antaganden om diskonteringsränta, löneökningar, inflation och livslängd beaktas i beräkningen. Pensionsförpliktelser beträffande ersättningar efter avslutad anställning diskonteras till nuvärde. Diskontering beräknas för samtliga tre länder där Skanska har förmånsbaserade pensionsplaner med en räntesats som baseras på förstklassiga företagsobligationer, inklusive bostadsobligationer, med en löptid som motsvarar pensionsförpliktelserna. Förvaltningstillgångar i pensionsstiftelser värderas till verkligt värde på balansdagen. Nuvärdet för pensionsförpliktelserna nettoredovisas i rapport över finansiell ställning mot verkligt värde på förvaltningstillgångarna. Den i resultaträkningen redovisade pensionskostnaden och avkastningen på förvaltningstillgångar avser den vid årets början beräknade pensionskostnaden och avkastningen. Förvaltningstillgångarnas avkastning beräknas med samma räntesats som används vid diskontering av pensionsförpliktelserna. Avvikelse mot faktisk pensionskostnad och verklig avkastning samt effekter av ändrade antaganden utgör omvärderingar vilka redovisas i övrigt totalresultat.

Om villkoren för en förmånsbestämd plan ändras väsentligt eller antalet anställda som omfattas av en plan minskar väsentligt inträffar en reduktion. Förpliktelserna räknas om enligt de nya förutsättningarna. Effekten av reduktionen redovisas i resultaträkningen.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redovisas en avsättning eller fordran avseende skillnaden för sådana skatter och sociala avgifter för vilka företagets pensionskostnader utgör underlag. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas ej eftersom den baseras på ett underlag som är nuvärdesberäknat.

Uppskjutna skatter och sociala avgifter på omvärderingar redovisas bland övrigt totalresultat.

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad i resultaträkningen när de uppstår.

Koncernens nettoförpliktelse avseende övriga långfristiga ersättningar, förutom pensioner, uppgår till värdet av framtida ersättningar som anställda har intjänat som ersättning för de tjänster som de utfört i innevarande och tidigare perioder. Förpliktelsen beräknas med den så kallade "projected unit credit method" och diskonteras till ett nuvärde och det verkliga värdet på eventuella förvaltningstillgångar dras av. Diskonteringsräntan är även här baserad på avkastning på förstklassiga företagsobligationer inklusive bostadsobligationer, eller alternativt statsobligationer, med en löptid som motsvarar löptiden för förpliktelserna.

En avsättning redovisas i samband med uppsägning av personal endast om företaget är förpliktigat genom egen detaljerad formell plan för uppsägningen, och det saknas realistiskt möjlighet att annullera planen, att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. I de fall företaget säger upp personal beräknas avsättningen efter en detaljerad plan som minst innehåller arbetsplats, befattningar och ungefärligt antal berörda personer samt ersättningarna för varje personalkategori eller befattning och tiden för planens genomförande.

Endast en obetydlig del av koncernens förmånsbestämda pensionsåtaganden har finansierats genom premier till Alecta. Då erforderliga uppgifter ej kan erhållas från Alecta redovisas dessa pensionsåtaganden som en avgiftsbestämd plan. Då samma förutsättningar gäller för AFP-planen i Norge redovisas även denna plan som avgiftsbestämd.

IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar

Aktiesparprogrammen Seop 2 och Seop 3 redovisas som aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument i enlighet med IFRS 2. Detta innebär att det verkliga värdet beräknas utifrån bedömd måluppfyllelse. Värdet fördelas över respektive intjänandeperiod. Någon omvärdering efter att det verkliga värdet fastställts sker ej sedan under resterande intjänandeperiod förutom

för förändringar av antalet aktier på grund av att villkoret om fortsatt anställning under intjänandeperioden ej längre uppfylls.

Sociala avgifter

Sociala avgifter som utgår på grund av aktierelaterade ersättningar redovisas i enlighet med Rådets för finansiell rapportering uttalande UFR 7. Kostnaden för sociala avgifter fördelas på de perioder under vilka tjänsterna utförs. Den avsättning som uppkommer omvärderas vid varje rapporttillfälle för att motsvara beräknade avgifter som skall erläggas vid intjänandeperiodens slut.

IAS 7 Kassaflödesanalys

Vid upprättandet av kassaflödesanalysen tillämpas den indirekta metoden enligt redovisningsstandarden. Förutom kassa- och bankflöden gäller att till likvida medel hänförs kortfristiga placeringar, vilkas omvandlande till bankmedel kan ske till ett i huvudsak i förväg känt belopp. Som likvida medel anses kortfristiga placeringar med en kortare löptid vid anskaffningstidpunkten än tre månader. Likvida medel som är belagda med restriktioner redovisas antingen som kortfristiga fordringar eller som långfristiga fordringar.

Förutom kassaflödesanalys enligt standarden visas i förvaltningsberättelsen en operativ kassaflödesanalys, som inte överensstämmer med den i standarden angivna uppställningen. Den operativa kassaflödesanalysen är upprättad utifrån den verksamhet som de olika verksamhetsgrenarna bedriver.

IAS 33 Resultat per aktie

Resultat per aktie redovisas i anslutning till koncernens resultaträkning och erhålls genom att den del av årets resultat som är hänförligt till moderbolagets aktieägare divideras med genomsnittligt antal utestående aktier under perioden.

För aktiesparprogrammet Seop 3 beräknas utspädningseffekten genom att potentiella stamaktier läggs till antalet stamaktier före utspädning. Beräkningen av potentiella stamaktier sker i två steg. Först sker en bedömning av antalet aktier som kan komma utges när uppställda mål uppfyllts. Fastställelse av antalet aktier för respektive år, som programmen gäller, sker sedan året efter med förbehåll för att villkoret om fortsatt anställning uppfylls. I nästa steg reduceras antalet potentiella stamaktier med värdet av den motprestation som Skanska förväntas erhålla, dividerad med genomsnittlig börskurs under perioden.

IAS 24 Upplysningar om närstående

Enligt redovisningsstandarden skall information lämnas om transaktioner och avtal med närstående företag och fysiska personer. I koncernredovisningen faller koncerninterna transaktioner utanför redovisningskravet. I noterna 36, 37 och 39 lämnas upplysningar enligt redovisningsstandarden. Beträffande moderbolaget lämnas informationen i noterna 62 och 63.

IAS 40 Förvaltningsfastigheter

Skanska redovisar inga förvaltningsfastigheter. Fastigheter som används i den egna verksamheten redovisas enligt IAS 16. Koncernens innehav av omsättningsfastigheter omfattas av IAS 2 och faller därmed utanför tillämpningen av IAS 40.

IFRS 8 Rörelsesegment

Enligt denna standard är ett rörelsesegment en del i koncernen som bedriver affärsverksamhet, vars rörelseresultat regelbundet granskas av koncernens högste verkställande beslutsfattare och om vilket det finns fristående finansiell information.

Skansas rörelsesegment utgörs av verksamhetsgrenarna Byggverksamhet, Bostadsutveckling, Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling. Koncernledningen (Senior Executive Team) är koncernens högste verkställande beslutsfattare.

Principen för segmentsredovisning i resultaträkningen av Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling skiljer sig från IFRS på två punkter. I segmentsredovisningen redovisas försäljningsresultatet vid tidpunkten för tecknande av bindande försäljningsavtal. Inom Bostadsutveckling tillämpas klyvningsmetoden för samtliga joint ventures i segmentsredovisningen. I not 4 redovisas avstämmning mellan segmentsredovisning och resultaträkning enligt IFRS.

I not 4 lämnas information om rörelsesegment. Den finansiella rapportering som sker till koncernledningen är inriktad mot de områden för vilka respektive rörelsesegment har det operativa ansvaret, nämligen rörelseresultat i resultaträkningen och sysselsatt kapital. För respektive rörelsesegment redovisas därför i noten externa och interna intäkter, kostnader för produktion och förvaltning,

försäljnings- och administrationskostnader samt sysselsatt kapital. Med sysselsatt kapital avses totala tillgångar med avdrag för skattefordringar och fordringar på internbanken minus icke räntebärande skulder exklusive skatteskulder. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade ränteutgifter avgår från totala tillgångar vid beräkningen av sysselsatt kapital. Förvärvsgodwill har hänförs till det rörelsesegment som den avser.

Vid transaktioner mellan rörelsesegmenten sker prissättningen på marknads-mässiga villkor.

Vissa delar av koncernen tillhör inte något rörelsesegment. Dessa delar redovisas i not 4 under rubriken Centralt och eliminerings. Det inkluderar den latinamerikanska verksamheten där det inte finns några pågående projekt kvar. I rörelsesegmentens resultat ingår även internvinster varför eliminering av dessa sker vid avstämning mot koncernens resultaträkning och rapport över finansiell ställning.

Utöver information om rörelsesegment lämnas i not 4 även uppgifter för hela koncernen om externa intäkter fördelade på Sverige, USA och övriga länder och vissa tillgångars fördelning mellan Sverige och övriga länder.

IAS 10 Händelser efter rapportperioden

Händelser efter balansdagen kan i vissa fall bekräfta ett förhållande som förelåg på balansdagen. Sådana händelser beaktas när de finansiella rapporterna upprättas. Om andra händelser efter balansdagen, vilka inträffar före undertecknandet av den finansiella rapporten, lämnas information om ett utelämnande skulle påverka möjligheten för en läsare att göra en korrekt bedömning och fatta ett välgrundat beslut.

Information lämnas i not 41 och not 66.

IAS 32 Finansiella instrument: Klassificering

Kvittning av finansiella tillgångar och finansiella skulder sker när legal rätt att kvitta posterna mot varandra föreligger samt avsikt finns att reglera posterna med ett nettobelopp eller avyttra tillgången och reglera skulden samtidigt.

Förutbetalda intäkter och kostnader är inte finansiella instrument. Upp-lupna intäkter och kostnader som är relaterade till rörelsen redovisas inte som finansiella instrument. Således räknas inte fordringar (eller skulder) på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal som finansiella instrument. Förpliktelser för ersättningsplaner till anställda enligt IAS 19, exempelvis pensionsplaner, är undantagna från IAS 32 och redovisas således inte som finansiella instrument. Tillgångar och skulder som inte är grundade på avtal, som exempelvis inkomstskatter, är inte finansiella instrument.

Information enligt redovisningsstandarden lämnas främst i noterna 6, 21 och 27.

IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering

Redovisningsstandarden behandlar värdering och redovisning av finansiella instrument. Undantagna från tillämpning enligt IAS 39 är bland annat andelar i dotterbolag, intressebolag och joint ventures, leasingavtal, rättigheter i anställningsavtal, egna aktier, och finansiella instrument som lyder under IFRS 2.

Alla finansiella instrument som omfattas av denna rekommendation, inklusive alla derivat, redovisas i rapport över finansiell ställning.

Ett derivat är ett finansiellt instrument vars värde ändras till följd av ändringar i en underliggande variabel och som kräver ingen eller liten initial investering och som avräknas vid ett framtida datum. Ett inbäddat derivat är ett avtalsvillkor som innebär att värdet på ett avtal påverkas på samma sätt som om villkoret vore ett fristående derivat. Det är exempelvis fallet när ett entreprenadkontrakt är uttryckt i en valuta som är utländsk valuta för bägge parter. Om det är brukligt att den utländska valutan används för denna typ av avtal så skall det inbäddade derivatet inte brytas ut. Ny bedömning av huruvida inbäddade derivat skall skiljas från värdavtalet görs endast om värdavtalet ändras.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i rapport över finansiell ställning när koncernen blir part till instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar tas upp i rapport över finansiell ställning när faktura har skickats. Skuld tas upp när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura ännu inte mottagits. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från rapport över finansiell ställning när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller koncernen förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då bolaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader, dock med undantag för instrument i kategorin "tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen", vilka redovisas exklusive transaktionskostnader. Redovisning sker därefter beroende av hur de har klassificerats enligt nedan.

Finansiella tillgångar klassificeras i, "tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen", "investeringar som hålles till förfall", "lånefordringar och kundfordringar" samt "tillgångar som kan säljas". En tillgång klassificeras som "tillgång som kan säljas" om tillgången inte är derivat och tillgången inte klassificerats i någon av de övriga kategorierna. Derivat klassificeras i "tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen" om de inte ingår i säkringsredovisning. Egetkapitalinstrument med obegränsad livslängd klassificeras antingen som "tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen" eller "tillgångar som kan säljas".

"Tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen" samt "tillgångar som kan säljas" värderas till verkligt värde i rapport över finansiell ställning. Värdeförändringen på "tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen" redovisas i resultaträkningen, medan värdeförändringen på "tillgångar som kan säljas" redovisas bland övrigt totalresultat. Vid avyttring av sistnämnda tillgångar omförs de ackumulerade vinsterna eller förlusterna till resultaträkningen. Investeringar i andelar i andra företag än koncernföretag, joint ventures och intresseföretag ingår i "tillgångar som kan säljas" men värderas till anskaffningsvärde om inte verkligt värde kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. Nedskrivningar av "tillgångar som kan säljas" liksom räntor och utdelningar för instrument inom denna kategori redovisas dock i resultaträkningen direkt. Valutakursförändringar på monetära "tillgångar som kan säljas" redovisas också i resultaträkningen direkt medan valutakursförändringar på icke-monetära "tillgångar som kan säljas" redovisas i övrigt totalresultat. "Investeringar som hålles till förfall" samt "lånefordringar och kundfordringar" värderas till upplupet anskaffningsvärde. Nedskrivningar av "investeringar som hålles till förfall", "lånefordringar och kundfordringar" och "tillgångar som kan säljas" sker när förväntat diskonterat kassaflöde från den finansiella tillgången understiger redovisat värde.

Finansiella skulder klassificeras i "skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen" samt "andra finansiella skulder". Derivat klassificeras i "skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen" om de inte ingår i säkringsredovisning.

"Skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen" värderas till verkligt värde i rapport över finansiell ställning med värdeförändringen redovisad i resultaträkningen. "Andra finansiella skulder" värderas initialt till upplåningsbeloppet med avdrag för eventuella transaktionskostnader. Därefter värderas skulderna till upplupet anskaffningsvärde. Eventuella skillnader mellan upplåningsbeloppet och återbetalningsbeloppet redovisas i årets resultat fördelat över låneperioden med tillämpning av effektivräntemetoden. Metoden innebär en beräkning med effektivräntan, vilken är den ränta som exakt diskonterar uppskattade framtida in- och utbetalningar under instrumentets löptid till den finansiella tillgångens eller skuldens redovisade nettovärde.

Vid redovisning i not 6 av såväl finansiella tillgångar som finansiella skulder har Skanska valt att särredovisa "derivat som säkringsredovisas".

Skanska använder säkringsredovisning för kassaflödessäkringar och säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamhet. Vid säkringsredovisning av kassaflödessäkringar och säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter bedöms säkringarnas effektivitet löpande och säkringsredovisningen tillämpas endast till den del en säkring bedöms vara effektiv. Information om säkringar och säkringsredovisning lämnas i not 6.

Skanska använder sig av valutaderivat och valutalån som säkring mot fluktuationer i valutakurser. Redovisningen av derivaten är olika beroende på om säkringsredovisning enligt IAS 39 tillämpas eller ej.

Orealiserade vinster och förluster på valutaderivat avseende säkring av operativ transaktionsexponering (kassaflödessäkring) marknadsvärderas och redovisas till verkligt värde i rapport över finansiell ställning. Hela värdeförändringen redovisas direkt i rörelseresultatet förutom i de fall säkringsredovisning tillämpas. Vid säkringsredovisning redovisas realiserad vinst eller förlust bland övrigt totalresultat. När den säkrade transaktionen inträffar och redovisas i resultaträkningen överförs ackumulerade värdeförändringar från övrigt totalresultat till rörelseresultatet.

Inbäddade valutaderivat i kommersiella kontrakt uttryckta i utländsk valuta för bägge partner marknadsvärderas under förutsättning att valutan inte är bruklig för denna typ av kontrakt.

Orealiserade vinster och förluster vid marknadsvärdering av dessa inbäddade valutaderivat redovisas till verkligt värde i rapport över finansiell ställning. Värdeförändringar redovisas i rörelseresultatet.

Valutaderivat för säkring av omräkningsexponering värderas till verkligt värde i rapport över finansiell ställning. Valutalån för säkring av omräkningsexponering värderas till bokslutsdagens kurs. Då säkringsredovisning tillämpas redovisas kursdifferenser, efter beaktande av skatteeffekten, bland övrigt totalresultat. Om en utlandsverksamhet avyttras föres ackumulerade kursdifferenser hänförliga till den verksamheten om från övrigt totalresultat till resultaträkningen. Räntekomponenten och värdeförändringar i räntekomponenten för valutaderivat redovisas som finansiella intäkter eller kostnader.

I projekt inom Infrastrukturutveckling användes räntederivat för att åstadkomma fast ränta på långfristig finansiering. Säkringsredovisning tillämpas för dessa räntederivat.

Skanska använder även andra räntederivat mot andra fluktuationer i räntesatser. Säkringsredovisning enligt IAS 39 sker för vissa av dessa derivat.

Orealiserade vinster och förluster på räntederivat redovisas till verkligt värde i rapport över finansiell ställning. I de fall säkringsredovisning tillämpas redovisas värdeförändringar i övrigt totalresultat. I de fall säkringsredovisning ej tillämpas redovisas värdeförändringar direkt som finansiella intäkter eller kostnader i resultaträkningen. Löpande räntekupongdel är redovisad som ränteintäkt eller räntekostnad.

IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar

Upplysningar lämnas som gör det möjligt att bedöma dels betydelsen av finansiella instrument för företagets finansiella ställning och resultat, dels karaktär och risker till följd av finansiella instrument som företaget varit exponerat för under perioden och är exponerat för vid rapportperiodens slut. Upplysningarna skall också ge underlag för bedömning av hur dessa risker hanteras av företaget. Standarden kompletterar principerna för redovisning, värdering och klassificering av finansiella tillgångar och skulder i IAS 32 och IAS 39.

Standarden tillämpas för alla typer av finansiella instrument utom främst andelar i dotterföretag, intresseföretag och joint ventures, samt förpliktelser för ersättningsplaner till anställda enligt IAS 19, exempelvis pensionsplaner. Således ingår såväl upplupna ränteintäkter och depositioner som upplupna räntekostnader i de lämnade upplysningarna. Upplupna intäkter avseende beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal är inte finansiella instrument.

De lämnade upplysningarna kompletteras med en avstämning mot övriga poster i resultaträkningen och i rapport över finansiell ställning.

Information enligt standarden lämnas i not 6.

IAS 20 Redovisning av statliga bidrag och upplysningar om statligt stöd

Med statliga stöd avses åtgärder från staten i syfte att lämna en ekonomisk fördel som är begränsad till ett företag eller en kategori av företag som uppfyller vissa kriterier. Statliga bidrag är stöd från staten i form av överföringar av resurser till ett företag i utbyte mot att företaget uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor rörande sin verksamhet.

Statliga bidrag redovisas som förutbetalad intäkt alternativt reduktion av investeringen när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget.

Rådet för finansiell rapportering rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner

I rekommendationen anges vilka ytterligare uppgifter som skall lämnas för att årsredovisningen skall vara i överensstämmelse med Årsredovisningslagen. Den tillkommande informationen avser främst uppgifter relaterade till personalen.

Uppgift om antal anställda med dels fördelning mellan kvinnor och män, dels fördelning mellan länder, lämnas i not 36. Antal anställda under året har beräknats som ett genomsnitt av genomsnittligt antal anställda för de under året ingående kvartalen. Deltidsanställning motsvarar i denna beräkning 60 procent av en heltidsanställning. Verksamheter som sålts under året ingår ej.

Uppgift om fördelningen mellan kvinnor och män för ledande befattningshavare avser situationen på balansdagen. Med ledande befattningshavare i de olika dotterföretagen avses medlemmarna av respektive affärsenhets ledningsgrupp. Informationen lämnas i noterna 36 och 37.

Förutom styrelseledamöter och verkställande direktör ingår samtliga andra personer i koncernens ledning i den grupp för vilken särredovisning sker av sammanlagda belopp för löner och andra ersättningar respektive kostnader och förpliktelser som avser pensioner och liknande förmåner. Dessutom lämnas samma uppgifter på individnivå för var och en av styrelseledamöterna och för verkställande direktören samt även för tidigare sådana befattningshavare. Arbetstagarrepresentanter är undantagna.

Upplysningar lämnas i not 36 om lån, ställda säkerheter och eventualförpliktelser till förmån för styrelseledamot och verkställande direktör inom koncernen.

Upplysningar lämnas också om ersättningar till revisorer och de revisionsföretag där revisorerna verkar. Se not 38.

Orderingång och orderstock

Med orderingång avses för entreprenaduppdrag skriftlig orderbekräftelse eller undertecknat kontrakt förutsatt att finansieringen är ordnad och byggstart beräknas ske inom tolv månader. Om en tidigare erhållen order annulleras ett senare kvartal redovisas annulleringen som en avdragspost vid rapportering av orderingång för det kvartal annulleringen sker. Rapporterad orderingång inkluderar även order från Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling vilket förutsätter att bygglov finns och att igångsättning beräknas ske inom tre månader. För servicetjänster vid fastprisarbeten registreras orderingång vid undertecknande av kontrakt, och för servicetjänster vid löpande räkningsarbeten så överensstämmer orderingången med intäkterna. För serviceavtal tas maximalt 24 månaders framtida intäkter med.

För Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling rapporteras ingen orderingång.

Med orderstock avses skillnaden mellan periodens orderingång och upparbetade intäkter (upparbetade projektkostnader plus upparbetade projektresultat justerat för förlustavsättningar) plus orderstocken vid periodens ingång.

Vid förvärvstidpunkten inbegripande orderstock i förvärvade dotterföretag redovisas ej som orderingång, men ingår i beloppen för orderstock.

Marknadsvärdering

Kommersiell fastighetsutveckling

I not 22 anges beräknade marknadsvärden för omsättningsfastigheterna. För färdigställda kommersiella fastigheter och exploateringsfastigheter har marknadsvärdena för flertalet fastigheter beräknats i samarbete med externa värderingsmän. Pågående projekt värderas internt. Det beräknade marknadsvärdet för de pågående projekten avser varje fastighet vid färdigställande och till full uthyrning.

Bostadsutveckling

Vid värdering av fastigheter inom Bostadsutveckling har marknadsvärderingen gjorts med beaktande av det värde som kan erhållas inom sedvanlig konjunkturcykel, och avser fastigheter vid färdigställande.

Infrastrukturutveckling

Beräknat värde enligt Skanskas modell för värdering av infrastrukturprojekt erhålls genom att framtida bedömda kassaflöden i form av utdelningar och återbetalning av lån och eget kapital diskonteras med en diskonteringsräntesats som baseras på land, riskmodell och projektfas för de olika projekten. Den valda diskonteringsräntesatsen appliceras på samtliga framtida kassaflöden från och med värdetidpunkten. Den senast uppdaterade finansiella modellen används som bas. Denna finansiella modell beskriver samtliga kassaflöden i projektet och ligger ytterst till grund för finansieringen som görs med full projektrisk och utan garantier från Skanska. För de projekt som avser vindkraftsparker, Mullbergs Vindpark AB och Sjisjka Vind AB, har andelarna skrivits ner till ett värde som understiger anskaffningsvärdet.

Beräknat värde anges endast för projekt där kontraktering och finansiering uppnåtts. Samtliga flöden värderas – investeringar i projektet (eget kapital och efterställda förlagslån), ränta på återbetalningar av efterställda förlagslån samt utdelningar till och från projektbolaget. Idag är alla investeringar utom Nya Karolinska Solna, Sjisjka Vind och Mullbergs Vindpark denominerade i andra valutor än svenska kronor, vilket betyder att det dessutom finns en valutarisk.

Beräknade värden har delvis beräknats i samarbete med externa värderingsmän och anges i not 20.

Not 1. Moderbolagets redovisnings- och värderingsprinciper

Ändringar i Årsredovisningslagen under året har hos moderbolaget endast haft redaktionell påverkan på förvaltningsberättelse och notapparat.

Moderbolaget har upprättat sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. RFR 2 innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen skall tillämpa International Financial Reporting Standards (IFRS) och International Accounting Standards (IAS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB), till den del dessa har godkänts av EU, samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee och dess föregångare Standing Interpretation Committee (SIC), så långt det är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Redogörelse för de olika redovisningsstandarderna finns i koncernens not 1. Dessutom tillämpas Uttalanden från Rådet för finansiell rapportering.

I enlighet med RFR 2 tillämpas inte IAS 39 för finansiella garantivtal till förmån för dotter- och intresseföretag samt joint ventures. Istället tillämpas IAS 37, vilket normalt innebär att någon avsättning för dessa åtaganden inte redovisas då det inte är sannolikt att något utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen.

Koncernbidrag redovisas enligt i RFR 2 angiven huvudregel.

Aktiesparprogrammen Seop 2 och Seop 3 redovisas som aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument i enlighet med IFRS 2. Den del av koncernens kostnad för dessa aktiesparprogram som avser anställda i dotterföretag bokförs hos moderbolaget som ökning av redovisat värde på andelar i dotterföretag och ökning av eget kapital. När belopp som kommer att debiteras dotterföretag fastställts sker omföring till fordringar på dotterföretag. I de fall ersättningen från dotterföretag för tilldelade aktier avviker från vad som tidigare bokats som ökning av redovisat värde på andelar i dotterföretag reduceras redovisat värde på andelar i dotterföretag till den del som beloppet ej överstiger tidigare redovisad ökning. Eventuell resterande del av ersättningen bokförs direkt mot eget kapital.

Väsentliga skillnader mot koncernens redovisningsprinciper

Resultaträkningen och balansräkningen följer Årsredovisningslagens uppställningsformer.

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas enligt tryggandelagens bestämmelser. Pensionsåtaganden som säkras av tillgångar i pensionsstiftelse upptas ej i balansräkningen.

Andelar i intresseföretag och samarbetsarrangemang, liksom andelar i dotterföretag, värderas före eventuell nedskrivning till anskaffningsvärde.

Not 2. Kritiska uppskattningar och bedömningar

Kritiska uppskattningar och bedömningar

Företagsledningen har med styrelsen och revisionskommittén diskuterat utvecklingen och upplysningarna avseende koncernens viktiga redovisningsprinciper och uppskattningar, samt tillämpningen av dessa principer och uppskattningar.

Vissa viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som gjorts vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Vid beräkning av kassagenererande enheters återvinningsvärde för bedömning av eventuellt nedskrivningsbehov av goodwill, har flera antaganden om framtida förhållanden och uppskattningar av parametrar gjorts. En redogörelse av dessa återfinns i not 18, Goodwill. Som förstås av beskrivningen i noten skulle större ändringar av förutsättningarna för dessa antaganden och uppskattningar kunna ha en väsentlig effekt på värdet av goodwill.

Pensionsantaganden

Skanska har förmånsbaserade pensionsplaner i flera länder. Planerna redovisas enligt IAS 19 vilket innebär att pensionsåtagandena beräknas med aktuariella antaganden och att förvaltningstillgångarna marknadsvärderas på balansdagen. Effekten av ändrade aktuariella antaganden och marknadsvärdering av förvaltningstillgångarna redovisas som omvärderingar i övrigt totalresultat. Omvärderingarna påverkar räntebärande pensionsskulder och eget kapital.

I not 28, Pensioner, ges en redogörelse för de antaganden och förutsättningar som ligger till grund för redovisningen av pensionsskulden inklusive känslighetsanalys.

Successiv vinstavräkning

Skanska tillämpar successiv vinstavräkning, dvs utifrån en slutlägesprognos för projektets resultatutfall redovisas successivt under projektets varaktighet resultat baserat på projektets färdigställandegrad. Detta kräver att projektintäkter och projektkostnader kan storleksbestämmas på ett tillförlitligt sätt. Förutsättningen för detta är att effektiva och samordnade system för kalkylering, prognos och intäkts/kostnadsrapportering finns i koncernen. Systemet kräver vidare en konsekvent bedömning (prognos) av projektets slutliga utfall, inklusive analys av avvikelser i förhållande till tidigare bedömningstillfälle. Denna kritiska bedömning görs minst en gång per kvartal. Det verkliga utfallet av projektet vid dess slut kan dock avvika, antingen positivt eller negativt, från denna bedömning.

Twister

Ledningens bästa bedömning har beaktats vid redovisningen av tvistiga belopp men det faktiska framtida utfallet kan avvika från det bedömda. Se not 33, Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och eventuelltillgångar och not 29, Avsättningar.

Investeringar i Infrastrukturverksamheten

I not 20 B anges beräknade värden för gjorda investeringar. Beräknade marknadsvärden bygger på diskontering av förväntade kassaflöden för respektive investering. Som diskonteringsränta har använts bedömda avkastningskrav på investeringar av detta slag. Förändringar i förväntade kassaflöden, som i flera fall sträcker sig 20-30 år framåt i tiden, och/eller ändrade avkastningskrav kan väsentligt påverka såväl beräknade värden som redovisade värden för respektive investering.

Omsättningsfastigheter

Angivet sammanlagt marknadsvärde i not 22 är beräknat utifrån rådande prisnivå på respektive ort för de enskilda fastigheterna. Förändringar i utbud av liknande fastigheter liksom ändrad efterfrågan på grund av ändrade avkastningskrav kan väsentligt påverka såväl bedömda marknadsvärden som redovisade värden för respektive fastighet.

Inom Kommersiella fastigheter avser de uppskattade marknadsvärdena för pågående projekt varje fastighet vid färdigställande och till full uthyrning.

För Bostadsutvecklingsverksamheten är tillgången på kapital och priset för kapital för att finansiera bostadsköparnas investering en kritisk faktor. Bedömda marknadsvärden avser även här fastigheter vid färdigställande, och hänsyn tas till det värde som kan erhållas inom sedvanlig konjunkturcykel.

Not 2. Fortsättning

Priser på varor och tjänster

I koncernens verksamhet finns många olika typer av kontraktsformer. Graden av risk när det gäller priser på varor och tjänster varierar starkt beroende på kontraktstyp.

Kraftiga ökningarna i materialpriser kan utgöra en risk framför allt i långa projekt med fastprisåtagande. Resursknapphet avseende personal och även vissa insatsvaror kan också påverka verksamheten negativt. Förseningar i designfasen eller förändringar i design är andra omständigheter som kan påverka projekten negativt.

Not 3. Effekter av ändrade redovisningsprinciper

Inga ändrade redovisningsprinciper under 2016.

Not 4. Rörelsesegment

Som rörelsesegment redovisas Skanskas verksamhetsgrenar; Byggverksamhet, Bostadsutveckling, Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling. Verksamhetsgrenarna sammanfaller med Skanskas operativa organisation så som koncernledningen följer verksamheten. Koncernledningen utgör Skanskas "högste verkställande beslutsfattare".

Varje rörelsesegment bedriver skilda typer av verksamheter med olika risker. Byggverksamhet omfattar såväl hus- som anläggningsbyggande. Bostadsutveckling utvecklar bostadsprojekt för omedelbar försäljning. Bostäderna anpassas till utvalda kundgrupper. Enheterna svarar för att planera och sälja projekten. Bygguppgiften utförs av de byggande enheterna i verksamhetsgren Byggverksamhet på respektive marknad. Kommersiell fastighetsutveckling initierar, utvecklar, hyr ut och säljer kommersiella fastighetsprojekt. Projektutvecklingen fokuseras på kontor, handel samt logistikfastigheter. Bygguppgiften utförs på de flesta marknader av segmentet byggverksamhet. Infrastrukturutveckling inriktas på att identifiera, utveckla och investera i privatfinansierade infrastrukturprojekt, till exempel vägar, sjukhus och flygplatser. Verksamhetsgrenen är fokuserad på att skapa nya projektmöjligheter främst på de marknader där koncernen har verksamhet. Bygguppgiften utförs av de byggande enheterna där Skanska har byggverksamhet.

Internprissättningen mellan rörelsesegmenten sker till marknadsmässiga villkor.

Centralt innefattar kostnad för koncernkontor, resultat från centrala bolag, samt verksamheter under nedläggning och inkluderar den latinamerikanska verksamheten där det inte finns några pågående projekt kvar.

Beroende på förutsättningarna har nedläggningen skett antingen i form av avyttringar eller färdigställande av projekt. Vid slutet av 2016 återstod fortfarande vissa delar att läggas ner.

Elimineringar består huvudsakligen av vinster i byggverksamheten avseende fastighetsprojekt.

Se även Not 1, Koncernens redovisnings- och värderingsprinciper; IFRS 8 Rörelsesegment.

Intäkter och kostnader per rörelsesegment

Respektive verksamhetsgren har ett operativt ansvar för sin resultaträkning ner till och med rörelseresultatet.

Tillgångar och skulder per rörelsesegment

Varje verksamhetsgren har ett operativt ansvar för sitt sysselsatta kapital. Sysselsatt kapital för de respektive verksamhetsgrenarna är totala tillgångar med avdrag för skattefordringar och interna fordringar som placerats i internbanken minus icke räntebärande skulder exklusive skatteskulder. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade ränteutgifter avgår från totala tillgångar vid beräkningen av sysselsatt kapital.

Förvärvsgoodwill har hänförs till den verksamhetsgren den tillhör.

Kassaflöde per segment framgår som separat rapport; Koncernens operativa kassaflödesanalys och förändring i räntebärande nettofordran.

Not 4. Fortsättning

2016	Bygg- verksamhet	Bostads- utveckling	Kommersiell fastighets- utveckling	Infrastruktur- utveckling	Summa rörelse segment	Centralt	Elimine- ringar	Summa segment	Skillnad redovis- nings- principer	Summa IFRS
Externa intäkter	127 113	13 255	10 208	237	150 813	494	0	151 307	-5 942	145 365
Intäkter från interna kunder	10 888	9	18	0	10 915	943	-11 858	0	0	0
Totala intäkter	138 001	13 264	10 226	237	161 728	1 437	-11 858	151 307	-5 942	145 365
Kostnader för produktion och förvaltning	-127 921	-11 100	-7 159	-181	-146 361	-1 449	11 892	-135 918	4 799	-131 119
Bruttoresultat	10 080	2 164	3 067	56	15 367	-12	34	15 389	-1 143	14 246
Försäljnings- och administrationskostnader	-6 567	-559	-751	-147	-8 024	-1 128	0	-9 152	0	-9 152
Resultat från joint ventures och intresseföretag	33	0	20	1 909	1 962	0	0	1 962	164	2 126
Rörelseresultat	3 546	1 605	2 336	1 818	9 305	-1 140	34	8 199	-979	7 220
varav avskrivningar	-1 348	-1	-3	-4	-1 356	-83		-1 439	0	-1 439
varav nedskrivningar /återföring av nedskrivningar										
Goodwill					0			0		
Övriga tillgångar	8	-42	-198	-331	-563	29		-534	0	-534
varav resultat försäljning kommersiella fastigheter			3 111		3 111		173	3 284	17	3 301
varav resultat försäljning infrastrukturprojekt				1 729	1 729			1 729	0	1 729
Personal	40 991	434	364	102	41 891	1 012		42 903		
Bruttomarginal, %	7,3	16,3								
Försäljnings- och administrations- kostnader, %	-4,8	-4,2								
Rörelsemarginal, %	2,6	12,1								
Tillgångar, varav										
Materiella anläggningstillgångar	6 691	23	12	13	6 739	98		6 837	0	6 837
Immateriella tillgångar	5 494	429			5 923	381		6 304	0	6 304
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	205	440	847	2 701	4 193	4	-37	4 160	0	4 160
Omsättningsfastigheter	47	14 011	20 000		34 058	-93	-287	33 678	0	33 678
Sysselsatt kapital	-53	11 607	19 936	5 434	36 924	5 681		42 605	0	42 605
Investeringar	-1 829	-9 148	-8 364	-1 336	-20 677	-122	0	-20 799	0	-20 799
Desinvesteringar	595	7 517	9 043	3 102	20 257	694	-9	20 942	0	20 942
Investeringar, netto	-1 234	-1 631	679	1 766	-420	572	-9	143	0	143
Avstämning från segment till IFRS										
Intäkter enligt segment - bindande kontrakt	138 001	13 264	10 226	237	161 728	1 437	-11 858	151 307		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		9 704	2 561		12 265			12 265		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-14 070	-3 120		-17 190			-17 190		
Klyvningsmetoden för joint ventures		-1 548			-1 548		266	-1 282		
Kursdifferens		221	44		265			265		
Intäkter enligt IFRS - frånträde	138 001	7 571	9 711	237	155 520	1 437	-11 592	145 365		
Rörelseresultat enligt segment - bindande kontrakt	3 546	1 605	2 336	1 818	9 305	-1 140	34	8 199		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		1 480	482		1 962		9	1 971		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-2 237	-627		-2 864		-2	-2 866		
Justering av resultat från JV och intressebolag		-133	0		-133			-133		
Nya internvinster							14	14		
Kursdifferens		31	8		39	-1	-3	35		
Rörelseresultat enligt IFRS - frånträde	3 546	746	2 199	1 818	8 309	-1 141	52	7 220		

Not 4. Fortsättning

2015	Bygg- verksamhet	Bostads- utveckling	Kommersiell fastighets- utveckling	Infrastruktur- utveckling	Summa rörelse- segment	Centralt	Elimine- ringar	Summa segment	Avstämning mot IFRS	Summa IFRS
Externa intäkter	129 993	12 298	8 995	106	151 392	3 543	0	154 935	-1 886	153 049
Intäkter från interna kunder	10 655	0	39	0	10 694	995	-11 689	0	0	0
Totala intäkter	140 648	12 298	9 034	106	162 086	4 538	-11 689	154 935	-1 886	153 049
Kostnader för produktion och förvaltning	-130 609	-10 574	-6 373	-234	-147 790	-4 595	11 638	-140 747	1 587	-139 160
Bruttoresultat	10 039	1 724	2 661	-128	14 296	-57	-51	14 188	-299	13 889
Försäljnings- och administrationskostnader	-6 198	-550	-677	-156	-7 581	-1 289	0	-8 870	1	-8869
Resultat från joint ventures och intresseföretag	33	0	-37	1 147	1 143	0	0	1 143	127	1270
Rörelseresultat	3 874	1 174	1 947	863	7 858	-1 346	-51	6 461	-171	6 290
varav avskrivningar	-1 467	-2	-6	-5	-1 480	-99		-1 579	0	-1 579
varav nedskrivningar /återföring av nedskrivningar										
Goodwill					0			0	0	0
Övriga tillgångar	-11	-19	-72		-102			-102	0	-102
varav resultat försäljning kommersiella lokaler			2 564		2 564		190	2 754	268	3 022
varav resultat försäljning infrastrukturprojekt				420	420			420	0	420
Personal	42 193	389	344	111	43 037	5 433		48 470		
Bruttomarginal, %	7,1	14,0								
Försäljnings- och administrationskostnader, %	-4,4	-4,5								
Rörelsemarginal, %	2,8	9,5								
Tillgångar, varav										
Materiella anläggningstillgångar	6 320	23	15	15	6 373	131		6 504	0	6 504
Immateriella tillgångar	5 382	389			5 771	239		6 010	0	6 010
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	195	210	554	1 916	2 875	3	-26	2 852	0	2 852
Omsättningsfastigheter	11	10 480	16 950		27 441	-89	-332	27 020	0	27 020
Sysselsatt kapital	290	9 277	16 510	1 843	27 920	10 480		38 400	0	38 400
Investeringar	-1 645	-6 675	-8 826	-234	-17 380	-231	0	-17 611	0	-17 611
Desinvesteringar	670	8 630	9 914	1 114	20 328	436	-12	20 752	0	20 752
Investeringar, netto	-975	1 955	1 088	880	2 948	205	-12	3 141	0	3 141
Avstämning från segment till IFRS										
Intäkter enligt segment – bindande kontrakt	140 648	12 298	9 034	106	162 086	4 538	-11 689	154 935		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		7 136	4 064		11 200	0		11 200		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-9 704	-2 561		-12 265			-12 265		
Klyvningsmetoden för joint ventures		-854			-854		232	-622		
Kursdifferens		-152	-49		-201	2		-199		
Intäkter enligt IFRS - frånträde	140 648	8 724	10 488	106	159 966	4 540	-11 457	153 049		
Rörelseresultat enligt segment – bindande kontrakt	3 874	1 174	1 947	863	7 858	-1 346	-51	6 461		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		1 090	716		1 806			1 806		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-1 480	-482		-1 962		-9	-1 971		
Justering av resultat från JV och intressebolag		-37	28		-9			-9		
Nya internvinster							31	31		
Kursdifferens		-19	-9		-28			-28		
Rörelseresultat enligt IFRS - frånträde	3 874	728	2 200	863	7 665	-1 346	-29	6 290		

Not 4. Fortsättning

Externa intäkter per geografiskt område

	Sverige		USA		Övrigt		Totalt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Byggverksamhet	26 321	27 154	52 457	54 479	48 601	48 592	127 379	130 225
Bostadsutveckling	4 007	4 848			3 555	3 876	7 562	8 724
Kommersiell fastighetsutveckling	3 481	2 106	4 022	2 339	2 190	6 005	9 693	10 450
Infrastrukturutveckling	17	16	174	21	46	69	237	106
Centralt och eliminerings					494	3 544	494	3 544
Summa rörelsesegment	33 826	34 124	56 653	56 839	54 886	62 086	145 365	153 049

Koncernen har inga kunder som svarar för tio procent eller mer av koncernens intäkter.

Anläggningstillgångar och omsättningsfastigheter per geografiskt område

	Materiella anläggningstillgångar		Immateriella tillgångar ¹⁾		Placeringar i joint ventures och intresseföretag		Omsättningsfastigheter	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Sverige	1 962	2 007	590	534	3 005	655	13 124	10 069
USA	2 451	2 220	1 514	1 287	1 430	1 021	4 932	5 209
Övriga	2 424	2 277	4 200	4 189	-275	1 176	15 622	11 742
	6 837	6 504	6 304	6 010	4 160	2 852	33 678	27 020

1) Av övrigtposten för immateriella tillgångar avser 1 415 (1 285) Mkr den norska verksamheten och 1 585 (1 784) Mkr den brittiska verksamheten.

Not 5. Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter redovisas i enlighet med IFRS 5. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Under 2016 och 2015 har inga verksamheter redovisats som avvecklade.

I slutet av 2016 fanns inga anläggningstillgångar som i enlighet med IFRS 5 ska redovisas som omsättningstillgångar och anges som tillgångar som innehas för försäljning. Ej heller under 2015 fanns sådana anläggningstillgångar.

Not 6. Finansiella instrument och finansiell riskhantering

Finansiella instrument redovisas i enlighet med IAS 39 Finansiella instrument, redovisning och värdering, IAS 32 Finansiella instrument, klassificering och IFRS 7 Finansiella instrument; upplysningar.

Skanskas fordringar på och skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal redovisas ej som ett finansiellt instrument och därav redovisas ej heller risken i dessa fordringar och skulder i denna not.

Risker i delägda joint venture bolag inom Infrastrukturutveckling hanteras inom respektive bolag. Skanskas målsättning är att den finansiella riskhanteringen i bolagen motsvarar den som gäller för koncernens helägda bolag. Då kontraktperioden i många fall uppgår till tiotals år är hanteringen av ränterisken på finansieringen väsentlig i respektive bolag. Risken hanteras med hjälp av långa ränteswappar. Innehaven redovisas enligt kapitalandelsmetoden, vilket medför att de finansiella instrumenten i respektive bolag ingår i posterna Resultat från joint ventures och intresseföretag. Uppgifter om finansiella instrument i joint ventures och intresseföretag ingår inte i följande uppgifter.

Finansiell riskhantering

Skanska är genom sin verksamhet, utöver affärsrisker, exponerad för olika finansiella risker såsom kreditrisk, likviditetsrisk och marknadsrisk. Dessa risker uppstår i koncernens redovisade finansiella instrument såsom likvida medel, räntebärande fordringar, kundfordringar, leverantörsskulder, upplåning samt derivat.

Mål och policy

Koncernen strävar efter att uppnå en systematisk riskbedömning av såväl finansiella som affärsmässiga risker. För detta används en gemensam modell för riskhantering. Riskhanteringsmodellen innebär inte att risk undviks utan syftar till att identifiera och hantera dessa risker.

Styrelsen fastställer årligen genom koncernens finanspolicy riktlinjer, mål och limiter för finansförvaltning och hantering av finansiella risker inom koncernen. Finanspolicyn reglerar ansvarsfördelningen mellan Skanskas styrelse, koncernledning, Skanska Financial Services (Skanskas interna finansfunktion) och affärsenheterna.

Inom koncernen har Skanska Financial Services det operativa ansvaret för att säkerställa koncernens finansiering och att förvalta kassalikviditet, finansiella tillgångar och finansiella skulder. Genom en centraliserad finansfunktion tillvaratas skalfördelar och synergieffekter.

Mål och policy för varje typ av risk beskrivs under respektive avsnitt nedan.

Kreditrisk

Kreditrisk beskriver koncernens risk i de finansiella tillgångarna och uppstår om en motpart inte uppfyller sitt kontrakterade betalningsåtagande gentemot Skanska. Kreditrisken fördelas på finansiell kreditrisk som avser risken i de räntebärande tillgångarna samt på kundkreditrisk som avser risken i kundfordringarna.

Finansiell kreditrisk – risken i räntebärande tillgångar

Finansiell kreditrisk är den risk koncernen löper i förhållande till finansiella motparter vid placering av överskottsmedel, tillgodohavanden på bankkonton och investering i finansiella tillgångar. Kreditrisk uppstår även vid användandet av derivatinstrument och utgörs av risken att en potentiell vinst inte realiseras ifall motparten inte fullföljer sin del av kontraktet.

Skanska har, för att reducera kreditrisken i derivatinstrument, tecknat standardiserade kvittningsavtal (ISDA avtal) med samtliga finansiella motparter med vilka derivatkontrakt ingås.

Skanska skall begränsa sin exponering mot finansiella motparter genom att använda banker och finansiella institutioner som innehar tillfredställande rating hos kreditinstituten Standard & Poors, Moody's eller Fitch. Tillåten exponeringsvolym per motpart är beroende av motpartens kreditbetyg och exponeringens löptid.

Den maximala exponeringen motsvarar tillgångarnas verkliga värde och uppgår till 16 497 (20 632) Mkr. Genomsnittlig löptid för räntebärande tillgångar uppgick till 0,2 (0,1) år per den 31 december 2016.

Kundkreditrisk – risken i kundfordringarna

Kundkreditrisk hanteras inom Skanska koncernens gemensamma rutin för att identifiera och hantera risker – Skanska Tender Approval Procedure (STAP) och Operational Risk Assessment (ORA).

Skanskas kreditrisk vad gäller kundfordringar har en hög grad av riskspridning genom ett stort antal projekt av varierande storlek och typ med en mängd olika kundkategorier på ett stort antal geografiska marknader.

Den del av Skanskas verksamhet som avser byggprojekt orsakar en begränsad kreditgivning då projekten så långt det är möjligt förskotts faktureras. I övrig verksamhet begränsar sig kreditgivningen till sedvanliga faktureringsperioder.

Kundfordringar	31 dec 2016	31 dec 2015
Utestående fordringar	24 360	21 709
Nedskrivna belopp	-545	-1 071
Redovisat värde	23 815	20 638

Förändring nedskrivna kundfordringar	2016	2015
Belopp vid årets ingång	1 071	1 016
Årets nedskrivning/reversering av nedskrivning	-373	104
Reglerade nedskrivningar	-187	-38
Kursdifferenser	34	-11
Belopp vid årets utgång	545	1 071

Risken i övriga rörelsefordringar inklusive aktier

Övriga finansiella rörelsefordringar utgörs av fordringar för sålda fastigheter, upplupna ränteintäkter, depositioner etc.

Av upptagna rörelsefordringar per balansdagen var inga förfallna eller nedskrivna.

Övriga finansiella rörelsefordringar redovisas fördelat på tidsintervall med avseende på när i framtiden beloppen förfaller.

	2016	2015
Förfaller inom 30 dagar	9	9
Förfaller efter 30 dagar men inom 1 år	83	6
Förfaller efter 1 år	5	13
Summa	97	28

Som aktier redovisas innehav med mindre än 20 procent av röstandelen i bolaget. Redovisat värde uppgår till 44 (61) Mkr.

Aktierna är värderade till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Nedskrivning av aktierna har varken gjorts 2016 eller 2015.

Likviditets- och refinansieringsrisk

Likviditets- och refinansieringsrisk definieras som risken att Skanska inte kan möta betalningsförpliktelser till följd av bristande likviditet eller av svårigheter att ta upp eller omsätta externa lån.

Koncernen använder likviditetsprognostisering som ett medel för hantering av fluktuationer i den kortfristiga likviditeten.

Överskottslikviditet skall i första hand, då så är möjligt, användas till att amortera ner låneskulden.

Finansiering

Skanska har ett flertal program för upplåning, såväl bekräftade bankkreditfaciliteter som marknadsfinansieringsprogram, vilket ger en god beredskap för tillfälliga svängningar i koncernens likviditetsbehov på kort sikt samt säkerställer finansieringen på lång sikt.

Under 2016 emitterade Skanska totalt 2 115 Mkr genom certifikatprogrammet med löptider på 1–2 månader. Vid årsskiftet var 1 315 Mkr utestående. 1 500 Mkr i Medium term notes (MTN) förföll under året utan att förlängas.

Not 6. Fortsättning

	Förfall	Valuta	Ram	2016		2015	
				Nominellt	Utnyttjat	Nominellt	Utnyttjat
Marknadsfinansieringsprogram							
Commercial paper (CP) program, löptider 0-1 år		SEK/EUR	6 000 Mkr	6 000	1 315	6 000	900
Medium Term Note (MTN) program, löptider 1-10 år		SEK/EUR	8 000 Mkr	8 000	2 349	8 000	3 848
				14 000	3 664	14 000	4 748
Bekräftade kreditfaciliteter							
Syndikerat banklån	2019	SEK/EUR/USD	555 EUR M	5 312	0	5 090	0
Bilateralt låneavtal	2020	EUR	60 EUR M	574	574	550	550
Övriga kreditlöften				401	0	415	8
				6 287	574	6 055	558

Koncernens utnyttjade kreditlöften uppgick vid årsskiftet till 5 713 (5 497) Mkr.

Likviditetsreserv och förfallostruktur

Målsättningen är att ha en likviditetsreserv på minst 4 Mdr kronor att tillgå inom en vecka genom kassalikviditet eller bindande kreditlöften. Per årsskiftet uppgick kassa och bindande kreditlöften till cirka 11 (17) Mdr kronor, varav cirka 10 (13) Mdr kronor är tillgängliga inom en vecka.

Koncernens policy är att den centrala låneportföljens förfallostruktur ska vara spridd över tiden samt ha en vägd genomsnittlig återstående löptid på 3 år, inklusive utnyttjade bekräftade kreditfaciliteter, med ett mandat att avvika inom intervallet 2-4 år. Per den 31 december 2016 hade låneportföljen en genomsnittlig löptid på 2,0 (2,6) år, om kreditlöften som är utnyttjade vägs in.

Förfallostrukturen, inklusive räntebetalningar, för koncernens finansiella räntebärande skulder och derivat relaterade till upplåning, fördelar sig över de kommande åren enligt följande tabell.

2016	Förfaller						2015	Förfaller					
	Redovisat värde	Framtida likvidbe- lopp	inom 3 mån	efter 3 mån inom 1 år	efter 1 år inom 5 år	efter 5 år		Redovisat värde	Framtida likvidbe- lopp	inom 3 mån	efter 3 mån inom 1 år	efter 1 år inom 5 år	efter 5 år
Förfallotidpunkt							Förfallotidpunkt						
Räntebärande finansiella skulder	10 172	10 309	1 689	5 041	3 572	7	Räntebärande finansiella skulder	10 184	10 412	1 233	5 352	3 810	17
Derivat: valutaterminer							Derivat: valutaterminer						
Inflöde	-177	-4 342	-4 085	-255	-2	-	Inflöde	-120	-9 551	-8 957	-584	-10	-
Utflöde	48	4 295	4 046	247	2	-	Utflöde	72	9 583	8 993	580	10	-
Derivat: ränteswappar							Derivat: ränteswappar						
Inflöde	0	10	0	8	2	-	Inflöde	0	-9	-1	2	-10	-
Utflöde	116	108	24	32	52	-	Utflöde	173	182	26	58	98	-
Summa	10 159	10 380	1 674	5 073	3 626	7	Summa	10 309	10 617	1 294	5 408	3 898	17

Genomsnittlig löptid för räntebärande skulder uppgick till 1,1 (1,5) år.

Not 6. Fortsättning

Övriga rörelseskulder

Övriga rörelseskulder som utgör finansiella instrument förfaller till betalning enligt nedanstående tabell.

Övriga rörelseskulder	2016	2015
Förfaller inom 30 dagar	569	567
Förfaller efter 30 dagar men inom 1 år	112	155
Förfaller efter 1 år	13	5
Summa	694	727

Marknadsrisk

Marknadsrisk är koncernens risk att verkligt värde på finansiella instrument eller framtida kassaflöden från finansiella instrument kommer att fluktueras på grund av förändringar i marknadspriser. Huvudsakliga marknadsrisker i koncernen är ränterisk och valutarisk.

Ränterisk

Ränterisk utgör risken att ränteförändringar inverkar negativt på koncernens finansnetto och kassaflöde (kassaflödesrisk) eller verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder (verkligt värde ränterisk).

I koncernen är det framförallt räntebärande upplåning som medför att koncernen exponeras för verkligt värde ränterisk. För att begränsa risken ska räntebindningen vara spridd över tiden och ha en vägd genomsnittlig återstående räntebindningstid på 2 år med ett mandat att avvika på +/- 1 år. Förändringen i verkligt värde mäts på räntebärande tillgångar och skulder inklusive derivat, dels vid en ökning med en procentenhet av räntenivån över alla löptider, dels vid ett positivt respektive negativt skift av räntenivån med en halv procentenhet. Förändringen i verkligt värde får inte överstiga 150 Mkr för något av dessa räntescenarier mätt som den relativa avvikelser mot en jämförelseportfölj med en vägd genomsnittlig räntebindningstid på 2 år vilket identifierats som riskneutral löptid.

Verkligt värde på räntebärande finansiella tillgångar och skulder, samt derivat, skulle vid ovan beskrivna räntescenarier förändras inom intervallet 49–58 Mkr givet samma volym och räntebindningstid som per 31 december 2016.

Av dessa skulle cirka 27–37 Mkr påverka finansnettot och cirka 22 Mkr skulle påverka eget kapital, via övrigt totalresultat, då säkringsredovisning tillämpas.

Den relativa ränterisken är 11–37 Mkr lägre än i jämförelseportföljen som har en risk på cirka 60–95 Mkr och förklaras av att räntebindningstiden är kortare än jämförelseportföljens 2 år. Samtliga belopp är angivna före skatt.

Koncernens kassaflödesrisk får inte överstiga 150 Mkr över en 12 månaders period vid en ökning med en procentenhet av marknadsräntorna.

Givet samma volym och räntebindningstid som per årsskiftet skulle en genomsnittlig höjning av marknadsräntan med 1 procentenhet från nivån vid årsskiftet ge en uppskattad positiv effekt på koncernens finansnetto på cirka 73 Mkr för 2017.

Såväl avvikelser i kassaflödesrisk, verkligt värde ränterisk och räntebindningstid ligger inom koncernens mandat, per 31 december 2016.

Den genomsnittliga räntebindningstiden för samtliga räntebärande tillgångar var 0,1 (0,1) år med hänsyn tagen till derivat. Räntesatsen för dessa uppgick vid årsskiftet till 0,58 (0,45) procent. Av koncernens totala räntebärande finansiella tillgångar löper 7 (32) procent med fast ränta och 93 (68) procent med rörlig ränta.

Den genomsnittliga räntebindningstiden för samtliga räntebärande skulder med hänsyn tagen till derivat, exklusive pensionskulder, var 0,6 (1,2) år.

Räntesatsen för räntebärande skulder uppgick vid årsskiftet till 1,03 (1,22), med hänsyn tagen till derivat var räntesatsen 1,25 (2,19) procent.

Av totala räntebärande finansiella skulder, efter hänsyn tagen till derivat, löper 52 (61) procent med fast ränta respektive 48 (39) procent med rörlig ränta. Per 31 december 2016 fanns utestående ränteswapavtal uppgående till nominellt 3 836 (5 076) Mkr.

Samtliga avtal har ingåtts för att swappa om koncernens upplåning från rörlig till fast ränta. För merparten av dessa ränteswapavtal tillämpar Skanska säkringsredovisning. Säkringarna uppfyller kraven på effektivitet vilket innebär att realiserad vinst eller förlust redovisas i övrigt totalresultat.

Verkligt värde för dessa säkringar uppgick per den 31 december 2016 till –68 (–128) Mkr. Verkligt värde avseende ränteswapavtal för vilka säkringsredovisning

inte tillämpas uppgick till –48 (–45) Mkr per den 31 december 2016. För dessa ränteswapavtal redovisas förändringar i verkligt värde över resultaträkningen. Därutöver fanns ingångna ränteswapavtal i delägda joint venturebolag.

Valutarisk

Valutarisk definieras som risken att koncernens resultaträkning och rapport över finansiell ställning påverkas negativt av valutakursförändringar. Denna risk kan delas upp i transaktionsexponering, det vill säga nettot av operativa och finansiella (räntor/amorteringar) flöden, och omräkningsexponering avseende nettoinvesteringar i utländska koncernbolag.

Transaktionsexponering

Transaktionsexponering uppstår i den lokala enheten när in- och utflöden i, för enheten, utländska valutor inte är matchade.

Trots att koncernen har en stor internationell närvaro så är verksamheten huvudsakligen av lokal natur avseende valutarisker då projektens intäkter och kostnader normalt möts i samma valuta. Om så inte är fallet, är målsättningen att respektive affärsenhet ska säkra exponeringen i kontrakterade kassaflöden mot sin funktionella valuta för att minska resultatpåverkan orsakad av valutakursförändringar. Till detta används främst valutaterminkontrakt.

Valutarisken för koncernen får totalt uppgå till 50 Mkr där risken beräknas som den resultatpåverkan en fem procentenheters förändring av valutakurserna medför. Per den 31 december 2016 uppgick valutarisken i transaktionsexponeringen till 35 (35) Mkr före skatt.

Kontrakterade nettovalutaflöden, i för respektive koncernföretag främmande valuta, fördelas sig mellan valutor och löptider på följande sätt.

Koncernens kontrakterade nettovalutaflöde i Mkr ¹⁾	Per 31 december 2016			Per 31 december 2015		
	2017	2018	2019 och senare	2016	2017	2018 och senare
PLN	-1 446	-155	-283	-786	-8	-
HUF	-417	-217	-	-118	-	-
EUR	-413	54	-33	-741	-101	-130
CZK	-184	-58	-	-140	-41	-
GBP	-107	-23	-1	-226	-80	-27
USD	-42	-1	0	-	-	-
RON	-2	-6	-	-16	-7	-
CHF	-	-	-	-111	-	-
Övriga valutor	-10	-1	-	7	-	-
Totalt motvärde	-2 621	-407	-317	-2 131	-238	-157

1) Flöden i PLN, CZK, HUF och RON avser främst kostnader i fastighetsutvecklingsprojekt. Flöden i EUR är främst hänförliga till byggverksamheterna i Sverige, Polen, Tjeckien och UK. Flöden i GBP huvudsakligen hänförliga till Nya Karolinska Sjukhuset (NKS) och byggandet av den europeiska forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS).

Not 6. Fortsättning

Skanska tillämpar huvudsakligen säkringsredovisning för säkringar av kostnader i andra valutor än EUR i den europeiska fastighetsutvecklingsverksamheten.

Verkligt värde för dessa säkringar uppgick per den 31 december 2016 till -4 (7) Mkr.

Säkringarna uppfyller kraven på effektivitet vilket innebär att realiserad vinst eller förlust redovisas i övrigt totalresultat.

Verkligt värde avseende valutasäkringar för vilka säkringsredovisning inte tillämpas uppgick per den 31 december 2016 till 8 (-5) Mkr, inklusive verkligt värde på inbäddade derivat. Förändringar i verkligt värde för dessa redovisas över resultaträkningen.

Information om de förändringar som redovisats i koncernens resultaträkning och övrigt totalresultat under perioden återfinns i tabell "Finansiella instruments påverkan på koncernens resultaträkning, övrigt totalresultat och eget kapital" nedan.

Omräkningsexponering

Skanskas policy är att nettoinvesteringar i kommersiell- och infrastrukturutvecklingsverksamheterna ska valutasäkras, eftersom avsikten är att över tiden sälja dessa tillgångar. Säkringarna består av valutaterminskontrakt och valutalån.

Positivt verkligt värde för valutaterminskontrakten uppgår till 105 (12) Mkr och negativt verkligt värde uppgår till 0 (0) Mkr. Verkligt värde för valutalånen uppgår till 590 (141) Mkr.

Nettoinvesteringar i andra utländska dotterbolag ska normalt inte säkras, om inte annat beslutats av styrelsen för Skanska AB.

Vid utgången av 2016 var knappt 20 procent av nettoinvesteringar i utländsk valuta valutasäkrat. En valutakursförändring där kronan faller/stiger med 10 procent gentemot övriga valutor skulle ge en effekt i övrigt totalresultat på +/- 2,5 Mdr kronor efter skatt och hänsyn till säkringar.

Säkring av nettoinvesteringar i utlandet

Valuta	2016					2015				
	Nettoinvesteringar	Säkringar ¹⁾	Säkrad andel, %	Nettoinvesteringar ²⁾	Nettoinvesteringar, % ²⁾	Nettoinvesteringar	Säkringar ¹⁾	Säkrad andel, %	Nettoinvesteringar ²⁾	Nettoinvesteringar, % ²⁾
CZK	2 560	-	0	2 560	9	2 518	-	0	2 518	11
EUR	5 843	-3 041	52	2 802	10	3 681	-479	13	3 202	13
GBP	3 577	-2 220	62	1 358	5	1 603	-88	5	1 515	6
NOK	3 688	-	0	3 688	13	3 310	-	0	3 310	14
PLN	1 726	-	0	1 726	6	2 298	-	0	2 298	10
USD	10 806	-120	1	10 686	39	9 387	-688	7	8 699	36
Övriga utländska	618	-	0	618	2	746	-	0	746	3
Summa utländska valutor	28 817	-5 380	19	23 437	86	23 543	-1 255	5	22 288	93
SEK och elimineringsringar				3 913	14				1 791	7
Summa				27 350	100				24 079	100

1) Säkrat belopp före avdrag för skattedel.

2) Efter avdrag för säkrad andel.

Säkringsredovisning tillämpas vid säkring av nettoinvesteringar i utlandet.

Säkringarna uppfyller kraven på effektivitet vilket innebär att vinster och förluster på säkringarna redovisas i övrigt totalresultat tills den säkrade transaktionen inträffar då ackumulerade värdeförändringar överförs till resultaträkningen.

Se även not 34, Valutakurser, samt effekt av ändrade valutakurser.

Not 6. Fortsättning

De finansiella instrumentens betydelse för koncernens finansiella ställning och resultat

Finansiella instrument i rapporten över finansiell ställning

I följande tabell redovisas de finansiella instrumentens redovisade värde fördelade per kategori samt en avstämning mot totala tillgångar och skulder i rapporten över finansiell ställning. Derivat som säkringsredovisas redovisas separat både som finansiella tillgångar och finansiella skulder.

Se även not 21, Finansiella tillgångar, not 24, Rörelsefordringar, not 27, Finansiella skulder och not 30, Rörelseskulder.

Tillgångar	Värderade till verkligt värde över resultat- räkningen	Derivat som säkrings- redovisas	Investeringar som hålles till förfall	Tillgångar som kan säljas	Låne- och kundford- ringar	Summa redovisat värde
2016						
Finansiella instrument						
Räntebärande tillgångar och derivat						
Finansiella tillgångar ¹⁾						
Finansiella placeringar värderade till verkligt värde	74	105	-	-	-	179
Finansiella placeringar värderade till upplupet anskaffningsvärde	-	-	1 295	-	-	1 295
Finansiella räntebärande fordringar	-	-	-	-	9 593	9 593
	74	105	1 295	0	9 593	11 067
Kortfristiga placeringar värderade till verkligt värde						
Kassa och bank	-	-	-	-	5 430	5 430
	74	105	1 295	0	15 023	16 497
Kundfordringar ²⁾	-	-	-	-	23 815	23 815
Övriga rörelsefordringar inklusive aktier						
Aktier redovisade som tillgångar som kan säljas ³⁾	-	-	-	44	-	44
Övriga rörelsefordringar ²⁾⁴⁾	-	-	-	-	97	97
	0	0	0	44	97	141
Summa finansiella instrument	74	105	1 295	44	38 935	40 453
2015						
Finansiella instrument						
Räntebärande tillgångar och derivat						
Finansiella tillgångar ¹⁾						
Finansiella placeringar värderade till verkligt värde	108	13	-	-	-	121
Finansiella placeringar värderade till upplupet anskaffningsvärde	-	-	1 604	-	-	1 604
Finansiella räntebärande fordringar	-	-	-	-	7 067	7 067
	108	13	1 604	0	7 067	8 792
Kortfristiga placeringar värderade till verkligt värde						0
Kassa och bank	-	-	-	-	11 840	11 840
	108	13	1 604	0	18 907	20 632
Kundfordringar ²⁾	-	-	-	-	20 638	20 638
Övriga rörelsefordringar inklusive aktier						
Aktier redovisade som tillgångar som kan säljas ³⁾	-	-	-	61	-	61
Övriga rörelsefordringar ²⁾⁴⁾	-	-	-	-	28	28
	0	0	0	61	28	89
Summa finansiella instrument	108	13	1 604	61	39 573	41 359

Skillnaden mellan verkligt värde och redovisat värde för finansiella tillgångar är marginell.

1) Redovisat värde för finansiella tillgångar exklusive aktier, totalt 11 067 (8 792) Mkr framgår av not 21, Finansiella tillgångar.

2) Se not 24, Övriga rörelsefordringar.

3) Aktierna är värderade till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Aktier redovisas i koncernens rapport över finansiell ställning bland finansiella tillgångar, se vidare not 21, Finansiella tillgångar.

4) I koncernens rapport över finansiell ställning finns övriga rörelsefordringar uppgående till 29 759 (25 877) Mkr. Se not 24, Övriga rörelsefordringar. Av beloppet utgör kundfordringar 23 815 (20 638) Mkr. Dessa redovisas som finansiella instrument. Resterande belopp utgör 5 944 (5 239) Mkr och fördelas med 97 (28) Mkr på finansiella instrument och 5 847 (5 211) Mkr på icke finansiella instrument. I beloppet som redovisas som finansiella instrument ingår upplupna ränteintäkter, depositioner etc. Som icke finansiella instrument redovisas exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, momsfordringar, fordringar rörande pensioner och andra personalrelaterade fordringar.

Not 6. Fortsättning

Avstämning mot rapport över finansiell ställning	31 dec 2016	31 dec 2015
Tillgångar		
Finansiella instrument	40 453	41 359
Övriga tillgångar		
Materiella och immateriella tillgångar	13 141	12 514
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	4 160	2 852
Skattefordringar	2 433	2 075
Omsättningsfastigheter	33 678	27 020
Material och varulager	1 042	944
Fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	5 751	5 692
Övriga rörelsefordringar ¹⁾	5 847	5 211
Summa tillgångar	106 505	97 667

1) I koncernens rapport över finansiell ställning finns övriga rörelsefordringar uppgående till 29 759 (25 877) Mkr. Se not 24, Övriga rörelsefordringar. Av beloppet utgör kundfordringar 23 815 (20 638) Mkr. Dessa redovisas som finansiella instrument. Resterande belopp utgör 5 944 (5 239) Mkr och fördelas med 97 (28) Mkr på finansiella instrument och 5 847 (5 211) Mkr på icke finansiella instrument. I beloppet som redovisas som finansiella instrument ingår upplupna räntetäckter, depositioner etc. Som icke finansiella instrument redovisas exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, momsfordringar, fordringar rörande pensioner och andra personalrelaterade fordringar.

Skulder	Värderade till verkligt värde över resultat-räkningen	Derivat som säkrings-redovisas	Värderade till upplupet anskaffnings värde	Summa redovisat värde
2016				
Finansiella instrument				
Räntebärande skulder och derivat				
Finansiella skulder ¹⁾				
Finansiella skulder värderade till verkligt värde	96	69	-	165
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-	-	10 705	10 705
	96	69	10 705	10 870
Rörelseskulder				
Leverantörsskulder	-	-	15 520	15 520
Övriga rörelseskulder ²⁾	-	-	694	694
	0	0	16 214	16 214
Summa finansiella instrument	96	69	26 919	27 084
2015				
Finansiella instrument				
Räntebärande skulder och derivat				
Finansiella skulder ¹⁾				
Finansiella skulder värderade till verkligt värde	133	128	-	261
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-	-	10 343	10 343
	133	128	10 343	10 604
Rörelseskulder				
Leverantörsskulder	-	-	15 053	15 053
Övriga rörelseskulder ²⁾	-	-	727	727
	0	0	15 780	15 780
Summa finansiella instrument	133	128	26 123	26 384

Verkligt värde är 47 (65) Mkr högre än redovisat värde för finansiella skulder.

- 1) Redovisat värde för finansiella skulder, totalt 10 870 (10 604) Mkr, redovisas i rapporten över finansiell ställning tillsammans med finansiella skulder 10 337 (10 429) från not 27 och tilläggsköpeskilling om 533 (175) från not 29. Tilläggsköpeskilling ingår i finansiella skulder värderade till verkligt värde med 0 (16) och i finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde med 533 (159). Under året har 16 (22) Mkr betalats ut av tilläggsköpeskillingen, samt 0 (16) Mkr tillkommit som ränteutgift.
- 2) Övriga finansiella rörelseskulder, totalt 16 214 (15 780) Mkr redovisas i rapporten över finansiell ställning tillsammans med leverantörsskulder på 15 520 (15 053) Mkr och övriga finansiella instrument om 694 (727) Mkr. Totala balansposten uppgår till 36 080 (34 964) Mkr. Se not 30. Som finansiella övriga rörelseskulder redovisas upplupna räntekostnader, utställda men ej inlösta checkar, skulder för obetalda fastigheter etc. Övriga rörelseskulder, icke finansiella, är exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, momsulder, skulder rörande pensioner och andra personalrelaterade skulder. Rörelseskulderna är värderade till upplupet anskaffningsvärde.

Not 6. Fortsättning

Avstämning mot rapporten över finansiell ställning	31 dec 2016	31 dec 2015
Eget kapital och skulder		
Finansiella instrument	27 084	26 384
Övriga skulder		
Eget kapital	27 506	24 206
Pensioner	4 901	3 969
Skatteskulder	1 980	1 846
Avsättningar	6 695	6 257
Skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	18 473	15 821
Övriga rörelseskulder ¹⁾	19 866	19 184
Summa Eget kapital och skulder	106 505	97 667

1) Övriga finansiella rörelseskulder, totalt 16 214 (15 780) Mkr redovisas i rapporten över finansiell ställning tillsammans med leverantörsskulder på 15 520 (15 053) Mkr och övriga finansiella instrument om 694 (727) Mkr. Totala balansposten uppgår till 36 080 (34 964) Mkr. Se not 30. Som finansiella övriga rörelseskulder redovisas upplupna räntekostnader, utställda men ej inlösta checkar, skulder för obetalda fastigheter etc. Övriga rörelseskulder, icke finansiella, är exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, moms-skulder, skulder rörande pensioner och andra personalrelaterade skulder. Rörelseskulderna är värderade till upplupet anskaffningsvärde.

Finansiella instrument – redovisat värde	2016	2015
Tillgångar värderade till verkligt värde	179	121
Tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	40 274	41 238
Summa finansiella tillgångar	40 453	41 359
Skulder värderade till verkligt värde	165	261
Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	26 919	26 123
Summa finansiella skulder	27 084	26 384

Finansiella instrument värderas till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde i balansräkningen beroende på klassificering. Finansiella instrument värderade till verkligt värde i balansräkningen tillhör värderingsnivå två enligt IFRS 13. Skillnaden mellan verkligt värde och redovisat värde är marginell.

Uppllysning om kvittning – finansiella instrument	2016		2015	
	Finansiella tillgångar	Finansiella skulder	Finansiella tillgångar	Finansiella skulder
Bruttobelopp	40 453	27 084	41 359	26 384
Belopp som har kvittats	0	0	0	0
Redovisat i balansräkningen	40 453	27 084	41 359	26 384
Belopp som omfattas av avtal om nettning	-61	-61	-48	-48
Nettobelopp efter avtal om nettning	40 392	27 023	41 311	26 336

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen tillhör den kategori som vid första redovisningstillfället identifierats som sådana eller utgörs av derivat.

Beloppen avseende 2016 och 2015 avser derivatinstrument.

Derivat som säkringsredovisas

Derivat tillhör kategorin "Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen".

Skanska särredovisar derivat som säkringsredovisas.

Beloppen avseende 2016 och 2015 avser valutaterminsavtal för säkring av nettoinvesteringar i utlandet, samt räntesvappar för säkring av lån med rörlig ränta.

Verkliga värden

Vid fastställande av verkligt värde finns tre olika nivåer. I den första nivån används den officiella prisnoteringen på en aktiv marknad. I den andra nivån, som används då prisnotering på aktiv marknad saknas, beräknas verkligt värde med omvärdering till observerbara valutakurser samt med diskontering av framtida kassaflöden baserad på observerbara marknadsräntor för respektive löptid och valuta. I den tredje nivån används väsentliga inslag av indata som inte är observerbara på marknaden.

Verkliga värden för kategorierna "Värderade till verkligt värde över resultaträkningen" och "Derivat som säkringsredovisas" har värderats enligt nivå två ovan. Vid beräkning av verkligt värde i låneportföljen beaktas aktuella marknadsräntor som inkluderar det kreditrisikpåslag Skanska uppskattas erlagga för upplåning. Totalt har tillgångar uppgående till 179 (121) Mkr och skulder uppgående till 165 (261) Mkr värderats enligt denna nivå.

Värdering av finansiella instrument med optionsinslag beräknas enligt Black-Scholes modell. Skanska hade per den 31 december 2016 inga instrument med optionsinslag.

Skanskas skulder för tilläggsköpeskillningar är värderade enligt nivå tre. Alla andra finansiella tillgångar och skulder är värderade enligt nivå två.

Not 6. Fortsättning

Finansiella instruments påverkan på koncernens resultaträkning, övrigt totalresultat och eget kapital

Intäkter och kostnader från finansiella instrument redovisat i resultaträkningen	2016	2015
Redovisat i rörelseresultatet		
Ränteintäkter på lånefordringar	6	5
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till anskaffningsvärde	-3	-1
Kassaflödessäkringar borttagna ur eget kapital och redovisade i resultaträkningen	1 851	-516
Summa intäkter och kostnader i rörelseresultatet	1 854	-512
Redovisat i finansnettot		
Ränteintäkter på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen ¹⁾	0	22
Ränteintäkter på investeringar som hålls till förfall	2	9
Ränteintäkter på lånefordringar	39	17
Ränteintäkter på kassa och bank	30	40
Utdelningar	43	32
Förändring av marknadsvärde på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	5	7
Summa intäkter i finansnettot	119	127
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-84	-107
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-161	-220
Förändring av marknadsvärde på finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-3	-2
Finansnetto från säkring av nettoinvesteringar i utländska dotterbolag ²⁾	0	-30
Netto kursdifferenser	-24	-96
Kostnad för låneprogram	-17	-28
Bankkostnader	-24	-59
Summa kostnader i finansnettot	-313	-542
Netto intäkter och kostnader från finansiella instrument redovisat i resultaträkningen	1 660	-927
varav ränteintäkter på finansiella tillgångar som inte värderats till verkligt värde via resultaträkningen	77	71
varav räntekostnader på finansiella skulder som inte värderats till verkligt värde via resultaträkningen	-176	-221

1) Beloppet avser positiva räntedifferenser i valutaswappar för koncernens upplåning med 0 (20) Mkr.

2) Beloppet avser ränteintäkter/räntekostnader uppgående till +3 (-30) Mkr hänförliga till valutaterminer.

Avstämning mot finansnettot	2016	2015
Summa intäkter från finansiella instrument i finansnettot	119	127
Summa kostnader på finansiella instrument i finansnettot	-313	-542
Räntenetto på pensioner	-101	-93
Övriga räntekostnader	176	194
Summa finansnetto	-119	-314

Se även not 14, Finansnetto.

Intäkter och kostnader från finansiella instrument redovisade i övrigt totalresultat	2016	2015
Kassaflödessäkringar redovisade direkt mot eget kapital	-965	-181
Kassaflödessäkringar borttagna ur eget kapital och redovisade i resultaträkningen	1 851	516
Årets omräkningsdifferens	1 165	71
Avgår säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	36	-21
Summa	2 087	385
varav redovisat i reserv för kassaflödessäkring	886	335
varav redovisat i omräkningsreserv	1 201	50
	2 087	385

Säkerheter

Koncernen har lämnat ställda säkerheter i form av finansiella fordringar som uppgår till 1 021 (1 328) Mkr. Se vidare not 33, Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och eventualtillgångar. Dessa säkerheter kan tas i anspråk av beställare om Skanska ej fullföljer sina åtaganden enligt respektive entreprenadkontrakt.

Koncernen har i varierande omfattning erhållit säkerheter för kundfordringar i form av garantier utgivna av bank- och försäkringsföretag samt i vissa fall i form av garantier från moderbolag till beställare.

Not 7. Förvärv av rörelse

Rörelseförvärv redovisas enligt IFRS 3 Rörelseförvärv. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Förvärv av koncernbolag/rörelse

Varken under året eller under jämförelseåret har några förvärv gjorts.

Not 8. Intäkter

Projekt i entreprenadverksamheten redovisas i enlighet med IAS 11 Entreprenadavtal. Se not 9.

Andra intäkter än projektintäkter redovisas enligt IAS 18 Intäkter. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Intäkter per verksamhetsgren

	2016	2015
Byggverksamhet	138 001	140 648
Bostadsutveckling	7 571	8 724
Kommersiell fastighetsutveckling	9 711	10 488
Infrastrukturutveckling	237	106
Övrigt		
Centralt	1 437	4 540
Elimineringar, se nedan	-11 592	-11 457
Summa	145 365	153 049

som elimineringar redovisas

	2016	2015
Intern byggnation till		
Byggverksamheten	-516	-711
Bostadsutveckling	-4 678	-3 545
Kommersiell fastighetsutveckling	-5 426	-6 086
Infrastrukturutveckling ¹⁾		
Interna fastighetsförsäljningar	-9	-12
Övrigt	-963	-1 103
	-11 592	-11 457

1) Intern byggnation till Infrastrukturutveckling ingår i Byggverksamheten med 7 220 (6 045) Mkr. Eliminering sker ej då dessa intäkter utgör fakturering till joint ventures, vilka redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Intäkter per intäktslag

	2016	2015
Entreprenader	123 095	126 128
Tjänster	3 066	6 168
Varuförsäljning	2 061	1 626
Hysesintäkter	594	603
Fastighetsförsäljningar	16 549	18 524
Summa	145 365	153 049

Beträffande övriga intäktslag så redovisas utdelningar och ränteintäkter i finansnetto, se not 14, Finansnetto.

Övrigt

Fakturering till intresseföretag och joint ventures uppgick till 7 310 (6 381) Mkr.

För övriga transaktioner med närstående se not 39, Upplysningar om närstående.

Not 9. Entreprenadavtal

Entreprenaduppdrag intäktsförs i takt med upparbetning av projekten. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

För risker i pågående uppdrag, se not 2 Kritiska uppskattningar och bedömningar, samt Förvaltningsberättelsen.

Uppgifter ur resultaträkningen

Under året upparbetade intäkter uppgår till 123 095 (126 128) Mkr.

Uppgifter ur rapporten över finansiell ställning

Fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	31 dec 2016	31 dec 2015
Upparbetad intäkt	184 109	119 139
Fakturering	-178 358	-113 447
Summa, tillgång	5 751	5 692
Skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	31 dec 2016	31 dec 2015
Fakturering	301 316	265 327
Upparbetad intäkt	-282 843	-249 506
Summa, skuld	18 473	15 821

Upparbetade intäkter i pågående projekt inklusive redovisade vinster med avdrag för redovisade förlustreservationer uppgår till 466 952 (368 645) Mkr.

Erhållna förskott uppgick till 1 771 (1 055) Mkr.

Av beställaren innehållna belopp, som har delfakturerats enligt fastställd plan och som beställaren innehåller enligt kontraktvillkoren tills samtliga i kontraktet specificerade villkor har uppfyllts, uppgick till 4 404 (4 535) Mkr.

Not 10. Rörelsens kostnader fördelat per kostnadslag

Under året har intäkterna minskat med 7 684 Mkr till 145 365 (153 049) Mkr. Rörelseresultatet har ökat med 930 Mkr, till 7 220 (6 290) Mkr. Personalkostnaderna för året uppgick till -27 879 (-29 994) Mkr.

Andra rörelsekostnader rensat för sålda omsättningsfastigheter och resultat i joint venture och intresseföretag uppgick till -98 652 (-102 344) Mkr.

	2016	2015
Intäkter	145 365	153 049
Personalkostnader ¹⁾	-27 879	-29 994
Avskrivningar	-1 439	-1 579
Nedskrivningar	-534	-102
Redovisat värde sålda omsättningsfastigheter	-11 767	-14 010
Resultat från joint ventures och intresseföretag	2 126	1 270
Övrigt ²⁾	-98 652	-102 344
Totala kostnader	-138 145	-146 759
Rörelseresultat	7 220	6 290

1) I personalkostnader ingår löner och ersättningar om 21 778 (23 582) och sociala kostnader om 5 531 (5 890) som redovisas enligt not 36, Personal, samt icke monetära ersättningar såsom bilförmån och erhållna aktier i enlighet med Seop om 570 (522).

2) I övrigt ingår bland annat inköpt material, maskinhyror och underentreprenörer.

Not 11. Försäljnings- och administrationskostnader

Försäljnings- och administrationskostnader redovisas i en post. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Försäljnings- och administrationskostnader	2016	2015
Byggverksamhet	-6 567	-6 198
Bostadsutveckling	-559	-550
Kommersiell fastighetsutveckling	-751	-677
Infrastrukturutveckling	-147	-156
Centrala kostnader ¹⁾	-1 128	-1 288
Summa	-9 152	-8 869

1) Inklusive elimineringsar.

Not 12. Avskrivningar

Avskrivningar sker i enlighet med IAS 16 Materiella anläggningstillgångar och IAS 38 Immateriella tillgångar. Se not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper.

Nedan redovisas avskrivningar per verksamhetsgren.

För ytterligare information om avskrivningar se not 17, Materiella anläggningstillgångar och not 19, Immateriella tillgångar.

Avskrivningar per tillgång och verksamhetsgren

	Byggverksamhet	Bostadsutveckling	Kommersiell fastighetsutveckling	Infrastrukturutveckling	Centralt och elimineringsar	Summa
2016						
Immateriella tillgångar	-77				-56	-133
Materiella anläggningstillgångar						
Byggnader och mark	-77				-1	-78
Maskiner och inventarier	-1 194	-1	-3	-4	-26	-1 228
Summa	-1 348	-1	-3	-4	-83	-1 439
2015						
Immateriella tillgångar	-76				-26	-102
Materiella anläggningstillgångar						
Byggnader och mark	-95				-1	-96
Maskiner och inventarier	-1 296	-2	-6	-5	-72	-1 381
Summa	-1 467	-2	-6	-5	-99	-1 579

Not 13. Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar

Nedskrivningar redovisas i enlighet med IAS 36 Nedskrivningar. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Nedskrivning av omsättningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 2 Varulager.

Nedan redovisas nedskrivningar/återföring av nedskrivningar per verksamhetsgren.

För ytterligare information om nedskrivningar/återföring av nedskrivningar se not 17, Materiella anläggningstillgångar, not 18, Goodwill, not 19, Immateriella tillgångar och not 22, Omsättningsfastigheter/Projektutveckling.

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar per tillgång och verksamhetsgren

	Bygg- verksamhet	Bostads- utveckling	Kommersiell fastighets- utveckling	Infrastruktur- utveckling	Centralt och elimineringar	Summa
2016						
Redovisat i rörelseresultatet						
Materiella anläggningstillgångar						
Byggnader och mark	8					8
Maskiner och inventarier						
Placeringar i joint ventures och intresseföretag				-331		-331
Omsättningsfastigheter						
Kommersiell fastighetsutveckling			-198		29	-169
Bostadsutveckling		-42				-42
Summa	8	-42	-198	-331	29	-534
2015						
Redovisat i rörelseresultatet						
Materiella anläggningstillgångar						
Byggnader och mark	-11					-11
Maskiner och inventarier						
Placeringar i joint ventures och intresseföretag			-16			-16
Omsättningsfastigheter						
Kommersiell fastighetsutveckling			-56			-56
Bostadsutveckling		-19				-19
Summa	-11	-19	-72	0	0	-102

Not 14. Finansnetto

	2016	2015
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	71	88
Resultat från aktieförsäljningar	12	
Utdelningar	31	32
Förändring av marknadsvärde	5	7
	119	127
Finansiella kostnader		
Räntekostnader	-245	-327
Räntenetto på pensioner	-101	-93
Aktiverade räntekostnader	176	194
Förändring av marknadsvärde	-3	-32
Netto kursdifferenser	-24	-96
Övrigt finansnetto	-41	-87
	-238	-441
Summa	-119	-314

Uppgift om hur stor del av finansnettots intäkter och kostnader som kommer från finansiella instrument redovisas i not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering.

Räntenetto

Finansnettot uppgick sammantaget till -119 (-314) Mkr. Räntenettet förbättrades till -99 (-138) Mkr. Ränteintäkterna minskade till 71 (88) Mkr, framförallt till följd av lägre marknadsräntor. Räntekostnaderna före aktiverade räntor förbättrades till -245 (-327) Mkr, vilket förklaras såväl av lägre upplåningsvolym som lägre låneräntor. Under året aktiverades räntekostnader om 176 (194) Mkr i pågående projekt för egen räkning.

Ränteintäkter erhöles till en genomsnittlig räntesats på 0,49 (0,53) procent. Räntekostnader, exklusive ränta på pensionskuld, betalades till en under året genomsnittlig räntesats om 1,21 (1,65) procent. Med hänsyn tagen till derivat uppgick den genomsnittliga räntesatsen till 2,04 (2,32) procent.

Räntenetto på pensioner, som avser det vid årets början, baserat på utfallet 2015, beräknade nettot av kostnadsräntor på förmånsbestämda pensionsförpliktelser och avkastning på pensionsförvaltningstillgångar, ökade till -101 (-93) Mkr. Se vidare not 28, Pensioner.

Koncernen har räntenetto som redovisas i rörelseresultatet med 3 (4) Mkr, se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Förändring av marknadsvärde

Förändring av marknadsvärde uppgick till 2 (-25) Mkr och ökningen beror främst på lägre räntekostnader avseende säkring av investeringar i utländska dotterbolag, då merparten av säkringarna avvecklades i slutet av 2015.

Övrigt finansnetto

Övrigt finansnetto uppgick till -41 (-87) Mkr och avsåg främst olika avgifter för kreditfaciliteter och bankgarantier.

Not 15. Lånekostnader

Aktivering av lånekostnader sker för investeringar som tar betydande tid i anspråk för färdigställande. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Lånekostnader har under året aktiverats till en räntesats om cirka 1,5 (1,5) procent.

	Under året aktiverade räntor		Totalt ackumulerat aktiverade räntor ingående i anskaffningsvärdet	
	2016	2015	2016	2015
Omsättningsfastigheter	176	194	245	234
Summa	176	194	245	234

Not 16. Inkomstskatter

Inkomstskatter redovisas i enlighet med IAS 12 Inkomstskatter. Se redovisnings- och värderingsprinciper not 1.

Skattekostnad

	2016	2015
Aktuell skatt	-969	-1 003
Uppskjutna skatteintäkter/kostnader från förändring av temporära skillnader	-385	9
Uppskjutna skattekostnader från förändring av förlustavdrag	82	-120
Skatter i joint ventures	-94	-71
Summa	-1 366	-1 185

Skatteposter som redovisats i övrigt totalresultat

	2016	2015
Uppskjutna skatter hänförliga till kassaflödes-säkringar	-4	-15
Uppskjutna skatter hänförliga till pensioner	189	-175
Summa	185	-190

Uppskjutna skatter hänförliga till kategorin finansiella tillgångar som kan säljas finns ej.

Sambandet mellan skatt beräknad efter sammanvägning av nominella skattesatser och redovisad skatt

Koncernens redovisade skatt uppgår till 19 (20) procent.

Koncernens sammanvägda nominella skattesats har beräknats till 26 (23) procent.

Genomsnittlig nominell skattesats för hemmamarknaderna i Europa uppgår till cirka 21 (21) procent och för USA till drygt 40 (40) procent, beroende på resultatets fördelning mellan de olika delstaterna.

Sambandet mellan skatt beräknad efter sammanvägning av nominella skattesatser 26 (23) procent och redovisad skatt 19 (20) procent belyses i nedanstående tabell.

	2016	2015
Resultat efter finansiella poster	7 101	5 976
Skatt enligt sammanvägning av nominella skattesatser, 26 (23) procent	-1 846	-1 374
Skatteeffekt av		
Fastighetsförsäljningar ¹⁾	366	353
Avyttring infrastrukturprojekt ²⁾	269	85
Övrigt	-155	-249
Redovisad skattekostnad	-1 366	-1 185

1) I flera av de länder där Skanska är verksam är försäljning av fastighetsprojekt genom avyttring av bolag skattefria.

2) I flera av de länder där Skanska är verksam är försäljning av infrastrukturprojekt genom avyttring av bolag skattefria.

Årets betalda inkomstskatter uppgår till -1 205 (-804) Mkr.

Betalda inkomstskatter kan variera väsentligt mellan åren för de länder vari koncernen har verksamhet.

Underlaget för inkomstbeskattningen bestäms ofta efter andra principer än de som gäller för upprättandet av koncernens resultaträkning. Om slutlig inkomstskatt understiger preliminärt uttagen skatt tidigare år kan årets betalda inkomstskatter bli väsentligt reducerade.

Not 16. Fortsättning

I nedanstående tabell visas hur betalda inkomstskatter fördelar sig mellan olika länder:

Land	2016	Land	2015
Sverige	630	Sverige	480
USA	292	USA	161
Norge	79	Finland	102
Finland	59	Peru	48
Tjeckien	52	Norge	44
Övriga	93	Övriga	-31
	1 205		804

Skattefordringar och skatteskulder

	31 dec 2016	31 dec 2015
Skattefordringar	784	691
Skatteskulder	489	560
Netto skattefordringar (+), skatteskulder (-)	295	131

Skattefordringar och skatteskulder avser skillnad mellan årets beräknade inkomstskatt och erlagd preliminär skatt samt ännu ej reglerade inkomstskatter för tidigare år.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder

	31 dec 2016	31 dec 2015
Uppskjutna skattefordringar enligt rapport över finansiell ställning	1 649	1 384
Uppskjutna skatteskulder enligt rapport över finansiell ställning	1 491	1 286
Netto uppskjutna skattefordringar (+), uppskjutna skatteskulder (-)	158	98

	31 dec 2016	31 dec 2015
Uppskjutna skattefordringar för förlustavdrag	167	101
Uppskjutna skattefordringar för andra tillgångar	272	447
Uppskjutna skattefordringar för avsättningar pensioner	1 140	910
Uppskjutna skattefordringar för pågående projekt	647	361
Andra uppskjutna skattefordringar	1 633	1 352
Summa före nettoredovisning	3 859	3 171
Netto redovisning av kvittningsbara uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 210	-1 787
Uppskjutna skattefordringar enligt rapport över finansiell ställning	1 649	1 384
	31 dec 2016	31 dec 2015
Uppskjutna skatteskulder för långfristiga tillgångar	432	395
Uppskjutna skatteskulder för pågående projekt	1 596	1 518
Uppskjutna skatteskulder för andra kortfristiga tillgångar	202	127
Andra uppskjutna skatteskulder	1 471	1 033
Summa före nettoredovisning	3 701	3 073
Netto redovisning av kvittningsbara uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 210	-1 787
Uppskjutna skatteskulder enligt rapport över finansiell ställning	1 491	1 286

Förändring av nettofordran (+), nettoskuld (-) uppskjutna skatter

	2016	2015
Nettofordran uppskjutna skatter vid årets början	98	259
Företagsförsäljningar	221	122
Redovisat i övrigt totalresultat	185	-190
Uppskjutna skattekostnader	-303	-111
Omklassificeringar	-19	
Kursdifferenser	-24	18
Nettofordran uppskjutna skatter vid årets slut	158	98

Andra uppskjutna skattefordringar än för förlustavdrag avser temporära skillnader mellan skattemässiga värden och i rapporten över finansiell ställning redovisade värden. Dessa skillnader uppkommer bland annat när koncernens värderingsprincip avviker från den som tillämpas lokalt av koncernbolaget. I huvudsak är dessa uppskjutna skattefordringar realiserade inom fem år.

Uppskjutna skattefordringar uppstår exempelvis när redovisad avskrivning / nedskrivning av tillgångar blir skattemässigt avdragsgill först en senare period, vid eliminering av internvinster, när avsättningar för förmånsbestämda pensioner skiljer mellan lokala regler och IAS 19, när erforderliga avsättningar blir skattemässigt avdragsgilla en senare period samt när förskottsbetalningar till pågående projekt beskattas enligt kontantprincipen.

Uppskjutna skatteskulder för andra tillgångar och andra uppskjutna skatteskulder avser temporära skillnader mellan skattemässiga värden och i rapporten över finansiell ställning redovisade värden. Dessa skillnader uppkommer bland annat när koncernens värderingsprincip avviker från den som tillämpas lokalt av koncernbolaget. I huvudsak bedöms dessa uppskjutna skatteskulder bli realiserade inom fem år.

Uppskjutna skatteskulder uppstår exempelvis när skattemässig avskrivning innevarande period är större än erforderlig ekonomisk avskrivning samt när upparbetade vinster i pågående projekt beskattas först när projektet är färdigställt.

Temporära skillnader som hänför sig till investeringar i koncernföretag, filialer, intresseföretag och joint ventures, för vilka uppskjutna skatteskulder inte redovisats uppgår till 0 (0) Mkr. I Sverige och flera andra länder gäller skattefrihet vid avyttring av andelar i aktiebolag under vissa förutsättningar varför temporära skillnader normalt ej finns på aktier ägda av koncernens bolag i dessa länder.

Temporära skillnader och förlustavdrag som inte redovisas som uppskjutna skattefordringar

	31 dec 2016	31 dec 2015
Förlustavdrag med förfallodag inom ett år		
Förlustavdrag med förfallodag senare än ett år men inom tre år	13	6
Förlustavdrag med förfallodag senare än tre år	1 799	1 633
Summa	1 812	1 639

Skanska har förlustavdrag i flera olika länder. För några av dessa länder är sannolikheten för utnyttjandet av förlustavdragen svår att bedöma varför ingen uppskjuten skattefordran redovisas.

Not 17. Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas i enlighet med IAS 16 Materiella anläggningstillgångar, se not 1, redovisnings- och värderingsprinciper.

Som materiella anläggningstillgångar redovisas kontor och andra byggnader som används i koncernens rörelse. Maskiner och inventarier redovisas i en post.

Materiella anläggningstillgångar fördelat per tillgångslag

	2016	2015
Byggnader och mark	1 855	1 837
Maskiner och inventarier	4 865	4 582
Pågående nyanläggningar	117	85
Summa	6 837	6 504

Avskrivningar per tillgång och funktion på materiella anläggningstillgångar

	Produktion och förvaltning		Försäljning och administration		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Byggnader och mark	-54	-58	-24	-38	-78	-96
Maskiner och inventarier	-1 077	-1 240	-151	-141	-1 228	-1 381
Summa	-1 131	-1 298	-175	-179	-1 306	-1 477

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar på materiella anläggningstillgångar

Under året har återföring av nedskrivningar redovisats brutto med 8 (-11) Mkr. Återföringar av nedskrivningarna under året har skett i Polen och under jämförelseåret gjordes nedskrivningarna i USA. Samtliga nedskrivningar/återföring av nedskrivningar har redovisats som kostnader för produktion och förvaltning.

	Byggnader och mark		Maskiner och inventarier		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar						
Nedskrivningar		-11			0	-11
Återföring av nedskrivningar	8				8	0
Summa	8	-11	0	0	8	-11

Belopp för nedskrivningar/återföring av nedskrivningar baseras på	2016	2015	2016	2015	2016	2015
	Verkligt värde efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering		-11			0
Nyttjandevärde	8				8	0
Summa	8	-11	0	0	8	-11

Uppgift om anskaffningsvärden, ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar

	Byggnader och mark		Maskiner och inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Vid årets början	3 490	3 567	21 022	20 772	85	94
Investeringar	42	73	1 472	1 333	122	97
Företagsförvärv						
Avyttringar	-74	-195	-755	-1 107	-36	
Omklassificeringar	29	23	37	85	-56	-102
Årets kursdifferenser	110	22	-304	-61	2	-4
	3 597	3 490	21 472	21 022	117	85
Ackumulerade avskrivningar enligt plan						
Vid årets början	-1 369	-1 300	-16 260	-15 552		
Avyttringar och utrangeringar	18	20	550	585		
Omklassificeringar						
Årets avskrivningar	-78	-96	-1 228	-1 381		
Årets kursdifferenser	-29	7	514	88		
	-1 458	-1 369	-16 424	-16 260		
Ackumulerade nedskrivningar						
Vid årets början	-284	-277	-180	-182		
Avyttringar	-1	1				
Omklassificeringar						
Årets nedskrivningar/återföring av nedskrivningar	8	-11				
Årets kursdifferenser	-7	3	-3	2		
	-284	-284	-183	-180		
Redovisat värde vid årets slut	1 855	1 837	4 865	4 582	117	85
Redovisat värde vid årets början	1 837	1 990	4 582	5 038	85	94

Övrigt

Uppgift om aktiverade räntor redovisas i not 15, Lånekostnader.

Uppgifter om finansiell leasing se not 40, Leasing.

Skanska har åtaganden om förvärv av materiella anläggningstillgångar med 0 (0) Mkr.

Skanska har varken under året eller jämförelseåret erhållit någon väsentlig kompensation från tredje part för materiella anläggningstillgångar som skadats eller gått förlorade.

Not 18. Goodwill

Goodwill redovisas enligt IFRS 3 Rörelseförvärv. Se not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper. För kritiska bedömningar se not 2.

Goodwill uppgår till 5 270 (5 256) Mkr. Under året har goodwill ökat med 14 Mkr på grund av kursdifferenser och avdrag för avyttrad goodwill. Under jämförelseåret minskade goodwill med 20 Mkr.

Goodwillvärden fördelade per kassagenererande enheter

	2016	2015	årets förändring	varav kursdifferens	varav avyttring
Byggverksamhet					
Sverige	49	115	-66	1	-67
Norge	996	905	91	91	0
Finland	419	402	17	17	0
Polen	46	45	1	1	0
Tjeckien/Slovakien	535	513	22	22	0
Storbritannien	1 578	1 759	-181	-181	0
USA Building	368	341	27	27	0
USA Civil	850	787	63	63	0
Bostadsutveckling					
Norge	419	380	39	39	0
Finland	10	9	1	1	0
Summa	5 270	5 256	14	81	-67

Återvinningsvärdet för goodwill baseras uteslutande på nyttjandevärdet. Goodwillvärdet tillsammans med övriga värden på anläggningstillgångar, omsättningsfastigheter och netto rörelsekapital prövas årligen.

Förväntade kassaflöden baseras på prognoser för bygginvesteringarna och bostadsutvecklingarnas utveckling på varje delmarknad i de länder där koncernen är verksam. Basen för prognoserna är enheternas tvåårsprognoser, och den femåriga fastställda affärsplanen. Den framtida makroekonomiska utvecklingen och ränteutvecklingen är också viktiga variabler. Prognosperioden omfattar tio år, som är den period som används i modeller i värdering av andra typer av tillgångar, tex kommersiella projekt. Med tio åriga modeller finns bättre förutsättningar att göra antaganden om cykler, och beroendet av residualvärden minskar.

Den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser bortom den period som täcks av de tioåriga prognoserna är för branschen normala i respektive land.

För varje affärsenhet används en unik diskonteringsfaktor baserad på WACC-ränta (vägd genomsnittlig kostnad för lånat och eget kapital).

Parametrar som påverkar WACC-räntan är låneränta, marknadsrisker och förhållandet mellan lånat och eget kapital. WACC-räntan anges både före och efter skatt.

Följande tabell anger hur redovisat värde förhåller sig till återvinningsvärdet för respektive affärsenhet för Skanskas största goodwillposter. Återvinningsvärdet uttrycks som 100. Testerna baseras på bedömning av utvecklingen under den kommande tioårsperioden.

	Norge	Finland	Tjeckien	Storbritannien	USA Civil
Återvinningsvärde, 100	100	100	100	100	100
Redovisat värde ¹⁾	40	21	8	5	n.a
Redovisat värde, föregående år	22	28	n.a	0	n.a
Räntesats, procent (WACC), före skatt	12	8	9	10	10
Räntesats, procent (WACC), efter skatt	8	7	8	9	7
Förväntad tillväxt, %	2	2	3	3	2
Räntesats, procent (WACC), föregående år (före skatt)	9	9	9	9	11
Räntesats, procent (WACC), föregående år (efter skatt)	7	7	7	7	7
Förväntad tillväxt, %, föregående år	0	0	2	2	2
Redovisat värde i förhållande till återvinningsvärdet 100 vid en höjning av räntan med					
+ 1 procentenhet	48	26	9	6	n.a
+ 5 procentenheter	81	49	15	8	n.a
Redovisat värde, föregående år, i förhållande till återvinningsvärdet 100 vid en höjning av räntan med					
+ 1 procentenhet	28	32	n.a	0	n.a
+ 5 procentenheter	48	55	n.a	1	n.a

¹⁾ Värde > 100 uttrycker att återvinningsvärde understiger redovisat värde och nedskrivningsbehov föreligger. För verksamheten i USA är redovisat värde negativt till följd av ett negativt rörelsekapital som överstiger anläggningstillgångarnas värde.

Nedskrivning av goodwill

Under året har ingen goodwill skrivits ner i koncernen ej heller under förra året.

Not 19. Immateriella tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas enligt IAS 38 Immateriella tillgångar, se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Immateriella tillgångar med tillämpade nyttjandeperioder

	31 dec 2016	31 dec 2015	Tillämpade nyttjandeperioder
Immateriella tillgångar, internt upparbetade	467	349	3–7 år
Immateriella tillgångar, externt förvärvade	567	405	3–10 år
Summa	1 034	754	

De internt upparbetade immateriella tillgångarna består av affärssystem.

I externt förvärvade immateriella tillgångar ingår förvärv av programvaror i USA och Polen, samt licenser i Sverige.

Affärssystem skrivs av på 3–7 år. Servicekontrakt skrivs av på 3–6 år, kundkontrakt i takt med upparbetning och patent skrivs av på 10 år.

Avskrivningar per funktion på övriga immateriella tillgångar

Avskrivningar görs på samtliga immateriella tillgångar då dessa har en begränsad nyttjandeperiod.

Avskrivning per funktion	2016	2015
Produktion och förvaltning	-53	-54
Försäljning och administration	-80	-48
Summa	-133	-102

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar på övriga immateriella tillgångar

Under året har inga nedskrivningar/återföring av nedskrivningar på övriga immateriella tillgångar skett, ej heller under förra året.

Uppgift om anskaffningsvärden, ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar

	Immateriella tillgångar, externt förvärvade		Immateriella tillgångar, internt upparbetade ¹⁾	
	2016	2015	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	1 407	1 326	391	62
Övriga investeringar	232	192	162	197
Avyttringar	-1	1		
Omklassificeringar	-78	-132	0	132
Årets kursdifferenser	34	20	-1	
	1 594	1 407	552	391
Ackumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-948	-862	-42	-9
Avyttringar		2		
Årets avskrivningar	-89	-73	-44	-29
Omklassificeringar	78	4		-4
Årets kursdifferenser	-18	-19	1	
	-977	-948	-85	-42
Ackumulerade nedskrivningar				
Vid årets början	-54	-53	0	0
Årets kursdifferenser	4	-1		
	-50	-54	0	0
Redovisat värde vid årets slut	567	405	467	349
Redovisat värde vid årets början	405	411	349	53

1) De internt upparbetade immateriella tillgångarna utgörs av affärssystem.

Övrigt

Uppgift om aktiverade räntor redovisas i not 15, Lånekostnader.

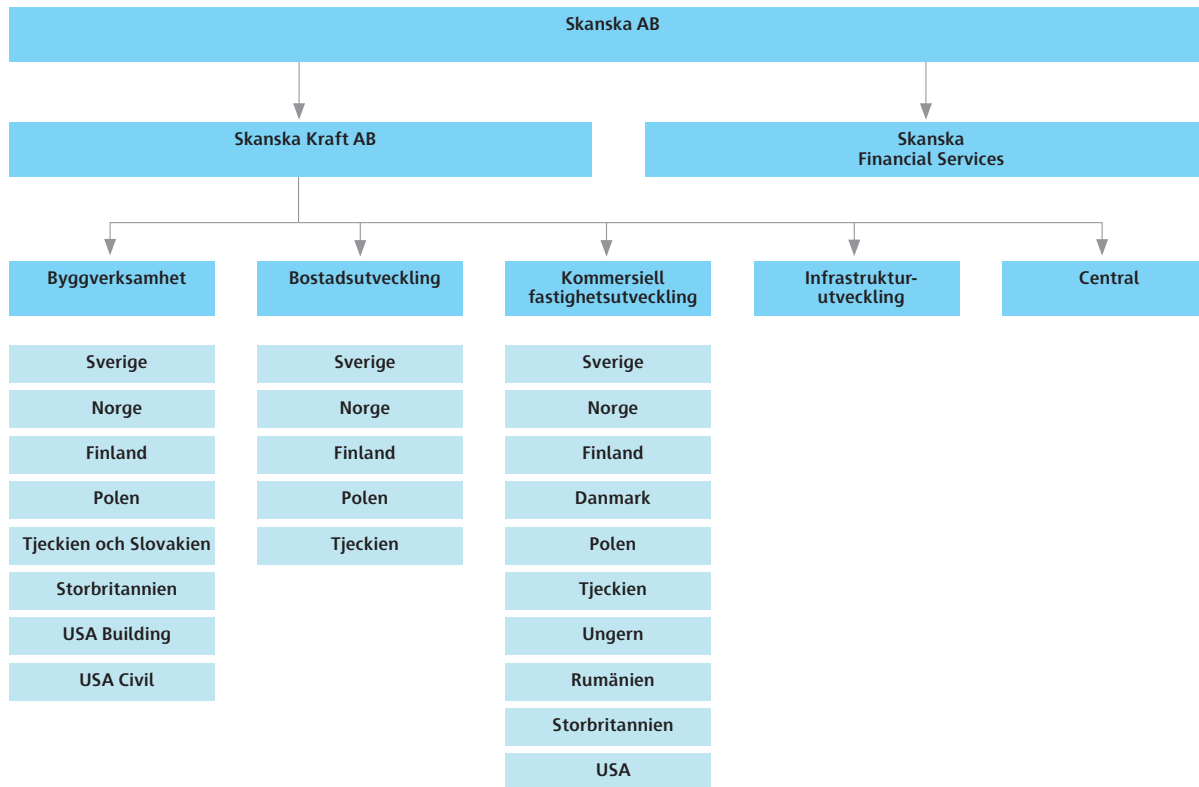
Direkta kostnader för forskning och utveckling uppgår till 231 (210) Mkr.

Not 20A. Dotterföretag

Moderföretaget Skanska AB äger 100% av aktierna i Skanska Financial Services AB och Skanska Kraft AB. Skanska Kraft AB äger i sin tur direkt eller indirekt dotterbolagen i de länder som Skanska har verksamhet i. Alla dotterföretag är egna

självständiga aktiebolag, handelsbolag eller motsvarande bolagsformer i respektive land. För bolagens säte, se not 52 i Moderbolagets noter, Andelar i koncernföretag.

Skanskas bolagsstruktur

Av vad som framgår av not 26 finns endast smärre intressen i innehav utan bestämmande inflytande.

Not 20B. Placeringar i joint ventures och intresseföretag

För alla samarbetsarrangemang sker en bedömning av dess legala form, avtal mellan delägarna och andra omständigheter. Samarbetsarrangemang redovisas enligt IFRS 11 som ett joint venture om delägarna endast har rätt till nettotillgångarna. Se även not 1.

Placeringar i joint ventures och intresseföretag redovisas i enlighet med kapitalandelsmetoden. Resultat från joint ventures och intresseföretag redovisas på egen rad i rörelseresultatet. Resultatet utgörs av koncernens andel av joint ventures och intresseföretags resultat efter finansiella poster justerat för eventuell nedskrivning av koncernmässig goodwill och internvinster.

Resultat från joint ventures och intresseföretag framgår av följande tabell.

	2016	2015
Andel av joint ventures resultat enligt kapitalandelsmetoden ¹⁾	724	850
Andel av intresseföretags resultat enligt kapitalandelsmetoden ¹⁾	4	2
Försäljning av joint ventures	1 729	434
Nedskrivning joint ventures	-331	-16
Summa	2 126	1 270

1) Vid beräkning av joint ventures och intresseföretags resultat enligt kapitalandelsmetoden redovisas koncernens andel av skatt på raden för skatter i resultaträkningen. Koncernens andel av joint ventures skatt uppgår till -94 (-71) Mkr och andelen av intresseföretags skatt uppgår till 0 (0) Mkr. Se även not 16, Inkomstskatter.

Redovisat värde enligt rapporten över finansiell ställning samt förändringen som skett framgår av följande tabell.

	2016			2015		
	Joint ventures	Intresseföretag	Summa	Joint ventures	Intresseföretag	Summa
Vid årets början	2 833	19	2 852	2 599	19	2 618
Nyanskaffningar	1 661		1 661	454		454
Avyttringar	-1 328		-1 328	-698		-698
Omklassificeringar	40		40	-39		-39
Årets kursdifferenser	146	1	147	31		31
Årets avsättning/återföring för internresultat på entreprenadarbeten	-11		-11	-11		-11
Förändring av verkligt värde på derivat	855		855	281		281
Årets nedskrivningar	-331		-331	-16		-16
Årets förändring genom andel i joint ventures och intresseföretags resultat efter avdrag för erhållen utdelning	272	3	275	232		232
Redovisat värde vid årets slut	4 137	23	4 160	2 833	19	2 852

Joint ventures

Joint ventures redovisas i enlighet med IFRS 11 Andelar i joint ventures. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Koncernen har andelar i joint ventures till ett redovisat värde om 4 137 (2 833) Mkr.

Inom Infrastrukturutveckling finns redovisade värden i joint ventures om 2 701 (1 916) Mkr.

Resultat från joint ventures

Andelar i joint ventures resultat exklusive skattekostnad redovisas i rörelseresultatet eftersom andelarna innehas som ett led i rörelsen.

Andel av joint ventures resultat enligt kapitalandelsmetoden kommer huvudsakligen från verksamheten inom Infrastrukturutveckling.

Not 20B. Fortsättning

Infrastrukturutveckling

Infrastrukturutveckling inriktas på att identifiera, utveckla och investera i privatfinansierade infrastrukturprojekt, till exempel vägar, sjukhus och flygplatser. Verksamheten är fokuserad på att skapa nya projektmöjligheter främst på de marknader där koncernen har verksamhet.

Specifikation över större innehav i aktier och andelar i joint ventures

Bolag	Verksamhet	Land	Andel (%) av kapital	Andel (%) av röster	Koncernmässigt redovisat värde	
					31 dec 2016	31 dec 2015
Joint ventures inom Infrastrukturutveckling¹⁾						
Bristol LEP Ltd ²⁾	Undervisning	Storbritannien	80	80	6	8
Connect Plus Holdings Ltd ³⁾	Motorväg	Storbritannien	40	40		316
Elizabeth River Crossings LLC	Motorväg/Tunnel	USA	50	50	0	0
Elizabeth River Crossings Holdco LLC	Motorväg/Tunnel	USA	50	50	1 703	562
Essex LEP Ltd ²⁾	Undervisning	Storbritannien	70	70	13	14
Gdansk Transport Company S.A	Motorväg	Polen	30	30	401	414
I-4 Mobility Partners Holdco LLC	Motorväg	USA	50	50	11	0
Mullbergs Vindpark AB	Vindkraft	Sverige	50	50	0	96
NPH Healthcare (Holdings) Limited shares	Sjukvård	Storbritannien	50	50	0	0
Sjjsjka Vind AB	Vindkraft	Sverige	67	67	138	0
Swedish Hospital Partners Holding AB	Sjukvård	Sverige	50	50	427	375
LaGuardia Gateway Partners LLC	Flygplats	USA	33	33	2	
Övrigt					0	131
Summa joint ventures inom Infrastrukturutveckling					2 701	1 916
AB Sydsten	Byggverksamhet	Sverige	50	50	102	96
Alley 111 Owner LLC	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	20	20	62	59
SKPR 1350 Boylston LP	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	50	50	234	96
SKPR Watermark Seaport Operating Company LLC	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	50	50	193	170
Sundtkvartalet Holding AS	Kommersiell fastighetsutveckling	Norge	50	50	94	87
T-C/SK 400 Fairview Holding LLC	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	10	10	133	123
Tiedemannsbyen DA	Bostadsutveckling	Norge	50	50	104	106
Botkyrka Södra Porten Holding AB	Byggverksamhet	Sverige	50	50	103	0
Nacka 13:79 JV AB	Bostadsutveckling	Sverige	50	50	93	10
Sjöstadsbo AB	Bostadsutveckling	Sverige	50	50	142	3
Övriga joint ventures					176	167
Summa joint ventures, koncernen					4 137	2 833

1) Redovisat värde på joint ventures inom Infrastrukturutveckling är påverkat av kassflödessäkringar. Värdet på dessa kassflödessäkringarna uppgår till -640 (-1 606). Vid försäljning av joint ventures där redovisat värde är påverkat av kassflödessäkringar kommer resultatet av försäljningen att påverkas då effekten av kassflödessäkringar återförs mot resultatet.

2) För bolagen Bristol LEP Ltd, Essex LEP Ltd och Sjjsjka Vind AB finns aktieägaravtal med delägarna, där det framgår att bl a centrala frågor som till exempel budget och investeringar måste beslutas gemensamt, vilket Skanska har bedömt som att Skanska inte har bestämmande inflytande, trots hög andel av kapital och röster.

3) Innehavet har avyttrats under 2016.

Orealiserad utvecklingsvinst i Infrastrukturutveckling

Mdr kr	31 dec 2016	31 dec 2015
Nuvärde av kassaflöde från projekt	5,2	6,1
Nuvärde av återstående investeringar	-0,9	-1,3
Nuvärde av projekt	4,3	4,8
Redovisat värde före kassaflödessäkringar	-2,9	-3,1
Orealiserad utvecklingsvinst	1,4	1,7
Kassaflödessäkring	0,6	1,6
Påverkan i realiserat eget kapital¹⁾	2,0	3,3

1) Skatteeffekter ej inkluderade.

Not 20B. Fortsättning

Uppgift om Skanskas väsentliga joint ventures

De väsentliga joint ventures återfinns alla inom Infrastrukturutveckling. Nedan redovisas större joint ventures vari Skanska deltar. Beloppen avser 100 procent av respektive joint ventures resultaträkning och rapport över finansiell ställning.

	14 Ultimate	Capital Hospitals (Holdings) Ltd	Connect Plus Holdings Ltd	Elizabeth River Crossings Holdings LLC	Gdansk Transport Company S.A.	NPH Healthcare (Holdings) Limited shares/Paworth Hospital	Swedish Hospital Partners Holdings AB	LaGuardia Airport	Övriga joint ventures	Totalt alla joint ventures
	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016
Resultaträkning										
Intäkter	1 845		1 238	3 009	364	306	2 317	4 607	1 595	15 281
Avskrivningar				-47					-24	-71
Nedskrivningar									-79	-79
Övriga rörelsekostnader	-1 935		-1 064	-2 547	-180	-287	-2 284	-4 601	-1 470	-14 368
Rörelseresultat	-90		174	415	184	19	33	6	22	763
Räntetäkter	300		1 007		606		738		8	2 659
Räntekostnader	-179		-729		-448	-13	-481		-48	-1 898
Finansiella poster			0						-558	-558
Resultat efter finansiella poster¹⁾	31		452	415	342	6	290	6	-576	966
Skatt			-50		-65	-1	-37		-24	-177
Årets resultat	31		402	415	277	5	253	6	-600	789
Årets totalresultat	31		402	415	277	5	253	6	-600	789

Rapport över finansiell ställning

Anläggningstillgångar	7 047			13 066	15 095	969	9 925	23 572	8 645	78 319
Omsättningstillgångar	681			513	63		0	900	2 164	4 321
Kassa och bank	148			76	608		0	720	482	2 034
Summa tillgångar	7 876		0	13 655	15 766	969	9 925	25 192	11 291	84 674
Eget kapital hänförligt till aktieägaren ²⁾	-38			3 406	1 337	-60	855	7	5 188	10 695
Innehav utan bestämmande inflytande										
Långfristiga finansiella skulder	7 641			10 216	12 721	984	8 611	23 737	2 208	66 118
Andra långfristiga skulder					509				459	968
Kortfristiga finansiella skulder									2 629	2 629
Andra kortfristiga skulder	273			33	1 199	45	459	1 448	807	4 264
Summa eget kapital och skulder	7 876		0	13 655	15 766	969	9 925	25 192	11 291	84 674
Skanska har mottagit följande utdelning ³⁾			28		90				240	358
Avstämning mot andelar i joint ventures										
Eget kapital hänförligt till andelsägarna i joint ventures	-38		0	3 406	1 337	-60	855	7	5 188	10 695
Avgår eget kapital hänförligt till andra delägare än Skanska	19		0	-1 703	-936	30	-429	-5	-3 306	-6 329
Skanskas andel av eget kapital i joint ventures justerat för övervärden och goodwill	-19		0	1 703	401	-30	427	2	1 882	4 366
+ Förluster som redovisas som avsättning	30					30			79	139
- Nedskrivningar									-331	-331
+ Eliminering intervinst									-37	-37
Redovisat värde på andelarna	11		0	1 703	401	0	427	2	1 593	4 137

1) Beloppet inkluderar nedskrivningar på koncernnivå.

2) Eget kapital innehåller efterställda lån från ägarna.

3) Utdelning innehåller även betalda räntor på de efterställda lånen.

Not 20B. Fortsättning

Uppgift om Skanskas väsentliga joint ventures

De väsentliga joint ventures återfinns alla inom Infrastrukturutveckling. Nedan redovisas större joint ventures vari Skanska deltar. Beloppen avser 100 procent av respektive joint ventures resultaträkning och rapport över finansiell ställning.

	I4 Ultimate	Capital Hospitals (Holdings) Ltd	Connect Plus Holdings Ltd	Elizabeth River Crossings Holdings LLC	Gdansk Transport Company S.A.	NPH Healthcare (Holdings) Limited shares/Paworth Hospital	Swedish Hospital Partners Holdings AB	LaGuardia Airport	Övriga joint ventures	Totalt alla joint ventures
Resultaträkning	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015
Intäkter	3 768	840	1 811	2 967	413	543	2 215		1 307	13 864
Avskrivningar				-36					-24	-60
Nedskrivningar										
Övriga rörelsekostnader	-3 749	-811	-1 568	-2 569	-272	-522	-2 179		-1 129	-12 799
Rörelseresultat	19	29	243	362	141	21	36		154	1 005
Ränteintäkter		713	1 507		819		591		3	3 633
Räntekostnader	-21	-576	-1 080		-577	-15	-389		-28	-2 686
Finansiella poster	24	10	0			-3			-61	-30
Resultat efter finansiella poster¹⁾	22	176	670	362	383	3	238		68	1 922
Skatt		-16	-74		-74	-1	-32		7	-190
Årets resultat	22	160	596	362	309	2	206		75	1 732
Årets totalresultat	22	160	596	362	309	2	206		75	1 732

Rapport över finansiell ställning

Anläggningstillgångar	3 797		14 949	8 538	13 056	721	7 571		6 092	54 724
Omsättningstillgångar			1 790	302	1 704		442		2 235	6 473
Kassa och bank	212			1 266	587		97		334	2 496
Summa tillgångar	4 009	0	16 739	10 106	15 347	721	8 110		8 661	63 693
Eget kapital hänförligt till aktieägaren ²⁾	-83		791	1 124	1 379	-12	750		4 385	8 334
Innehav utan bestämmande inflytande										
Långfristiga finansiella skulder	3 732		15 948	8 982	12 426	703	7 326		2 748	51 865
Andra långfristiga skulder									534	534
Kortfristiga finansiella skulder									478	478
Andra kortfristiga skulder	360				1 542	30	34		516	2 482
Summa eget kapital och skulder	4 009	0	16 739	10 106	15 347	721	8 110		8 661	63 693
Skanska har mottagit följande utdelning ³⁾		48	112		108				280	548
Avstämning mot andelar i joint ventures										
Eget kapital hänförligt till andelsägarna i joint ventures	-83	0	791	1 124	1 379	-12	750		4 385	8 334
Avgår eget kapital hänförligt till andra delägare än Skanska	41	0	-475	-562	-965	6	-375		-3 146	-5 476
Skanskas andel av eget kapital i joint ventures justerat för övervärdet och goodwill	-42	0	316	562	414	-6	375		1 239	2 858
+ Förluster som redovisas som avsättning	42					6			62	110
- Nedskrivningar									-16	-16
+ Eliminering intervinst									-119	-119
Redovisat värde på andelarna	0	0	316	562	414	0	375		1 166	2 833

1) Beloppet inkluderar nedskrivningar på koncernnivå.

2) Eget kapital innehåller efterställda lån från ägarerna.

3) Utdelning innehåller även betalda räntor på de efterställda lånen.

Not 20B. Fortsättning

Ställda säkerheter

Aktier i joint ventures som ställts som säkerhet för lån och andra förpliktelser uppgår till 2 682 (1 667) Mkr.

Övrigt

Skanskas joint ventures ägs av Skanska och andra investorer. Var och en av dem är kapitalintensiva projekt och finansiering sker delvis av kapital från ägarna, men majoriteten av dem finansieras via banker eller kreditinstitut. Säkerheten för skulderna är alla tillgångar i respektive joint venture. Enligt avtal med bankerna begränsas möjligheten att disponera bankmedel från dessa joint ventures.

I delägda joint ventures totala investeringsåtaganden uppgår Skanskas andel till 3 849 (3 553) Mkr, varav Skanska har återstående åtaganden om att investera 1 402 (1 605) Mkr i infrastrukturinvesteringar i form av andelar och lån. Övrig del förväntas finansieras främst i form av bankkrediter eller obligationslån i respektive joint venture samt i form av andelar och lån från andra delägare.

Eventualförpliktelser för joint ventures uppgår till 1 379 (1 890) Mkr.

Intresseföretag

Intresseföretag redovisas i enlighet med IAS 28 Intresseföretag. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Redovisat värde på intresseföretag uppgår till 23 (19) Mkr.

Uppgift om koncernens andel av intäkter, resultat, tillgångar, skulder och eget kapital i intresseföretag

	2016	2015
Intäkter	30	24
Resultat	3	0
Tillgångar	25	25
Eget kapital ¹⁾	23	19
Skulder	2	6
	25	25

1) Avstämning mellan eget kapital och redovisat värde på andelarna enligt kapitalandelsmetoden.

	2016	2015
Eget kapital i intressebolag	23	19
Justering för förluster som ej redovisats	0	0
Redovisat värde	23	19

Övrigt

I intressebolagen finns inga skulder eller eventalförpliktelser som koncernen kan bli betalningsansvarig för. Det finns ej heller några åtaganden om framtida investeringar.

Not 20c. Gemensamma verksamheter

Skanska utför en del projekt med en gemensam part utan att ett speciellt legalt klassificeras då som en gemensam verksamhet enligt IFRS 11. Gemensamma verksamheter utan att ett speciellt bolag bildas återfinns främst i USA.

Skanska utför även en del projekt med en gemensam part där ett speciellt bolag bildas för ändamålet. Dessa projekt klassificeras som en gemensam verksamhet under förutsättning att övriga kriterier i IFRS 11 uppfylles.

Specifikation över större intressen i gemensamma verksamheter, efter omsättning innevarande år

Namn på den gemensamma verksamheten	Verksamhet	Land	Andel (%) av kapital
AMP6 Thames water	Vatten underhåll	UK	33
Skanska Morrison	Gas underhåll	UK	50
Skanska/Walsh	Flygplats	USA	70
Skanska-Shimmick-Herzog	Kollektivtrafik	USA	45
Regional Connector Constructors	Kollektivtrafik	USA	63
Skanska-Traylor-Shea	Kollektivtrafik	USA	50
SKW Constructors	Tunnel	USA	45
Skanska-Granite-Lane	Motorväg/Broar	USA	40
Skanska Koch - Kiewit	Motorväg/Bro	USA	54
Skanska Granite Skanska	Kollektivtrafik	USA	50
Skanska Kiewit Ecco	Motorväg/Bro	USA	45
Skanska Burns & McDonnell ECCO III	Kraftverk	USA	55

Det finns ytterligare cirka 150 mindre gemensamma verksamheter i ovan nämnda länder, samt i Sverige, Norge, Tjeckien och Slovakien.

Not 21. Finansiella tillgångar

Som finansiella anläggningstillgångar redovisas finansiella placeringar, finansiella fordringar och aktieinnehav där ägandet understiger 20 procent och koncernen inte innehar betydande inflytande.

Som finansiella omsättningstillgångar redovisas finansiella placeringar och finansiella fordringar. Se även not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering.

Finansiella anläggningstillgångar	31 dec 2016	31 dec 2015
Finansiella placeringar		
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Derivat	0	0
Derivat som säkringsredovisas	2	1
Finansiella tillgångar som kan säljas ¹⁾	44	61
	46	62
Finansiella fordringar, räntebärande		
Fordringar hos joint ventures	204	247
Likvida medel med restriktioner	355	764
Nettotillgångar i fonderade pensionsplaner	364	229
Övriga räntebärande fordringar	47	55
	970	1 295
Summa	1 016	1 357
varav räntebärande finansiella anläggningstillgångar	970	1 295
varav icke räntebärande finansiella anläggningstillgångar	46	62
Finansiella omsättningstillgångar	31 dec 2016	31 dec 2015
Finansiella placeringar		
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Derivat	170	108
Derivat som säkringsredovisas	7	12
Investeringar som hålles till förfall	1 295	1 604
	1 472	1 724
Finansiella fordringar, räntebärande		
Likvida medel med restriktioner	7 938	5 403
Fordringar hos joint ventures	189	142
Övriga räntebärande fordringar	496	227
	8 623	5 772
Summa	10 095	7 496
varav räntebärande finansiella omsättningstillgångar	9 918	7 376
varav icke räntebärande finansiella omsättningstillgångar	177	120
Totalt redovisat värde för finansiella tillgångar	11 111	8 853
varav finansiella tillgångar exklusive aktier	11 067	8 792

1) Aktier värderade till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde ingår med 44 (61) Mkr. Aktieinnehavet har under året påverkats av nedskrivning med 0 (0) Mkr.

Not 22. Omsättningsfastigheter/Projektutveckling

Omsättningsfastigheter redovisas enligt IAS 2 Varulager. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Balansposternas fördelning per verksamhetsgren framgår nedan.

Verksamhetsgren	31 dec 2016	31 dec 2015
Kommersiell fastighetsutveckling	19 728	16 650
Bostadsutveckling	13 950	10 370
Summa	33 678	27 020

För ytterligare beskrivning av verksamhetsgrenarna, se not 4, Rörelsesegment.

Som omsättningsfastigheter redovisas färdiga fastigheter, fastigheter under uppförande och exploateringsfastigheter.

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar

Omsättningsfastigheter värderas enligt IAS 2 Varulager och värderas därmed till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Justering till nettoförsäljningsvärde via en nedskrivning redovisas liksom återföring av gjorda nedskrivningar i resultaträkningen som produktions- och förvaltningskostnad.

Nettoförsäljningsvärdet påverkas såväl av fastighetens typ och belägenhet som av marknadens avkastningskrav.

Av följande tabell framgår att det under året återförts nedskrivningar med ett belopp om 0 (0) Mkr.

	Nedskrivningar		Återföring av nedskrivningar		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Kommersiell fastighetsutveckling	-169	-56	0	0	-169	-56
Bostadsutveckling	-42	-19	0	0	-42	-19
Summa	-211	-75	0	0	-211	-75

Redovisade värden

	Färdigställda fastigheter		Fastigheter under uppförande		Exploateringsfastigheter		Omsättningsfastigheter	
	31 dec 2016	31 dec 2015	31 dec 2016	31 dec 2015	31 dec 2016	31 dec 2015	31 dec 2016	31 dec 2015
Kommersiell fastighetsutveckling	3 955	2 243	7 861	7 980	7 912	6 427	19 728	16 650
Bostadsutveckling	631	934	6 955	4 329	6 364	5 107	13 950	10 370
Summa	4 586	3 177	14 816	12 309	14 276	11 534	33 678	27 020

	Kommersiell fastighetsutveckling		Bostadsutveckling		Summa omsättningsfastigheter	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Redovisat värde						
Vid årets början	16 650	14 956	10 370	11 159	27 020	26 115
Investeringar	8 103	8 719	9 005	6 645	17 108	15 364
Redovisat värde sålda fastigheter	-5 740	-6 880	-6 027	-7 130	-11 767	-14 010
Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar	-169	-56	-42	-19	-211	-75
Årets avsättning för internvinst på entreprenadarbeten	-166	-247	-30	-36	-196	-283
Omklassificeringar	496	174	337	14	833	188
Årets kursdifferenser	554	-16	337	-263	891	-279
Vid årets slut	19 728	16 650	13 950	10 370	33 678	27 020

Redovisat värde för omsättningsfastigheter fördelas på fastigheter värderade efter anskaffningsvärde och fastigheter värderade enligt nettoförsäljningsvärde enligt följande tabell.

	Anskaffningsvärde		Nettoförsäljningsvärde		Summa	
	31 dec 2016	31 dec 2015	31 dec 2016	31 dec 2015	31 dec 2016	31 dec 2015
Kommersiell fastighetsutveckling	19 646	16 535	82	115	19 728	16 650
Bostadsutveckling	13 942	10 358	8	12	13 950	10 370
Summa	33 588	26 893	90	127	33 678	27 020

Not 22. Fortsättning

Skillnad mellan verkligt värde och redovisat värde på omsättningsfastigheterna

Mdr kronor	Övervärde	Övervärde
	31 dec 2016	31 dec 2015
Kommersiell fastighetsutveckling		
Färdigställda projekt	1,3	0,4
Råmark och exploateringsfastigheter	0,3	0,4
Pågående projekt ¹⁾	5,0	4,8
	6,6	5,6
Bostadsutveckling		
Råmark och exploateringsfastigheter	1,0	1,0
Summa	7,6	6,6

1) Bedömt marknadsvärde. Intern värdering med värdetidpunkt vid respektive färdigställande.

Ställda säkerheter

Omsättningsfastigheter som ställts som säkerhet för lån och andra förpliktelser uppgår till 445 (422) Mkr. Se not 33, Ställda säkerheter, eventalförpliktelser, och eventuelltillgångar.

Övrigt

Uppgift om aktiverade räntor redovisas i not 15, Lånekostnader.

Skanska har åtaganden om att investera 1 173 (1 053) Mkr i omsättningsfastigheter.

Not 23. Material- och varulager

Material- och varulager redovisas enligt IAS 2 Varulager. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

	31 dec 2016	31 dec 2015
Råvaror och förnödenheter	420	409
Varor under tillverkning	128	55
Färdigvaror och handelsvaror	494	480
Summa	1 042	944

Det finns inga väsentliga skillnader mellan redovisat värde för varulagret och dess verkliga värde.

Ingen del av varulagret har justerats till följd av att nettoförsäljningsvärdet har ökat.

Inga varor har ställts som säkerhet för lån och andra förpliktelser.

Not 24. Övriga rörelsefordringar

Som övriga rörelsefordringar redovisas icke räntebärande fordringar i rörelsen. Rörelsefordringarna ingår i koncernens verksamhetscykel och redovisas som omsättningstillgångar.

	31 dec 2016	31 dec 2015
Kundfordringar på joint ventures	139	163
Kundfordringar, övriga	23 676	20 475
Övriga rörelsefordringar	3 122	3 080
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 822	2 159
Summa	29 759	25 877
Varav finansiella instrument redovisat i not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering.		
Kundfordringar	23 815	20 638
Övriga rörelsefordringar inklusive upplupna ränteintäkter	97	28
	23 912	20 666
Varav icke finansiella instrument	5 847	5 211

Not 25. Kassa och bank

Kassa och bank består av kassa och disponibla medel på bank och motsvarande kreditinstitut. Kassa och bank uppgår till 5 430 (11 840) Mkr. Koncernen har ej några kortfristiga placeringar per balansdagen, ej heller per föregående års balansdag.

Not 26. Eget kapital/Resultat per aktie

Eget kapital i koncernen fördelas på eget kapital hänförligt till aktieägarna och innehav utan bestämmande inflytande. Innehav utan bestämmande inflytande utgör cirka en procent av totala egna kapitalet.

Eget kapital har under året förändrat sig enligt följande.

	2016	2015
Ingående balans	24 206	21 405
varav innehav utan bestämmande inflytande	127	154
Årets totalresultat		
Årets resultat hänförligt till		
Aktieägarna	5 722	4 780
Innehav utan bestämmande inflytande	13	11
Övrigt totalresultat		
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner ¹⁾	-1 127	785
Skatt hänförligt till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	189	-175
Summa	-938	610
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna ²⁾	1 165	71
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	8	-3
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter ²⁾	36	-21
Påverkan av kassaflödessäkringar ³⁾	886	335
Skatt hänförligt till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-4	-15
Summa	2 091	367
Årets övrigt totalresultat efter skatt	1 153	977
Årets totalresultat	6 888	5 768
varav hänförligt till aktieägarna	6 867	5 760
varav hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	21	8
Övriga förändringar i eget kapital som ej ingår i årets totalresultat		
Utdelning till aktieägarna	-3 075	-2 775
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-6	-35
Förändring i koncernens sammansättning	14	0
Påverkan av aktierelaterade ersättningar	272	259
Återköp aktier	-793	-416
Summa	-3 588	-2 967
Utgående eget kapital	27 506	24 206
varav innehav utan bestämmande inflytande	156	127

1) Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner, -1 127 (785) Mkr, tillsammans med skatt 189 (-175) Mkr, totalt -938 (610) Mkr utgör koncernens totala påverkan på övrigt totalresultat av omvärderingar pensioner redovisade enligt IAS 19 och redovisas i balanserade vinstmedel.

2) Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna, 1 165 (71) Mkr samt säkring av valutarisk i utlandsverksamheter, 36 (-21) Mkr, totalt 1 201 (50) Mkr, utgör koncernens förändring av omräkningsreserv.

3) Påverkan av kassaflödessäkringar 886 (335) Mkr, tillsammans med skatt -4 (-15) Mkr, totalt 882 (320) Mkr utgör koncernens förändring av reserv för kassaflödessäkring.

Eget kapital hänförligt till aktieägarna fördelas på:

	31 dec 2016	31 dec 2015
Aktiekapital	1 260	1 260
Tillskjutet kapital	2 231	1 959
Reserver	1 672	-411
Balanserat resultat	22 187	21 271
Summa	27 350	24 079

Tillskjutet kapital

Inbetalt kapital utöver kvotvärde vid historiska nyemissioner redovisas som tillskjutet kapital.

Förändringen under 2016 och 2015 hänför sig till aktierelaterade ersättningar och uppgår till 272 (259) Mkr.

Reserver	2016	2015
Omräkningsreserv	2 483	1 282
Reserv för kassaflödessäkring	-811	-1 693
Summa	1 672	-411

Avstämning reserver	2016	2015
Omräkningsreserv		
Ingående omräkningsreserv	1 282	1 232
Årets omräkningsdifferenser	1 165	71
Avgår säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	36	-21
Utgående omräkningsreserv	2 483	1 282
Reserv för kassaflödessäkring		
Ingående säkringsreserv	-1 693	-2 013
Kassaflödessäkringar redovisade i övrigt totalresultat		
Årets säkringar	-965	-181
Upplöst mot resultaträkningen	1 851	516
Skatt hänförligt till årets säkringar	-4	-15
Utgående säkringsreserv	-811	-1 693
Summa reserver	1 672	-411

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven består av ackumulerade omräkningsdifferenser vid omräkning av finansiella rapporter för utländska verksamheter. I omräkningsreserven ingår även kursdifferenser som uppstått vid säkring av nettoinvesteringar i utländska verksamheter: Omräkningsreserven "nollställdes" vid övergången till IFRS redovisningen 1 januari 2004.

Årets omräkningsdifferenser uppgår till 1 165 (71) Mkr och består av positiva omräkningsdifferenser i främst CZK, EUR, NOK och USD, och av negativa omräkningsdifferenser i de övriga valutor i vilka koncernen bedriver verksamhet.

(För förkortning av valutor, se not 34, Valutakurser, samt effekt av ändrade valutakurser).

Omräkningsreserven har under året påverkats av kursdifferenser med 36 (-21) Mkr genom valutasäkringsåtgärder.

Koncernen har valutasäkringar mot nettoinvesteringar främst i EUR, GBP och USD.

Totalt uppgår ackumulerad omräkningsreserv till 2 483 (1 282) Mkr.

Reserv för kassaflödessäkring

Säkringsredovisning tillämpas huvudsakligen för infrastrukturutveckling.

I reserven för kassaflödessäkring redovisas realiserade vinster och förluster på säkringsinstrumenten.

Förändringen under året uppgår till 882 (320) Mkr vilket huvudsakligen förklaras av ränteswappar i Skanskas joint venturebolag för projektet M25 inte längre ingår i reserven efter försäljningen av motorvägsprojektet. Utgående reserv uppgår till -811 (-1 693) Mkr.

Not 26. Fortsättning

Balanserat resultat

I balanserat resultat ingår årets resultat samt ej utdelade tidigare års intjänade vinstmedel i koncernen. Moderbolagets reservfond ingår i balanserat resultat tillsammans med omvärderingar av pensionskulder som enligt IAS 19 endast redovisas i övrigt totalresultat.

Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner

Eget kapital har under året påverkats av omvärderingar av förmånsbaserade planer med -938 (610) Mkr efter hänsyn till sociala kostnader och skatt. Omvärderingar på pensionsförpliktelser under året uppgår till -2 325 (741) Mkr och beror på nettot av förändrade antaganden och erfarenhetsbaserade förändringar. Omvärderingar av förvaltningstillgångar under året uppgår till 1 303 (-133) Mkr vilket huvudsakligen beror på att avkastningen på räntebärande värdepapper under 2016 överstiger den beräknade intäkten, se även not 28, Pensioner.

	2016	2015
Omvärderingar pensionsförpliktelser	-2 325	741
Skillnad mellan beräknad och verklig avkastning på förvaltningstillgångar	1 303	-133
Sociala avgifter inklusive särskild löneskatt	-105	177
Skatt	189	-175
Summa	-938	610

IFRS 2, Aktierelaterade ersättningar

De aktiesparprogram som infördes 2011 och 2014 redovisas som aktierelaterade ersättningar som regleras med ett eget kapitalinstrument i enlighet med IFRS 2. Detta innebär att det verkliga värdet beräknas baserat på bedömd måluppfyllelse av uppställda resultatmål under mätperioden. Efter mätperiodens slut fastställs det verkliga värdet. Värdet fördelas över den treåriga intjänandeperioden. Någon omvärdering efter att det verkliga värdet fastställts sker ej under resterande intjänandeperiod förutom för förändringar av antalet aktier på grund av att villkoret om fortsatt anställning under intjänandeperioden ej längre uppfylls.

Utdelning

Efter balansdagen har styrelsen föreslagit en ordinarie utdelning med 8,25 (7,50) kronor per aktie för verksamhetsåret 2016.

Årets utdelning beräknas uppgå till 3 377 (3 075) Mkr.

För moderbolagets innehav av B-aktier utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningstidpunkten, beroende på återköp av aktier och överföring av B-aktier till deltagarna i långsiktiga aktieincitamentsprogram. Utdelningen fastställs på årsstämman den 4 april 2017.

Aktier

Uppgift om antal aktier samt resultat respektive eget kapital per aktie framgår av tabell nedan.

	2016	2015
Antal aktier vid årets slut	419 903 072	419 903 072
varav A-aktier	19 793 202	19 859 200
varav B-aktier	400 109 870	400 043 872
Genomsnittskurs, återköpta aktier, kronor	132,18	121,02
varav under året återköpta	4 345 000	2 340 000
Antal B-aktier i eget förvar vid årets slut	10 594 644	8 866 223
Antal utestående aktier vid årets slut	409 308 428	411 036 849
Genomsnittligt antal utestående aktier	409 896 419	411 059 056
Genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	412 174 095	414 445 854
Genomsnittlig utspädning, procent	0,55	0,82
Resultat per aktie, kronor	13,96	11,63
Resultat per aktie efter utspädning, kronor	13,88	11,53
Eget kapital per aktie, kronor	66,82	58,58
Förändring av antal aktier	2016	2015
Antal vid årets ingång	411 036 849	410 789 258
Antal återköpta B-aktier	-4 345 000	-2 340 000
Antal aktier tilldelade anställda	2 616 579	2 587 591
Antal vid årets utgång	409 308 428	411 036 849

Utspädningseffekt

För det aktiesparprogram som infördes 2014 beräknas antalet potentiella stamaktier under mätperioden utifrån bedömt antal aktier som kommer att utges som en följd av uppfyllelse av uppställda mål. Efter mätperiodens slut fastställs det antal aktier som kan komma att utges förutsatt att villkoret om fortsatt anställning uppfylls. Sålunda framräknade antal potentiella stamaktier reduceras därefter för funktionen mellan det vederlag som Skanska förväntas erhålla och genomsnittlig börskurs under perioden.

Kostnaden exklusive sociala avgifter för båda aktiesparprogrammen bedöms uppgå till cirka 1 667 Mkr fördelad på de tre intjänandeåren, motsvarande 12 290 787 aktier. Maximal utspädning vid intjänandeperiodernas utgång beräknas till 1,23 procent. Årets kostnad för båda programmen uppgår till 272 Mkr exklusive sociala avgifter. Intjänade, ej ännu utdelade aktierätter till och med 2016 uppgår till 2 567 457 aktier. Utspädningseffekten till och med 2016 uppgår till 0,55 procent.

Kapitalhantering

Kapitalbehovet varierar mellan de olika verksamhetsgrenarna. Skanskas byggprojekt finansieras huvudsakligen av kunderna. Det leder till att bolaget inom byggverksamheten kan arbeta med ett negativt rörelsekapital. Behovet av eget kapital för ett byggföretag är dock betydande. Behovet är relaterat till den stora verksamhetsvolymen och till den inneboende risken i de olika typerna av bygguppdrag som genomförs. Hänsyn måste också tas till finansieringen av goodwill samt till utförandegarantier som är nödvändiga för offentligt upphandlade projekt på den amerikanska marknaden.

Det är styrelsens bedömning att koncernens eget kapital uppgår till ett rimligt belopp med hänsyn till de behov som Skanskas finansiella ställning och marknadsomständigheter erfordrar.

Not 27. Finansiella skulder

Finansiella skulder fördelas på långfristiga och kortfristiga skulder. I normalfallet gäller en förfallotidpunkt inom ett år om skulden skall behandlas som kortfristig. Detta gäller inte för diskonterade rörelseskulder, vilka tillhör verksamhetscykeln och därför redovisas som kortfristiga skulder oavsett förfallotidpunkt.

Beträffande finansiella risker och finanspolicy, se not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering.

Långfristiga finansiella skulder	31 dec 2016	31 dec 2015
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Derivat	48	45
Derivat som säkringsredovisas	68	128
Andra finansiella skulder		
Skulder till kreditinstitut	611	1 218
Skulder till joint ventures	10	
Övriga skulder	2 919	2 483
Summa	3 656	3 874
varav räntebärande långfristiga finansiella skulder	3 540	3 701
varav icke räntebärande långfristiga finansiella skulder	116	173
Kortfristiga finansiella skulder		
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Derivat	48	72
Derivat som säkringsredovisas	1	0
Andra finansiella skulder		
Byggnadskreditiv till bostadsrättsföreningar	4 839	3 761
Skulder till kreditinstitut	110	293
Certifikatlån		
Övriga skulder	1 683	2 429
Summa	6 681	6 555
varav räntebärande kortfristiga finansiella skulder	6 632	6 483
varav icke räntebärande kortfristiga finansiella skulder	49	72
Totalt redovisat värde för finansiella skulder	10 337	10 429

Not 28. Pensioner

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med IAS 19 Ersättningar till anställda. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Pensionsskuld enligt rapport över finansiell ställning

Räntebärande pensionsskulder uppgår enligt rapporten över finansiell ställning till 4 901 (3 969) Mkr och räntebärande pensionsfordringar uppgår till 364 (229) Mkr. Räntebärande pensionsskulder och räntebärande pensionsfordringar uppgår netto till 4 537 (3 740) Mkr.

Skanska har förmånsbestämda planer för pensioner i Sverige, Norge och Storbritannien. Pensionen i dessa planer baseras huvudsakligen på slutlönen eller genomsnittligt intjänande under anställningsperioden. Planerna omfattar ett stort antal anställda men det förekommer även avgiftsbestämda planer i dessa länder. Koncernbolag i andra länder har pensionsplaner som redovisas som avgiftsbestämda planer.

Förmånsbestämda planer

Pensionsplanerna omfattar huvudsakligen ålderspension. Respektive arbetsgivare har vanligen ett åtagande att betala livsvarig pension. Intjänandet bygger på antalet anställningsår. Den anställde måste vara ansluten till planen ett visst antal år för att uppnå full rätt till ålderspension. För varje år tjänar den anställde in ökad rätt till pension vilket redovisas som pension intjänad under perioden samt ökning av pensionsåtagande.

Pensionsplanerna är fonderade genom att pensionsförpliktelserna tryggs av tillgångar i pensionsstiftelser och avsättningar i räkenskaperna.

Förvaltningstillgångarna i Sverige och Storbritannien understiger pensionsförpliktelserna varför mellanskillnaden redovisas som en skuld i rapport över finansiell ställning. Förvaltningstillgångarna i Norge överstiger pensionsförpliktelserna varför mellanskillnaden redovisas som en fordran. Den takregel som i vissa fall begränsar tillgångarnas värde i rapport över finansiell ställning är inte aktuell enligt befintliga stadgar i stiftelserna, förutom för en av planerna i Norge och en av de mindre planerna i Storbritannien. Förvaltningstillgångarnas redovisade värde har reducerats med 48 (1) Mkr genom begränsning enligt takregeln.

Pensionsförpliktelserna per balansdagen uppgår till 21 803 (19 646) Mkr. Ökat åtagande för pensioner beror huvudsakligen på omvärderingar av pensionsförpliktelser till följd av lägre diskonteringsränta för pensionsplanerna i Sverige och Storbritannien. Omvärderingarna ingår i övrigt totalresultat och uppgår under 2016 till netto 2 325 (-741) Mkr. Pensionsförpliktelserna har även ökat genom att kostnaderna för intjänade pensioner och räntekostnader överstiger utbetalda pensioner vilket till viss del motverkas av lägre valutakurs för brittiska pund.

Förvaltningstillgångarna uppgår till 17 266 (15 906) Mkr. Förvaltningstillgångarnas ökade värde beror på att tillskjutna medel och verklig avkastning på förvaltningstillgångar överstiger betalda förmåner vilket till viss del motverkas av lägre valutakurs för brittiska pund. Omvärderingar av förvaltningstillgångar över övrigt totalresultat under 2016 uppgår till 1 303 (-133) Mkr vilket huvudsakligen beror på att avkastningen på räntebärande värdepapper under 2016 överstiger den beräknade ränteintäkten.

I resultaträkningen redovisad intäkt på förvaltningstillgångarna uppgick till 518 (504) Mkr medan verklig avkastning uppgick till 1 821 (371) Mkr. Den högre avkastningen är hänförlig främst till pensionsplanerna i Storbritannien. Förvaltningstillgångarna består huvudsakligen av aktier, räntebärande värdepapper, andelar i fonder samt investeringar i fastigheter och infrastrukturprojekt. Inga tillgångar används i rörelsen. Antalet direktägda aktier i Skanska AB uppgår till 370 000 (370 000) st B-aktier. Det finns också en obetydlig andel indirekt ägda aktier i Skanska AB via investeringar i olika slags fonder.

De risker som följer av bolagets förmånsbestämda pensionsplaner är av flera slag. Pensionsåtagandena påverkas huvudsakligen av aktuell diskonteringsränta, löneökningar, inflation samt livslängd. Risken i förvaltningstillgångarna utgörs huvudsakligen av marknadsrisk. Sammantaget kan effekten av dessa risker innebära volatilitet i bolagets egna kapital samt medföra ökade framtida kostnader för pensioner och högre pensionsutbetalningar än beräknat. Skanska följer löpande utvecklingen av pensionsåtagandena och uppdaterar antagandena minst en gång per år. Beräkning av pensionsåtagandena utföres av oberoende aktuarier. Bolaget har upprättat styrdokument för hantering av förvaltningstillgångarna i form av placeringsriktlinjer där tillåtna investeringar och allokeringsramar för

Not 28. Fortsättning

dessa regleras. Härutöver använder bolaget externa investeringsrådgivare som löpande följer förvaltningstillgångarnas utveckling. Den långa durationen i pensionsåtagandena matchas delvis genom långfristiga investeringar i infrastrukturprojekt och fastighetsinvesteringar samt placeringar i långfristiga räntebärande värdepapper.

Den största förmånsbestämda planen för Skanska i Sverige är ITP 2-planen där pensionen baseras på slutlön vid pensionstillfället. ITP 2 omfattar tjänstemän födda 1978 eller tidigare. Pensionsåtagandena säkras genom tillgångar i pensionsstiftelse samt genom försäkring hos PRI Pensionsgaranti. Pensionsåtagandet är livslångt och känsligt för ändringar av diskonteringsräntan, löneökningar, inflationen samt livslängden.

En mindre del av ITP 2-planen tryggas genom försäkring i Alecta. Denna försäkring omfattar flera arbetsgivare och det föreligger inte tillräcklig information för att redovisa dessa förpliktelser som en förmånsbestämd plan. Pension som tryggas genom försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Betalda avgifter under 2016 uppgår till cirka 3 Mkr. Vid utgången av 2016 uppgick den kollektiva konsolideringsnivån för förmånsbestämd försäkring i Alecta till 149 (153) procent. Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av tillgångar i procent av försäkringstekniska åtaganden.

Inom Skanska Norge är den största förmånsbestämda pensionsplanen Skanska Norge Pensionskassa. Planen omfattar så gott som samtliga anställda inom Skanska i Norge och pensionen baseras på slutlön och antal år som anställd i Skanska. Pensionsåtagandena säkras genom tillgångar i pensionskassan. Pensionsåtagandet är livslångt och känsligt för ändringar av diskonteringsräntan, löneökningar, inflationen samt livslängden.

Den största av Skanskas förmånsbestämda pensionsplaner i Storbritannien är Skanska Pension Fund. Planen omfattar tjänstemän och baseras på genomsnittligt intjänad lön över anställningsperioden. Pensionen omvärderas efter ändringar i prisinflationsbeloppet. Pensionsåtagandena säkras genom tillgångar i pensionsfonden. Pensionsåtagandet är känsligt för ändringar av diskonteringsräntan, inflationen samt livslängden.

Nettoskuld avseende ersättningar till anställda, förmånsbestämda planer

	2016	2015
Pensionsförpliktelser fonderade planer, nuvärde per den 31 december	21 803	19 646
Förvaltningstillgångar, verkligt värde per den 31 december	-17 266	-15 906
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	4 537	3 740

Pensionsförpliktelser och förvaltningstillgångar per land

	Sverige	Norge	Storbritannien	Totalt
2016				
Pensionsförpliktelser	8 086	3 984	9 733	21 803
Förvaltningstillgångar	-4 290	-4 348	-8 628	-17 266
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	3 796	-364	1 105	4 537
2015				
Pensionsförpliktelser	7 436	3 428	8 782	19 646
Förvaltningstillgångar	-4 094	-3 657	-8 155	-15 906
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	3 342	-229	627	3 740

Räntebärande pensionsskuld, netto

	2016	2015
Ingående balans pensionsskuld, netto	3 740	4 447
Pensionskostnader	763	799
Betalda förmåner från arbetsgivare	-226	-227
Tillskjutna medel från arbetsgivare	-464	-696
Omvärderingar ¹⁾	1 022	-608
Avyttringar ²⁾	-123	
Reduceringar och regleringar	-62	-13
Kursdifferenser	-113	38
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	4 537	3 740

1) Se även not 26 där skattedel och sociala kostnader som redovisas i övrigt totalresultat framgår.

2) Skanska Installation i Sverige har avyttrats under 2016.

Pensionsförpliktelser

	2016	2015
Ingående balans	19 646	19 772
Pensioner intjänade under perioden	671	716
Ränta på förpliktelser	619	597
Betalda förmåner från arbetsgivare	-226	-227
Betalda förmåner från förvaltningstillgångar	-340	-332
Omvärderingar:		
- Aktuariella vinster (-), förluster (+) förändrade finansiella antaganden	2 860	-877
- Aktuariella vinster (-), förluster (+) förändrade demografiska antaganden	-155	
- Erfarenhetsbaserade förändringar	-380	136
Avyttringar	-205	
Reduceringar och regleringar ¹⁾	-62	-13
Kursdifferenser	-625	-126
Pensionsförpliktelser, nuvärde	21 803	19 646

1) För 2016: avser reduceringar i Norge.

Pensionsförpliktelsernas fördelning och genomsnittlig löptid per land

	Sverige	Norge	Storbritannien
2016			
Aktiva medlemmars del av förpliktelserna	38%	53%	16%
Vilande pensionsrättigheter	24%	5%	50%
Pensionärsers del av förpliktelserna	38%	42%	34%
Vägd genomsnittlig löptid	19 år	20 år	21 år
2015			
Aktiva medlemmars del av förpliktelserna	36%	58%	14%
Vilande pensionsrättigheter	23%	4%	59%
Pensionärsers del av förpliktelserna	41%	38%	27%
Vägd genomsnittlig löptid	18 år	20 år	23 år

Not 28. Fortsättning

Förvaltningstillgångar

	2016	2015
Ingående balans	15 906	15 325
Beräknad avkastning på förvaltningstillgångar	518	504
Tillskjutna medel från arbetsgivare	464	696
Tillskjutna medel från anställda	9	10
Betalda förmåner	-340	-332
Skillnad mellan verklig avkastning och beräknad avkastning	1 303	-133
Avyttringar	-82	
Kursdifferenser	-512	-164
Förvaltningstillgångar, verkligt värde	17 266	15 906

Tillskjutna medel förväntas uppgå till cirka 500 Mkr under 2017.

Förvaltningstillgångar och avkastning per land

	Sverige	Norge	Storbritannien
2016			
Aktier	26%	38%	29%
Räntebärande värdepapper	29%	42%	38%
Alternativa investeringar	45%	20%	33%
Beräknad avkastning	3,00%	2,75%	3,75%
Verklig avkastning	7,90%	7,10%	15,60%
2015			
Aktier	24%	35%	30%
Räntebärande värdepapper	32%	43%	32%
Alternativa investeringar	44%	22%	38%
Beräknad avkastning	2,25%	2,75%	3,75%
Verklig avkastning	1,90%	2,90%	2,40%

Totala förvaltningstillgångar fördelade på tillgångsklasser

	2016	2015
Aktier och fonder	2016	2015
Svenska aktier och fonder	379	321
Norska aktier och fonder	682	449
Brittiska aktier och fonder	956	1 317
Globala fonder	3 277	2 622
Summa aktier och fonder	5 294	4 709
Räntebärande värdepapper		
Svenska obligationer	958	962
Norska obligationer	952	799
Brittiska obligationer	3 297	2 604
Obligationer i andra länder	1 180	1 141
Summa räntebärande värdepapper	6 387	5 506
Alternativa investeringar		
Hedgefonder	970	1 022
Fastighetsinvesteringar	1 531	1 390
Infrastrukturprojekt	1 626	1 618
Övrigt	1 458	1 661
Summa alternativa investeringar	5 585	5 691
Totala förvaltningstillgångar	17 266	15 906

Aktier och fonder, räntebärande värdepapper samt hedgefonder har värderats till aktuella marknadspriser. Fastighetsinvesteringar och infrastrukturprojekt har värderats med diskontering av framtida kassaflöden. Av de totala förvaltningstillgångarna har cirka 80 procent ett noterat pris på en aktiv marknad.

Aktuariella antaganden

	Sverige	Norge	Storbritannien
2016			
Finansiella antaganden			
Diskonteringsränta, den 1 januari	3,00%	2,75%	3,75%
Diskonteringsränta, den 31 december	2,50%	3,00%	2,75%
Beräknad avkastning på förvaltningstillgångar, perioden	3,00%	2,75%	3,75%
Förväntad löneökning, den 31 december	3,00%	2,50%	3,50%
Förväntad inflation, den 31 december	1,50%	2,00%	3,25%

Demografiska antaganden

Förväntad livslängd efter 65 års ålder, män	23 år	21 år	24 år
Förväntad livslängd efter 65 års ålder, kvinnor	25 år	24 år	25 år
Livslängdstabell	PRI	K2013	S2

2015

Finansiella antaganden

Diskonteringsränta, den 1 januari	2,25%	2,75%	3,75%
Diskonteringsränta, den 31 december	3,00%	2,75%	3,75%
Beräknad avkastning på förvaltningstillgångar, perioden	2,25%	2,75%	3,75%
Förväntad löneökning, den 31 december	3,00%	2,50%	3,50%
Förväntad inflation, den 31 december	1,50%	1,50%	3,00%

Demografiska antaganden

Förväntad livslängd efter 65 års ålder, män	23 år	21 år	24 år
Förväntad livslängd efter 65 års ålder, kvinnor	25 år	24 år	25 år
Livslängdstabell	PRI	K2013	S1

Samtliga tre länder där Skanska har förmånsbestämda planer har en omfattande marknad för förstklassiga långfristiga företagsobligationer inklusive bostadsobligationer. Diskonteringsräntan fastställes med utgångspunkt från marknadsräntan på balansdagen för dessa obligationer.

Pensionsförpliktelsernas känslighet för ändrade antaganden

	Sverige	Norge	Storbritannien	Summa ¹⁾
Pensionsförpliktelser, den 31 december, 2016	8 086	3 984	9 733	21 803
Diskonteringsräntan ökar med 0,25%	-375	-200	-500	-1 075
Diskonteringsräntan reduceras med 0,25%	375	200	500	1 075
Förväntad löneökning ökar med 0,25%	125	75	0	200
Förväntad löneökning reduceras med 0,25%	-125	-75	0	-200
Förväntad inflation ökar med 0,25%	275	150	350	775
Förväntad inflation minskar med 0,25%	-275	-150	-350	-775
Förväntad livslängd ökar med 1 år	300	175	300	775

1) Beräknad förändring av pensionsförpliktelser/pensionsskulden om antagandet ändras för samtliga tre länder. Om pensionsskulden ökar reduceras koncernens eget kapital med cirka 90 procent av den ökade pensionsskulden efter hänsyn tagen till uppskjuten skatt och sociala kostnader.

Not 28. Fortsättning

Förvaltningstillgångarnas känslighet för avvikelser från beräknad avkastning

	Sverige	Norge	Storbritannien	Summa ¹⁾
Förvaltningstillgångar, den 31 december, 2016	4 290	4 348	8 628	17 266
Avkastningen ökar 5%	210	220	430	860
Avkastningen reduceras 5%	-210	-220	-430	-860

1) Om verklig avkastning överstiger beräknade ränteintäkter med 5 procent förväntas vinsten vid omvärderingen uppgå till cirka 860 Mkr. Om verklig avkastning understiger beräknade ränteintäkter med 5 procent förväntas förlusten vid omvärderingen uppgå till cirka 860 Mkr.

Känslighetsanalyserna baseras på befintliga förhållanden, antaganden och populationer. Applicering på andra nivåer kan ge andra effekter av förändringar.

Avgiftsbestämda planer

Planerna omfattar huvudsakligen ålderspension, sjukpension och familjepension. Premierna betalas löpande under året av respektive koncernföretag till separata juridiska enheter, exempelvis försäkringsbolag. Storleken på premien baseras på lönen. Pensionskostnaden för perioden ingår i resultaträkningen.

Totala pensionskostnader i resultaträkningen för förmånsbestämda planer och avgiftsbestämda planer

	2016	2015
Pensioner förmånsbestämda planer intjänade under perioden	-671	-716
Avgår: Tillskjutna medel från anställda	9	10
Ränta på förpliktelser	-619	-597
Beräknad avkastning på förvaltningstillgångar	518	504
Reduceringar och regleringar	62	13
Pensionskostnader, förmånsbestämda planer	-701	-786
Pensionskostnader, avgiftsbestämda planer	-1 413	-1 579
Sociala kostnader, förmånsbestämda och avgiftsbestämda planer ¹⁾	-131	-138
Totala pensionskostnader	-2 245	-2 503

1) Avser särskild löneskatt i Sverige och arbetsgivaravgift i Norge.

Fördelning av pensionskostnader i resultaträkningen

	2016	2015
Kostnader för produktion och förvaltning	-1 711	-1 903
Försäljnings- och administrationskostnader	-433	-507
Finansnetto	-101	-93
Totala pensionskostnader	-2 245	-2 503

Not 29. Avsättningar

Avsättningar redovisas i enlighet med IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Avsättningar fördelas i rapporten över finansiell ställning på långfristiga skulder och kortfristiga skulder. Avsättningar är både räntebärande och icke räntebärande. Avsättningar som ingår i verksamhetscykeln redovisas som kortfristiga. Räntebärande avsättningar som förfaller inom ett år behandlas som kortfristiga.

	31 dec 2016	31 dec 2015
Långfristiga avsättningar		
Räntebärande	1	0
Kortfristiga avsättningar		
Räntebärande	25	41
Icke räntebärande	7 202	6 391
Summa	7 228	6 432

Förändring av avsättningar fördelat på tvistreserv, avsättning för garantier samt övrigt framgår av följande tabell.

	Tvistreserv		Avsättning för garantier		Övriga avsättningar		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Belopp vid årets ingång	1 085	1 185	2 678	2 467	2 669	2 353	6 432	6 005
Avyttrade			-4		-4	-10	-8	-10
Årets avsättningar	731	557	944	873	1 669	1 540	3 344	2 970
Ianspråktaga avsättningar	-547	-343	-510	-359	-859	-635	-1 916	-1 337
Outnyttjade belopp som återförts, värdeförändring	-422	-275	-226	-309	-80	-376	-728	-960
Kursdifferenser	19	-28	-1	-19	69	-5	87	-52
Omklassificeringar	84	-11	57	25	-124	-198	17	-184
Belopp vid årets slut	950	1 085	2 938	2 678	3 340	2 669	7 228	6 432

Specifikation av övriga avsättningar

	2016	2015
Omstruktureringsåtgärder	470	421
Personalrelaterade avsättningar	350	331
Miljöåtaganden	126	118
Avsättning för sociala avgifter på pensioner	752	617
Tilläggsköpeskillingar ¹⁾	533	175
Avsättning för åtaganden i joint ventures	139	110
Andra avsättningar	970	897
Summa	3 340	2 669

1) Varav 0 (16) Mkr kommer från förvärv av rörelse och 533 (159) Mkr från förvärv av omsättningsfastigheter. De redovisas som finansiella instrument, se not 6.

Normal omloppstid för övriga avsättningar är cirka 1–3 år.

Avsättningar för garantiåtaganden avser kostnader som kan uppstå under garantiperioden. Avsättningarna i Byggverksamhet baseras på individuell bedömning av aktuellt projekt alternativt på en erfarenhetsmässig genomsnittlig kostnad uttryckt som en procentandel av omsättningen under en femårsperiod. Kostnaderna belastar respektive projekt löpande. Avsättningar för garantiåtaganden inom övriga verksamhetsgrenar sker efter individuell bedömning av aktuellt projekt. Årets förändring avser huvudsakligen Byggverksamhet.

Avsättning för tvister avser avsättningar i Byggverksamhet för projekt som avslutats.

Avsättningar för omstruktureringsåtgärder innehåller främst poster rörande Polen och nedläggningen i Latinamerika.

Personalrelaterade avsättningar innehåller poster som exempelvis kostnader för vinstandelar, vissa bonusprogram samt övriga personalåtaganden.

Som avsättning för miljöåtagande redovisas bland annat återställningskostnader för grustag i den svenska verksamheten.

Not 30. Övriga rörelseskulder

Som övriga rörelseskulder redovisas icke räntebärande skulder i rörelsen. Rörelseskulderna ingår i koncernens verksamhetscykel och redovisas som kortfristiga skulder.

	31 dec 2016	31 dec 2015
Leverantörsskulder	15 520	15 053
Andra rörelseskulder till joint ventures	0	0
Andra rörelseskulder ¹⁾	6 439	6 101
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14 121	13 810
Summa	36 080	34 964
Varav finansiella instrument redovisat i not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering		
Leverantörsskulder	15 520	15 053
Övriga rörelseskulder inklusive upplupna räntekostnader	694	727
	16 214	15 780
Varav ej finansiella instrument	19 866	19 184

1) I andra rörelseskulder ingår 538 (532) Mkr för utställda men ej inlösta checkar främst i USA. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Not 31. Specifikation av räntebärande nettofordran/nettoskuld per tillgång och skuld

I följande tabell fördelas finansiella omsättnings- och anläggningstillgångar samt skulder på räntebärande och icke räntebärande poster.

	31 dec 2016			31 dec 2015		
	Räntebärande	Icke räntebärande	Summa	Räntebärande	Icke räntebärande	Summa
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar		6 837	6 837		6 504	6 504
Goodwill		5 270	5 270		5 256	5 256
Övriga immateriella tillgångar		1 034	1 034		754	754
Placeringar i joint ventures och intresseföretag		4 160	4 160		2 852	2 852
Finansiella anläggningstillgångar	970	46	1 016	1 295	62	1 357
Uppskjutna skattefordringar		1 649	1 649		1 384	1 384
Summa anläggningstillgångar	970	18 996	19 966	1 295	16 812	18 107
Omsättningstillgångar						
Omsättningsfastigheter		33 678	33 678		27 020	27 020
Material och varulager		1 042	1 042		944	944
Finansiella omsättningstillgångar	9 918	177	10 095	7 376	120	7 496
Skattefordringar		784	784		691	691
Fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal		5 751	5 751		5 692	5 692
Övriga rörelsefordringar		29 759	29 759		25 877	25 877
Kassa och bank	5 430		5 430	11 840		11 840
Summa omsättningstillgångar	15 348	71 191	86 539	19 216	60 344	79 560
SUMMA TILLGÅNGAR	16 318	90 187	106 505	20 511	77 156	97 667
SKULDER						
Långfristiga skulder						
Finansiella långfristiga skulder	3 540	116	3 656	3 701	173	3 874
Pensioner	4 901		4 901	3 969		3 969
Uppskjutna skatteskulder		1 491	1 491		1 286	1 286
Långfristiga avsättningar	1		1			
Summa långfristiga skulder	8 442	1 607	10 049	7 670	1 459	9 129
Kortfristiga skulder						
Finansiella kortfristiga skulder	6 632	49	6 681	6 483	72	6 555
Skatteskulder		489	489		560	560
Kortfristiga avsättningar	25	7 202	7 227	41	6 391	6 432
Skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal		18 473	18 473		15 821	15 821
Övriga rörelseskulder		36 080	36 080		34 964	34 964
Summa kortfristiga skulder	6 657	62 293	68 950	6 524	57 808	64 332
SUMMA SKULDER	15 099	63 900	78 999	14 194	59 267	73 461
Summa eget kapital			27 506			24 206
EGET KAPITAL OCH SKULDER			106 505			97 667
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	1 219			6 317		

Not 32. Förväntade återvinningstider på tillgångar och skulder

Belopp som förväntas återvinnas	31 dec 2016			31 dec 2015		
	inom 12 månader	efter 12 månader	Summa	inom 12 månader	efter 12 månader	Summa
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar ¹⁾	1 305	5 532	6 837	1 580	4 924	6 504
Goodwil		5 270	5 270		5 256	5 256
Övriga immateriella tillgångar ¹⁾	135	899	1 034	100	654	754
Placeringar i joint ventures och intresseföretag ²⁾		4 160	4 160		2 852	2 852
Finansiella anläggningstillgångar		1 016	1 016		1 357	1 357
Uppskjutna skattefordringar ³⁾		1 649	1 649		1 384	1 384
Summa anläggningstillgångar	1 440	18 526	19 966	1 680	16 427	18 107
Omsättningstillgångar						
Omsättningsfastigheter ⁴⁾	17 000	16 678	33 678	14 000	13 020	27 020
Material och varulager	484	558	1 042	372	572	944
Finansiella omsättningstillgångar	10 095		10 095	7 496		7 496
Skattefordringar	784		784	691		691
Fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal ⁵⁾	4 457	1 294	5 751	4 993	699	5 692
Övriga rörelsefordringar ⁵⁾	28 110	1 649	29 759	24 320	1 557	25 877
Kassa och bank	5 430		5 430	11 840		11 840
Summa omsättningstillgångar	66 360	20 179	86 539	63 712	15 848	79 560
SUMMA TILLGÅNGAR	67 800	38 705	106 505	65 392	32 275	97 667
SKULDER						
Långfristiga skulder						
Finansiella långfristiga skulder	227	3 429	3 656	44	3 830	3 874
Pensioner ⁶⁾	251	4 650	4 901	264	3 705	3 969
Uppskjutna skatteskulder		1 491	1 491		1 286	1 286
Räntefria skulder		1	1			
Summa långfristiga skulder	478	9 571	10 049	308	8 821	9 129
Kortfristiga skulder						
Finansiella kortfristiga skulder	4 869	1 812	6 681	4 968	1 587	6 555
Skatteskulder	489		489	560		560
Kortfristiga avsättningar	2 791	4 436	7 227	2 762	3 670	6 432
Skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	15 328	3 145	18 473	13 120	2 701	15 821
Övriga rörelseskulder	35 314	766	36 080	34 348	616	34 964
Summa kortfristiga skulder	58 791	10 159	68 950	55 758	8 574	64 332
SUMMA SKULDER	59 269	19 730	78 999	56 066	17 395	73 461
Summa eget kapital			27 506			24 206
EGET KAPITAL OCH SKULDER			106 505			97 667

1) Med belopp som förväntas återvinnas inom tolv månader har förväntad årlig avskrivning redovisats.

2) Fördelningen kan ej uppskattas.

3) Uppskjutna skattefordringar förväntas i sin helhet återvinnas efter tolv månader.

4) Återvinning inom ett år av omsättningsfastigheter grundar sig på en historisk bedömning baserad på de senaste tre åren.

5) Kortfristiga fordringar som förfaller efter tolv månader ingår i verksamhetscykeln och redovisas som kortfristiga.

6) Inom 12 månader avser förväntade betalningar av förmåner (betalningar från fonderade medel ingår ej).

Not 33. Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och eventaltillgångar

Ställda säkerheter

	2016	2015
Fastighetsinteckningar, omsättningsfastigheter	445	422
Aktier och andelar	2 682	1 667
Fordringar	1 021	1 328
Summa	4 148	3 417

Andelar i joint ventures inom verksamhetsgrenen Infrastrukturutveckling redovisas som ställda säkerheter när andelarna i projektbolaget, vilka kan vara direktägda av Skanska eller ägda via mellanliggande holdingbolag, lämnats som säkerhet för lån från banker eller andra långivare än delägarna. Jämförelseåret är omräknat enligt denna princip.

Ställda säkerheter för skuld

	Fastighets- inteckning		Aktier och fordringar		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Egna åtaganden						
Skuld till kreditinstitut	445	418	44	35	489	453
Andra skulder		4	977	1 293	977	1 297
Summa egna åtaganden	445	422	1 021	1 328	1 466	1 750
Övriga åtaganden			2 682	1 667	2 682	1 667
Summa	445	422	3 703	2 995	4 148	3 417

Ställda säkerheter för andra skulder, 1,0 (1,3) Mdr kronor, avser till allra största delen finansiella instrument lämnade som säkerhet till beställaren i samband med entreprenadarbeten i USA.

Eventalförpliktelser

Eventalförpliktelser redovisas i enlighet med IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

	2016	2015
Eventalförpliktelser avseende gemensamma verksamheter i byggverksamheten	59 857	43 073
Eventalförpliktelser avseende övriga gemensamma verksamheter	28	24
Eventalförpliktelser avseende joint ventures	1 379	1 890
Övriga eventalförpliktelser	631	1 239
Summa	61 895	46 226

Koncernens eventalförpliktelser som avser entreprenadarbeten som bedrivs gemensamt med andra entreprenörer uppgår totalt till 59,9 (43,1) Mdr kronor. Beloppet avser den del av solidariskt ansvar för respektive gemensam verksamhets åtaganden som belöper på övriga deltagare i den gemensamma verksamheten. Sådant ansvar är ofta ett krav från beställaren. I den mån det bedöms som sannolikt att Skanska kommer att utkrävas ansvar redovisas åtagandet som skuld.

Eventalförpliktelser avseende joint ventures avser huvudsakligen garantier lämnade för joint ventures tillhörande rörelsesegmenten Bostadsutveckling, Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling.

I koncernens övriga eventalförpliktelser, drygt 0,6 (1,2) Mdr kronor avser huvudsakligen åtagande för bostadsprojekt.

I december 2016 mottog Skanska ett krav från den maltesiska staten gällande bristfällig betong i sjukhuset Mater Dei, ett sjukhus på Malta som Skanska International var involverat i, med start 1995. Skanska motsätter sig detta krav i sin helhet.

I oktober 2016 meddelade hovrätten i Helsingfors, Finland, dom i skadeståndsmålet avseende asfaltkartellen. Hovrätten avslöjde delar av kommunernas anspråk mot Skanska men biföll samtidigt till viss del finska statens krav, vilket i tingsrätten hade avslagits i sin helhet mot bakgrund av att finska staten fanns ha haft del i kartellen. Domen i hovrätten innebar att det totala skadeståndskravet för Skanska Asfaltti Oy omräknat till kurs per den 31 december 2016 kan anges till drygt SEK 26 miljoner. Skanska Asfaltti Oy har ansökt om prövningstillstånd hos Högsta domstolen avseende skadeståndsskyldigheten till finska staten.

Som Skanska meddelade i mars 2015, så har Brasiliens konkurrensmyndighet (the Administrative Council of Economic Defence, CADE) och revisionsmyndighet (Comptroller General, CGU) inkluderat Skanska Brasil i deras utredningar kring korruption och karteller kopplade till specifika Petrobras-projekt. Under slutet av 2015 initierades två administrativa rättsprocesser mot Skanska Brasil och tjugo andra bolag. I juni 2016 utslöt CGU (numera Ministry of Transparency, Inspection and Control) Skanska från att delta i offentliga upphandlingar i Brasilien under minst två år. CADEs rättsprocess befinner sig fortfarande i tidigt skede och förväntas pågå under ett flertal år.

Ytterligare myndigheter i Brasilien har initierat rättsliga processer baserat på samma utredningar. Som Skanska meddelade i april 2016 har regeringen i Brasilien (AGU) lämnat in en stämningansökan mot sju företag, varav ett är Skanska Brasil, och sju personer utan koppling till Skanska. Stämningansökan fokuserar på påstådda betalningar utförda av en joint venture partner till Skanska Brasil. Domaren har ogillat stämningansökan mot Skanska. Beslutet har överklagats av AGU. Det råder stor osäkerhet om hur dessa förfaranden kommer att utvecklas och när de avslutas.

Skanska har blivit informerade av svenska åklagarmyndigheten i Stockholm att denne har inlett en förundersökning om ärenden relaterade till verksamheten i Brasilien och Tjeckien.

Från tid till annan uppstår tvister med beställare om avtalsvillkor avseende både pågående och avslutade projekt. Utfallen är ofta svåra att bedöma. I den mån det är troligt att en tvist kommer att medföra en kostnad för koncernen beaktas detta i redovisningen.

Eventaltillgångar

Koncernen saknar eventaltillgångar av väsentlig betydelse för bedömningen av koncernens ställning.

Se not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper.

Not 34. Valutakurser, samt effekt av ändrade valutakurser

Valutakurser hanteras i enlighet med IAS 21 Effekter av ändrade valutakurser. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Valutakurser

Valutakursen för svenska kronor har under året fluktuerat gentemot valutor i länder i vilka koncernen bedriver verksamhet.

Valuta	Land	Genomsnittskurs			Förändring, %	
		2016	2015	2014	2015-2016	2014-2015
CZK	Tjeckien	0,350	0,343	0,331	2	4
DKK	Danmark	1,272	1,254	1,223	1	3
EUR	EU	9,468	9,357	9,120	1	3
GBP	Storbritannien	11,587	12,890	11,324	-10	14
NOK	Norge	1,019	1,048	1,084	-3	-3
PLN	Polen	2,170	2,238	2,177	-3	3
USD	USA	8,559	8,435	6,898	1	22

Valuta	Land	Balansdagskurs			Förändring, %	
		2016	2015	2014	2015-2016	2014-2015
CZK	Tjeckien	0,354	0,339	0,342	4	-1
DKK	Danmark	1,287	1,229	1,274	5	-4
EUR	EU	9,571	9,171	9,480	4	-3
GBP	Storbritannien	11,150	12,433	12,107	-10	3
NOK	Norge	1,053	0,956	1,051	10	-9
PLN	Polen	2,168	2,159	2,198	0	-2
USD	USA	9,064	8,395	7,794	8	8

Resultaträkningen

Genomsnittskursen under året för svenska kronan mot koncernens övriga valutor har förstärkts gentemot valutorna GBP, NOK och PLN, och försvagats gentemot valutorna CZK, DKK, EUR och USD.

Kronförstärkningen mot GBP har inneburit en negativ effekt på intäkterna med -2,2 Mdr kronor.

Totalt blev valutapåverkan på koncernens intäkter - 1 728 (13 628) Mkr vilket motsvarar -1,1 (8,9) procent. Totalt uppgick valutaeffekten på koncernens rörelse-resultat till 6 (344) Mkr vilket motsvarar 0,1 (5,5) procent. Se vidare tabell nedan.

Valutaeffekt fördelad per valuta

2016	USD	EUR	GBP	NOK	CZK	PLN	Övriga	Summa
Intäkter	846	111	-2 183	-353	115	-258	-6	-1 728
Rörelseresultat	31	6	-38	-14	5	10	6	6
Resultat efter finansnetto	25	5	-37	-16	5	10	6	-2
Periodens resultat	15	5	-26	-12	4	10	6	2

2015	USD	EUR	GBP	NOK	CZK	PLN	Övriga	Summa
Intäkter	10 872	307	2 248	-454	200	273	182	13 628
Rörelseresultat	217	29	66	-18	5	12	33	344
Resultat efter finansnetto	138	27	66	-20	5	12	46	274
Periodens resultat	92	26	60	-16	3	9	42	216

Not 34. Fortsättning

Koncernens rapport över finansiell ställning fördelad per valuta

Koncernens balansomslutning har ökat med 8,8 Mdr kronor från 97,7 till 106,5 Mdr kronor. Effekten av valutakursförändringar har påverkat med + 3,2 Mdr kronor. Balansdagskursen för den svenska kronan förstärktes mot GBP.

31 dec 2016, Mdr kronor	USD	GBP	EUR	NOK	CZK	PLN	DKK	Övriga utländska valutor ¹⁾	Säkringar av utländsk valuta ²⁾	SEK	Summa
Tillgångar											
Materiella anläggningstillgångar	2,5	0,2	0,4	1,0	0,5	0,4	0,0	-0,1		1,9	6,8
Immateriella tillgångar	1,5	1,6	0,5	1,4	0,5	0,1	0,0	0,1		0,6	6,3
Aktier och andelar	1,4	0,0	0,4	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0		2,0	4,2
Räntebärande fordringar	20,1	3,0	1,8	4,1	1,9	2,3	0,1	-24,0	-2,6	4,2	10,9
Omsättningsfastigheter	4,9	0,9	9,4	2,8	1,0	0,7	0,8	0,0		13,2	33,7
Icke räntebärande fordringar	16,0	6,6	2,3	3,9	1,1	2,6	0,0	0,3		6,4	39,2
Likvida medel	0,6	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3		4,1	5,4
Summa	47,0	12,3	15,1	13,5	5,2	6,1	0,9	-23,4	-2,6	32,4	106,5
Eget kapital och Skulder											
Eget kapital hänförligt till aktieägarna ³⁾	10,8	3,6	5,8	3,7	2,6	1,7	0,5	0,1	-5,4	4,0	27,4
Innehav utan bestämmande inflytande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1		0,0	0,2
Räntebärande skulder	10,1	3,2	4,5	2,5	0,1	0,8	0,1	-24,0	2,8	15,0	15,1
Räntefria skulder	26,1	5,5	4,8	7,3	2,4	3,6	0,3	0,4		13,4	63,8
Summa	47,0	12,3	15,1	13,5	5,2	6,1	0,9	-23,4	-2,6	32,4	106,5

31 dec 2015, Mdr kronor	USD	GBP	EUR	NOK	CZK	PLN	DKK	Övriga utländska valutor ¹⁾	Säkringar av utländsk valuta ²⁾	SEK	Summa
Tillgångar											
Materiella anläggningstillgångar	2,2	0,2	0,4	0,8	0,5	0,3	0,0	0,1		2,0	6,5
Immateriella tillgångar	1,3	1,8	0,5	1,3	0,5	0,1	0,0	0,0		0,5	6,0
Aktier och andelar	1,0	0,5	0,4	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0		0,6	2,9
Räntebärande fordringar	16,2	3,7	2,4	3,0	2,0	2,5	0,0	-22,2	-1,0	2,1	8,7
Omsättningsfastigheter	5,2	0,9	6,7	1,9	0,9	0,6	0,7	0,1		10,0	27,0
Icke räntebärande fordringar	15,4	4,6	1,8	2,9	1,1	2,2	0,1	0,5		6,2	34,8
Likvida medel	2,9	0,0	0,3	0,1	0,1	0,8		0,3		7,3	11,8
Summa	44,2	11,7	12,5	10,3	5,2	6,5	0,8	-21,2	-1,0	28,7	97,7
Eget kapital och Skulder											
Eget kapital hänförligt till aktieägarna ³⁾	9,4	1,6	3,7	3,3	2,5	2,3	0,5	0,2	-1,2	1,8	24,1
Innehav utan bestämmande inflytande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0		0,0	0,1
Räntebärande skulder	12,2	3,0	4,1	1,5	0,0	0,8	0,0	-22,3	0,2	14,7	14,2
Räntefria skulder	22,6	7,1	4,7	5,5	2,6	3,4	0,3	0,9		12,2	59,3
Summa	44,2	11,7	12,5	10,3	5,2	6,5	0,8	-21,2	-1,0	28,7	97,7

1) Inklusive eliminering av interna fordringar och skulder.

2) Beloppen avser säkringar före avdrag för skatt. Nettoinvesteringar i utlandet valutasäkras till viss del genom valutalån och valutatermins kontrakt, se även not 6. Säkring av nettoinvesteringar genom valutalån i EUR och GBP uppgår till 2,8 (0,2) Mdr kronor. Säkring av nettoinvesteringar genom valutatermins kontrakt uppgår till 2,6 (1,0) Mdr kronor och fördelas på USD 0,1 (0,7), EUR 0,3 (0,3) och GBP 2,2 (0,0).

3) De respektive valutorna beräknas inklusive koncernmässig goodwill och nettot av koncernmässiga övervärden efter avdrag för uppskjuten skatt.

Påverkan på koncernen vid förändring av SEK mot övriga valutor samt förändring av USD mot SEK

Följande känslighetsanalys visar på koncernens känslighet, baserad på 2016 års resultaträkning och finansiella ställning, för ensidig förändring i SEK mot samtliga valutor med 10 procent samt ensidig förändring i USD mot SEK med 10 procent (+ innebär en försvagning av svenska kronan, - innebär en förstärkning av svenska kronan).

Mdr kronor	+/- 10%	varav USD +/- 10%
Intäkter	+/- 11,4	+/- 5,8
Rörelseresultat	+/- 0,3	+/- 0,2
Eget kapital	+/- 2,5	+/- 1,1
Nettfordran/nettoskuld	+/- 0,9	+/- 0,6

Övrigt

För uppgift om förändringen av omräkningsreserven i Eget kapital hänvisas till not 26, Eget kapital/Resultat per aktie.

Not 35. Kassaflödesanalys

Förutom kassaflödesanalysen som upprättas enligt IAS 7 Kassaflödesanalys, visas i Skanska en kassaflödesanalys som upprättats utifrån den verksamhet som de respektive verksamhetsgrenarna bedriver. Denna kassaflödesanalys benämns "Koncernens operativa kassaflödesanalys". Kopplingen mellan de respektive kassaflödesanalyserna framgår nedan.

Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet

	2016	2015
Av- och nedskrivningar samt återföring av nedskrivningar	1 973	1 681
Resultat sålda anläggningstillgångar och omsättningsfastigheter	-4 936	-4 748
Resultat efter finansnetto från joint ventures och intressebolag	-728	-851
Utdelning från joint ventures och intressebolag	358	548
Årets avsättning för internvinster på entreprenadarbeten	207	294
Kostnadsförda pensioner som ej avser betalningar	600	693
Utbetalda pensioner	-566	-559
Kostnad för aktiesparprogrammet Seop	272	259
Resultat sålda joint ventures	-1 774	-437
Övriga poster som ej påverkat kassaflödet från den löpande verksamheten	-324	-93
Summa	-4 918	-3 213

Betald skatt

Betald skatt är fördelad på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Totalt betald skatt för koncernen under året uppgår till -1 205 (-804) Mkr.

Uppgift om räntor och utdelningar

	2016	2015
Erhållen intäktsränta under året	69	88
Betald kostnadsränta under året	-243	-438
Erhållen utdelning under året	389	580

Likvida medel

Likvida medel i kassaflödesanalysen består av kassa och bank samt kortfristiga placeringar. Definitionen av kassa och bank i rapporten över finansiell ställning framgår av not 1, redovisnings- och värderingsprinciper.

Samma regel som använts vid bestämmande av likvida medel i rapporten över finansiell ställning har använts vid bestämmandet av likvida medel enligt kassaflödesanalysen. Som kassa och bank redovisas endast belopp som kan användas utan restriktioner.

	2016	2015
Kassa och bank	5 430	11 840
Summa	5 430	11 840

Övrigt

Koncernens outnyttjade krediter uppgick vid årets slut till 5 713 (5 497) Mkr.

Uppgift om tillgångar och skulder i avyttrade koncernföretag/rörelser

	2016	2015
Tillgångar		
Immateriella tillgångar	-67	
Materiella tillgångar	-39	-289
Aktier och andelar	-22	
Räntebärande tillgångar	-689	47
Icke räntebärande tillgångar	-698	-1 055
Summa	-1 515	-1 297
Skulder		
Innehav utan bestämmande inflytande		
Räntebärande skulder	-26	-73
Icke räntebärande skulder	-905	-974
Summa	-931	-1 047
Köpeskilling	961	479
Likvida medel i de avyttrade företagen	-99	-23
Påverkan på likvida medel, avyttring	862	456

Avyttrade koncernföretag gav en vinst om 268 (59) Mkr. Detta redovisades bland kostnader för produktion och förvaltning.

För både 2016 och 2015 gällde att avyttringarna avsåg 100 procent av andelarna i respektive koncernföretag.

Sambandet mellan koncernens operativa kassaflödesanalys och koncernens kassaflödesanalys

Skillnaden mellan koncernens operativa kassaflödesanalys och koncernens kassaflödesanalys enligt IAS 7 Kassaflödesanalys, framgår av följande.

I koncernens kassaflödesanalys enligt IAS 7 redovisas kassaflödet fördelat på:
Kassaflöde från löpande verksamhet
Kassaflöde från investeringsverksamhet
Kassaflöde från finansieringsverksamhet

I koncernens operativa kassaflödesanalys redovisas kassaflödet fördelat på:
Kassaflöde från operativ verksamhet
Kassaflöde från finansieringsverksamhet
Kassaflöde från strategiska investeringar
Utdelning etc.
Förändring i räntebärande fordringar och skulder

I koncernens operativa kassaflödesanalys benämns löpande verksamhet som "operativ verksamhet". Till skillnad från kassaflödesanalysen enligt IAS 7 så innehåller den "operativa verksamheten" även nettoinvesteringar som anses vara ett led i den operativa verksamheten tillsammans med skattebetalningar på dessa. Sådana nettoinvesteringar är nettoinvesteringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar samt nettoinvesteringar i Infrastrukturutveckling.

Investeringar av strategisk karaktär redovisas i kassaflödet från strategiska investeringar.

I den operativa kassaflödesanalysen redovisas i kassaflödet från finansieringsverksamheten endast räntor och övrigt finansnetto samt betald skatt på dessa. Utdelning redovisas separat. Lämnade lån och återbetalning av lån redovisas också separat tillsammans med förändringen av de räntebärande fordringarna längst ner i den operativa kassaflödesanalysen, vilket ger en delsumma i analysen som visar kassaflödet före förändring i räntebärande fordringar och skulder.

Not 35. Fortsättning

Årets kassaflöde

	2016	2015
Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter enligt operativt kassaflöde	-1 078	8 040
Avgår nettoinvesteringar i materiella och immateriella tillgångar	160	475
Avgår skattebetalningar på sålda materiella och immateriella tillgångar samt försäljning av tillgångar i Infrastrukturutveckling	35	69
Kassaflöde från löpande verksamhet	-883	8 584
Kassaflöde från strategiska investeringar enligt operativt kassaflöde	862	456
Nettoinvestering materiella och immateriella tillgångar	-160	-475
Ökning och minskning av räntebärande fordringar	-2 260	-1 297
Betald skatt på sålda materiella och immateriella tillgångar samt tillgångar i Infrastrukturutveckling	-35	-69
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 593	-1 385
Kassaflöde från finansieringsverksamheten enligt operativt kassaflöde, inklusive förändring i räntebärande fordringar och skulder	-2 476	-2 615
Ökning och minskning i räntebärande skulder	2 260	1 297
Utdelning etc ¹⁾	-3 874	-3 226
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-4 090	-4 544
Årets kassaflöde	-6 566	2 655
1) Varav återköp aktier	-793	-416

Sambandet mellan koncernens investeringar i kassaflödesanalysen och investeringar i koncernens operativa kassaflödesanalys

Totala nettoinvesteringar redovisas i kassaflödesanalysen fördelade på löpande verksamhet och investeringsverksamheten med hänsyn taget till likvidreglering av investeringar och desinvesteringar.

I löpande verksamheten redovisas köp och försäljning av omsättningsfastigheter medan övriga nettoinvesteringar redovisas i investeringsverksamheten.

	2016	2015
Nettoinvesteringar i löpande verksamhet	-655	3 092
Nettoinvesteringar i investeringsverksamheten	702	-19
	47	3 073
Avgår justering för periodisering, kassapåverkan investeringar	96	68
Totala nettoinvesteringar	143	3 141

I koncernens operativa kassaflödesanalys redovisas nettoinvesteringar fördelat på nettoinvesteringar i rörelsen och strategiska nettoinvesteringar enligt följande.

Investeringar/Desinvesteringar

	2016	2015
Rörelsen – Investeringar		
Immateriella tillgångar	-394	-392
Materiella anläggningstillgångar	-1 636	-1 485
Tillgångar i Infrastrukturutveckling	-1 336	-234
Aktier	-325	-136
Omsättningsfastigheter	-17 108	-15 364
varav Bostadsutveckling	-9 005	-6 645
varav Kommersiell fastighetsutveckling	-8 103	-8 719
	-20 799	-17 611
Rörelsen – Desinvesteringar		
Immateriella tillgångar	2	0
Materiella anläggningstillgångar	411	636
Tillgångar i Infrastrukturutveckling	3 102	1 114
Aktier	16	22
Omsättningsfastigheter	16 549	18 524
varav Bostadsutveckling	7 508	8 622
varav Kommersiell fastighetsutveckling	9 041	9 902
	20 080	20 296
Nettoinvesteringar i rörelsen	-719	2 685
Strategiska desinvesteringar		
Försäljning av rörelse	862	456
Netto strategiska investeringar	862	456
Totala nettoinvesteringar	143	3 141

Not 36. Personal

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2016	2015
Löner och ersättningar		
Styrelse, VD, vVD och övrig ledningsgrupp ¹⁾	588	514
varav rörliga ersättningar	223	187
Övriga anställda	21 190	23 068
Summa löner och ersättningar	21 778	23 582
Sociala kostnader	5 531	5 890
varav pensionskostnader	2 144	2 410

1) I belopp avseende styrelse, VD, vVD och övrig ledningsgrupp inkluderas ersättningar till tidigare styrelse, VD och vVD i samtliga koncernbolag under räkenskapsåret.

Av koncernens totala pensionskostnader avser 52 (60) Mkr styrelse, VD, vVD och övrig ledningsgrupp. I beloppet inkluderas ersättningar till tidigare styrelse, VD och vVD.

Medelantal anställda

Personal beräknas som genomsnittligt antal anställda. Se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

	2016	varav män	%	varav kvinnor	%	2015	varav män	%	varav kvinnor	%
Sverige	10 158	8 476	83	1 682	17	10 330	8 964	87	1 366	13
Norge	3 864	3 482	90	382	10	4 053	3 642	90	411	10
Danmark	18	11	61	7	39	17	10	59	7	41
Finland	2 056	1 760	86	296	14	2 031	1 742	86	289	14
Storbritannien	5 617	4 387	78	1 230	22	5 434	4 273	79	1 161	21
Polen	6 892	5 396	78	1 496	22	7 009	5 561	79	1 448	21
Tjeckien	3 141	2 626	84	515	16	3 180	2 708	85	472	15
Slovakien	790	656	83	134	17	745	638	86	107	14
USA	9 276	7 941	86	1 335	14	10 169	8 856	87	1 313	13
Argentina	1	1	100	0	0	9	6	67	3	33
Brasilien	93	88	95	5	5	1 485	1 386	93	99	7
Chile	5	4	80	1	20	29	25	86	4	14
Peru	156	156	100	0	0	3 157	2 980	94	177	6
Övriga länder	836	774	93	62	7	822	775	94	47	6
Summa	42 903	35 758	83	7 145	17	48 470	41 566	86	6 904	14

Antalet anställda vid årets slut uppgick till 40 642 (43 122).

Män och kvinnor per balansdagen i styrelse och ledning

	2016	varav män	varav kvinnor	2015	varav män	varav kvinnor
Antal styrelseledamöter	206	86%	14%	183	86%	14%
Antal verkställande direktörer och medlemmar i affärsenheternas ledningsgrupper	189	80%	20%	180	83%	17%

Övrigt

Inga lån, ställda säkerheter eller eventalförpliktelser har lämnats till förmån för styrelseledamot och verkställande direktör inom koncernen.

Not 37. Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter

I koncernledningen ingår verkställande direktören och samtliga åtta vice verkställande direktörer, "Senior Executive Team". Gruppen omfattar sammanlagt nio personer vid utgången av 2016.

Med ledande befattningshavare avses medlemmar i koncernledningen.

Berednings- och beslutsprocesser

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare fastställs årligen av årsstämman. Lön och övriga förmåner för verkställande direktören fastställs av Skanska AB:s styrelse efter förslag från styrelsens ersättningskommitté. Ersättningskommittén beslutar om löner, rörlig ersättning och övriga förmåner för övriga medlemmar i koncernledningen. Verkställande direktören informerar löpande ersättningskommittén om löner, rörlig ersättning och övriga förmåner för koncernstabschefer och affärsenhetschefer. I ersättningskommittén ingick under 2016 styrelseordförande Hans Biörck, som vid årsstämman 2016 efterträdde Stuart Graham, styrelseledamoten Charlotte Strömberg och styrelseledamoten John Carrig. Ersättningskommittén sammanträdde sju gånger under året. Årsstämman beslutar om styrelsearvodet och ersättning för kommittéarbete efter förslag från valberedningen.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättningsprinciper

Vid årsstämman 2016 godkändes följande riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare:

Ersättning till ledande befattningshavare i Skanska AB skall utgöras av fast lön, eventuell rörlig ersättning, övriga sedvanliga förmåner samt pension. Med ledande befattningshavare avses verkställande direktören och övriga medlemmar i koncernledningen ("Senior Executive Team").

Den sammanlagda ersättningen för varje ledande befattningshavare skall vara marknadsmässig och konkurrenskraftig på den arbetsmarknad där befattningshavaren är placerad och framstående prestationer skall reflekteras i den totala ersättningen.

Fast lön och rörlig ersättning skall vara relaterad till befattningshavarens ansvar och befogenhet. Den rörliga ersättningen skall kunna utges i kontanter och/eller aktier och den skall vara maximerad och relaterad till den fasta lönen. Tilldelning av aktier skall kräva tre års intjänandeperiod och skall ingå i ett långsiktigt incitamentsprogram. Den rörliga ersättningen skall baseras på utfallet i

förhållande till uppsatta mål och utformas så att ökad intressegemenskap uppnås mellan befattningshavaren och bolagets aktieägare. Villkor för rörlig ersättning bör utformas så att styrelsen, om exceptionella ekonomiska förhållanden råder, har möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig ersättning om ett sådant utgivande bedöms som orimligt och oförenligt med bolagets ansvar i övrigt gentemot aktieägare, anställda och andra intressenter. För årlig bonus bör det finnas möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig ersättning, om styrelsen bedömer att det är rimligt av andra skäl.

I den mån styrelseledamot utför arbete för bolagets räkning, vid sidan av styrelsearbetet, skall konsultarvode och annan ersättning för sådant arbete kunna utgå.

Vid uppsägning gäller normalt en uppsägningstid om 6 månader, i kombination med avgångsvederlag motsvarande högst 18 månaders fast lön eller, alternativt, en uppsägningstid motsvarande högst 24 månader.

Pensionsförmåner skall vara antingen förmåns- eller avgiftsbestämda, eller en kombination därav och ge befattningshavaren rätt att erhålla pension från 65 års ålder. Pensionsåldern kan dock i enskilda fall vara tidigast 60 år. För intjänande av förmånsbestämd pension förutsätts för fullt intjänande att anställningsförhållandet pågått under så lång tid som krävs enligt företagets generella pensionsplan i respektive land. Rörlig ersättning skall inte vara pensionsgrundande, med undantag för de fall där det följer av reglerna i en generell pensionsplan (till exempel den svenska ITP-planen).

Styrelsen får frångå dessa riktlinjer, om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

Frågor om lön och annan ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningskommittén och beslutas av styrelsen. Frågor om lön och annan ersättning till andra ledande befattningshavare beslutas av ersättningskommittén.

Målsättning och prestation avseende rörliga ersättningar

Rörlig ersättning kan bestå av två delar, dels årlig rörlig ersättning som är kontantbaserad, dels aktieprogram som omfattar ersättning i form av aktier.

De långsiktiga aktieprogrammen beskrivs under avsnitten "Långsiktiga aktieprogram" samt "Tidigare långsiktiga aktieprogram" i denna not. I tabellen nedan anges, per verksamhetsgren, startpunkt och outperform för respektive mål som beslutades av styrelsen för den kontantbaserade rörliga ersättningen 2016.

Finansiella målsättningar för rörliga lönedelar 2016

	Vinstmätt	Startpunkt	Outperform	Utfall	Uppfyllandegrad ²⁾
Koncernen	Resultat efter finansiella poster, Mdr kr ¹⁾	4,8	6,7	8,0	100%
Byggverksamhet	Rörelseresultat, Mdr kr	3,4	4,6	3,5	64%
	Skanska Value Added, Mdr kr ³⁾	3,7	4,9	4,4	89%
Bostadsutveckling⁴⁾	Rörelseresultat, Mdr kr	0,7	1,0	1,6	100%
	Avkastning på sysselsatt kapital, %	7	11	19	100%
Kommersiell fastighetsutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	1,0	1,5	2,3	94%
	Avkastning på sysselsatt kapital, % ⁵⁾	8	11	16	100%
	Uthyrning, tusental, m ²	181	333	317	69%
Infrastrukturutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	0,5	0,7	1,8	100%
	Projektutveckling, % ⁶⁾	0	100	72	72%

1) Resultatet exkluderar elimineringar på koncernnivå. "Outperform"-målet på koncernnivå utgör 95 procent av verksamhetsgrenarnas totala "Outperform"-mål och Startpunktsmålet utgör 105 procent av verksamhetsgrenarnas totala Startpunktsmål.

2) Uppfyllandegraden baseras på utfallen i respektive affärsenhet som vägs samman.

3) Målet Skanska Value Added (SVA) motsvarar rörelseresultat efter avdrag för kapitalkostnad på sysselsatt kapital. Kapitalkostnaden avser den bedömda kostnaden för lånat och eget kapital före skatt.

4) Bostadsutveckling i Centraleuropa samt BoKlok mäts även på antal sålda enheter. Hyresbostäder mäts även på antal startade enheter.

5) Inklusive orealiserade utvecklingsvinster och förändringar i marknadsvärde. Omfattar affärsenheterna Kommersiell fastighetsutveckling i Norden, Europa och USA.

6) Innehåller mål för projektutveckling i Europa och Amerika, samt tillgångsförvaltning och avyttringar.

Not 37. Fortsättning

I tillägg till ovan nämnda finansiella målsättningar har respektive person i koncernledningen icke-finansiella mål som kan reducera utfallet mätt enbart på de finansiella målen. De icke-finansiella målen gäller i huvudsak strategiska initiativ kopplade till affärsplanen. I de fall den verksamhet personen i fråga är ansvarig för inte har uppnått de icke-finansiella målen reduceras utfallet.

För koncernledningen, exklusive verkställande direktören, knyts årlig rörlig ersättning huvudsakligen till koncernmålen och/eller till de affärsenheter de är direkt ansvariga för. De icke-finansiella målen är kopplade till de affärsenheter och/eller verksamheter personerna i koncernledningen är ansvariga för. Det preliminära utfallet för övrig koncernledning blev i genomsnitt 83 (80) procent av fast årslön. Beräkningen är preliminär såtillvida att eventuella avdrag som följd av de icke-finansiella målen ännu inte beaktats. Styrelsen beslutar om det slutliga utfallet av rörliga ersättningar efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2017.

Målsättning och prestation avseende rörlig ersättning för verkställande direktören

För verkställande direktören har de finansiella målen varit desamma som koncernmålen enligt tabellen på föregående sida. Styrelsen har möjlighet att reducera utfallet av den rörliga ersättningen mätt enbart på de finansiella målen med maximalt 50 procent baserat på utfallet av de icke-finansiella målen i koncernen. Det preliminära utfallet av verkställande direktörens rörliga ersättning (det vill säga exklusive aktiesparprogrammet) visar på utfall om 100 (100) procent av fast årslön baserat på finansiella mål med en måluppfyllelse på 100 (100) procent. Beräkningen är preliminär såtillvida att eventuella avdrag som följd av de icke-finansiella målen ännu inte beaktats. Styrelsen beslutar om det slutliga utfallet efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2017.

Pensionsförmåner

Pensionsåldern för personer i koncernledningen är 62–65 år och anställda i Sverige har rätt till pensionsförmån enligt ITP planen. ITP planen omfattar premiebestämd pension ITP1 samt förmånsbestämd pension ITP2. Anställda utanför Sverige omfattas av lokala pensionsplaner. Premien i ITP1 utgör 4,5 procent av kontant bruttolön upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent av kontant bruttolön därutöver. Den förmånsbestämda ITP2 garanterar livsvarig ålderspension från 55 års ålder. Pensionsbeloppet utgör viss procent av slutlönen och tjänstetid för full pension är 30 år. Pensionsrätten för lönedelar upp till 7,5 inkomstbasbelopp är 10 procent, för lönedelar mellan 7,5 och 20 inkomstbasbelopp är förmånen 65 procent och för lönedelar mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp är förmånen 32,5 procent av lönen. För lönedelar överstigande 30 inkomstbasbelopp omfattas gruppen som deltar i ITP2 av en kompletterande pensionsrätt, med en premie om 20 procent.

Avgångsvederlag

För personer i koncernledningen gäller vid uppsägning från bolagets sida, en uppsägningstid om 6 månader med bibehållen fast lön och förmåner, exklusive rörlig ersättning. Efter uppsägningstiden utbetalas avgångsvederlag under 12–18 månader. Avgångsvederlag som utbetalas efter uppsägningstid är normalt förenad med avräkningskyldighet.

Mellan Skanska och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägnings-tid om 24 månader med bibehållen fast lön och förmåner, exklusive rörlig ersättning. Inget avgångsvederlag utgår vid uppsägning.

Kostnadsförda ersättningar och förmåner 2016

Styrelsearvoden

Årsstämman 2016 beslöt att arvoden skulle utgå till de stämموvalda ledamöterna, med undantag för verkställande direktören, med sammanlagt 8 485 (8 200) Tkr inklusive ett särskilt anslag för kommittéarbete, se tabell nedan.

Styrelse

Tkr	Styrelsearvode		Revisionskommittén		Ersättningskommittén		Projektkommittén		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Styrelsens ordförande										
Hans Biörck (Stuart Graham)	1 995	1 950	150	125	100	100	200	200	2 445	2 375
Övrig styrelse										
John Carrig	665	650	150	125	100	100	200	200	1 115	1 075
Nina Linander	665	650	150	125	0	0	200	200	1 015	975
Fredrik Lundberg	665	650	0	0	0	0	200	200	865	850
Charlotte Strömberg	665	650	200	150	100	100	200	200	1 165	1 100
Pär Boman	665	650	150	125	0	0	200	200	1 015	975
Jayne McGivern	665	650	0	0	0	0	200	200	865	850
Styrelse	5 985	5 850	800	650	300	300	1 400	1 400	8 485	8 200

Styrelsens ordförande

Styrelsens ordförande Hans Biörck har under verksamhetsåret tillerkänts styrelsearvode med totalt 2 445 Tkr varav 450 Tkr avseende kommittéarbete. Styrelsens ordförande har vidare under verksamhetsåret tilldelats ett förmånsvärde om cirka 641 Tkr till följd av deltagande i det långsiktiga aktiesparprogrammet Seop under sin tid som anställd av Skanska AB.

Styrelseledamöter

Utöver ordinarie styrelsearvode och arvode för kommittéarbete har inga arvoden utbetalats till ledamöterna i deras roll som styrelseledamot. John Carrig har erhållit 770 (759) Tkr (motsvarande USD 90 000 (90 000)) som rådgivare för Skanskas verksamhet i USA.

För styrelseledamöter utsedda av de anställda redovisas inte uppgift om löner och ersättningar samt pensioner då de inte uppbär dessa i egenskap av styrelsemedlemmar. För styrelsemedlemmar som tidigare, före räkenskapsårets ingång, varit anställda i koncernen redovisas uppgift om pensionsförpliktelser i deras tidigare roll som anställda.

Not 37. Fortsättning

Koncernledning

Tkr	Årslön		Rörlig ersättning ¹⁾		Tilldelat värde aktiesparprogram ²⁾		Övriga ersättningar och förmåner		Pensionskostnad		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Verkställande direktören												
Johan Karlström	12 360	12 000	12 360	12 000	8 645	6 557	73	72	6 180	6 000	39 618	36 629
Övrig koncernledning (8 personer)	39 779	39 210	28 792	26 525	27 440	17 392	1 172	880	13 250	12 016	110 432	96 022
Summa	52 139	51 210	41 152	38 525	36 085	23 949	1 245	952	19 430	18 016	150 050	132 651

1) Rörlig ersättning avseende verksamhetsåret 2016 är preliminär och fastställs slutgiltigt samt utbetalas efter uppföljning av utfallet i första kvartalet 2017. Beloppen som ingår i rubriken "Rörlig ersättning" i ovanstående uppställning avser verksamhetsåret 2016. I avtalen för rörlig ersättning ingår en allmän klausul som stipulerar att Styrelsen och Ersättningskommittén har rätt att helt eller delvis reducera den rörliga ersättningen.

2) Angivet värde avser preliminär tilldelning av matchningsaktier och prestationsaktier för 2016, med aktiekurs per 30 december 2016 (215,1 kr). Koncernledningen beräknas erhålla 6 990 (6 055) matchningsaktier och 160 768 (139 264) prestationsaktier. Styrelsen beslutar om det slutliga utfallet efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2017. För erhållande av matchningsaktierna och prestationsaktierna förutsätts ytterligare 3 års tjänstgöring. Kostnaden fördelas över tre år i enlighet med IFRS 2, se avsnitt "Långsiktiga aktieprogram". Verkställande direktören och delar av den övriga koncernledningen har erhållit ersättning relaterade till verksamhetsåret 2013. Verkställande direktören har, efter en treårig inläsningsperiod, inom det tidigare aktiesparprogrammet Seop 2 erhållit 35 302 (27 638) aktier motsvarande 7 594 (4 555) Tkr 2016, avseende förvärvade aktier under verksamhetsåret 2013. Övrig koncernledning har inom Seop 2, efter en treårig inläsningsperiod, under 2016 erhållit 86 998 (70 627) Skanska B-aktier motsvarande 18 713 (11 639) Tkr, avseende förvärvade aktier.

Verkställande direktören

Verkställande direktören, Johan Karlström, har under verksamhetsåret uppburet fast lön om 12 360 (12 000) Tkr samt en beräknad rörlig lönedel om 12 360 (12 000) Tkr baserad på finansiella mål med en måluppfyllelse på 100 procent. Den rörliga ersättningen kan uppgå till högst 100 (100) procent av den fasta årslönen. Utfallet för verkställande direktörens rörliga ersättning fastställs slutligen av styrelsen efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2017. Det preliminära utfallet motsvarade 100 (100) procent av den fasta årslönen. Utbetalning sker normalt under maj månad året efter prestationsåret.

Vidare deltar verkställande direktören i koncernens pågående aktiesparprogram Seop 3 med tilldelning av matchningsaktier och prestationsaktier, se avsnitt "Långsiktiga aktieprogram" i denna not. Johan Karlström förvärvade, inom ramen för Seop 3, 6 698 (6 631) Skanska B-aktier under 2016, vilket beräknas medföra tilldelning av 1 675 (1 658) matchningsaktier motsvarande 360 (273) Tkr. Antalet prestationsaktier som beräknas tilldelas är 38 515 (38 130) med ett värde av 8 285 (6 284) Tkr genom att "outperform"-målen preliminärt uppfylldes till 100 (100) procent. Angivet värde avser aktiekurs per 30 december 2016 (215,1 kr). Tilldelning av prestationsaktier fastställs slutligen av styrelsen efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2017.

Verkställande direktören har rätt till pension från tidigast 62 år. Årliga pensionsavsättningar uppgår till 50 procent av den fasta årslönen. Kostnaden under året uppgick till 6 180 (6 000) Tkr.

Övrig koncernledning

Under året har en ny person tillkommit i koncernledningen, och en person har under året lämnat koncernledningen. Övrig koncernledning omfattar vid utgången av 2016 sammanlagt åtta personer.

Koncernledningen har fast årslön och en rörlig ersättning baserad på koncernens resultat och/eller resultatet i de affärsenheter de är direkt ansvariga för. Vidare omfattas ledande befattningshavare av koncernens pågående aktiesparprogram Seop 3 med tilldelning av matchningsaktier och prestationsaktier, se avsnitt "Långsiktiga aktieprogram" i denna not. Totalt förvärvades 21 261 (17 588) Skanska B-aktier av övriga koncernledningsmedlemmar under 2016 inom ramen för Seop 3, vilket medförde 5 315 (4 397) matchningsaktier motsvarande 1 143 (725) Tkr. Antalet prestationsaktier som beräknas tilldelas är 122 252 (101 134) med ett värde av 26 296 (16 667) Tkr genom att "outperform"-målen preliminärt uppfylldes till 100 (100) procent. Angivet värde avser aktiekurs per 30 december 2016 (215,1 kr). Rörlig ersättning samt utfallet av prestationsaktier för verksamhetsåret 2016 är preliminär och fastställs slutligen efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2017. Utbetalning av den kontantbaserade rörliga ersättningen sker normalt under maj månad året efter prestationsåret.

Samtliga ovan nämnda ersättningar och förmåner har belastat Skanska AB utom 31 157 (27 524) Tkr till övrig koncernledning vilket har belastat andra koncernbolag.

Pensionsförpliktelser till nuvarande och tidigare ledande befattningshavare

Utestående pensionsförpliktelser till verkställande direktören och tidigare verkställande direktörer uppgår år 2016 till 149 947 (180 260) Tkr. Till övrig koncernledning och tidigare övrig koncernledning uppgår utestående förpliktelser till 112 085 (112 049) Tkr.

Långsiktiga aktieprogram

Aktiesparprogram – Skanska Employee Ownership Program, Seop 3 (2014–2016)

Vid årstämman 2013 beslutades att för koncernens anställda införa det långsiktiga aktiesparprogrammet Seop 3, vilket huvudsakligen är en förlängning av det tidigare aktiesparprogrammet Seop 2, som löpte 2011–2013. Villkoren överensstämmer i allt väsentligt med villkoren i det tidigare programmet, Seop 2.

Programmet riktar sig till cirka 40 000 tillsvidareanställda inom Skanska koncernen varav cirka 2 000 nyckelanställda och cirka 300 chefer, inklusive verkställande direktören och övrig koncernledning.

Programmet innebär att anställda, nyckelanställda och chefer erbjuds möjlighet att, förutsatt en egen investering i aktier av serie B i Skanska under ett visst räkningsår, av Skanska, vederlagsfritt erhålla aktier av serie B i Skanska. Vid en egen investering av 4 så kallade sparaktier har den anställde rätt att, efter en treårig inläsningsperiod, vederlagsfritt erhålla 1 aktie av serie B i Skanska. Därutöver har den anställde möjligheten att, beroende på uppfyllande av vissa resultatbaserade prestationsvillkor under förvävsperioden, efter inläsningsperioden vederlagsfritt erhålla ytterligare aktier av serie B i Skanska.

Förvävsperioden täcker perioden 2014–2016 och inläsningsperioden löper under tre år från den månad sparaktien förvärvades. Anställda kan för varje 4 förvärvade sparaktier högst erhålla 3 prestationsaktier (utöver 1 matchningsaktie). Nyckelanställda kan för varje 4 förvärvade sparaktier högst erhålla 7 prestationsaktier (utöver 1 matchningsaktie). Chefer (vilka delas in i tre underkategorier) kan för varje 4 förvärvade sparaktier högst erhålla 15, 19 respektive 23 prestationsaktier (utöver 1 matchningsaktie). Det antal sparaktier som en deltagare i programmet högst får förvärva, genom månatligt sparande, är beroende av den anställdes lön och om den anställde deltar i programmet såsom anställd, nyckelanställd eller chef.

En förutsättning för att en deltagare skall ha möjlighet att erhålla matchnings- och prestationsaktier är att denne är anställd inom koncernen under hela inläsningsperioden och under denna inläsningsperiod, har behållit sparaktierna.

Programmet innefattar två kostnadstak. Det första är beroende av vilken utsträckning de finansiella "Seop-specifika Outperform-målen" är uppfyllda, vilket begränsar Skansas totala kostnad för respektive år till 208–655 miljoner kronor, relaterat till uppfyllande av de finansiella "Seop-specifika Outperform-målen" på koncernnivå. Det första kostnadstaket justeras i enlighet med konsumentprisindex med basår 2013 för Seop 3. Det andra kostnadstaket innebär att Skansas totala kostnad för respektive år inte får överstiga 15 procent av EBIT på koncernnivå. Det faktiska kostnadstaket är det lägsta av de båda kostnadstaken. Kostnaderna för tidigare års aktiesparutfall ingår i de resultatmål som fastställs årligen.

Not 37. Fortsättning

Finansiella målsättningar för aktiesparprogrammet Seop 3, 2016 ¹⁾

	Vinstmått	Startpunkt	Outperform	Utfall	Uppfyllandegrad ²⁾
Koncernen	Resultat per aktie, kr ³⁾	10,8	12,3	15,9	100%
Byggverksamhet	Rörelseresultat, Mdr kr	3,7	4,8	3,5	54%
Bostadsutveckling⁴⁾	Rörelseresultat, Mdr kr	0,8	1,0	1,6	100%
Kommersiell fastighetsutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	1,2	1,6	2,3	94%
	Uthyrning, tusental, m ²	181	333	317	69%
Infrastrukturutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	0,7	0,8	1,8	100%
	Projektutveckling, %	0	100	72	72%

1) För ytterligare information se tabellen Finansiella målsättningar för rörliga lönedelar i not 37 på sidan 138.

2) Uppfyllandegraden baseras på utfallen i respektive affärsenhet som vägs samman.

3) Periodens resultat hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier under året.

4) Enheterna för bostadsutveckling i Centraleuropa samt BoKlok mäts även på avkastning på sysselsatt kapital. Hyresbostäder mäts även på antal startade enheter.

Utöver kostnadstaken begränsas även det antal aktier som får återköpas inom ramen för det treåriga programmet till 13 500 000 aktier.

I ovanstående tabell visas målluppfyllelsen i Seop 3 2016 för respektive verksamhetsgren.

Inom Skanskakoncernen totalt deltog cirka 30 (27) procent av tillsvidareanställda i programmet Seop 3 2016.

Kostnaden exklusive sociala avgifter gällande Seop 3 bedöms uppgå till cirka 873 Mkr varav årets kostnad uppgår till cirka 239 Mkr. Återstående kostnad för Seop 3 fram till och med 2019 bedöms till cirka 453 Mkr.

Utspädningseffekten till och med 2016 gällande Seop 3 för programmet 2016 beräknas till 2 567 457 aktier eller 0,55 procent av antalet utestående Skanska B-aktier. Maximal utspädning för programmet 2016 bedöms till 5 090 778 aktier eller 1,23 procent.

Antalet emitterade aktier kommer inte att förändras utan utskiftningen av matchings- och prestationsaktier möts av återköpta aktier. Återköpen sprids jämnt över tiden. Därmed uppstår i praktiken ingen utspädningseffekt.

Aktiesparprogram – Skanska Employee Ownership Program, Seop 4 (2017-2019)

Vid årsstämman 2016 beslutades att för koncernens anställda införa det långsiktiga aktiesparprogrammet Seop 4, vilket huvudsakligen är en förlängning av det tidigare aktiesparprogrammet Seop 3, som löpte 2014–2016. Villkoren överensstämmer i allt väsentligt med villkoren i det tidigare programmet, Seop 3.

Tidigare långsiktiga aktieprogram

Aktiesparprogram – Skanska Employee Ownership Program, Seop 2 (2011–2013)

För det tidigare aktiesparprogrammet som löpte 2011–2013 har utskiftning av aktier skett under 2014, 2015 och 2016. Det avser aktier som är intjänade under 2011, 2012 och 2013, och som efter en treårig inlåsningsperiod utskiftas till de som varit anställda inom koncernen under hela inlåsningsperioden och under denna inlåsningsperiod, har behållit sina sparaktier.

Den totala kostnaden, exklusive sociala avgifter, för Seop 2 bedöms uppgå till cirka 794 Mkr varav 761 Mkr har kostnadsförts 2011–2015, medan årets kostnad uppgår till cirka 33 Mkr.

Lokala incitamentsprogram

Löner och andra ersättningar fastställs med hänsyn till vad som gäller i branschen i övrigt och vad som är gängse i respektive lokal marknad. Koncernen tillämpar en ersättningsmodell till berörda chefer med en fast årslön och en rörlig ersättning som baseras på uppnådda finansiella mål.

Not 38. Arvode och ersättningar till revisorer

	Ernst & Young		KPMG	
	2016	2015	2016	2015
Revisionsuppdrag	46	0	8	52
Skatterådgivning	3	0	1	6
Övriga tjänster	1	0	2	8
Summa	50	0	11	66

För moderbolaget uppgick under året arvode för revisionsuppdrag till 5 Mkr och skatterådgivning till 1 Mkr.

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Med övriga tjänster avses rådgivning avseende redovisningsfrågor, rådgivning vid avyttring och förvärv av verksamheter samt rådgivning kring processer och intern kontroll.

Not 39. Upplysningar om närstående

Skanska säljer administrativa tjänster till pensionsstiftelser som förvaltar tillgångar avsedda att täcka koncernens pensionsförpliktelser.

Intresseföretag och joint ventures är närstående företag till Skanska. Uppgifter om transaktioner med dessa redovisas i följande tabeller.

Information om ersättningar och transaktioner med ledande befattningshavare finns i not 36, Personal, och not 37, Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter.

Transaktioner med joint ventures	2016	2015
Försäljning till joint ventures	7 310	6 381
Inköp från joint ventures	57	64
Utdelning från joint ventures	358	548
Fordringar hos joint ventures	532	552
Skulder till joint ventures	10	0
Eventualförpliktelser för joint ventures	1 379	1 890

Transaktioner med intressebolag	2016	2015
Inköp från intressebolag	0	0
Fordringar hos intressebolag	0	0
Skulder till intressebolag	0	0

L E Lundbergföretagen AB-koncernen har gett Skanska i uppdrag att utföra fyra byggtreprenader med en total utgående orderstock om 465 (556) Mkr. Omsättningen har under året uppgått till 91 (12) Mkr.

Skanskas pensionsstiftelse direktäger 370 000 (370 000) aktier i Skanska, serie B. Det finns också en obetydlig andel indirekt ägda aktier via investeringar i olika fonder.

Under 2016 förvärvade Skanska Trean Allmän Pensionsstiftelse (Skanskas svenska pensionsstiftelse) cirka 40 Mkr en fastighet i Luleå från Skanska, tillsammans med tre andra externa stiftelser. Totala köpeskillingen var cirka 160 Mkr.

Under 2015 sålde Skanska sitt innehav i Capital Hospitals (Holdings) Ltd till Skanska Trean Allmän Pensionsstiftelse (Skanskas svenska pensionsstiftelse), Skanska Norge Konsernpensjonskasse och Skanska Construction Services Trustee Ltd (Skanska UK's Pensionsstiftelse) för 1 031 Mkr.

Not 40. Leasing

Skanska är leasetagare till både finansiella och operationella leasingavtal.

Då Skanska är leasetagare redovisas de finansiella leasingtillgångarna som en anläggningstillgång i rapporten över finansiell ställning medan den framtida förpliktelsen till leasegivaren redovisas som en skuld i rapporten över finansiell ställning.

Skanska är ej leasegivare till finansiella leasingavtal.

Som operationell leasegivare bedriver Skanska uthyrning av fastigheter huvudsakligen i verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling.

A. Skanska som leasetagare

Finansiella leasingavtal

Som finansiella leasingavtal i koncernen redovisas leasade materiella anläggningstillgångar, både byggnader och mark samt maskiner och inventarier.

Av beloppet för finansiella leasingavtal i rapporten över finansiell ställning avser huvuddelen leasing av bilar i Sverige. Avtalen med leasingföretagen i övriga länder utgör operationell leasing.

Finansiella leasingavtal, redovisat värde	2016	2015
Materiella anläggningstillgångar		
Byggnader och mark	0	0
Maskiner och inventarier	266	297
Summa	266	297
Anskaffningsvärden	1 098	1058
Årets avskrivning	-80	-83
Accumulerade avskrivningar vid årets början	-752	-678
Redovisat värde	266	297

Variabla avgifter för finansiella leasingkontrakt som ingår i årets resultat uppgår till 0 (0) Mkr. Inga leasingavtal har vidareuthyrts.

Framtida minimileaseavgifter och dessas nuvärden framgår av följande tabell.

	Framtida minimileaseavgifter		Nuvärden av framtida minimileaseavgifter	
	2016	2015	2016	2015
Kostnader, förfallotidpunkt				
Inom ett år	-50	-109	-38	-101
Senare än ett år men inom fem år	-196	-186	-152	-171
Senare än fem år	0	0	0	0
Summa	-246	-295	-190	-272
Avstämning framtida minimileaseavgifter och dessas nuvärden			2016	2015
Framtida minimileaseavgifter			-246	-295
Avgår räntebelastning			56	23
Nuvärde av framtida minimileaseavgifter			-190	-272

Operationella leasingavtal

Huvuddelen av beloppen från framtida minimileaseavgifter avser leasingbilar och kontorslokaler för verksamheten i Storbritannien, Polen och USA. Dessutom ingår nyttjanderättsavtal avseende mark, framförallt i Storbritannien.

Koncernens leasingkostnader avseende operationella leasingavtal för året uppgår till -638 (-554) Mkr varav -615 (-512) Mkr avser minimileaseavgifter och -23 (-42) Mkr avser variabla avgifter. Koncernen har 13 (11) Mkr i leasingintäkter som avser vidareuthyrning av operationella leasingavtal.

Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal fördelas sig på förfallotidpunkter enligt följande;

Kostnader, förfallotidpunkt	2016	2015
Inom ett år	-532	-541
Senare än ett år men inom fem år	-1 256	-1 321
Senare än fem år	-2 119	-1 097
Summa	-3 907	-2 959

Av beloppet avser 53 (12) Mkr objekt som vidareuthyrts.

B. Skanska som leasegivare

Finansiella leasingavtal

Skanska är ej leasegivare till finansiella leasingavtal.

Operationella leasingavtal

Operationell leasing genom uthyrning av fastigheter bedrivs huvudsakligen inom verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling. Dessa fastigheter redovisas som omsättningstillgångar i rapporten över finansiell ställning, se not 4, Rörelsesegment.

Årets leasingintäkt för Kommersiell fastighetsutveckling uppgick till 571 (515) Mkr.

Koncernens variabla leasinginkomster avseende operationella leasingkontrakt uppgår för året till 139 (0) Mkr.

Framtida minimileaseavgifter som hänför sig till icke uppsägningsbara operationella leasingavtal fördelas sig på förfallotidpunkter enligt följande;

Intäkter, förfallotidpunkt	2016	2015
Inom ett år	425	93
Senare än ett år men inom fem år	632	68
Senare än fem år	674	309
Summa	1 731	470

Redovisat värde på omsättningsfastigheter i Kommersiell fastighetsutveckling uppgick till 19 728 (16 650) Mkr.

Not 41. Händelser efter rapportperioden

Inga händelser efter rapportperiodens utgång.

Not 42. Koncernen kvartalsvis¹⁾

Enligt IFRS	2016				2015			
	kv4	kv3	kv2	kv1	kv4	kv3	kv2	kv1
Orderingång	39 615	46 426	53 859	30 344	29 941	33 862	28 058	30 243
Resultat								
Intäkter	39 550	35 487	39 926	30 402	42 912	36 405	40 397	33 335
Kostnader för produktion och förvaltning	-35 772	-32 502	-34 732	-28 113	-37 969	-33 864	-36 689	-30 638
Bruttoresultat	3 778	2 985	5 194	2 289	4 943	2 541	3 708	2 697
Försäljnings- och administrationskostnader	-2 560	-2 157	-2 298	-2 137	-2 387	-2 010	-2 326	-2 146
Resultat från joint ventures och intresseföretag	1 618	220	129	159	568	240	224	238
Rörelseresultat	2 836	1 048	3 025	311	3 124	771	1 606	789
Ränteintäkter	18	14	9	30	11	32	18	27
Räntekostnader	-52	-33	-34	-51	13	-79	-99	-61
Förändring av marknadsvärde	16	7	2	-23	4	-13	-5	-11
Övrigt finansnetto	-43	-3	36	-12	29	-66	-10	-104
Finansnetto	-61	-15	13	-56	57	-126	-96	-149
Resultat efter finansiella poster	2 775	1 033	3 038	255	3 181	645	1 510	640
Skatter	-457	-217	-640	-52	-599	-91	-341	-154
Periodens resultat	2 318	816	2 398	203	2 582	554	1 169	486
Periodens resultat hänförligt till								
Aktieägarna	2 313	813	2 394	202	2 577	551	1 167	485
Innehav utan bestämmande inflytande	5	3	4	1	5	3	2	1
Övrigt totalresultat								
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat								
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	2 866	-2 578	-1 190	-225	489	85	260	-49
Skatt hänförligt till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	-574	454	254	55	-111	-16	-60	12
	2 292	-2 124	-936	-170	378	69	200	-37
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat								
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna	179	728	495	-237	-360	20	-612	1 023
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	-1	5	3	1	-3	1	0	-1
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	99	-60	1	-4	-24	-4	72	-65
Påverkan av kassaflödessakringar	-4	37	-56	54	19	9	16	10
Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	1 467	-54	-209	-349	209	-172	428	-184
Skatt hänförligt till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	1	-3	8	-10	-1	-3	0	-11
	1 741	653	242	-545	-160	-149	-96	772
Periodens övrigt totalresultat efter skatt	4 033	-1 471	-694	-715	218	-80	104	735
Periodens totalresultat	6 351	-655	1 704	-512	2 800	474	1 273	1 221
Periodens totalresultat hänförligt till								
Aktieägarna	6 347	-663	1 697	-514	2 798	470	1 271	1 221
Innehav utan bestämmande inflytande	4	8	7	2	2	4	2	0
Orderstock	196 254	191 567	177 902	154 590	158 248	167 535	168 837	181 164
Sysselsatt kapital	42 605	38 672	36 734	36 846	38 400	36 305	36 338	37 476
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	1 219	-3 210	-463	2 367	6 317	-3 376	-3 909	-1 328
Skuldsättningsgrad	0,0	0,2	0,0	-0,1	-0,3	0,2	0,2	0,1
Avkastning sysselsatt kapital, %	19,2	20,4	19,8	15,9	17,4	13,6	16,9	15,7
Kassaflöde								
Kassaflöde från löpande verksamhet	-457	376	2 102	-2 904	8 676	752	1 025	-1 869
Kassaflöde från investeringsverksamhet	1 583	-1 617	-1 340	-219	986	-974	-531	-866
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-261	-237	-2 442	-1 150	-546	-487	-2 386	-1 125
Periodens kassaflöde	865	-1 478	-1 680	-4 273	9 116	-709	-1 892	-3 860

Not 42. Fortsättning¹⁾

Verksamhetsgrenar

Enligt IFRS	2016				2015			
	kv4	kv3	kv2	kv1	kv4	kv3	kv2	kv1
Orderingång								
Byggverksamhet	39 615	46 426	53 859	30 344	29 941	33 862	28 058	30 243
Summa	39 615	46 426	53 859	30 344	29 941	33 862	28 058	30 243
Intäkter								
Byggverksamhet	38 827	34 969	33 767	30 438	37 979	35 764	36 204	30 701
Bostadsutveckling	2 487	1 729	1 815	1 540	1 764	1 453	3 132	2 375
Kommersiell fastighetsutveckling	1 940	1 112	6 082	577	6 435	1 060	2 011	982
Infrastrukturutveckling	35	28	155	19	29	23	22	32
Centralt och eliminerings	-3 739	-2 351	-1 893	-2 172	-3 295	-1 895	-972	-755
Summa	39 550	35 487	39 926	30 402	42 912	36 405	40 397	33 335
Rörelseresultat								
Byggverksamhet	1 264	942	898	442	1 398	789	1 065	622
Bostadsutveckling	347	171	140	88	68	71	372	217
Kommersiell fastighetsutveckling	180	60	1 968	-9	1 575	138	359	128
Infrastrukturutveckling	1 475	126	131	86	458	153	99	153
Centralt	-431	-226	-234	-250	-391	-353	-284	-318
Elimineringar	1	-25	122	-46	16	-27	-5	-13
Summa	2 836	1 048	3 025	311	3 124	771	1 606	789

Enligt Segmentsredovisning	2016				2015			
	kv4	kv3	kv2	kv1	kv4	kv3	kv2	kv1
Orderingång								
Byggverksamhet	39 615	46 426	53 859	30 344	29 941	33 862	28 058	30 243
Summa	39 615	46 426	53 859	30 344	29 941	33 862	28 058	30 243
Intäkter								
Byggverksamhet	38 827	34 969	33 767	30 438	37 979	35 764	36 204	30 701
Bostadsutveckling	4 529	2 596	3 479	2 660	3 197	2 459	3 657	2 985
Kommersiell fastighetsutveckling	2 673	1 339	1 794	4 420	5 405	970	1 494	1 165
Infrastrukturutveckling	35	28	155	19	29	23	22	32
Centralt och eliminerings	-3 827	-2 411	-1 943	-2 240	-3 363	-1 947	-1 023	-818
Summa	42 237	36 521	37 252	35 297	43 247	37 269	40 354	34 065
Rörelseresultat								
Byggverksamhet	1 264	942	898	442	1 398	789	1 065	622
Bostadsutveckling	680	250	378	297	326	217	401	230
Kommersiell fastighetsutveckling	322	202	451	1 361	1 271	109	385	182
Infrastrukturutveckling	1 475	126	131	86	458	153	99	153
Centralt	-431	-226	-234	-249	-391	-352	-285	-318
Elimineringar	-10	-28	40	32	-2	-15	3	-37
Summa	3 300	1 266	1 664	1 969	3 060	901	1 668	832

1) Informationen har hämtats från bolagets kvartalsrapporter vilka ej varit föremål för revision av bolagets revisorer.

Not 43. Koncernen fem år i sammandrag

Resultaträkningar, enligt IFRS ¹⁾

	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter	145 365	153 049	143 325	136 589	129 350
Kostnader för produktion och förvaltning	-131 119	-139 160	-130 215	-124 161	-117 789
Bruttoresultat	14 246	13 889	13 110	12 428	11 561
Försäljnings- och administrationskostnader	-9 152	-8 869	-8 370	-7 681	-8 508
Resultat från joint ventures och intresseföretag	2 126	1 270	669	813	965
Rörelseresultat	7 220	6 290	5 409	5 560	4 018
Finansnetto	-119	-314	-280	-241	-234
Resultat efter finansiella poster	7 101	5 976	5 129	5 319	3 784
Skatter	-1 366	-1 185	-1 279	-1 551	-923
Årets resultat	5 735	4 791	3 850	3 768	2 861
Årets resultat hänförligt till					
Aktieägarna	5 722	4 780	3 843	3 765	2 853
Innehav utan bestämmande inflytande	13	11	7	3	8
Övrigt totalresultat					
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat					
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	-1 127	785	-2 299	723	-130
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	189	-175	509	-183	-89
	-938	610	-1 790	540	-219
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat					
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna	1 165	71	1 817	-560	-444
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	8	-3	6	-9	-4
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	36	-21	-325	201	120
Påverkan av kassaflödessäkringar	31	54	-75	-87	11
Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	855	281	-748	613	-53
Skatt hänförlig till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-4	-15	23	17	-1
	2 091	367	698	175	-371
Årets övrigt totalresultat efter skatt	1 153	977	-1 092	715	-590
Årets totalresultat	6 888	5 768	2 758	4 483	2 271
Årets totalresultat hänförligt till					
Aktieägarna	6 867	5 760	2 745	4 489	2 267
Innehav utan bestämmande inflytande	21	8	13	-6	4
Kassaflöde¹⁾					
Kassaflöde från löpande verksamhet	-883	8 584	4 756	6 252	-91
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-1 593	-1 385	238	-1 447	-1 193
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-4 090	-4 544	-3 615	-3 238	1 872
Årets kassaflöde	-6 566	2 655	1 379	1 567	588

1) Jämförelsesiffrorna 2012 är inte justerade för effekterna av IFRS 10 och 11.

Not 43. Fortsättning

Resultaträkningar, enligt Segmentsredovisning¹⁾

	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter					
Byggverksamhet	138 001	140 648	128 663	118 976	124 509
Bostadsutveckling	13 264	12 298	9 558	9 234	8 682
Kommersiell fastighetsutveckling	10 226	9 034	10 228	6 206	6 742
Infrastrukturutveckling	237	106	163	87	242
Centralt och eliminerings	-10 421	-7 151	-3 583	1 943	-8 244
Koncernen	151 307	154 935	145 029	136 446	131 931
Rörelseresultat					
Byggverksamhet	3 546	3 874	4 508	3 880	3 474
Bostadsutveckling	1 605	1 174	683	573	-114
Kommersiell fastighetsutveckling	2 336	1 947	1 700	1 068	1 448
Infrastrukturutveckling	1 818	863	463	401	588
Centralt	-1 140	-1 346	-1 604	-732	-723
Elimineringar	34	-51	16	-46	-68
Rörelseresultat	8 199	6 461	5 766	5 144	4 605
Finansnetto	-118	-313	-293	-241	-234
Resultat efter finansiella poster	8 081	6 148	5 473	4 903	4 371
Skatt	-1 555	-1 219	-1 365	-1 430	-1 066
Årets resultat	6 526	4 929	4 108	3 473	3 305
Resultat per aktie, segment, kronor	15,89	11,96	9,98	8,43	8,00
Resultat per aktie efter utspädning, segment, kronor	15,80	11,87	9,88	8,39	7,97

1) Jämförelsesiffrorna 2012 är inte justerade för effekterna av IFRS 10 och 11.

Not 43. Fortsättning

Rapporter över finansiell ställning ¹⁾

	31 dec 2016	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2013	1 jan 2013	31 dec 2012
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar	6 837	6 504	7 122	7 449	7 938	7 938
Goodwill	5 270	5 256	5 276	4 849	4 882	4 882
Immateriella tillgångar	1 034	754	464	346	186	186
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	4 160	2 852	2 618	2 734	1 931	2 417
Finansiella anläggningstillgångar ^{2) 4)}	1 016	1 357	1 302	1 892	1 842	1 842
Uppskjutna skattefordringar	1 649	1 384	1 225	1 059	1 255	1 255
Summa anläggningstillgångar	19 966	18 107	18 007	18 329	18 034	18 520
Omsättningstillgångar						
Omsättningsfastigheter ³⁾	33 678	27 020	26 115	25 757	27 621	26 904
Material och varulager	1 042	944	1 017	944	1 079	1 079
Finansiella omsättningstillgångar ⁴⁾	10 095	7 496	5 839	5 955	5 838	5 838
Skattefordringar	784	691	929	984	569	568
Fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	5 751	5 692	5 472	6 232	5 991	5 991
Övriga rörelsefordringar	29 759	25 877	26 288	22 227	23 510	23 565
Kassa och bank	5 430	11 840	9 107	7 303	5 807	5 770
Summa omsättningstillgångar	86 539	79 560	74 767	69 402	70 415	69 715
SUMMA TILLGÅNGAR	106 505	97 667	92 774	87 731	88 449	88 235
varav räntebärande	16 318	20 511	16 049	14 997	13 249	13 212
EGET KAPITAL						
Eget kapital hänförligt till aktieägarna	27 350	24 079	21 251	21 177	19 187	19 187
Innehav utan bestämmande inflytande	156	127	154	187	195	166
Summa Eget kapital	27 506	24 206	21 405	21 364	19 382	19 353
SKULDER						
Långfristiga skulder						
Finansiella långfristiga skulder ⁴⁾	3 656	3 874	7 112	6 556	4 828	4 820
Pensioner	4 901	3 969	4 655	3 411	4 093	4 093
Uppskjutna skatteskulder	1 491	1 286	966	1 002	572	572
Långfristiga avsättningar	1	0	0	2	12	12
Summa långfristiga skulder	10 049	9 129	12 733	10 971	9 505	9 497
Kortfristiga skulder						
Finansiella kortfristiga skulder ⁴⁾	6 681	6 555	4 086	4 118	6 414	6 283
Skatteskulder	489	560	504	622	240	240
Kortfristiga avsättningar	7 227	6 432	6 005	5 649	6 016	6 016
Skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	18 473	15 821	14 545	15 013	15 768	15 760
Övriga rörelseskulder	36 080	34 964	33 496	29 994	31 124	31 086
Summa kortfristiga skulder	68 950	64 332	58 636	55 396	59 562	59 385
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	106 505	97 667	92 774	87 731	88 449	88 235
varav räntebärande	15 099	14 194	15 351	14 025	15 263	15 124
1) Jämförelsesiffrorna 2012 är inte justerade för effekterna av IFRS 10 och 11.						
2) Varav aktier	44	61	35	32	50	50
3) Omsättningsfastigheter						
Kommersiell fastighetsutveckling	19 728	16 650	14 956	13 700	14 081	14 081
Bostadsutveckling	13 950	10 370	11 159	11 257	11 756	11 370
Centralt	0	0	0	800	1 784	1 453
Summa	33 678	27 020	26 115	25 757	27 621	26 904
4) Poster avseende icke räntebärande orealiserade värdeförändringar på derivat/värdepapper ingår i följande med:						
Finansiella anläggningstillgångar	2	1	0	6	0	0
Finansiella omsättningstillgångar	177	120	164	115	188	188
Finansiella långfristiga skulder	116	173	202	49	49	49
Finansiella kortfristiga skulder	49	72	335	55	88	88

Not 43. Fortsättning

Nyckeltal ^{1) 5)}

	31 dec 2016	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2013	1 jan 2013	31 dec 2012
Orderingång ⁶⁾	170 244	122 104	146 939	113 944		120 081
Orderstock ⁶⁾	196 254	158 248	170 498	134 532		146 681
Medelantal anställda	42 903	48 470	57 858	57 105		56 618
Ordinarie utdelning per aktie, kronor ⁷⁾	8,25	7,50	6,75	6,25		6,00
Resultat per aktie, kronor	13,96	11,63	9,35	9,14		6,92
Resultat per aktie efter utspädning, kronor	13,88	11,53	9,25	9,11		6,90
Operativa finansiella tillgångar	10 595	13 818	8 356	6 718		4 563
Sysselsatt kapital	42 605	38 400	36 756	35 389	34 645	34 477
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	1 219	6 317	698	972	-2 014	-1 912
Eget kapital per aktie, kronor	66,82	58,58	51,73	51,49		46,59
Soliditet, %	25,8	24,8	23,1	24,4		21,9
Skuldsättningsgrad	0,0	-0,3	0,0	0,0		0,1
Räntetäckningsgrad	88,7	57,9	59,5	40,5		29,2
Avkastning på eget kapital, %	24,9	21,9	18,8	18,8		15,2
Avkastning på sysselsatt kapital, %	19,2	17,4	15,5	16,1		13,0
Avkastning på eget kapital, segment, %	28,3	22,5	20,1	17,4		17,5
Avkastning på sysselsatt kapital i Projektutvecklingsenheterna, segment, %	18,4	14,9	10,4	10,1		8,8
Rörelsemarginal, %	5,0	4,1	3,8	4,1		3,1
Rörelsemarginal, Byggverksamheten, %	2,6	2,8	3,5	3,3		2,8
Kassaflöde per aktie, kronor	-10,16	11,90	2,20	4,94		-11,53
Antal aktier vid årets slut	419 903 072	419 903 072	419 903 072	419 903 072		419 903 072
varav A-aktier	19 793 202	19 859 200	19 901 355	19 923 597		19 947 643
varav B-aktier	400 109 870	400 043 872	400 001 717	399 979 475		399 955 429
Genomsnittskurs, återköpta aktier	132,18	121,02	113,81	107,85		105,53
Antal B-aktier återköpta under året	4 345 000	2 340 000	2 484 648	2 392 580		2 417 000
Antal B-aktier i eget förvar vid årets slut	10 594 644	8 866 223	9 113 814	8 625 005		8 066 894
Antal utestående aktier vid årets slut	409 308 428	411 036 849	410 789 258	411 278 067		411 836 178
Genomsnittligt antal utestående aktier	409 896 419	411 059 056	411 088 591	411 721 772		412 035 381
Genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	412 174 095	414 445 854	415 286 339	413 426 939		413 529 383
Genomsnittlig utspädning, %	0,55	0,82	1,01	0,41		0,36

1) Jämförelsesiffrorna 2012 är inte justerade för effekterna av IFRS 10 och 11.

5) För definitioner se not 44.

6) Avser Byggverksamheten.

7) Styrelsens förslag: ordinarie utdelning om 8,25 kronor per aktie.

Not 44 A. Definitioner

Avkastning på eget kapital	Resultat hänförligt till aktieägarna i procent av genomsnittligt synligt eget kapital hänförligt till aktieägarna.
Avkastning på eget kapital, segment	Resultat enligt segmentsredovisning hänförligt till aktieägarna i procent av genomsnittligt synligt eget kapital hänförligt till aktieägarna.
Avkastning på sysselsatt kapital, koncernen	Rörelseresultat och finansiella intäkter i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.
Avkastning på sysselsatt kapital, verksamhetsgrenar, marknader och affärsenheter/rapportenheter	Rörelseresultat, finansiella intäkter reducerat med ränteintäkter från Skankas internbank och övriga finansiella poster i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade räntor avgår från rörelseresultatet, för att avkastningen ska avspegla avkastningen före belåning.
Avkastning på sysselsatt kapital i Projektutvecklingsenheterna, segment	Rörelseresultat, finansiella intäkter reducerat med ränteintäkter från Skankas internbank och övriga finansiella poster i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade räntor avgår från rörelseresultatet, för att avkastningen ska avspegla avkastningen före belåning. För Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling justeras resultatet så att värdeförändringen i pågående projekt adderas samt skillnaden mellan ingående års marknadsvärde och försäljningspris adderas.
Eget kapital per aktie	Synligt eget kapital hänförligt till aktieägarna, dividerat med antal utestående aktier vid årets slut.
Genomsnittligt synligt eget kapital	Beräknas utifrån fem mätpunkter: hälften av eget kapital hänförligt till aktieägarna vid årets början plus eget kapital hänförligt till aktieägarna vid utgången av kvartal 1, kvartal 2 och kvartal 3 plus hälften av eget kapital hänförligt till aktieägarna vid årets slut, dividerat med fyra.
Genomsnittligt sysselsatt kapital	Beräknas utifrån fem mätpunkter: hälften av sysselsatt kapital vid årets början plus sysselsatt kapital vid utgången av kvartal 1, kvartal 2 och kvartal 3 plus hälften av sysselsatt kapital vid årets slut, dividerat med fyra.
Kassaflöde per aktie	Kassaflöde före förändring i räntebärande fordringar och skulder, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.
Koncernens operativa kassaflöde	I koncernens operativa kassaflödesanalys, vilken inkluderar betalda skatter, redovisas investeringar både i kassaflöde från löpande rörelse och i kassaflöde från strategiska investeringar. Se även not 35.
Negativt/fritt rörelsekapital	Icke räntebärande fordringar minus icke räntebärande skulder exkl skatter.
Operativt kassaflöde	Kassaflöde från verksamheten före skatt och före finansieringsverksamhet. Se även not 35.
Operativa finansiella tillgångar/skulder netto	Räntebärande nettofordran/skuld exklusive byggnadskreditiv till bostadsrättsföreningar och räntebärande pensionsskuld netto.
Orderingång	<p>Entreprenaduppdrag: Vid skriftlig orderbekräftelse eller undertecknat kontrakt, då finansiering är ordnad samt att byggstart beräknas ske inom 12 månader. Om en tidigare erhållen order annulleras ett senare kvartal redovisas annulleringen som en avdragspost vid rapportering av orderingång för det kvartal annulleringen sker. Rapporterad orderingång inkluderar även order från Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling, vilket förutsätter att bygglov finns och att igångsättning beräknas ske inom tre månader.</p> <p>Servicejästanter: För fastprisarbeten; vid undertecknandet av kontrakt. Vid löpande räkningsarbeten; orderingången överensstämmer med intäkterna. För serviceavtal tas maximalt 24 månaders framtida intäkter med.</p> <p>För Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling rapporteras ingen orderingång.</p>
Orderstock	<p>Entreprenaduppdrag: Skillnaden mellan periodens orderingång och upparbetade intäkter (upparbetade projektkostnader plus upparbetade projekterresultat justerat för förlustavsättningar) plus orderstocken vid periodens ingång.</p> <p>Servicejästanter: Skillnaden mellan periodens orderingång och upparbetade intäkter plus orderstocken vid periodens ingång.</p>
Resultat per aktie	Periodens resultat hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.
Resultat per aktie efter utspädning	Periodens resultat hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning.
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	Räntebärande tillgångar minus räntebärande skulder.
Räntetäckningsgrad	Rörelseresultat och finansiella intäkter plus avskrivningar dividerat med räntenetto.
Skuldsättningsgrad	Räntebärande nettoskuld dividerat med synligt eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande.
Soliditet	Eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande i procent av balansomslutningen.
Sysselsatt kapital, koncernen	Totala tillgångar minus icke räntebärande skulder.
Sysselsatt kapital, verksamhetsgrenar, marknader och affärsenheter/rapportenheter	Totala tillgångar reducerade med skattefordringar och fordringar på Skankas internbank minus icke räntebärande skulder exklusive skatteskulder. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade ränteutgifter avgår från totala tillgångar.
Totalresultat	Förändring i eget kapital som ej hänför sig till transaktioner med ägarna.
Övrigt totalresultat	Totalresultat minus resultat enligt resultaträkningen. I posten ingår omräkningsdifferenser, säkring av valutarisk i utlandsverksamheter, omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner, påverkan av kassaflödessäkringar samt skatt hänförligt till övrigt totalresultat.

Not 44 B. Definitioner – Icke IFRS finansiella nyckeltal

Icke IFRS finansiella nyckeltal	Definition	Anledning för användning																																							
		Följande nyckeltal används eftersom de anses bäst och mest korrekt visa Skanskas verksamhet återspeglad i Skanskas affärsmodell och strategi. De hjälper därmed investorer och ledning att analysera trender och resultat i Skanska.																																							
Avkastning på eget kapital segment, rullande 12 månader Mkr	<p>Resultat hänförligt till aktieägarna i procent av genomsnittligt eget kapital hänförligt till aktieägarna.</p> <p>6 513 / 22 986 = 28,3%</p>	Mäter lönsamhet i investerat kapital.																																							
Avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling segment, rullande 12 månader exklusive Bostadsutveckling i UK (då denna verksamhet avslutas) Mkr	<table border="0"> <tr> <td>Rörelseresultat</td> <td>1 593</td> <td></td> </tr> <tr> <td>+ kapitaliserade ränteutgifter</td> <td>131</td> <td></td> </tr> <tr> <td>+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster</td> <td>12</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- ränteintäkter från internbanken</td> <td>-7</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Justerat resultat</td> <td>1 729</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾</td> <td>10 139</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling</td> <td>17,1%</td> <td></td> </tr> </table> <p>1) Genomsnittligt sysselsatt kapital</p> <table border="0"> <tr> <td>Kv 4 2016</td> <td>11 642 x 0,5</td> <td>5 821</td> </tr> <tr> <td>Kv 3 2016</td> <td>10 743</td> <td>10 743</td> </tr> <tr> <td>Kv 2 2016</td> <td>10 280</td> <td>10 280</td> </tr> <tr> <td>Kv 1 2016</td> <td>9 171</td> <td>9 171</td> </tr> <tr> <td>Kv 4 2015</td> <td>9 082 x 0,5</td> <td>4 541</td> </tr> <tr> <td></td> <td>40 556 / 4</td> <td>10 139</td> </tr> </table>	Rörelseresultat	1 593		+ kapitaliserade ränteutgifter	131		+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster	12		- ränteintäkter från internbanken	-7		Justerat resultat	1 729		Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾	10 139		Avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling	17,1%		Kv 4 2016	11 642 x 0,5	5 821	Kv 3 2016	10 743	10 743	Kv 2 2016	10 280	10 280	Kv 1 2016	9 171	9 171	Kv 4 2015	9 082 x 0,5	4 541		40 556 / 4	10 139	Mäter resultat (lönsamhet och kapitaleffektivitet) i Bostadsutveckling.
Rörelseresultat	1 593																																								
+ kapitaliserade ränteutgifter	131																																								
+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster	12																																								
- ränteintäkter från internbanken	-7																																								
Justerat resultat	1 729																																								
Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾	10 139																																								
Avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling	17,1%																																								
Kv 4 2016	11 642 x 0,5	5 821																																							
Kv 3 2016	10 743	10 743																																							
Kv 2 2016	10 280	10 280																																							
Kv 1 2016	9 171	9 171																																							
Kv 4 2015	9 082 x 0,5	4 541																																							
	40 556 / 4	10 139																																							
Avkastning på sysselsatt kapital i Infrastrukturutveckling segment, rullande 12 månader Mkr	<p>För Infrastrukturutveckling justeras resultatet så att värdeförändringen i pågående projekt samt skillnaden mellan ingående års marknadsvärde och försäljningspris avspeglas.</p> <table border="0"> <tr> <td>Rörelseresultat</td> <td>1 818</td> <td></td> </tr> <tr> <td>+/- justeringar enligt ovan</td> <td>-365</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Justerat resultat</td> <td>1 453</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾</td> <td>2 163</td> <td></td> </tr> <tr> <td>+/- justeringar enligt ovan</td> <td>1 375</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Justerat genomsnittligt sysselsatt kapital</td> <td>3 538</td> <td></td> </tr> </table> <p>Avkastning på sysselsatt kapital i Infrastrukturutveckling 41,1%</p> <p>1) Genomsnittligt sysselsatt kapital</p> <table border="0"> <tr> <td>Kv 4 2016</td> <td>5 434 x 0,5</td> <td>2 717</td> </tr> <tr> <td>Kv 3 2016</td> <td>2 071</td> <td>2 071</td> </tr> <tr> <td>Kv 2 2016</td> <td>1 420</td> <td>1 420</td> </tr> <tr> <td>Kv 1 2016</td> <td>1 524</td> <td>1 524</td> </tr> <tr> <td>Kv 4 2015</td> <td>1 843 x 0,5</td> <td>921</td> </tr> <tr> <td></td> <td>8 653 / 4</td> <td>2 163</td> </tr> </table>	Rörelseresultat	1 818		+/- justeringar enligt ovan	-365		Justerat resultat	1 453		Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾	2 163		+/- justeringar enligt ovan	1 375		Justerat genomsnittligt sysselsatt kapital	3 538		Kv 4 2016	5 434 x 0,5	2 717	Kv 3 2016	2 071	2 071	Kv 2 2016	1 420	1 420	Kv 1 2016	1 524	1 524	Kv 4 2015	1 843 x 0,5	921		8 653 / 4	2 163	Mäter resultat (lönsamhet och kapitaleffektivitet) i Infrastrukturutveckling.			
Rörelseresultat	1 818																																								
+/- justeringar enligt ovan	-365																																								
Justerat resultat	1 453																																								
Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾	2 163																																								
+/- justeringar enligt ovan	1 375																																								
Justerat genomsnittligt sysselsatt kapital	3 538																																								
Kv 4 2016	5 434 x 0,5	2 717																																							
Kv 3 2016	2 071	2 071																																							
Kv 2 2016	1 420	1 420																																							
Kv 1 2016	1 524	1 524																																							
Kv 4 2015	1 843 x 0,5	921																																							
	8 653 / 4	2 163																																							

Not 44 B. Definitioner - Icke IFRS finansiella nyckeltal

Icke IFRS finansiella nyckeltal	Definition	Anledning för användning																																								
Avkastning på sysselsatt kapital i Kommersiell fastighetsutveckling segment, rullande 12 månader Mkr	<p>För Kommersiell fastighetsutveckling justeras resultatet så att värdeförändringen i pågående projekt samt skillnaden mellan ingående års marknadsvärde och försäljningspris avspeglas.</p> <table border="1"> <tr> <td>Rörelseresultat</td> <td>2 336</td> </tr> <tr> <td>+/- justeringar enligt ovan</td> <td>232</td> </tr> <tr> <td>+ kapitaliserade ränteutgifter</td> <td>101</td> </tr> <tr> <td>+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster</td> <td>-11</td> </tr> <tr> <td>- ränteintäkter från internbanken</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Justerat resultat</td> <td>2 658</td> </tr> <tr> <td>Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾</td> <td>17 992</td> </tr> <tr> <td>Avkastning på sysselsatt kapital i Kommersiell fastighetsutveckling</td> <td>14,8%</td> </tr> </table> <p>1) Genomsnittligt sysselsatt kapital</p> <table border="1"> <tr> <td>Kv 4 2016</td> <td>19 936</td> <td>x 0,5</td> <td>9 968</td> </tr> <tr> <td>Kv 3 2016</td> <td>18 517</td> <td></td> <td>18 517</td> </tr> <tr> <td>Kv 2 2016</td> <td>17 144</td> <td></td> <td>17 144</td> </tr> <tr> <td>Kv 1 2016</td> <td>18 086</td> <td></td> <td>18 086</td> </tr> <tr> <td>Kv 4 2015</td> <td>16 510</td> <td>x 0,5</td> <td>8 255</td> </tr> <tr> <td></td> <td>71 969 / 4</td> <td></td> <td>17 992</td> </tr> </table>	Rörelseresultat	2 336	+/- justeringar enligt ovan	232	+ kapitaliserade ränteutgifter	101	+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster	-11	- ränteintäkter från internbanken	0	Justerat resultat	2 658	Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾	17 992	Avkastning på sysselsatt kapital i Kommersiell fastighetsutveckling	14,8%	Kv 4 2016	19 936	x 0,5	9 968	Kv 3 2016	18 517		18 517	Kv 2 2016	17 144		17 144	Kv 1 2016	18 086		18 086	Kv 4 2015	16 510	x 0,5	8 255		71 969 / 4		17 992	Mäter resultat (lönsamhet och kapitaleffektivitet) i Kommersiell fastighetsutveckling.
Rörelseresultat	2 336																																									
+/- justeringar enligt ovan	232																																									
+ kapitaliserade ränteutgifter	101																																									
+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster	-11																																									
- ränteintäkter från internbanken	0																																									
Justerat resultat	2 658																																									
Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾	17 992																																									
Avkastning på sysselsatt kapital i Kommersiell fastighetsutveckling	14,8%																																									
Kv 4 2016	19 936	x 0,5	9 968																																							
Kv 3 2016	18 517		18 517																																							
Kv 2 2016	17 144		17 144																																							
Kv 1 2016	18 086		18 086																																							
Kv 4 2015	16 510	x 0,5	8 255																																							
	71 969 / 4		17 992																																							
Avkastning på sysselsatt kapital i projektutvecklingsenheterna, segment	Justerat rörelseresultat (rörelseresultat, finansiella intäkter reducerat med ränteintäkter från Skanskas internbank och övriga finansiella poster. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade räntor avgår från rörelseresultatet, för att avkastningen ska avspegla avkastningen före belåning) i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital. Vid beräkningen för Infrastrukturutveckling reviseras finansiella intäkter reducerat med ränteintäkter från Skanskas internbank och övriga finansiella poster. Genomsnittligt sysselsatt kapital justeras för IAS 39 och för skatt i projekt i USA, som är upplagda som Limited liability companies, icke skattesubjekt.	Mäter resultat (lönsamhet och kapitaleffektivitet) i projektutvecklingsverksamheterna.																																								
Avkastning på sysselsatt kapital i Projektutvecklingsverksamheterna, segment Mkr	<p>Total avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling, Kommersiell fastighetsutveckling och Infrastrukturutveckling</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Justerat resultat</th> <th>Sysselsatt kapital, genomsnitt</th> <th>Avkastning på sysselsatt kapital</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Bostadsutveckling</td> <td>1 729</td> <td>10 139</td> <td>17,1%</td> </tr> <tr> <td>Kommersiell fastighetsutveckling</td> <td>2 658</td> <td>17 992</td> <td>14,8%</td> </tr> <tr> <td>Infrastrukturutveckling</td> <td>1 453</td> <td>3 538</td> <td>41,1%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>5 840</td> <td>31 669</td> <td>18,4%</td> </tr> </tbody> </table>		Justerat resultat	Sysselsatt kapital, genomsnitt	Avkastning på sysselsatt kapital	Bostadsutveckling	1 729	10 139	17,1%	Kommersiell fastighetsutveckling	2 658	17 992	14,8%	Infrastrukturutveckling	1 453	3 538	41,1%		5 840	31 669	18,4%	Mäter lönsamhet och kapitaleffektivitet.																				
	Justerat resultat	Sysselsatt kapital, genomsnitt	Avkastning på sysselsatt kapital																																							
Bostadsutveckling	1 729	10 139	17,1%																																							
Kommersiell fastighetsutveckling	2 658	17 992	14,8%																																							
Infrastrukturutveckling	1 453	3 538	41,1%																																							
	5 840	31 669	18,4%																																							
Bruttomarginal	Bruttoresultat dividerat med intäkter.	Mäter lönsamheten i projekten.																																								
Bruttoresultat	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning.	Mäter resultatet genererade i projekten.																																								
Finansnetto	Nettot av ränteintäkter, pensionsränta, räntekostnader, aktiverade räntekostnader, förändring av marknadsvärde samt övrigt finansnetto.	Mäter nettot av finansiell verksamhet.																																								
Fritt rörelsekapital i Byggverksamheten	Icke räntebärande fordringar minus icke räntebärande skulder exklusive skatter.	Mäter finansiell kapacitet genererad ur negativt rörelsekapital i Byggverksamheten.																																								
Försäljnings- och administrationskostnader, %	Försäljnings- och administrationskostnader dividerat med intäkter.	Mäter kostnadseffektiviteten i försäljnings- och administrationskostnaderna.																																								

Not 44 B. Fortsättning

Icke IFRS finansiella nyckeltal	Definition	Anledning för användning
Genomsnittligt eget kapital hänförligt till aktieägarna Mkr	Beräknas utifrån fem mätpunkter	
	Kv 4 2016 27 350 x 0,5 13 675	
	Kv 3 2016 21 069 21 069	
	Kv 2 2016 21 794 21 794	
	Kv 1 2016 23 368 23 368	
	Kv 4 2015 24 079 x 0,5 12 040	
	91 946 / 4 22 986	
Genomsnittligt fritt rörelsekapital i Byggverksamheten Mkr	Beräknas utifrån fem mätpunkter	
	Kv 4 2016 -22 460 x 0,5 -11 230	
	Kv 3 2016 -18 943 -18 943	
	Kv 2 2016 -17 708 -17 708	
	Kv 1 2016 -18 819 -18 819	
	Kv 4 2015 -20 542 x 0,5 -10 271	
	-76 971 / 4 -19 243	
Genomsnittligt sysselsatt kapital	Beräknas utifrån fem mätpunkter, se sidan 151–152.	
Intäkter Segment	Intäkter segment är samma som intäkter IFRS i alla verksamhetsgrenar förutom i Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling, där intäkterna redovisas när bindande kontrakt tecknas för försäljning av bostäder och fastigheter. I segmentsredovisningen tillämpar Bostadsutveckling klyvningsmetoden för joint ventures, vilket också påverkar intäkter segment.	Mäter intäkter genererade i rådande marknadsläge.
Justerat eget kapital hänförligt till aktieägarna Mdr kr	Eget kapital hänförligt till aktieägarna	27,4
	Orealiserat övervärde i mark i Bostadsutveckling	1,0
	Orealiserade utvecklingsvinster i Kommersiell fastighetsutveckling	7,2
	Påverkan i realiserat eget kapital i Infrastrukturutveckling	2,0
	Minus schablonmässig skatt om 10%	-1,0
	Justerat eget kapital	36,6
Nettodesinvesteringar/investeringar	Totala investeringar minus totala desinvesteringar.	Mäter balansen mellan investeringar och desinvesteringar.
Orderingång i förhållande till intäkter i Byggverksamheten, rullande 12 månader	Orderingång dividerat med intäkter i Byggverksamheten, rullande 12 månader.	Mäter i vilken utsträckning nya order ersätter utfört arbete.
Operativa finansiella tillgångar/skulder netto (ONFAL)	Räntebärande nettofordran/skuld exklusive byggnadskreditiv till bostadsrättsföreningar och räntebärande pensionskuld netto.	Mäter finansiell position och investeringskapacitet. Den senare utläses i en jämförelse av ONFAL mot av styrelsen beslutade limiter.
Operativt kassaflöde från verksamheten	Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter och kassaflöde från finansieringsverksamheten.	Mäter totalt kassaflöde genererat i verksamheten.
Orealiserade utvecklingsvinster, Kommersiell fastighetsutveckling	Marknadsvärde minus investerat kapital vid färdigställande för pågående projekt, färdigställda projekt och råmark och exploateringsfastigheter. Exkluderar projekt sålda enligt segmentsredovisningen.	Mäter potentiella framtida utvecklingsvinster i Kommersiell fastighetsutveckling.
Resultat efter finansiella poster	Rörelseresultat minus finansnetto.	Mäter resultatet före skatter.
Resultat per aktie, segment	Periodens resultat, segment, hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.	Mäter resultat per aktie, segment.
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	Räntebärande tillgångar minus räntebärande skulder.	Mäter finansiell position.
Rörelsemarginal	Rörelseresultat dividerat med intäkter.	Mäter lönsamheten i verksamheten.

Not 44 B. Fortsättning

Icke IFRS finansiella nyckeltal	Definition	Anledning för användning														
Rörelseresultat	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning, försäljnings- och administrationskostnader och resultat från joint ventures och intresseföretag.	Mäter resultatet i verksamheten.														
Rörelseresultat segment	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning, försäljnings- och administrationskostnader och resultat från joint ventures och intresseföretag, enligt segmentsredovisning och där Bostadsutveckling tillämpar klyvningsmetoden för joint ventures.	Mäter resultatet i verksamheten under rådande marknadsläge.														
Rörelseresultat, rullande 12 månader	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning, försäljnings- och administrationskostnader och resultat från joint ventures och intresseföretag, rullande 12 månader.	Mäter resultatet i verksamheten.														
Skuldsättningsgrad	Räntebärande nettoskuld dividerat med eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande.	Mäter skuldsättningsgrad/hävtångseffekt i finansiell position.														
Soliditet	Eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande i procent av balansomsutningen.	Mäter finansiell position.														
Sysselsatt kapital Bostadsutveckling Mkr	<table> <tr> <td>Totala tillgångar</td> <td>16 588</td> </tr> <tr> <td>– skattefordringar</td> <td>–257</td> </tr> <tr> <td>– fordringar på internbanken</td> <td>–78</td> </tr> <tr> <td>– pensionsfordran</td> <td>–18</td> </tr> <tr> <td>– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)</td> <td>–4 560</td> </tr> <tr> <td>– kapitaliserade ränteutgifter</td> <td>–68</td> </tr> <tr> <td></td> <td>11 607</td> </tr> </table>	Totala tillgångar	16 588	– skattefordringar	–257	– fordringar på internbanken	–78	– pensionsfordran	–18	– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	–4 560	– kapitaliserade ränteutgifter	–68		11 607	Mäter kapitalanvändning och effektivitet i Bostadsutveckling.
Totala tillgångar	16 588															
– skattefordringar	–257															
– fordringar på internbanken	–78															
– pensionsfordran	–18															
– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	–4 560															
– kapitaliserade ränteutgifter	–68															
	11 607															
Sysselsatt kapital Infrastrukturutveckling Mkr	<table> <tr> <td>Totala tillgångar</td> <td>5 874</td> </tr> <tr> <td>– skattefordringar</td> <td>–126</td> </tr> <tr> <td>– fordringar på internbanken</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>– pensionsfordran</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)</td> <td>–314</td> </tr> <tr> <td></td> <td>5 434</td> </tr> </table>	Totala tillgångar	5 874	– skattefordringar	–126	– fordringar på internbanken	0	– pensionsfordran	0	– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	–314		5 434	Mäter kapitalanvändning och effektivitet i Infrastrukturutveckling.		
Totala tillgångar	5 874															
– skattefordringar	–126															
– fordringar på internbanken	0															
– pensionsfordran	0															
– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	–314															
	5 434															
Sysselsatt kapital Kommersiell fastighetsutveckling Mkr	<table> <tr> <td>Totala tillgångar</td> <td>22 491</td> </tr> <tr> <td>– skattefordringar</td> <td>–422</td> </tr> <tr> <td>– fordringar på internbanken</td> <td>–1</td> </tr> <tr> <td>– pensionsfordran</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)</td> <td>–1 955</td> </tr> <tr> <td>– kapitaliserade ränteutgifter</td> <td>–177</td> </tr> <tr> <td></td> <td>19 936</td> </tr> </table>	Totala tillgångar	22 491	– skattefordringar	–422	– fordringar på internbanken	–1	– pensionsfordran	0	– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	–1 955	– kapitaliserade ränteutgifter	–177		19 936	Mäter kapitalanvändning och effektivitet i Kommersiell fastighetsutveckling.
Totala tillgångar	22 491															
– skattefordringar	–422															
– fordringar på internbanken	–1															
– pensionsfordran	0															
– icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	–1 955															
– kapitaliserade ränteutgifter	–177															
	19 936															
Sysselsatt kapital, koncernen	Totala tillgångar minus icke räntebärande skulder.	Mäter kapitalanvändning och effektivitet.														
Sysselsatt kapital, verksamhetsgrenar, marknader och affärsenheter/rapportenheter	Totala tillgångar reducerade med skattefordringar, fordringar på Skanskas internbank och pensionsfordringar, minus icke räntebärande skulder exklusive skatteskulder. För Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade ränteutgifter avgår från totala tillgångar.	Mäter kapitalanvändning och effektivitet i verksamhetsgren.														

Moderbolagets noter

Not 45. Finansiella instrument, moderbolaget

Finansiella instrument presenteras enligt IFRS 7 Finansiella instrument, upplysningar. Denna not innehåller moderbolagets finansiella instrument i siffror. Se även koncernens not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper, samt not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering.

Finansiella instrument i balansräkningen

	2016	2015
Tillgångar		
Långfristiga fordringar hos koncernföretag	253	216
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	15	20
Summa finansiella instrument, tillgångar	268	236
Skulder		
Långfristiga skulder till koncernföretag	4 918	4 769
Leverantörsskulder och kortfristiga skulder till koncernföretag	54	42
Summa finansiella instrument, skulder	4 972	4 811

Verkligt värde på moderbolagets finansiella instrument avviker inte väsentligt i något fall från redovisat värde. Samtliga tillgångar tillhör kategorin låne- och kundfordringar. Inga tillgångar har värderats till verkligt värde via resultaträkningen. Samtliga finansiella skulder tillhör kategorin "värderade till upplupet anskaffningsvärde".

Avstämning mot balansräkningen	2016	2015
Tillgångar		
Finansiella instrument	268	236
Övriga tillgångar		
Materiella och immateriella tillgångar	21	4
Andelar i koncernföretag, joint ventures och andra värdepapper	11 096	11 051
Andra långfristiga fordringar	95	153
Skattefordringar	75	89
Övriga kortfristiga fordringar och interimfordringar	137	142
Summa tillgångar	11 692	11 675
Eget kapital och skulder		
Finansiella instrument	4 972	4 811
Övriga skulder		
Eget kapital	6 360	6 474
Avsättningar	283	310
Övriga kortfristiga skulder och interimsskulder	77	80
Summa eget kapital och skulder	11 692	11 675

Finansiella instruments påverkan på moderbolagets resultaträkning

Finansiella intäkter och kostnader redovisade i finansnettot	2016	2015
Ränteintäkter på fordringar	0	1
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-75	-64
Summa	-75	-63

Moderbolaget har inga intäkter eller kostnader från finansiella instrument som redovisas direkt i eget kapital.

Risker som härrör från de finansiella instrumenten

Moderbolaget innehar nästan uteslutande finansiella instrument i form av interna fordringar och skulder. All extern hantering av utlåning, upplåning, räntor och valutor sköts av koncernens internt bank, dotterbolaget Skanska Financial Services AB. Se vidare koncernens not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering.

Kreditrisk

Redovisat värde på finansiella instrument, tillgångar, motsvarar den maximala kreditexponeringen på balansdagen. Inga finansiella instrument har skrivits ned per balansdagen.

Not 46. Intäkter, moderbolaget

Moderbolagets nettoomsättning utgörs av debiteringar på koncernbolag.

I beloppet ingår försäljning till dotterbolag med 668 (675) Mkr. För övriga transaktioner med närstående, se not 63, Upplysningar om närstående.

Not 47. Finansnetto, moderbolaget

	Resultat från andelar i koncernföretag	Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar	Räntekostnader och liknande resultat poster	Summa
2016				
Utdelning	3 597			3 597
Ränteintäkter		0		0
Räntekostnader			-75	-75
Summa	3 597	0	-75	3 522
2015				
Utdelning	2 538			2 538
Ränteintäkter		1		1
Räntekostnader			-64	-64
Summa	2 538	1	-64	2 475

Utdelningar

Beloppet för utdelningar består av utdelningar enligt årsstämmobeslut, 3 500 (2 500) Mkr och mottaget koncernbidrag 97 (38) Mkr.

Räntenetto

Av ränteintäkterna avser 0 (1) Mkr koncernföretag. Av räntekostnaderna avser -75 (-64) Mkr koncernföretag.

Not 48. Inkomstskatter, moderbolaget

	2016	2015
Aktuell skatt	0	-1
Uppskjuten skattekostnad/intäkt från förändring av temporära skillnader	-15	10
Summa	-15	9

Sambandet mellan den svenska skattesatsen om 22,0 procent och redovisad skatt belyses i nedanstående tabell.

	2016	2015
Resultat efter finansiella poster	3 444	2 381
Skatt med skattesatsen 22,0 (22,0) procent	-758	-524
Skatteeffekt av		
Utdelning från dotterföretag	770	550
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-27	-17
Redovisad skattekostnad/ intäkt	-15	9

Ej avdragsgilla kostnader avser huvudsakligen kostnader relaterade till koncernens utländska verksamhet.

Uppskjutna skattefordringar

	2016	2015
Uppskjutna skattefordringar för personalrelaterade avsättningar	61	76
Avgår uppskjutna skatteskulder för andelar	-1	-1
Summa	60	75

Förändring av uppskjutna skatter i balansräkningen

	2016	2015
Uppskjutna skattefordringar vid årets början	75	65
Uppskjuten skattekostnad/intäkt	-15	10
Uppskjutna skattefordringar vid årets slut	60	75

Uppskjutna skattefordringar beräknas kunna utnyttjas mot koncernbidrag från rörelsedrivande svenska dotterföretag.

Not 49. Immateriella tillgångar, moderbolaget

Immateriella anläggningstillgångar redovisas enligt IAS 38 Immateriella tillgångar. Se not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper.

För immateriella tillgångar uppgår årets avskrivningar enligt plan till -1 (-1) Mkr och ingår i försäljnings- och administrationskostnader.

Vid bedömning av avskrivningsbelopp har hänsyn särskilt tagits till beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut.

	Immateriella tillgångar	
	2016	2015
Accumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	13	13
Anskaffningar	19	0
Utrangeringar/avyttringar	-5	0
	27	13
Accumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-12	-11
Årets avskrivningar	-1	-1
Årets utrangeringar/avyttringar	5	0
	-8	-12
Accumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	0	0
	0	0
Redovisat värde vid årets slut	19	1
Redovisat värde vid årets början	1	2

Not 50. Materiella anläggningstillgångar, moderbolaget

Materiella anläggningstillgångar redovisas i enlighet med IAS 16 Materiella anläggningstillgångar. Se not 1.

Som materiella anläggningstillgångar redovisas maskiner och inventarier som ägs av moderbolaget.

För materiella anläggningstillgångar uppgår årets avskrivningar enligt plan till -1 (0) Mkr.

	Maskiner och inventarier	
	2016	2015
Accumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	7	7
Nyanskaffningar	0	0
Utrangeringar	0	0
	7	7
Accumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-4	-4
Årets avskrivningar	-1	0
Årets utrangeringar		
	-5	-4
Redovisat värde vid årets slut	2	3
Redovisat värde vid årets början	3	3

Not 51. Finansiella anläggningstillgångar, moderbolaget

Som finansiella anläggningstillgångar redovisas andelar och fordringar. Andelar fördelas på andelar i koncernföretag och samarbetsarrangemang.

Se not 52, Andelar i koncernföretag, och not 53, Andelar i samarbetsarrangemang.

Fordringar fördelas på fordringar hos koncernföretag, uppskjutna skattefordringar och andra långfristiga fordringar.

Skattefordringar beskrivs i not 48, Inkomstskatter. Samtliga fordringar förutom uppskjutna skattefordringar är räntebärande.

Andelar	Andelar i koncernföretag		Andelar i samarbetsarrangemang		Andra långfristiga värdepappersinnehav	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Vid årets början	11 049	10 990	2	2	0	0
Aktierelaterad ersättning till anställda i dotterföretag ¹⁾	45	59				
Andel i resultat	0	0	0	0		
	11 094	11 049	2	2	0	0
Ackumulerade nedskrivningar						
Vid årets början	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Redovisat värde vid årets slut	11 094	11 049	2	2	0	0
Redovisat värde vid årets början	11 049	10 990	2	2	0	0

1) Motsvarar den del av koncernens kostnad för Seop 2 och 3 som avser anställda i dotterföretag och bokförs hos moderbolaget som ökning av redovisat värde på andelar i koncernföretag och ökning av eget kapital. Om beslut senare fattas att dotterföretaget skall ersätta moderbolaget för värdet av utgivna aktier så sker omföring till fordringar på koncernföretag. Beloppet för 2016 har sålunda reducerats med 203 (177) Mkr.

Fordringar	Fordringar hos koncernföretag		Andra långfristiga fordringar och uppskjutna skattefordringar	
	2016	2015	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	216	212	228	198
Tillkommande/reglerade fordringar	37	4	-73	30
	253	216	155	228
Redovisat värde vid årets slut	253	216	155	228
Redovisat värde vid årets början	216	212	228	198

Not 52. Andelar i koncernföretag, moderbolaget

Skanska AB äger aktier i två dotterbolag.

Dotterbolaget Skanska Kraft AB är ett holdingbolag och det bolag som äger koncernens innehav av aktier i koncernens rörelsedrivande bolag. Skanska Financial Services AB utgör koncernens internbank.

Bolag	Organisationsnummer	Säte	Antal andelar	Redovisat värde	
				2016	2015
Svenska dotterbolag					
Skanska Financial Services AB	556106-3834	Stockholm	500 000	68	68
Skanska Kraft AB	556118-0943	Stockholm	4 000 000	11 026	10 981
Summa				11 094	11 049

Båda dotterbolagen ägs till 100 procent av moderbolaget.

Not 53. Andel i samarbetsarrangemang, moderbolaget

Andelar i samarbetsarrangemang redovisas i enlighet med IFRS 11 Samarbetsarrangemang. Se not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper.

Bolag	Organisationsnummer	Säte	Andel (%) av kapital och röster	Redovisat värde	
				2016	2015
Svenskt Samarbetsarrangemang					
Sundlink Contractors HB	969620-7134	Malmö	37	2	2
Summa				2	2

Bolaget bedriver ingen verksamhet förutom uppfyllande av garantiåtaganden.

Not 54. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, moderbolaget

Moderbolaget har förutbetalda kostnader och upplupna intäkter med 9 (10) Mkr. Beloppet utgörs av förutbetalda försäkringspremier med 2 (2) Mkr samt övriga interimfordringar med 7 (8) Mkr.

Not 55. Eget kapital, moderbolaget

Bundet och fritt kapital

Eget kapital skall enligt svensk lag fördelas mellan bundna respektive fria medel. Aktiekapital och reservfond utgör bundet eget kapital.

Fria medel utgörs av balanserade vinstmedel och årets resultat.

Moderbolagets egna kapital fördelas med 1 260 (1 260) Mkr på aktiekapital, 598 (598) Mkr på reservfond, 1 073 (2 226) Mkr på balanserad vinst och 3 429 (2 390) Mkr på årets resultat.

Styrelsen föreslår en utdelning för 2016 om 8,25 (7,50) kronor per aktie för verksamhetsåret 2016.

Årets utdelning beräknas uppgå till totalt 3 377 (3 075) Mkr.

För moderbolagets innehav av B-aktier utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningstidpunkten, beroende på återköp av aktier och överföring av B-aktier till deltagarna i Skanskas aktiesparprogram.

Antal aktier

	2016	2015
Genomsnittligt antal utestående aktier efter återköp och konvertering	409 896 419	411 059 056
efter återköp, konvertering och utspädning	412 174 095	414 445 854
Totalt antal aktier	419 903 072	419 903 072

Antalet aktier uppgår till 419 903 072 (419 903 072) st, fördelat på 19 793 202 (19 859 200) st aktier av serie A och 400 109 870 (400 043 872) st av serie B.

Under året har 65 998 (42 155) st aktier av serie A konverterats mot motsvarande antal av serie B. 4 345 000 (2 340 000) st B-aktier har återköpts. Efter utskiftning av 2 616 579 (2 587 591) st fanns 10 594 644 (8 866 223) st B-aktier i eget förvar.

Kvotvärdet per aktie uppgår till 3,00 (3,00) kronor. Samtliga aktier är fullt betalda.

En A-aktie har 10 röster och en B-aktie har 1 röst.

B-aktien är noterad på Nasdaq Stockholm.

Aktiekapitalet får enligt bolagsordningen lägst uppgå till 1 200 Mkr och högst till 4 800 Mkr.

Not 56. Avsättningar, moderbolaget

Avsättningar redovisas i enlighet med IAS 37 Avsättningar, eventualförpliktelser och eventualtillgångar.

Se not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper.

	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		Övriga avsättningar	
	2016	2015	2016	2015
Belopp vid årets ingång	224	203	86	101
Årets avsättningar	36	45	95	65
lansspråkta avsättningar	-88	-24	-70	-80
Belopp vid årets slut	172	224	111	86

Övriga avsättningar utgörs av personalrelaterade avsättningar.

Normal omloppstid för övriga avsättningar är cirka 1–3 år.

Personalrelaterade avsättningar innehåller poster som sociala kostnader för aktiesparprogram, bonusprogram samt övriga personalåtaganden.

Not 57. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser, moderbolaget

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser redovisas i enlighet med Tryggandelagen.

Pensionsskuld enligt balansräkningen

	2016	2015
Räntebärande pensionsskuld ¹⁾	108	168
Övriga pensionsåtaganden	64	56
Summa	172	224

1) Skuld i enlighet med Tryggandelagen.

	2016	2015
Bolagets sammanlagda pensionsåtaganden	946	1 042
Avgår pensionsåtaganden tryggade genom pensionsstiftelser	-774	-818
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser ¹⁾	172	224

1) Härav är 13 (16) Mkr kreditförsäkrade. Övriga pensionsåtaganden är till större delen säkrade genom pantsatta kapitalförsäkringar.

Av bolagets sammanlagda pensionsåtaganden avser 691 (728) Mkr ITP. Under 2017 beräknas inga utbetalningar till pensionsstiftelse ske.

Avstämning avsatt till pensioner

	2016	2015
Ingående balans	168	152
Pensionskostnader	22	21
Betalda förmåner	-82	-5
Avsatt till pensioner enligt balansräkning	108	168

Not 58. Skulder, moderbolaget

Skulder fördelas på långfristiga och kortfristiga enligt IAS 1 Utformning av finansiella rapporter. Se not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Moderbolaget har upplupna kostnader och förutbetalda intäkter med 65 (69) Mkr. Detta avser upplupna semesterlöner 28 (28) Mkr, upplupen löneskatt på pension 21 (22) Mkr, upplupna sociala avgifter 9 (9) Mkr samt övriga upplupna kostnader 7 (10) Mkr.

Not 59. Förväntade återvinningstider på tillgångar, avsättningar och skulder, moderbolaget

Belopp som förväntas återvinnas	2016				2015			
	inom 12 månader	efter 12 månader	efter fem år (skulder)	Totalt	inom 12 månader	efter 12 månader	efter fem år (skulder)	Totalt
Immateriella anläggningstillgångar¹⁾	3	16		19	1			1
Materiella anläggningstillgångar¹⁾		2		2		3		3
Finansiella anläggningstillgångar								
Andelar i koncernföretag och samarbetsarrangemang ²⁾		11 096		11 096		11 051		11 051
Fordringar hos koncernföretag ³⁾		253		253		216		216
Andra långfristiga fordringar		95		95		153		153
Uppskjutna skattefordringar		60		60		75		75
		11 504		11 504		11 495		11 495
Kortfristiga fordringar								
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	15			15	20			20
Skattefordringar	15			15	14			14
Övriga kortfristiga fordringar	128			128	132			132
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9			9	10			10
	167	0		167	176	0		176
Summa tillgångar	170	11 522		11 692	177	11 498		11 675

Belopp som förväntas betalas	2016				2015			
	inom 12 månader	efter 12 månader	efter fem år (skulder)	Totalt	inom 12 månader	efter 12 månader	efter fem år (skulder)	Totalt
Avsättningar								
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	148		172	24	200		224
Övriga avsättningar	84	27		111	65	21		86
	108	175		283	89	221		310
Skulder								
Långfristiga skulder								
Skulder till koncernföretag ⁴⁾			4 918	4 918			4 769	4 769
	0	0	4 918	4 918	0	0	4 769	4 769
Kortfristiga skulder								
Leverantörsskulder	28			28	33			33
Skulder till koncernföretag	26			26	9			9
Skatteskulder	0			0	0			0
Övriga skulder	12			12	11			11
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	65			65	69			69
	131	0	0	131	122	0	0	122
Summa skulder och avsättningar	239	175	4 918	5 332	211	221	4 769	5 201
Summa eget kapital				6 360				6 474
Eget kapital och skulder				11 692				11 675

1) Med belopp som förväntas återvinnas inom tolv månader har förväntad avskrivning redovisats.

2) Ingen del av beloppet förväntas återvinnas inom tolv månader.

3) Ingen del av beloppet förväntas återvinnas inom tolv månader då utlåningen behandlas som långfristig.

4) Interna långfristiga räntebärande skulder behandlas som om de förfaller senare än fem år från balansdagen.

Not 60. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser, moderbolaget

Ställda säkerheter

Moderbolaget har ställt ut säkerheter bokförda till 95 (153) Mkr, som avser tillgångar i form av långfristiga fordringar. Säkerheterna har ställts för några av moderbolagets pensionsförpliktelser.

Eventalförpliktelser

Eventalförpliktelser redovisas i enlighet med IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventuelltillgångar. I not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper, avsnittet IAS 37, lämnas redogörelse för redovisningsprinciperna.

	2016	2015
Eventalförpliktelser till förmån för koncernbolag	131 926	101 700
Övriga eventalförpliktelser	30 260	20 843
	162 186	122 543

Av moderbolagets eventalförpliktelser till förmån för koncernbolag avser nära 117 (87) Mdr kronor åtaganden för byggverksamheten, i huvudsak garantier lämnade när koncernbolag erhållit entreprenaduppdrag. Resterande eventalförpliktelser för koncernbolag avser garantier för koncernbolags upplåning hos kreditinstitut, garantier i samband med koncernbolags försäljning av fastighet, garantier för koncernbolags åtaganden att tillskjuta kapital till sina joint ventures samt garantier för koncernbolags pensionsåtaganden.

Av övriga eventalförpliktelser avser 21,7 (14,0) Mdr kronor ansvar för utomstående del i i pågående entreprenadarbeten. Av resterande 8,5 (6,8) Mdr kronor härrör 1,5 (1,8) Mdr kronor från garantier lämnade vid finansiering av samarbetsarrangemang vari koncernbolag är delägare och 7,0 (5,0) Mdr kronor från garantier vid finansiering av bostadsprojekt i Sverige.

I beloppen i tabellen ovan ingår moderbolagets eventalförpliktelser avseende solidariskt ansvar för handelsbolags åtaganden med 1 (1) Mkr. Bolagets eventalförpliktelser avser helt ansvarsförbindelser härrörande från lämnade borgensförbindelser eller ansvar såsom delägare i bolag.

Not 61. Kassaflödesanalys, moderbolaget

Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet

	2016	2015
Avskrivningar	2	1
Realisationsvinst	-1	0
Kostnad för aktiesparprogrammet Seop	25	23
Summa	26	24

Betald skatt

Totalt betald skatt för moderbolaget under året uppgår till -1 (-1) Mkr.

Uppgift om räntor och utdelningar

	2016	2015
Erhållen intäktsränta under året	0	1
Betald kostnadsränta under året	75	64

Not 62. Personal, moderbolaget

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Mkr	2016		2015	
	Löner och ersättningar	Pensionskostnader	Löner och ersättningar	Pensionskostnader
Summa löner och ersättningar, styrelse, VD och andra ledande befattningshavare	104,1	19,1	86,8	17,8
varav rörliga ersättningar	34,0		24,0	
Övriga anställda	92,3	103,9	95,9	105,2
Avgår gottgörelse från pensionsstiftelse		-101,0		-102,0
Summa	196,4	22,0	182,7	21,0
Sociala kostnader		110,0		93,0
varav pensionskostnader		22,0		21,0

För uppgifter om individuella ersättningar till var och en av styrelseledamöterna och VD, se not 37, Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter.

För styrelseledamöter utsedda av de anställda redovisas ej uppgift om löner och ersättningar samt pensioner då de ej uppbär dessa i egenskap av styrelsemedlemmar. För styrelsemedlemmar som tidigare, före räkenskapsårets ingång, varit anställda i bolaget redovisas uppgift om pensionsförpliktelser i deras tidigare roll som anställda.

Under 2016 uppgår utbetald bonus till VD och andra ledande befattningshavare till 31,2 (25,7) Mkr.

Under 2016 har tilldelning av aktier enligt aktiesparprogrammet Seop 2 skett. Värdet av tilldelade aktier uppgår till 32,3 (27,8) Mkr, varav 19,0 (13,4) Mkr avser gruppen styrelse, VD och andra ledande befattningshavare.

Moderbolagets pensionskostnader är beräknade enligt Tryggandelagen.

För 2016 har gottgörelse lämnats från Skanskas svenska pensionsstiftelser till Skanska AB om ca 101 (102) Mkr.

Företagets utestående pensionsförpliktelser till verkställande direktörer inklusive tidigare verkställande direktörer uppgår till 146,6 (182,0) Mkr. Till vice verkställande direktörer och tidigare vice verkställande direktörer uppgår företagens utestående pensionsförpliktelser till 89,2 (91,6) Mkr.

Årets kostnad för avgiftsbestämda pensionsplaner uppgår till 41,5 (39,2) Mkr exklusive gottgörelse.

Medelantal anställda

Personal beräknas som genomsnittligt antal anställda. Se not 1, Redovisnings- och värderingsprinciper.

	2016	varav män	varav kvinnor	2015	varav män	varav kvinnor
Sverige	111	48	63	108	48	60

Män och kvinnor per balansdagen i styrelse och ledning

	2016	varav män	varav kvinnor	2015	varav män	varav kvinnor
Antal styrelseledamöter och suppleanter	13	77%	23%	14	79%	21%
Verkställande direktör och andra ledande befattningshavare	9	78%	22%	9	78%	22%

Not 63. Upplýsingar om närstående, moderbolaget

AB Industrivärden har genom ägande och röstandel ett betydande inflytande, såsom det definieras enligt IAS 24 Upplýsingar om närstående.

Information om personalkostnader finns i not 62, Personal. För transaktioner med ledande befattningshavare se not 37, Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter.

	2016	2015
Försäljning till koncernföretag	668	675
Inköp från koncernföretag	-224	-204
Ränteutgifter från koncernföretag	0	1
Räntekostnader till koncernföretag	-75	-64
Utdelning från koncernföretag	3 597	2 538
Långfristiga fordringar hos koncernföretag	253	216
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	15	20
Långfristiga skulder till koncernföretag	4 918	4 769
Kortfristiga skulder till koncernföretag	26	9
Eventualförpliktelser till förmån för koncernföretag	131 926	101 700

Not 65. Kompletterande upplýsingar, moderbolaget

Skanska AB (publ), organisationsnummer 556000-4615, är moderbolag i koncernen.

Bolaget har sitt säte i Stockholm, Stockholms län och är aktiebolag enligt svensk lagstiftning.

Huvudkontoret ligger i Stockholm, Stockholms län.

Adress:

Skanska AB

112 74 STOCKHOLM

Tel: +46-10-448 00 00

Fax: +46-8-755 12 56

www.skanska.com

Frågor beträffande finansiell information, kontakta

Skanska AB, Investor Relations, 112 74 STOCKHOLM

Tel: +46-10-448 00 00

E-post: investor.relations@skanska.se

Not 66. Händelser efter rapportperioden

Moderbolaget rapporterar inga händelser av väsentlig betydelse under perioden.

Not 64. Upplýsingar enligt Årsredovisningslagens 6 kapitel 2 a §, moderbolaget

Med anledning av kraven i Årsredovisningslagens 6 kapitel 2 a § beträffande uppgifter om vissa förhållanden som kan påverka möjligheterna att ta över bolaget genom ett offentligt uppköpserbjudande avseende aktierna i bolaget lämnas härmed följande upplýsingar.

1. Det totala antalet aktier i bolaget utgjorde per 31 december 2016, 419 903 072, fördelat på 19 793 202 aktier av serie A med 10 röster vardera, 400 109 870 aktier av serie B med en röst vardera.
2. Det finns inte några begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller bolagsordningen.
3. Av bolagets aktieägare har endast AB Industrivärden samt Lundbergs direkt eller indirekt ett aktieinnehav, som representerar minst en tiondel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. AB Industrivärdens innehav uppgår per 31 december 2016 till 23,9 procent av det totala röstetalet i bolaget och Lundbergs 12,3 procent av det totala röstetalet i bolaget.
4. Skanskas pensionsstiftelse direktäger 370 000 aktier i Skanska, serie B. Det finns också en obetydlig andel indirekt ägda aktier via investeringar i olika fonder.
5. Det finns inga begränsningar i fråga om hur många röster varje aktieägare kan avge vid en bolagsstämma.
6. Bolaget har ingen kännedom om avtal mellan aktieägare, som kan medföra begränsningar i rätten att överlåta aktierna.
7. I bolagsordningen föreskrivs att tillsättande av styrelseledamöter skall ske vid årsstämma i bolaget. Bolagsordningen innehåller inte några bestämmelser om entledigande av styrelseledamöter eller om ändring av bolagsordningen.
8. Årsstämman 2016 beslöt att ge styrelsen i bolaget bemyndigande att besluta om förvärv av egna aktier av serie B över en reglerad marknad få följande villkor:
  - A. Förvärv av aktier av serie B i Skanska får endast ske på Nasdaq Stockholm.
  - B. Bemyndigandet får utnyttjas vid ett eller flera tillfällen, dock längst intill årsstämman 2017.
  - C. Högst 4 000 000 aktier av serie B i Skanska får förvärfvas för säkerställande av leverans av aktier till deltagarna i aktiesparprogrammet Seop 3 och för efterföljande överlåtelser på en reglerad marknad för att täcka vissa kostnader förenade med Seop 3.
  - D. Förvärv av aktier av serie B i Skanska på Nasdaq Stockholm får ske endast till ett pris inom det vid var tid gällande kursintervallet, varmed avses intervallet mellan högsta köpkurs och lägsta säljkurs.
9. Skanska AB eller dess koncernbolag är inte part i något väsentligt avtal som får verkan, eller ändras eller upphör att gälla om kontrollen över bolaget eller koncernbolag förändras som en följd av ett offentligt uppköpserbjudande.
10. Mellan Skanska AB eller dess koncernbolag och anställda finns avtal som föreskriver ersättningar om den anställde sägs upp utan skäl原因. Sådan ersättning kan motsvara högst 18 månaders fast lön efter uppsägningstidens utgång eller, så vitt avser verkställande direktören, högst 24 månaders uppsägninglönen. Det finns inga avtal som föreskriver att anställning upphör som en följd av ett offentligt uppköpserbjudande avseende aktier i bolaget.

Not 67. Vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att 2016 års vinst, 3 429 313 185 kronor, jämte balanserade vinstmedel 1 072 519 186 kronor, tillsammans 4 501 832 371 kronor disponeras på följande sätt

Till aktieägarna utdelas ¹⁾	8,25 kronor per aktie	3 376 794 531
I ny räkning föres		1 125 037 840
Totalt		4 501 832 371

Koncernredovisningen respektive årsredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av IFRS respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för koncernen respektive moderbolaget ger en rättvisande översikt över koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 2 februari 2017

Hans Biörck
Styrelseordförande

Pär Boman Styrelseledamot	Charlotte Strömberg Styrelseledamot	Fredrik Lundberg Styrelseledamot
Jane McGivern Styrelseledamot	John Carrig Styrelseledamot	Nina Linander Styrelseledamot
Richard Hörstedt Styrelseledamot	Lennart Karlsson Styrelseledamot	Gunnar Larsson Styrelseledamot

Johan Karlström
Verkställande direktör och Koncernchef, Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den 6 mars 2017

Ernst & Young AB	
Hamish Mabon Auktoriserad revisor	Jonas Svensson Auktoriserad revisor

1) Baserat på det totala antalet utestående aktier per den 31 december 2016. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsdagen, beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i långsiktiga aktiesparprogram.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Skanska AB (publ), org. nr 556000-4615

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Skanska AB (publ) för år 2016 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 58-63. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 49-163 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 58-63. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och resultaträkningen och rapporten över finansiell ställning för koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Övriga upplysningar

Revision av årsredovisningen per den 31 december 2015 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad den 4 mars 2016 med en omodifierad slutsats.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Förstagångsrevision

Förstagångsrevisioner innebär ett antal överväganden som normalt inte är associerade med återkommande revisioner och är därför ett särskilt betydelsefullt område i revisionen. Vid förstagångsrevisioner krävs tillkommande planeringsaktiviteter för att kunna utveckla ändamålsenlig

revisionsstrategi samt revisionsplan. Dessa planeringsaktiviteter inbegriper att inhämta tillräcklig förståelse för bolaget och dess verksamhet inklusive kontrollmiljö och informationssystem; granskning av balansposter vid räkenskapsårets ingång jämte bedömning av tillämpade redovisningsprinciper samt kommunikation med tidigare revisorer. Vi presenterade vår revisionsplan för revisionskommittén i maj 2016, med särskild fokus på insatser kopplade till förstaårsrevisionen, och vi har rapporterat väsentliga iakttagelser från vår revision löpande under året.

Arbetet med förstaårsrevisionen påbörjades innan vi valdes till revisorer i april 2016. I januari 2016 började vi med att inhämta förståelse för verksamhetsrisker och hur dessa påverkar företagens finansiella risker och dess ramverk för intern kontroll. Vårt arbete inkluderade till exempel: nära interaktion med tidigare revisorer inklusive genomgång av deras avrapportering inklusive de formella åtgärder som föreskrivs i de regelverk som styr revisionsprocessen vid revisorsbyte; aktiv kunskapsdelning med bolagets internrevisionsavdelning för att inhämta förståelse för deras syn på verksamheten, risker och väsentliga iakttagelser från deras granskning; närvaro vid formella avrapporteringsmöten med ledningsgrupper och revisionskommittén i samband med årsbokslutet 2015; utvärdering av nyckelområden avseende redovisning och revision från tidigare år; granskning av företagsledningens system för intern kontroll för att förstå företagens affärsprocesser och deras process för finansiell rapportering.

Successiv vinstavräkning

Huvuddelen av bolagets intäkter är hänförliga till entreprenaduppdrag. För 2016 uppgick intäkterna från entreprenaduppdrag till 123 095 MSEK. Bolaget tillämpar successiv vinstavräkning, det vill säga utifrån en kalkyl för projektets slutliga resultatutfall redovisas resultat successivt baserat på projektets upparbetningsgrad. Detta kräver att projektintäkter och projektkostnader kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt. Förutsättningen för detta är att effektiva och samordnade system för kalkylering, prognos och intäkts/kostnads-rapportering finns i bolaget. Modellen kräver vidare en konsekvent tillämpad process för bedömning av projektets slutliga utfall, inklusive analys av avvikelser i förhållande till tidigare bedömningstillfälle. Denna kritiska bedömning görs minst en gång per kvartal.

Vår revisionsprocess inkluderar bland annat granskning av väsentliga kontrakt, innefattande bedömningar relaterade till resultatavräkning och allokering av kostnader. Vi har också granskat väsentliga kontrakt för att identifiera eventuella risker för viten i samband med förseningar i projekten. Vi har bedömt träffsäkerheten i bolagets bedömningar av det slutliga utfallet för projekten samt utvärderat huruvida notupplysningar i not 9 Entreprenadavtal är fullständiga.

Värdering av investeringar i infrastrukturverksamheten

Potentiellt nedskrivningsbehov i färdigställda infrastrukturprojekt som fortfarande ägs genom joint venture bolag kan ha en väsentlig påverkan på Skanskas resultat. Dessa projekt är normalt mycket stora och investeringscyklerna kan vara långa. Det förväntade kassaflödet från dessa investeringar kan ibland sträcka sig över perioder längre än 20-30 år. Värdering av investeringar i infrastrukturverksamheten är därför ett särskilt betydelsefullt område i revisionen,

Det bokförda värdet på investeringar i infrastrukturverksamheten uppgår till 2 701 MSEK per den 31 december, 2016. Som framgår av Not 20 B Placeringar i joint ventures och intresseföretag i årsredovisningen gör

bolaget en beräkning av det uppskattade värdet av investeringarna i infrastrukturprojekt genom att diskontera förväntade kassaflöden från utdelningar, återbetalningar av lån och eget kapital. Den valda diskonteringsräntesatsen appliceras på samtliga framtida kassaflöden från och med tidpunkten för värdering. Vår revision innefattar också bland annat att utvärdera budgetar och prognoser samt bedöma de underliggande antagandena avseende den finansiella informationen. Vi har också granskat värderingar utförda av externa parter. Vi har speciellt fokuserat på de investeringar där skillnaden mellan uppskattat värde riskerar att understiga bokfört värde vid rimliga förändringar av antaganden. Vi har också bedömt träffsäkerheten i bolagets tidigare antaganden och prognoser. Slutligen har vi utvärderat fullständigheten i bolagets upplysningar i Not 20B.

Avsättningar för ersättningsanspråk och rättstvister

Avsättning för tvister som är klassificerade som långfristiga i balansräkningen uppgår till 950 MSEK. Som framgår av not 29 Avsättningar är bolaget exponerat för potentiella ersättningsanspråk och rättstvister inom verksamhetsgrenen Byggverksamhet för projekt som har avslutats. Ersättningsanspråk och rättstvister är särskilt betydelsefullt område för revisionen eftersom värdering av dessa poster baseras på bolagets bedömningar. Bedömningsprocessen är komplicerad och baseras på bedömd framtida utveckling. Utöver detta är en del av ersättningsanspråken och rättstvisterna lokaliserade till länder där rättegångsförfaranden kan ta lång tid.

Vi har bildat oss en förståelse för ersättningsanspråken och rättstvisterna genom diskussioner med ansvariga inom bolaget. Vi har läst bolagets interna ställningstaganden avseende de olika frågorna. Vi har också inhämtat uttalanden från företagets legala rådgivare i den omfattning vi bedömt detta vara nödvändigt för vår revision. För alla krav som vi bedömt skulle kunna bli väsentliga har vi granskat underliggande fakta och omständigheter som ligger till grund för de legala rådgivarnas utvärderingar samt bedömt bolagets bästa bedömningar av förväntade framtida utbetalningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-48. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Skanska AB (publ) för år 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget.
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 58-63 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämför den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm den 6 mars 2017

Ernst & Young AB

Hamish Mabon
Auktoriserad revisor

Jonas Svensson
Auktoriserad revisor

Norra Finland får en ny mötesplats

Valkea och Pajarinkulma, Uleåborg, Finland
Bostadsutveckling och Byggsamheten

Nordfinska Uleåborg har, med Skanskas hjälp, fått en ny mötesplats i centrum. Skanska har inte bara byggt det nya köpcentret Valkea, utan också utvecklat och byggt bostadstornet Pajarinkulma. Resultatet är en attraktion som ingen kan missa, eftersom Pajarinkulma med sina tolv våningar är stadens högsta byggnad.

– Det här är projektet som invånarna väntat på. Det har blivit stället där man träffas och umgås, säger regionchefen Mikko Herva.

Flera faktorer samverkade för att Skanska kunde ro det komplexa projektet i hamn: specialkunskap om den lokala bostadsmarknaden, möjlighet att egenfinansiera utvecklingsprojekt och en omfattande kompetens på byggsidan. Hantering av byggnadsinformation (BIM) och mobilteknik var också viktiga delar som möjliggjorde en rationell byggprocess.

Blandade centrumprojekt som Valkea/Pajarinkulma blir allt vanligare i Finland. Bara ett fåtal företag i Finland har de resurser och den kompetens som krävs för att slutföra sådana projekt – och dit hör Skanska.

Koncernledning

	Johan Karlström	Richard Cavallaro	Anders Danielsson	Caroline Fellenius-Omnell	Claes Larsson
Befattning	VD och Koncernchef	vVD	vVD	vVD och Chefsjurist ¹⁾	vVD
	Ansvar koncernstab/ supportenhet – Kommunikation	Ansvar affärsenheter – Skanska USA Building – Skanska USA Civil Ansvar supportenhet – Arbetsmiljö	Ansvar affärsenheter – Skanska Infrastrukturutveckling – Skanska UK	Ansvar koncernstab/ supportenhet – Juridik	Ansvar affärsenheter – Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden, Europa samt USA – Skanska Bostadsutveckling Europa
Född	1957	1961	1966	1968	1965
Anställd i Skanska	1983–95, 2001	1996	1991	2017	1990
Aktieinnehav i Skanska 31 december 2016	363 077 B-aktier	24 141 B-aktier	73 443 B-aktier	0 B-aktier	130 777 B-aktier
Styrelseuppdrag	– Sandvik AB, ledamot – Skanska AB, ledamot	– New York Building Congress – Family and Children's Association – New York Building Congress, ordförande	–	–	– Handelsbankens regionbankstyrelse i Västra Sverige, ledamot
Utbildning	– Civilingenjör, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm – Advanced Management Program, Harvard, Boston MA, USA	– BEME – Mechanical Engineering, CCNY	– Civilingenjör, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm – Advanced Management Program, Harvard, Boston MA, USA	– Master of Laws Stockholms Universitet – Master of Laws College of Europe, Brügge, Belgien	– Civilingenjör, Chalmers Tekniska Högskola – MBA, Chalmers Tekniska Högskola och Göteborgs universitet
Arbetslivserfarenhet	– Regionchef, Skanska Norrland – VD, BPA (nuvarande Bra-vida) – Vice VD, Skanska AB, ansvarig för Byggverksamheten i Norden – Vice VD, Skanska AB, ansvarig för Byggverksamheten i USA	– Airport Engineer, Port Authority of New York & New Jersey – Senior Estimator, Skanska – Vice President Design Build Skanska USA Civil – Chief Operating Officer, Skanska USA Civil – VD, Skanska USA Civil – VD, Skanska USA	– VD, Skanska Norge – VD, Skanska Sverige	– Biträdande jurist, Mannheimer Swartling – Biträdande jurist, Skadden Arps – Bolagsjurist, Electrolux – Chefsjurist Europa, Tetra Pak – Chefsjurist, Sidel – Chefsjurist, Tele2	– VD, Skanska Fastigheter Göteborg – VD, Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden

1) Från januari, 2017

Verkställande direktörer, affärsenheter

Gunnar Hagman	Skanska Sverige
Ståle Rød	Skanska Norge
Tuomas Särkilähti	Skanska Finland
Piotr Janiszewski	Skanska Polen
Michal Jurka	Skanska Czech Republic and Slovakia
Mike Putnam	Skanska UK
Richard Kennedy	Skanska USA Building
Michael Cobelli	Skanska USA Civil
Jonas Spangenberg	BoKlok Housing
Mikael Matts	Skanska Bostadsutveckling Europa
Jan Odelstam	Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden
Katarzyna Zawodna	Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Europa
Shawn Hurley	Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling USA
Johan Henriksson	Skanska Infrastrukturutveckling

Pierre Olofsson	Veronica Rörsgård	Peter Wallin	Mats Williamson	Christel Åkerman
vVD	vVD och Personaldirektör	vVD och Ekonomi- och finansdirektör	vVD	vVD
Ansvar affärsenheter – Skanska Finland, Norge, Sverige – BoKlok Housing – Skanska Hyresbostäder Ansvar koncernstab/ supportenhet – Nordic Procurement Unit	Ansvar koncernstab/ supportenhet – Personal – Information Technology	Ansvar koncernstab/ supportenhet – Skanska Financial Services – Controlling – Ekonomi – Internrevision – Investor Relations	Ansvar affärsenheter – Skanska Czech Republic and Slovakia – Skanska Poland Ansvar koncernstab/ supportenhet – Operationell Effektivitet	Ansvar koncernstab/ supportenhet – Risk Management – Etik – Grönt byggande och Samhällsinvesteringar
1966	1974	1967	1958	1965
1993	2009	2000	1981–87, 1989	1994
5 554 B-aktier	39 330 B-aktier	20 624 B-aktier	163 474 B-aktier	13 580 B-aktier
–	– Aditro AB, ledamot	–	– Kungliga Tekniska Högskolan KTH, ledamot	–
– Civilingenjör, Lunds Tekniska Högskola	– Civilekonom, Mälardalens Högskola – Université Jean Moulin Lyon III	– Civilekonom, Uppsala Universitet	– Civilingenjör, Lunds Tekniska Högskola – Advanced Management Program, Harvard, Boston, MA, USA	– Jur. kand., Lunds Universitet
– Divisionschef, Skanska Sverige – Vice VD, Hus, Skanska Sverige – COO Skanska Sverige – VD, Skanska Sverige	– Kundansvarig, IBM – VD, Propell – VD, Alumni Sweden	– Aktieförvaltare/Analytiker, Trygg Hansa/SEB – Aktieanalytiker, Hagströmer & Qviberg – Direktör Investor Relations, Skanska AB – Ekonomi- och finanschef, Skanska Infrastruktur-utveckling – Ekonomi- och finanschef, Skanska Sverige	– Projektchef, Skanska Öresundsbron – VD, Skanska International Projects – VD, Skanska Sverige – VD, Skanska UK	– Bolagsjurist, Lindahl Advokatbyrå – Kontraktshandling i Colombia, Lettland, Litauen, Sverige, Malta och Polen – Chefsjurist Skanska Polen – Etik, Skanska AB – Direktör Riskhantering, Skanska AB

Verkställande direktör, supportenhet

Direktörer, koncernstab

Therese Tegner

George Fadool
Katarina Bylund
Katarina Grönwall
Anders Göransson
Caroline Walméus ¹⁾
Jaroslaw Urbańczyk
Neil Moore
Per Olsson
André Löfgren
Veronica Rörsgård
Mark Lemon
Roger Bayliss

1) Från februari, 2017

Skanska Financial Services

Etik
Ekonomi
Kommunikation
Internrevision
Controlling, tf
Information Technology (IT)
Arbetsmiljö
Grönt byggande och Samhällsinvesteringar, tf
Investor Relations
Personal
Risk Management
Operationell effektivitet

Styrelse

	Hans Biörck	Pär Boman	John Carrig	Johan Karlström
Befattning	Styrelseordförande	Styrelsemedlem	Styrelsemedlem	Styrelsemedlem
Född	Sverige, 1951	Sverige, 1961	USA, 1952	Sverige, 1957
Invald	2016	2015	2014	2008
Aktieinnehav i Skanska 31 december 2016	20 273 B-aktier eget 666 B-aktier närstående	1 000 B-aktier	8 000 B-aktier	363 077 B-aktier
Övriga styrelseuppdrag	– Trelleborg AB, ledamot – Bure Equity AB, ledamot – Henry Dunkers Stiftelse, ledamot – Crescit Asset Management AB, ledamot	– Svenska Handelsbanken, ordförande – AB Industrivärden, vice ordförande – SCA, ordförande	– Forum Energy Technologies Inc. – TRC Companies Inc. – WPX Energy Inc. – Alley Theatre in Houston – The British American Foundation of Texas – Jones Graduate School of Business, Rice University	– Sandvik AB, ledamot
Utbildning	– Handelshögskolan, Stockholm	– Ingenjör- och ekonomexamen – Ekonomie doktor h.c	– Law Degree, Temple University, Philadelphia – Advanced degree in Tax Law, New York University School of Law	– Civilingenjör, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm – Advanced Management Program, Harvard, Boston MA, USA
Arbetslivs- erfarenhet	– Finans- och ekonomidirektör, Skanska AB – Finans- och ekonomidirektör, Autoliv AB – Finans- och ekonomidirektör, Esselte AB	– VD och koncernchef, Handelsbanken	– Chief Operating Officer, ConocoPhillips	– Regionchef, Skanska Norrland – VD, BPA (nuvarande Bravida) – Vice VD, Skanska AB ansvarig för verksamheten i Norden – Vice VD, Skanska AB ansvarig för byggverksamheten i USA – VD och koncernchef, Skanska AB
Beroende- förhållanden enligt bolagsstyrningskoden	– Beroende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Oberoende i förhållande till större aktieägare	– Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Beroende i förhållande till större aktieägare	– Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Oberoende i förhållande till större aktieägare	– Beroende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Oberoende i förhållande till större aktieägare

Richard Hörstedt
Född: Helsingborg, 1963
Byggnads utsedd 2007
Styrelsemedlem
Aktieinnehav i Skanska 0 B-aktier

Pär-Olov Johansson
Född: Stockholm, 1954
Region Hus Stockholm Nord
Byggnads, utsedd 2014
Suppleant
Aktieinnehav i Skanska 3 392 B-aktier

Lennart Karlsson
Född: Norrköping, 1957
SEKO, utsedd 2016
Styrelsemedlem
Aktieinnehav i Skanska 0 B-aktier

Nina Linander	Fredrik Lundberg	Jayne McGivern	Charlotte Strömberg
Styrelsemedlem	Styrelsemedlem	Styrelsemedlem	Styrelsemedlem
Sverige, 1959	Sverige, 1951	Storbritannien, 1960	Sverige, 1959
2014	2011	2015	2010
3 000 B-aktier eget 2 600 B-aktier närstående	6 032 000 A-aktier och 10 550 000 B-aktier genom L E Lundbergföretagen AB (publ) 1 000 000 B-aktier via privat företag 5 376 A-aktier och 500 000 B-aktier privat	0 aktier	7 000 B-aktier eget 900 B-aktier närstående
<ul style="list-style-type: none"> – Telia Company AB, ledamot – Awa Holding AB, ledamot – AB Industrivärden, ledamot – Castellum AB, ledamot – OneMed AB, ledamot 	<ul style="list-style-type: none"> – AB Industrivärden, ordförande – Holmen AB, ordförande – Hufvudstaden, ordförande – Indutrade AB, ordförande – Svenska Handelsbanken, vice ordförande – L E Lundbergföretagen AB, ledamot 	<ul style="list-style-type: none"> – Chair of Defence Infrastructure Organisation (Ministry of Defence) 	<ul style="list-style-type: none"> – Bonnier Holding AB, ledamot – Castellum AB, ordförande – Ratos AB (publ), ledamot – Rezidor Hotel Group (publ), ledamot – Aktiemarknadsnämnden, ledamot
<ul style="list-style-type: none"> – MBA, IMEDE, Schweiz – Civilekonom, Handelshögskolan, Stockholm 	<ul style="list-style-type: none"> – Civilingenjör, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm – Civilekonom, Handelshögskolan, Stockholm – Ekonomie doktor h c, Handelshögskolan, Stockholm – Teknologie doktor h c, Linköpings Universitet 	<ul style="list-style-type: none"> – Harrogate Ladies College – Fellow of the Royal Institution of Chartered Surveyors 	<ul style="list-style-type: none"> – Civilekonom, Handelshögskolan, Stockholm
<ul style="list-style-type: none"> – Vattenfall AB – AB Electrolux – Stanton Chase International AB 	<ul style="list-style-type: none"> – Verkställande direktör och koncernchef, L E Lundbergföretagen AB 	<ul style="list-style-type: none"> – Red Grouse Properties – Multiplex plc (Europe), Chief Executive Officer – Anschutz Entertainment Group, Managing Director UK – MWB Group Holdings plc, Group Development Director – Redrow plc, Divisional Managing Director 	<ul style="list-style-type: none"> – Senior Project & Account Manager, Alfred Berg, ABN AMRO, Stockholm – Chef för Investment Banking, Carnegie Investment Bank – VD, Jones Lang LaSalle Norden
<ul style="list-style-type: none"> – Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Beroende i förhållande till större aktieägare 	<ul style="list-style-type: none"> – Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Beroende i förhållande till större aktieägare 	<ul style="list-style-type: none"> – Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Oberoende i förhållande till större aktieägare 	<ul style="list-style-type: none"> – Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Oberoende i förhållande till större aktieägare

Gunnar Larsson
Född: Kalix, 1953
Asfalt och Betong Norr
Ledarna, utsedd 2014
Styrelsemedlem
Aktieinnehav i Skanska
3 448 B-aktier

Thomas Larsson
Född: Täby, 1969
Unionen, utsedd 2011
Suppleant
Aktieinnehav i Skanska
0 B-aktier

Revisor
Ernst & Young AB
Huvudansvarig
revisor sedan 2016 är
Hamish Mabon,
Stockholm,
född 1965,
auktoriserad revisor

Större orderbokningar, investeringar och försäljningar

Orderbokningar

Januari

Skanska utvecklar och bygger nya lokaler vid Linnéuniversitetet i Kalmar för 1,5 miljarder kronor.

Skanska bygger köpcentrum i Jyväskylä, Finland, för cirka 480 miljoner kronor.

Skanska expanderar väg i östra Polen för cirka 750 miljoner kronor.

Februari

Skanska bygger Irving Music Factory i Texas, USA, för cirka 800 miljoner kronor.

Skanska bygger kommersiell fastighet i London, Storbritannien, för 550 miljoner kronor.

Mars

Skanska bygger skola i Trondheim, Norge, för cirka 570 miljoner kronor.

Skanska tecknar järnvägskontrakt i Manchester, Storbritannien, värt cirka 900 miljoner kronor.

Skanska renoverar och expanderar sjukhus i Tulsa, USA, för cirka 530 miljoner kronor.

April

Skanska bygger ut sjukhus i New York, USA, för cirka 1,2 miljarder kronor.

Skanska bygger forsknings- och utbildningsanläggning till sjukhus i Florida, USA, för cirka 530 miljoner kronor.

Skanska bygger huvudkontor i Tennessee, USA, för cirka 590 miljoner kronor.

Maj

Skanska renoverar Fifth Third Arena vid University of Cincinnati, USA, för cirka 420 miljoner kronor.

Skanska bygger tunnel för National Grids pipeline i norra England för cirka 480 miljoner kronor.

Juni

Skanska tecknar avtal för flygplatsen LaGuardia i New York, USA, värt cirka 23 miljarder kronor.

Skanska bygger och renoverar skolor i Cincinnati, USA, för cirka 450 miljoner kronor.

Skanska bygger ut och renoverar Gulf Coast Medical Center i Florida, USA, för cirka 1,5 miljarder kronor.

Skanska bygger Orklas nya huvudkontor i Oslo, Norge, för cirka 520 miljoner kronor.

Juli

Skanska bygger om etapp av E16, Norge, för cirka 730 miljoner kronor.

Skanska bygger nya Regionens Hus i Göteborg för cirka 580 miljoner kronor.

Skanska bygger nya JW Marriott Hotel i Nashville, USA, för cirka 1,3 miljarder kronor.

Skanska bygger nytt huvudkontor åt D.C. Water i Washington, D.C., USA, för cirka 500 miljoner kronor.

Skanska bygger en ny gymnasieskola i Skien, Norge, för cirka 450 miljoner kronor.

Augusti

Skanska bygger kvinno- och barnklinik i Delaware, USA, för cirka 1,5 miljarder kronor.

Skanska bygger sjukhus i Michigan, USA, för cirka 1,5 miljarder kronor.

Skanska förlänger motorvägen D1 i Slovakien för cirka 1,8 miljarder kronor.

Skanska bygger nya Pensacola Bay Bridge i Florida, USA, för cirka 3,3 miljarder kronor.

September

Skanska bygger sjukhus i New Jersey, USA, för cirka 1,7 miljarder kronor.

Skanska förbättrar motorvägskorsning i Tacoma, USA, för cirka 1,0 miljarder kronor.

Skanska bygger Nedre Otta kraftverk i Norge för 650 miljoner kronor.

Skanska bygger Hisingsbron i Göteborg för cirka 1,4 miljarder kronor.

Skanska bygger spårväg i San Diego, USA, för cirka 2,6 miljarder kronor.

Oktober

Skanska reparerar sektioner av motorväg i New York, USA, för cirka 530 miljoner kronor.

Skanska bygger nya lokaler i Huddinge åt Karolinska Universitetssjukhuset för cirka 1,2 miljarder kronor.

Skanska förbättrar motorvägen A14 i England för cirka 3,4 miljarder kronor.

Skanska bygger kontorsbyggnad i Atlanta, USA, för cirka 470 miljoner kronor.

Skanska tecknar sjuårigt underhållskontrakt för vägar i Devon, England, för cirka 2,9 miljarder kronor.

November

Skanska renoverar bostadshus i Stockholm för cirka 430 miljoner kronor.

Skanska uppgraderar järnvägsnät i södra England för cirka 1,9 miljarder kronor.

Skanska bygger matsal på James Madison University, Virginia, USA, för 355 miljoner kronor.

December

Skanska bygger ut och renoverar universitetssjukhus i Virginia, USA, för cirka 1,2 miljarder kronor.

Skanska bygger tredje etappen av avancerad forskningsanläggning i Lund för 2,5 miljarder kronor.

Investeringar

Februari

Skanska investerar cirka 340 miljoner kronor i första etappen av kontorsprojekt i Ørestad, Danmark.

Mars

Skanska investerar 450 miljoner kronor i första etappen av kontorsprojekt i Krakow, Polen.

April

Skanska förvärvar fastighet i Solna för cirka 300 miljoner kronor.

Maj

Skanska investerar cirka 700 miljoner kronor i ett bostadsprojekt i Ørestad City, Danmark.

Juni

Skanska tecknar avtal för flygplatsen LaGuardia i New York, USA.

Skanska investerar 1,3 miljarder kronor i kontorshuset Solna United.

Skanska investerar cirka 280 miljoner kronor i första etappen av kontorsprojekt i Warszawa, Polen.

Augusti

Skanska investerar cirka 360 miljoner kronor i exploateringsfastighet för bostäder i Oslo.

Skanska bygger hotell och utvecklar bostäder i Oslo för cirka 490 miljoner kronor.

September

Skanska investerar cirka 430 miljoner kronor i nytt kontorsprojekt i Helsingfors.

Oktober

Skanska investerar cirka 940 miljoner kronor, i ett nytt flerfamiljshus i Washington, D.C., USA.

Skanska investerar cirka 600 miljoner kronor i flerbostadshus vid Nacka Strand, Stockholm.

November

Skanska investerar NOK 630 M, cirka 630 miljoner kronor, i nytt kontorsprojekt i Oslo.

December

Skanska investerar i mark i Warszawa, Polen, för EUR 43 M, cirka 410 miljoner kronor.

Försäljningar

April

Skanska säljer kontorsfastighet i Boston, USA, för cirka 3,8 miljarder kronor.

Maj

Skanska säljer kontorsfastighet i Malmö för 1 miljard kronor.

Skanska säljer kontorsfastighet i Malmö för 580 miljoner kronor.

Juli

Skanska säljer Hotell Hagaplan i Stockholm till SPP för cirka 970 miljoner kronor.

Augusti

Skanska säljer skola i Linköping till Vacse för cirka 200 miljoner kronor.

Oktober

Skanska säljer kontorsfastighet i Karlstad till Vacse för cirka 250 miljoner kronor.

December

Skanska säljer kontorsbyggnad i Warszawa, Polen, för cirka 830 miljoner kronor.

Skanska säljer sin investering i motorvägen M25 i London, Storbritannien, för 3,1 miljarder kronor.

Skanska säljer hotell i Warszawa, Polen, för cirka 530 miljoner kronor.

Skanska säljer kontorsbyggnad i Budapest, Ungern, för cirka 630 miljoner kronor.

Årsstämma

Årsstämma i Skanska AB (publ) hålls tisdagen den 4 april 2017 kl 10.00 på Stockholm Waterfront Nils Ericsons Plan 4, Stockholm.

Anmälan och registrering

Aktieägare som önskar delta i årsstämman ska vara införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken onsdagen den 29 mars 2017, samt anmäla sitt deltagande till Skanska senast den 29 mars 2017, helst före kl 12.00.

Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade måste, för att ha rätt att delta i stämman, omregistrera aktierna i eget namn hos Euroclear Sweden AB. En sådan omregistrering som kan vara tillfällig bör begäras i god tid före onsdagen den 29 mars 2017 hos den bank eller fondhandlare som förvaltar aktierna.

Anmälan kan ske till:

Skanska AB, Koncernstab Juridik
112 74 Stockholm
Telefon: 08-402 92 81
Webbplats: www.skanska.com

Vid anmälan ska aktieägaren alltid uppge namn, personnummer/organisationsnummer samt adress och telefonnummer. Om deltagande sker med stöd av fullmakt bör denna skickas till bolaget före årsstämman. Anmälda stämmodeltagare kommer att erhålla ett inträdeskort som visas upp vid ingången till stämmolokalen.

Utdelning

Styrelsen gör bedömningen att koncernens finansiella ställning motiverar en höjd utdelning och föreslår en utdelning om 8,25 (7,50) kronor per aktie. Förslaget motsvarar en utdelning om totalt 3 377 (3 075) Mkr. Avstämningsdag för utdelningen föreslås till den 6 april, och beslutar stämman enligt förslaget beräknas utdelningen utsändas av Euroclear AB den 11 april 2017.

Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsdagen, beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i bolagets långsiktiga aktieincitamentsprogram.

Investerare

Kalendarium

Koncernens delårsrapporter kommer att publiceras följande datum:

Första kvartalet

5 maj 2017

Andra kvartalet

20 juli 2017

Tredje kvartalet

27 oktober 2017

Bokslutskommuniké

1 februari 2018

Distribution och övrig information

Skanskas delårsrapporter och årsredovisningar kan läsas eller laddas ned på Skanskas webbplats www.skanska.com/investerare

Den som vill beställa den tryckta årsredovisningen kan med fördel använda beställningsformuläret som finns på ovan adress alternativt kontakta Skanska AB, Investor Relations.

På webbplatsen återfinns även ett arkiv med delårsrapporter respektive årsredovisningar, samt årsredovisningar på engelska denominerade i USD.

www.facebook.com/skanska
www.linkedin.com/company/skanska
www.twitter.com/skanskagroup

Vid frågor kontakta:

Skanska AB, Investor Relations
112 74 Stockholm
Telefon: 010-448 00 00
E-post: investor.relations@skanska.se

Adresser

Skanska AB (publ)

112 74 Stockholm
Sverige
Besöksadress: Warfvinges väg 25
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com

Skanska Sverige

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
Kundtjänst: 020-30 30 40
www.skanska.se

Skanska Norge

Postboks 1175 Sentrum
NO-0187 Oslo
Besöksadress: Lakkegata 53
Norge
Tel: +47 40 00 64 00
www.skanska.no

Skanska Finland

PL 114
Nauvontie 18
00101 Helsingfors
Finland
Tel: +358 20 719 211
www.skanska.fi

Skanska Poland

ul. Gen. J. Zajaczk 9
PL-01 518 Warszawa
Polen
Tel: +48 22 561 30 00
www.skanska.pl

Skanska Czech Republic and Slovakia

Křížkova 682/34a
186 00 Prag 8, Karlín
Tjeckien
Tel: +420 267 095 111
www.skanska.cz
www.skanska.sk

Skanska UK

Maple Cross House
Denham Way
Maple Cross
Rickmansworth, Hertfordshire
WD3 9SW
Storbritannien
Tel: +44 (0) 1923 423100
www.skanska.co.uk

Skanska USA

Empire State Building
350 Fifth Avenue, 32nd floor
New York
New York 10118
USA
Tel: +1 917 438 4500
www.usa.skanska.com

Skanska USA Building

389 Interpace Parkway, 5th floor
Parsippany, NJ 07054
USA
Tel: +1 973 753 3500
www.usa.skanska.com

Skanska USA Civil

75–20 Astoria Boulevard
Suite 200
Queens, New York, N.Y. 11370
USA
Tel: +1 718 340 07 77
www.usa.skanska.com

Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com/property

Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Europa

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com/property

Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling USA

Empire State Building
350 Fifth Avenue, 32nd floor
New York
New York 10118
USA
Tel: +1 917 438 4514
www.usa.skanska.com

Skanska Infrastrukturutveckling

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com/id

Skanska Financial Services

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com

För övriga adresser:

www.skanska.com

Mer information om Skanska finns på
www.skanska.com

Vi som varit med och gjort årsredovisningen är:

Skanska AB i samarbete med Addira

Texter: Skanska AB

Tryck: Larsson Offsettryck Linköping

Foto: Skanska

Jeff Adams/101 Seaport, Boston, sidan 15
Filmbruket.se/Studio, Malmö, sidan 40-41

SKANSKA

Skanska AB
www.skanska.com

Warfvinges väg 25
112 74 Stockholm
Tel: 010-448 0000

